

RYNEK PRACY MAŁOPOLSKA 2010

Rozwój zasobów ludzkich
w Małopolsce
Raport za rok 2010

WOJEWÓDZTWO
MAŁOPOLSKIE

Rozwój zasobów ludzkich w Małopolsce Raport za rok 2010

Kraków, maj 2011

Wydawca:

Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie
pl. Na Stawach 1
30-107 Kraków
tel. 12 428 - 78-70
fax 12 422 97 85

www.wup-krakow.pl

www.pokl-wup-krakow.pl

Projekt graficzny, DTP – Hanna Niewiadomska

Druk i oprawa:
Oficyna Drukarska Jacek Chmielewski
ul. Sokołowska 12 a, 01-142 Warszawa
tel./fax 22 632 83 52, tel. 22 631 30 50

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	5
2. STAN REALIZACJI PO KL W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM	7
3. PRZEBIEG I REALIZACJA KONKURSÓW/NABORÓW W RAMACH KOMPONENTU REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI	15
3.1. Rynek pracy otwarty dla wszystkich – Priorytet VI	15
3.1.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie (Działanie 6.1.)	16
3.1.2. Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia (Działanie 6.2.)	18
3.1.3. Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich (Działanie 6.3.)	20
3.2. Promocja integracji społecznej – Priorytet VII	20
3.2.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji (Działanie 7.1.)	22
3.2.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej (Działanie 7.2.)	22
3.2.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji (Działanie 7.3.)	23
3.3. Regionalne kadry gospodarki – Priorytet VIII	24
3.3.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie (Działanie 8.1.)	25
3.3.2. Transfer wiedzy (Działanie 8.2.)	27
3.4. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach – Priorytet IX	27
3.4.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty (Działanie 9.1.)	28
3.4.2. Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego (Działanie 9.2.)	29
3.4.3. Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego w formach szkolnych (Działanie 9.3.)	30
3.4.4. Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty (Działanie 9.4.)	30
3.4.5. Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich (Działanie 9.5.)	31
4. ANALIZA DZIAŁAŃ KONKURSOWYCH I SYSTEMOWYCH W RAMACH KOMPONENTU REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI	33
4.1. Rynek pracy otwarty dla wszystkich – Priorytet VI	33

4.1.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie (Działanie 6.1.)	33
4.1.2. Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia (Działanie 6.2.)	46
4.2. Promocja integracji społecznej – Priorytet VII	50
4.2.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji (Działanie 7.1.)	50
4.2.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnieniu sektora ekonomii społecznej (Działanie 7.2.)	59
4.3. Regionalne kadry gospodarki – Priorytet VIII	74
4.3.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie (Działanie 8.1.)	74
4.3.2. Transfer wiedzy – Działanie 8.2.	89
4.4. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach – Priorytet IX	94
4.4.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty (Działanie 9.1.)	95
4.4.2. Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego (Działanie 9.2.)	109
4.4.3. Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego w formach szkolnych (Działanie 9.3.)	111
4.4.4. Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty (Działanie 9.4.)	118
4.5. Oddolne inicjatywy lokalne realizowane w ramach Priorytetu VI, VII i IX Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki	121
4.5.1. Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich (Działanie 6.3.)	121
4.5.2. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji (Działanie 7.3.)	126
4.5.3. Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich (Działanie 9.5.)	131
5. WNIOSKI DLA WSZYSTKICH PRIORYTETÓW KOMPONENTU REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI	139
6. SŁOWNICZEK	141

1. WPROWADZENIE

Całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce w latach 2007–2013 została ujęta w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Celem Programu jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa. W ramach Programu wsparcie obejmuje następujące obszary: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z rozwojem zasobów ludzkich na terenach wiejskich oraz z budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej.

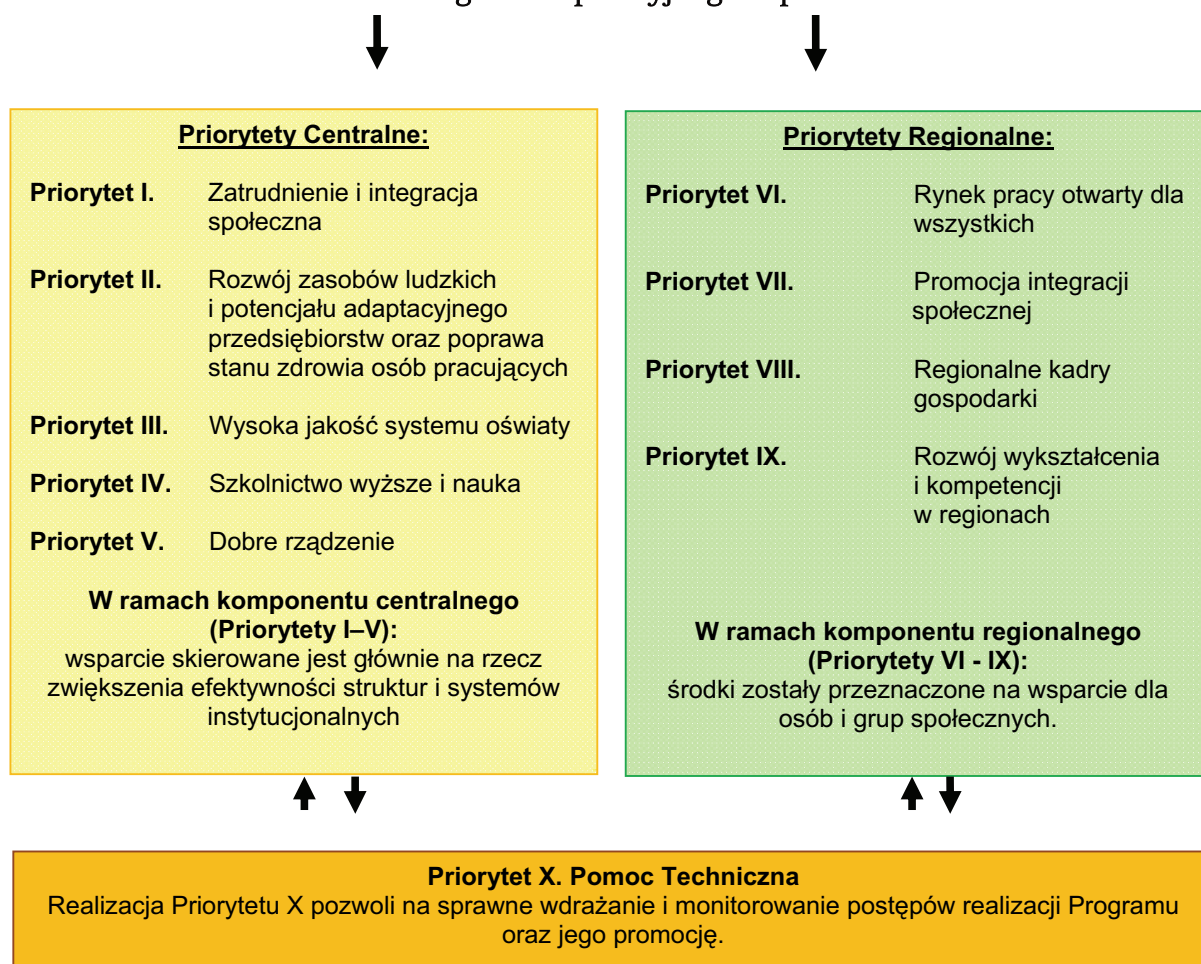
Program stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie przed państwami członkowskimi Unii Europejskiej (UE), w tym również Polską, stawia odnowiona Strategia Lizbońska. Do wyzwań tych należą: uczynienie z Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy, rozwijanie wiedzy i innowacji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Zgodnie z założeniami Strategii Lizbońskiej oraz celami polityki spójności krajów unijnych, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki.

Celem głównym Programu jest: wzrost zatrudnienia i spójności społecznej, a do osiągnięcia tego celu przyczynia się realizacja sześciu celów strategicznych, do których należą:

- podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo,
- zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego,
- poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce,
- upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy,
- zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk i świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa,
- wzrost spójności terytorialnej.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki składa się z 10 Priorytetów. Priorytety od I do V realizowane są na poziomie centralnym, Priorytety od VI do IX na poziomie regionalnym oraz Priorytet X – Pomoc Techniczna wspierająca realizację PO KL, zarówno na poziomie centralnym, jak i regionalnym.

Struktura Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

W aktualnej perspektywie finansowej 2007–2013 **Program Operacyjny Kapitał Ludzki** jest **jedynym i największym** w historii Unii Europejskiej programem współfinansowanym z EFS. Całość kwoty, jaką przewidziano na realizację PO KL to 11,4 mld euro (9,7 mld euro – środki EFS, 1,7 mld euro – środki krajowe). Poziom współfinansowania EFS wynosi 85%. Poziom krajowego współfinansowania został oszacowany na poziomie minimalnym, tj. 15%.

Ponad 62% środków Programu zostało przeznaczonych na wsparcie realizowane przez poszczególne regiony, ok. 34% jest wdrażane sektorowo, przez odpowiednie resorty. Na Pomoc Techniczną PO KL przeznaczono kwotę w wysokości 456,8 mln euro, tj. 4% środków Programu.

Alokacja środków w ramach komponentu regionalnego dla województwa małopolskiego została ustalona na poziomie **590,6 mln euro**.

Opracowanie stanowi podsumowanie wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w województwie małopolskim w 2010 r. Zawiera opis postępu rzeczowo-finansowego w realizacji projektów wyłonionych w trybie konkursowym oraz projektów systemowych. Poszczególne obszary tematyczne zostały zaprezentowane w układzie zgodnym z konstrukcją komponentu regionalnego PO KL:

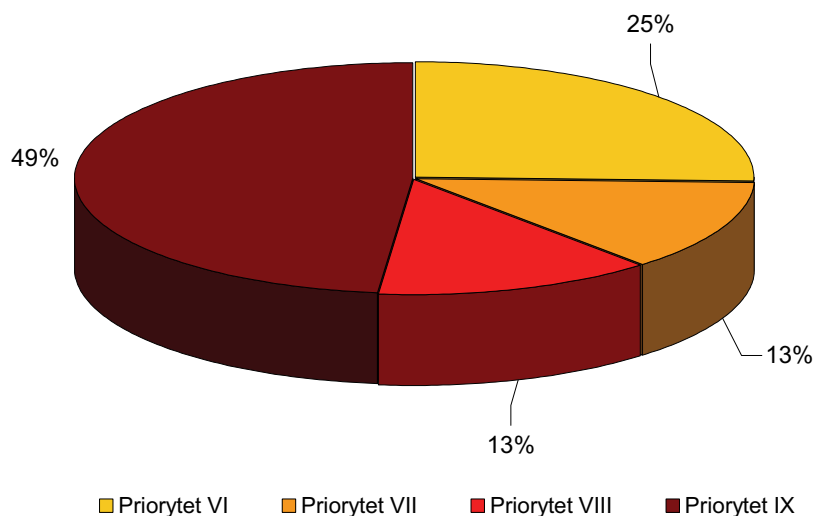
- Priorytet VI – Rynek pracy otwarty dla wszystkich,
- Priorytet VII – Promocja integracji społecznej,
- Priorytet VIII – Regionalne kadry gospodarki,
- Priorytet IX – Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.

Z uwagi na fakt, iż Działania dotyczące oddolnych inicjatyw edukacyjnych stanowią spójną całość tematyczną, zostały one wyodrębnione ze struktury PO KL i opisane w oddzielnym rozdziale.

2. STAN REALIZACJI PO KL W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM

Od początku realizacji PO KL udział w projektach rozpoczęło ponad 195 tys. osób. Blisko jedna na cztery osoby, które rozpoczęły udział w projektach w ramach komponentu regionalnego PO KL, została objęta wsparciem w Priorytecie VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* (50 tys. osób), przy czym w grupie tej dominują uczestnicy projektów systemowych powiatowych urzędów pracy (osoby bezrobotne). Uczestnicy projektów w ramach Priorytetów VII *Promocja integracji społecznej* i VIII *Regionalne kadry gospodarki* stanowią po 13% ogółu osób objętych wsparciem (Wykres 1).

Wykres 1. Udział uczestników projektów wg priorytetów komponentu regionalnego PO KL w Małopolsce.

Źródło: opracowanie własne

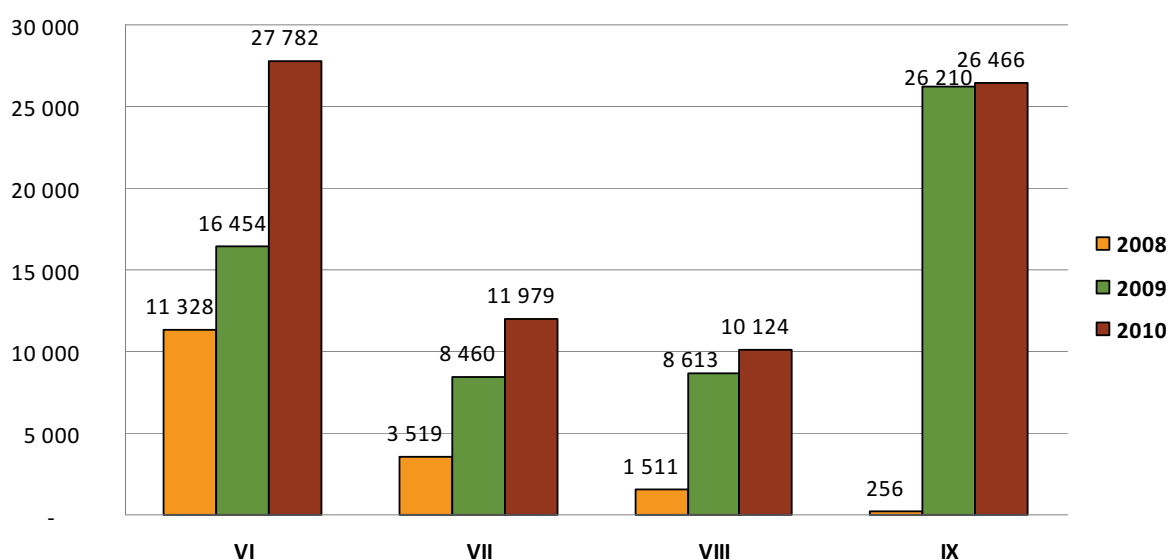
Największa liczba osób została objęta pomocą w ramach Priorytetu IX *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionie* – 95 tys. osób. Należy jednak zauważyć, iż zgodnie z systemem sprawozdawczości PO KL w tym zestawieniu wykazywane są wyłącznie osoby powyżej 12. roku życia. Tym samym realna liczba uczestników objętych wsparciem w Priorytecie IX jest znacznie wyższa (około 200 tys. osób), gdyż uczestnikami są także dzieci objęte edukacją przedszkolną i wczesnoszkolną poniżej 12. roku życia.

W związku z realizacją priorytetu dotyczącego rozwoju wykształcenia i kompetencji (Priorytet IX), zauważalna jest poprawa w zakresie stopnia upowszechnienia edukacji przedszkolnej w naszym

województwie na przestrzeni 3 lat wdrażania PO KL. Średni wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej w grupie dzieci 3–5 lat w Małopolsce w 2006 r. wynosił 41%, a ponad połowa gmin osiągała poziom wskaźnika niższy niż 30%. Dane za rok 2009 wskazują natomiast na wzrost wskaźnika do poziomu ok. 58,6%, co niewątpliwie osiągnięte zostało dzięki dostępności środków z Europejskiego Funduszu Społecznego. Dzięki realizowanym projektom przez 3 lata wdrażania PO KL w Małopolsce wsparcie, otrzymały 103 ośrodki wychowania przedszkolnego, a poprzez nie około 4 tys. dzieci w wieku 3–5 lat w tym prawie 3 tys. dzieci z terenów wiejskich.

Na Wykresie 2 przedstawiono liczbę osób rozpoczynających udział w projektach komponentu regionalnego w latach 2008–2010 w podziale na priorytety.

Wykres 2. Rozpoczynający udział w projektach w latach 2008–2010 w Priorytetach VI–IX.

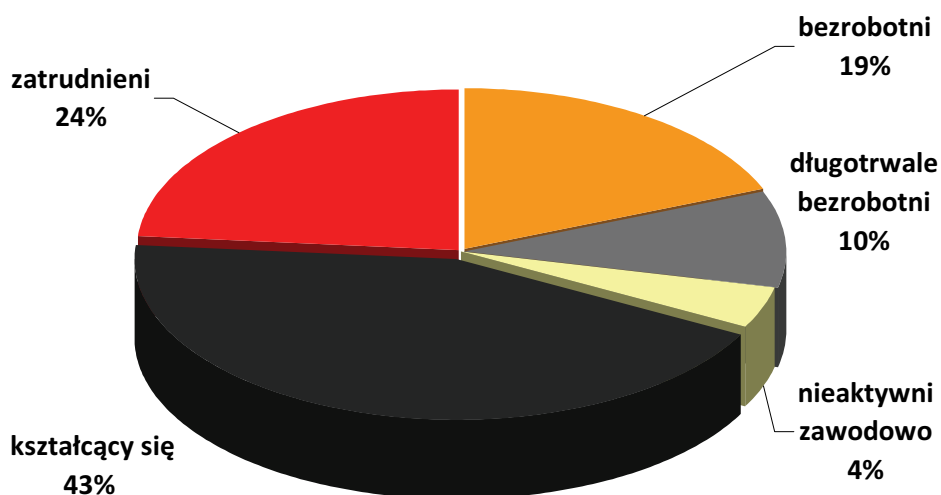

Źródło: opracowanie własne

W roku 2008 i 2010 najwięcej osób zostało zrekrutowanych w projektach dotyczących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych (Priorytet VI) – głównie dotyczy to projektów systemowych powiatowych urzędów pracy. Natomiast w 2009 r. najwięcej osób (ponad 26 tys.) rozpoczęło udział w projektach edukacyjnych w Priorytecie IX – jest to efekt bardzo wczesnych, bo ogłoszonych już w IV kw. 2008 r. konkursów, dzięki czemu rekrutacja uczestników do projektów edukacyjnych rozpoczęła się na przełomie II i III kw. 2009 r.

Uczestnicy projektów w poszczególnych priorytetach są mocno zróżnicowani pod względem statusu na rynku pracy. Wśród uczestników projektów dominują osoby uczące się, które stanowią ponad 44% wszystkich osób, które rozpoczęły udział w projektach. Głównie są to dzieci i młodzież otrzymująca wsparcie w ramach Priorytetu IX. Drugą co do wielkości grupę (23%) stanowią osoby zatrudnione, które uczestniczą głównie w projektach wspierających regionalne kadry gospodarki (Priorytet VIII). Prawie co piąty uczestnik projektów komponentu regionalnego PO KL to osoba bezrobotna, a co dziesiąty jest osobą długotrwale bezrobotną. Osoby te głównie są aktywizowane zawodowo w projektach realizowanych w Priorytecie VI PO KL. Najmniej liczną grupę (4%) stanowią osoby nieaktywne zawodowo (np. osoby pozostające bez pracy i jednocześnie niezarejestrowane jako bezrobotne). Są to głównie osoby zagrożone wykluczeniem społecznym otrzymujące wsparcie w ramach Priorytetu VII PO KL (Wykres 3).

Wykres 3. Status na rynku pracy uczestników projektów Priorytetów VI–IX PO KL.

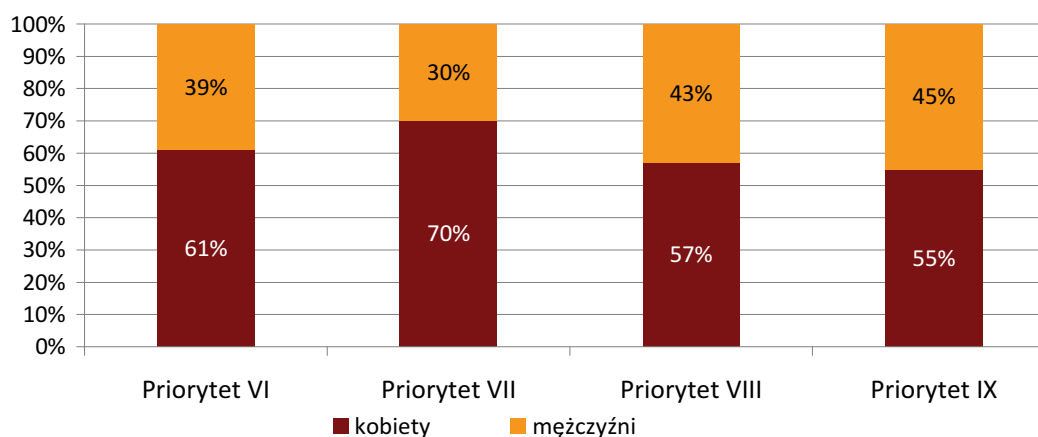

Źródło: opracowanie własne

Pośród wszystkich uczestników osoby niepełnosprawne stanowią 4% (niecałe 8 tys. osób), przy czym należy zauważyć, iż liczba ta głównie jest zasilana z projektów skierowanych do osób pozostających bez pracy i wykluczonych społecznie (Priorytety VI i VII), dla których odsetek osób niepełnosprawnych jest już wyższy i wynosi 9% (około 7 tys. osób). Osoby niepełnosprawne prawie w ogóle nie są wspierane w działaniach dotyczących przedsiębiorstw i ich pracowników (Priorytet VIII) – dotychczas w projektach tych wzięło udział około 100 osób niepełnosprawnych.

Nadal problemem jest niski udział osób niepełnosprawnych wśród odbiorców wsparcia, mimo iż grupa ta była wskazywana od trzech lat w Planach Działania jako priorytetowa z uwagi na bardzo wysoki odsetek niepełnosprawnych w populacji Małopolski oraz ich trudności w funkcjonowaniu na rynku pracy. Grupa ta charakteryzuje się małą mobilnością oraz utrwaloną biernością zawodową. Osoby niepełnosprawne często obawiają się, że ich udział w działaniach dotyczących aktywności zawodowej będzie wiązał się z utratą otrzymywanych przez nich świadczeń. W Polsce większość osób niepełnosprawnych jest bierna zawodowo. Natomiast osoby niepełnosprawne są niewykorzystaną rezerwą polskiego rynku pracy. W Polsce i Małopolsce jest nadal bardzo niska aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych. Porównując zatrudnienie osób niepełnosprawnych w Polsce do pozostałych krajów UE sytuacja wygląda niekorzystnie, bowiem średnia dla UE27 wynosi ponad 45%, a w Polsce zatrudnienie w tej grupie wynosi około 22%. Zasadne jest kontynuowanie w dalszych latach preferencji dla projektów wspierających przede wszystkim niepełnosprawnych Małopolan w aktywizacji, aktualizacji, podwyższaniu oraz uzupełnianiu kwalifikacji zawodowych.

Zwraca uwagę fakt, że wsparcie świadczone w ramach PO KL w głównej mierze trafia do kobiet, które przeważają wśród uczestników tego Programu (stanowią one 60%) – Wykres 4.

Wykres 4. Struktura uczestników projektów ze względu na płeć.

Źródło: opracowanie własne

Udział kobiet jest najwyższy w działaniach zakładających integrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (Priorytet VII) i wynosi 70%. W priorytetach skierowanych do osób pozostających bez pracy oraz do przedsiębiorstw i ich pracowników (Priorytety VI i VIII) udział kobiet jest zbliżony do średniej na poziomie komponentu regionalnego PO KL w Małopolsce, tj. 60%. Struktura uczestników ze względu na płeć jest najbardziej zrównoważona w Priorytecie IX, co wynika z charakteru oferowanego wsparcia (projekty edukacyjne są silnie powiązane ze strukturą populacji uczniów).

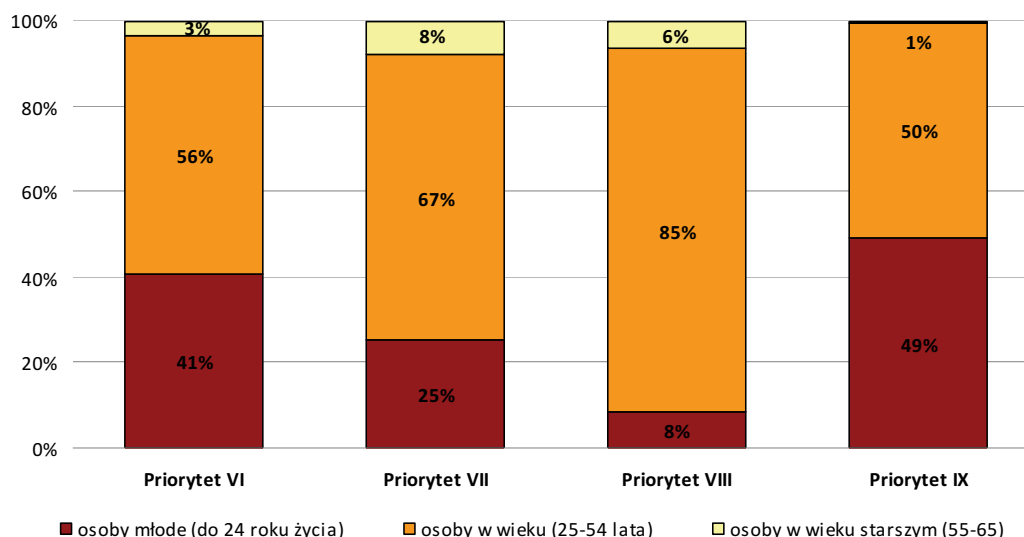
Wyższy udział kobiet w projektach był również obserwowalny w poprzedniej perspektywie finansowej 2004–2006 realizowanej za pośrednictwem Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL) i Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR). Aktywność szkoleniowa kobiet nie jest skorelowana z ich sytuacją zawodową. Kobiety wciąż mają trudniej na rynku pracy. Pod względem równych szans kobiet i mężczyzn Polska plasuje się w rankingach europejskich między 26. a 43. pozycją, czyli raczej w końcówce krajów UE czy OECD. Największe braki występują w obszarze polityki oraz szans na rynku pracy. Jednocześnie badania¹ wskazują, iż lepsza umiejętność wykorzystania potencjału kobiet wpłynie pozytywnie na rozwój gospodarki krajowej. Wymaga to dostosowania zarówno strategii prywatnych przedsiębiorstw (warunków zatrudnienia), jak i polityk wpływających na pozycję kobiet w społeczeństwie.

Struktura wiekowa uczestników projektów jest zróżnicowana w poszczególnych priorytetach (Wykres 5).

Najwyższy odsetek osób młodych do 24. roku życia uczestniczy w projektach edukacyjnych w ramach Priorytetu IX, przy czym realnie liczba ta jest jeszcze wyższa, jeśli uwzględni się dzieci do 12. roku życia. Wysokim udziałem osób młodych charakteryzują się również projekty aktywizujące zawodowo osoby pozostające bez pracy realizowane w ramach Priorytetu VI (41%). W przypadku Priorytetów VII (integracja społeczna i zawodowa) i VIII (wsparcie dla przedsiębiorstw i ich pracowników) wyraźnie widoczna jest dominacja osób powyżej 25. roku życia (odpowiednio 67% i 85%). Z kolei liczba uczestników projektów w wieku 55+ jest zbliżona w Priorytetach VI (1719 osób), VII (1981 osób) i VIII (1669 osoby). W projektach edukacyjnych osoby w tym wieku stanowią zaledwie 1% wszystkich uczestników projektów (wynika to ze specyfiki tego priorytetu – projekty są głównie skierowane do dzieci).

¹ Richard Florida, What makes women rich, 2010 r. http://www.creativeclass.com/creative_class/2010/10/08/women_and_the_wealth_nations/

Wykres 5. Struktura uczestników projektów ze względu na wiek.

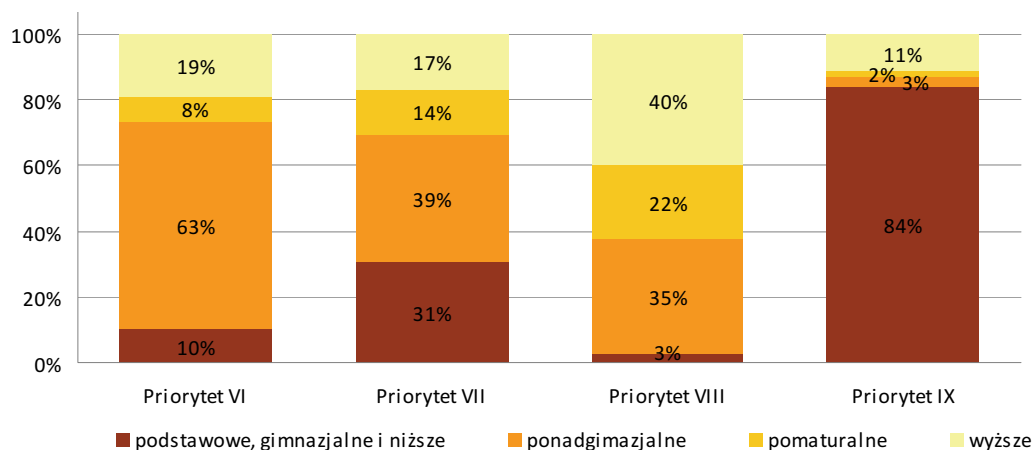

Źródło: opracowanie własne

Z powodu niskiego wskaźnika aktywności zawodowej w Małopolsce, niezwykle ważne jest wspieranie osób pracujących w wieku dojrzałym, a w szczególności osób powyżej 55. roku życia, by nie dochodziło do ich przedwczesnej dezaktywacji zawodowej. Jest to istotne, ponieważ już teraz mieszkańcy Małopolski pracują średnio o 3 lata krócej niż w Polsce i aż o 7 lat krócej niż w Europie. Jednocześnie diagnoza i statystyki małopolskiego rynku pracy wskazują, że największe problemy występują z aktywizacją osób w wieku dojrzałym. Związane jest to z jednej strony z niechęcią pracodawców do zatrudniania tych osób, jak również z koniecznością przełamывania bierności zawodowej i braku wiary w powodzenie podejmowanych działań przez pracujące i bezrobotne osoby powyżej 55. roku życia. Tym samym niezbędne jest kontynuowanie działań wspierających bezrobotnych i pracujących Małopolan w wieku dojrzałym w aktywizacji, aktualizacji, podwyższaniu oraz uzupełnianiu kwalifikacji zawodowych. Wyższe kwalifikacje decydują bowiem o znaczeniu pracownika na rynku pracy, jak również ułatwiają mu znalezienie zatrudnienia w przypadku jej braku.

Analogenicznie jak wiekowa, również struktura wykształcenia uczestników jest zróżnicowana w ramach poszczególnych priorytetów (Wykres 6).

Wykres 6. Struktura uczestników projektów ze względu na wykształcenie.

Źródło: opracowanie własne

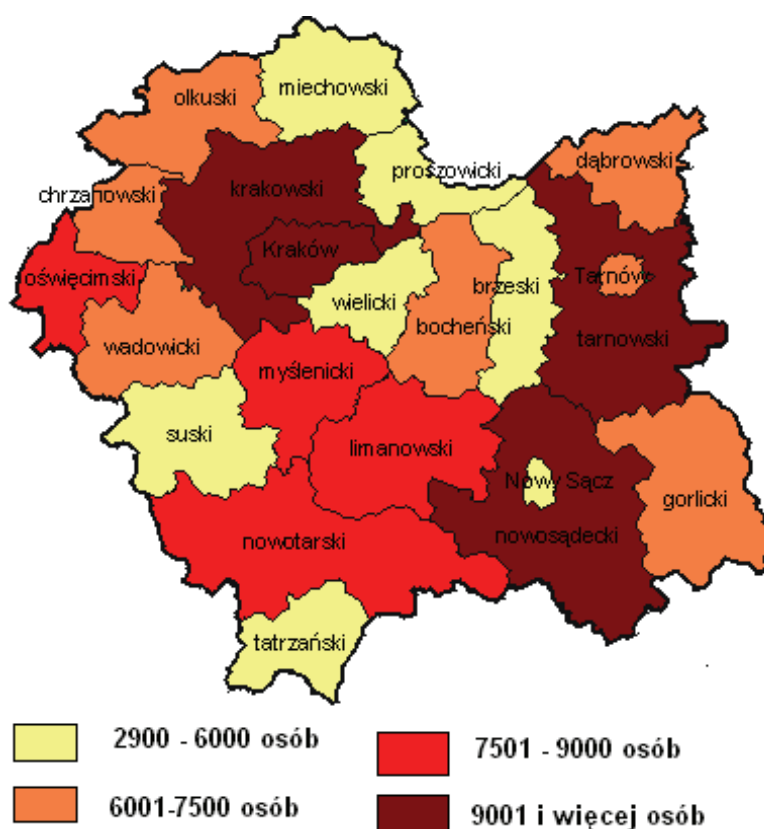
W projektach edukacyjnych w Prioryciecie IX dominują osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (84%). Wynika to z faktu, iż projekty realizowane w tym priorytecie w głównej mierze obejmują wsparciem uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Relatywnie wysokim udziałem powyższej grupy – 31% – charakteryzuje się również Priorytet VII, zakładający integrację społeczną i zawodową. Tutaj z kolei tak wysoki udział osób o najniższym wykształceniu wynika ze specyfiki grupy docelowej, na którą w głównej mierze składają się osoby wykluczone społecznie i zawodowo.

Najwyższy odsetek osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym w ogóle uczestników projektów występuje w działaniach skierowanych do osób pozostających bez pracy i nieaktywnych zawodowo w Priorytetach VI i VII (odpowiednio 63% i 39%).

W przypadku projektów wspierających osoby zatrudnione jak i osoby uczestniczące w transferze wiedzy związanym ze współpracą przedsiębiorców i jednostek naukowych (Priorytet VIII) dominują osoby z wykształceniem wyższym (40%).

W ujęciu terytorialnym (*Mapa 1*) można zauważyć, iż największa liczba osób objętych wsparciem w ramach komponentu regionalnego PO KL pochodzi z terenu miasta Kraków (ponad 26 tys. osób), następnie z powiatów: nowosądeckiego (ponad 16 tys. osób), tarnowskiego (15 tys. osób) i krakowskiego (prawie 14 tys. osób).

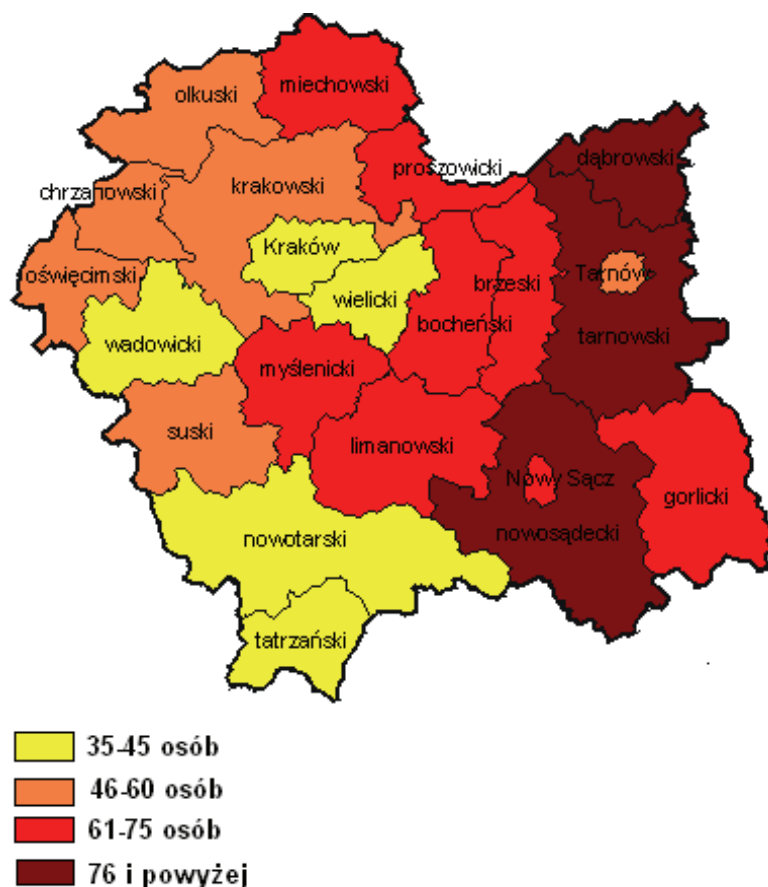
Wykres 7. Liczba osób objętych wsparciem w ramach PO KL w Małopolsce w podziale na powiaty (na podst. danych PEFS).

Źródło: opracowanie własne

Z kolei obszary o najmniejszej liczbie osób uczestniczących w projektach w ramach PO KL to powiaty: proszowski i tatrzański (po prawie 3 tys. osób), miechowski (3,5 tys. osób), wielicki (4 tys. osób), suski (4,7 tys. osób), miasto Nowy Sącz (5,2 tys. osób) i powiat brzeski (5,7 tys. osób). Charakterystyka przestrzenna uczestników projektu przyjmuje odmienny kształt, jeżeli liczba osób uczestniczących w projektach zostanie odniesiona do ogółu mieszkańców danego powiatu (Wykres 8).

Wykres 8. Liczba osób objętych wsparciem w ramach PO KL w Małopolsce na 1000 mieszkańców na podst. danych z PEFS.

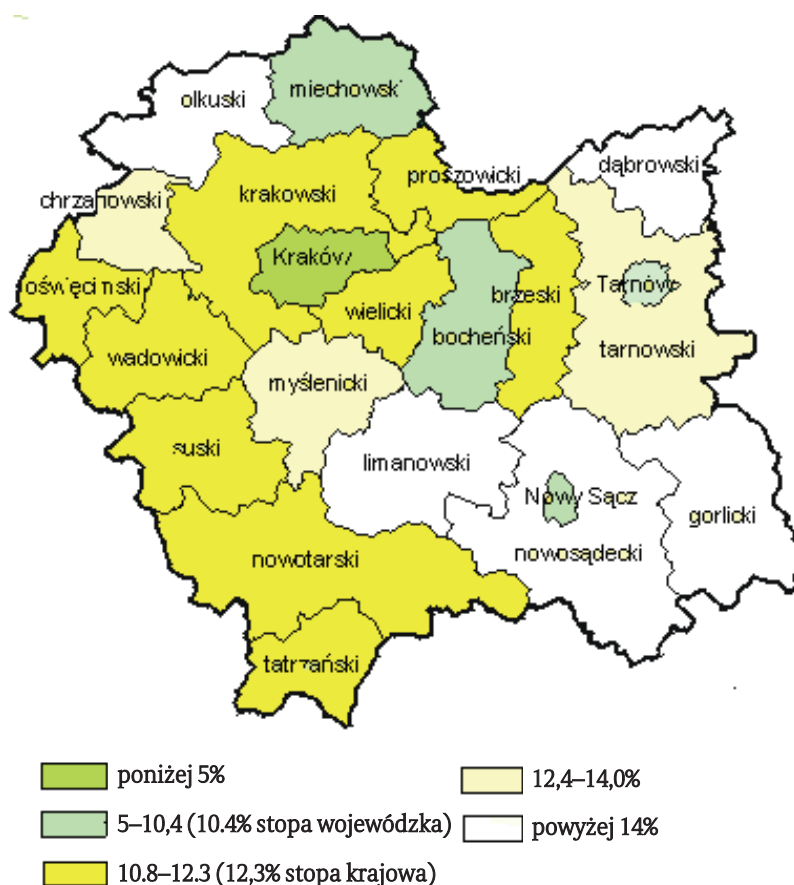

Źródło: opracowanie własne

Najwyższą intensywnością wsparcia w odniesieniu do liczby mieszkańców charakteryzują się powiaty: dąbrowski (107 osób na 1 tys. mieszkańców), nowosądecki (82 osoby na 1 tys. mieszkańców) oraz tarnowski (78 osób na 1 tys. mieszkańców). Natomiast najniższą intensywność wsparcia odnotowano w mieście Krakowie (35 osób na 1 tys. mieszkańców).

Porównując obszary o największej liczbie osób objętych wsparciem na 1000 mieszkańców z danego powiatu z terenami, na których występuje najwyższa stopa bezrobocia w Małopolsce na koniec 2010 r. (Wykres 9) należy zauważyć, że intensywność pomocy w ramach PO KL jest najwyższa w tych powiatach, które charakteryzują się najwyższą stopą bezrobocia.

Wykres 9. Stopa bezrobocia w województwie małopolskim w IV kwartale 2010 roku.

Źródło: bezrobocie w województwie małopolskim, Biuletyn WUP Kraków IV kw. 2010 r.

W projektach dotyczących aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy oraz integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, aby można było mówić o efektywnej pomocy dla tych osób konieczne jest uwzględnienie działań kompleksowych i wielowymiarowych, łączących zarówno aktywizację czy reintegrację społeczną uczestników projektów, jak i uzyskanie przez nich zatrudnienia.

Kompleksowe wsparcie w postaci szkoleń uzupełnionych o doradztwo zawodowe, usługi pośrednictwa pracy oraz formy zatrudnieniowe są domeną powiatowych urzędów pracy, które realizowały projekty w ramach Priorytetu VI. Podobnie sytuacja wyglądała w odniesieniu do projektów z zakresu integracji społecznej, gdzie za pośrednictwem powiatowych centrów pomocy rodzinie i ośrodków pomocy społecznej również świadczone całościowe wsparcie. Warto też zaznaczyć, iż w ramach pozostałych działań komponentu regionalnego PO KL także zakładano realizację szeregu form wsparcia dostosowanych do predyspozycji i aktualnych kompetencji zawodowych uczestnika. Ponadto oferta szkoleń zawodowych zaproponowanych w projektach była powiązana z potrzebami lokalnego rynku pracy i analizą zawodów deficytowych.

Zgodnie z założeniami Planów Działań w roku 2010 preferowane były projekty zakładające kompleksowe wsparcie dla uczestników, gdyż dają one osobom znajdującym się w szczególnie trudnej sytuacji na małopolskim rynku pracy większe szanse na dążenie do ekonomicznej niezależności i poprawy społecznego funkcjonowania.

Szczegółowe informacje dotyczące wdrażania poszczególnych Priorytetów zostały zamieszczone w dalszej części opracowania.

3. PRZEBIEG I REALIZACJA KONKURSÓW/NABORÓW W RAMACH KOMPONENTU REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI

3.1. RYNEK PRACY OTWARTY DLA WSZYSTKICH – PRIORYTET VI

Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia, w tym biernych zawodowo, stanowi podstawowe wyzwanie dla polityki zatrudnieniowej, szczególnie w kontekście zachodzących przemian demograficznych, społecznych i gospodarczych w Polsce. Ze względu na terytorialne zróżnicowanie poziomu bezrobocia, terytorialne polityki oddziaływania na regionalne rynki pracy, a co za tym idzie, lepszą możliwość rozpoznania problemów występujących w wymiarze lokalnym i regionalnym, pomoc kierowana do osób bezrobotnych i biernych zawodowo jest realizowana przede wszystkim na poziomie regionu, przy współpracy szerokiego grona podmiotów działających na rzecz aktywizacji zawodowej w skali regionalnej.

Strukturę Priorytetu VI przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich.

Działanie 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie
<i>Poddziałanie 6.1.1 Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy</i>
<i>Poddziałanie 6.1.2 Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie</i>
<i>Poddziałanie 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych</i>
Działanie 6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia
Działanie 6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich

Źródło: opracowanie własne

W ramach Priorytetu VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich wsparcie zostało ukierunkowane na rozwój aktywności zawodowej w regionie, na działania zmierzające do tworzenia nowych miejsc pracy oraz na rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia, co znalazło odzwierciedlenie w ogłoszonych w roku 2010 konkursach.

Tabela 2.

Poddziałanie /Działanie	Alokacja w PLN po kursie na 30.12.2010 r.	Liczba zawartych umów/ decyzji w 2010	Wartość podpisanych umów w PLN (krajowy wkład publiczny) w 2010 r.	Liczba zawartych umów/ decyzji w okresie 2007–2010 r.	Wartość podpisanych umów w PLN (krajowy wkład publiczny) 2007–2010 – stan na 31.12.2010 r.	% Zaangażowania środków z alokacji
A	B	F	E	F	G	G= (E/B)
6.1.1	75 868 522,63	4	14 479 133,10	25	68 123 265,09	90%
6.1.2	30 106 556,01	10	3 078 915,51	44	22 837 163,89	76%
6.1.3	463 640 962,72	21*	107 480 392,21	21	240 184 899,65	52%
6.1	569 616 041,36	14	125 038 440,82	90	331 145 328,63	58%
6.2	164 690 204,47	7	25 386 132,24	28	134 647 346,38	82%
6.3	9 892 181,28	18	846 167,88	45	2 162 141,42	22%
PRIORYTET VI	744 198 427,12	61	151 270 740,94	163	467 954 816,43	63%

Źródło: opracowanie własne

Do zakontraktowania w ramach Priorytetu VI PO KL od początku okresu programowania do dnia 31.12.2010 przeznaczono kwotę 506,2 mln zł. Wg stanu na koniec 2010 r. narastająco w Priorytecie VI podpisano łącznie 157 umów oraz przyjęto Uchwałą Zarządu Województwa Małopolskiego (ZWM) sześć projektów systemowych na łączną kwotę 467,9 mln zł. Stanowi to 92,4% kontraktacji przewidzianej dla całego Priorytetu VI PO KL na lata 2007–2010 i wykorzystuje w 63% dostępną alokację na Priorytet VI w całej perspektywie finansowej 2007–2013. Najwyższe zakontraktowanie środków występuje w Poddziałaniu 6.1.1. oraz w Działaniu 6.2. Najniższy poziom zaangażowania środków występuje w Działaniu 6.3. Spowodowane jest to przede wszystkim małym zainteresowaniem projektodawców składaniem wniosków w tym Działaniu oraz niską jakością projektów. W roku 2010 podpisano 61 umów na kwotę 151,3 mln zł.

3.1.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie (Działanie 6.1.)

Do końca 2010 r. podpisano 84 umowy oraz przyjęto Uchwałą ZWM 6 projektów systemowych na łączną kwotę 331,1 mln zł. Środki dostępne w tym Działaniu zakontraktowane zostały w 58%. Wskazuje to na proporcjonalne w stosunku do upływu czasu zaangażowanie środków.

3.1.1.1. Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy (Poddziałanie 6.1.1.)

Konkurs ogłoszono od dnia 30 czerwca 2010 do 20 sierpnia 2010 roku. Zainteresowanie ze strony wnioskodawców było bardzo duże. Złożonych zostało ogółem 59 wniosków. Do realizacji rekomendowanych zostało 27 projektów, co świadczy o wysokiej jakości złożonych wniosków. Ostatecznie umowy zostały zawarte z 5 projektodawcami znajdującymi się na pierwszych miejscach listy rankingowej. W 2010 r. podpisane zostały 3 umowy na kwotę 4,5 mln zł. Pozostałe 2 umowy na kwotę 3 mln zł zostały zawarte na początku 2011 r. Łączna wartość umów z tego konkursu wyniosła 7,5 mln zł. Kwota przeznaczona na konkurs została więc w pełni zakontraktowana. Średni koszt wsparcia na 1 osobę w projektach przyjętych do realizacji wyniósł 19,4 tys. zł. Stosunkowo wysoki poziom jednostkowego kosztu wsparcia w przypadku tych projektów wiązał się z koniecznością zapewnienia beneficjentom ostatecznym kompleksowego wsparcia, a także z przeznaczeniem części środków w projektach na dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz zakup lub leasing sprzętu lub wyposażenia ułatwiającego osobom niepełnosprawnym dostęp do udziału w projekcie, co było premiowane na ocenie merytorycznej dodatkowymi punktami jako spełnienie kryterium strategicznego. Wszystkie projekty rozpoczną się w 2011. Czas realizacji tych projektów to ok. 2 lat.

Na początku 2010 r. podpisana została ostatnia umowa o dofinansowanie projektu na kwotę 2,2 mln zł z konkursu ogłoszonego w ramach Poddziałania 6.1.1. z 2009 r. Wybrany projekt zgodnie z założeniami konkursu adresuje wsparcie do osób w wieku 45+.

Łącznie, od początku realizacji PO KL zgodnie ze stanem na 31.12.2010 r., w ramach Poddziałania 6.1.1 podpisanych zostało 21 umów oraz przyjęte zostały Uchwałą ZWM cztery (4) projekty systemowe na łączną kwotę 68,1 mln zł. Alokacja w tym Poddziałaniu wykorzystana została w 90%. Po dodaniu kwoty umów podpisanych na początku 2011 r. zakontraktowanie alokacji wzrasta do 93,7%.

W przypadku tego konkursu w Planie Działania zostały wskazane 4 kryteria strategiczne i można stwierdzić, że miały one istotny wpływ na kolejność projektów na liście rankingowej. Na 27 pozytywnie ocenionych wniosków 16 uzyskało punkty za spełnienie min. 1 kryterium strategicznego. Natomiast każdy projekt, który uzyskał dofinansowanie spełniał min. 2 kryteria. Kryterium strategiczne nr 1 dotyczące rekrutowania min. 50% niepełnosprawnych zamieszkujących obszary położone poza granicami administracyjnymi miast zostało spełnione w 4 projektach, które uzyskały dofinansowanie. Kryterium nr 2 dotyczące przeznaczenia minimum 50% środków w ramach cross-financingu na adaptację infrastruktury oraz zakup lub leasing sprzętu i wyposażenia ułatwiającego osobom niepełnosprawnym dostęp do udziału w projekcie, zostało spełnione we wszystkich 5 projektach. Za spełnienie kryterium nr 3 dotyczącego wykorzystania rezultatów PIW EQUAL przyznano punkty trzem z pięciu projektów, które uzyskały dofinansowanie. Żaden wniosek, który uzyskał dofinansowanie, nie spełniał kryterium strategicznego nr 4 „Co najmniej 10% liczby uczestników projektu stanowią osoby niepełnosprawne, które utraciły zatrudnienie z przyczyn dotyczących zakładu pracy”. Kryterium to nie spełniło swojej roli prawdopodobnie ze względu na specyfikę grupy docelowej.

Projekty innowacyjne

W dniu 23 września 2010 r. został ogłoszony konkurs na projekty innowacyjne testujące z kwotą do zakontraktowania 4,4 mln zł. Konkurs dotyczył 2 tematów:

1. Rozwój i testowanie instrumentów wspierających godzenie życia zawodowego i rodzinnego oraz zwalczania dyskryminacji, w szczególności ze względu na wiek, płeć i niepełnosprawność.

2. Poszukiwanie metod zmniejszenia emigracji zarobkowej i wspierania powrotu migrantów na polski rynek pracy.

W odpowiedzi na konkurs wpłynęło 20 wniosków na kwotę ponad 31 mln zł, a więc wielokrotnie przewyższającą kwotę przeznaczoną do zakontraktowania. Większość projektów – 14 stanowiło propozycję rozwiązań w zakresie tematu *Rozwój i testowanie instrumentów wspierających godzenie życia zawodowego i rodzinnego oraz zwalczania dyskryminacji, w szczególności ze względu na wiek, płeć i niepełnosprawność*. Znacznie mniejszym zainteresowaniem cieszył się temat *Poszukiwanie metod zmniejszenia emigracji zarobkowej i wspierania powrotu migrantów na polski rynek pracy*. W tym zakresie zgłoszonych zostało tylko 6 projektów.

W 5 z 20 zgłoszonych na konkurs projektach przewidziano współpracę ponadnarodową (komponent ponadnarodowy).

Z ogółu złożonych projektów tylko jeden został rekomendowany do dofinansowania o wartości 1,4 mln zł. Jest to projekt proponujący rozwiązania w obszarze „*Rozwój i testowanie instrumentów wspierających godzenie życia zawodowego i rodzinnego oraz zwalczania dyskryminacji, w szczególności ze względu na wiek, płeć i niepełnosprawność*”.

3.1.1.2. Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie (Poddziałanie 6.1.2.)

Od początku realizacji PO KL w ramach Poddziałania 6.1.2. podpisano 42 umowy oraz przyjęto Uchwałą 2 projekty systemowe na łączną kwotę 22,8 mln zł, co oznacza zaangażowanie w 76% dostępnych w tym Poddziałaniu środków.

W 2010 r. kontynuowane były działania związane z zawieraniem umów z konkursu ogłoszonego w 2009 r. na projekty powiatowych urzędów pracy w zakresie zatrudnienia i szkolenia pośredników pracy i doradców zawodowych. W 2010 r. podpisano 10 umów z tego konkursu z powiatowymi urzędami pracy na kwotę 3,1 mln zł. Łączna wartość umów przyjętych do realizacji w ramach tego konkursu wyniosła 6,6 mln zł, co oznaczało pełne zakontraktowanie zaplanowanych na konkurs środków. Projekty w ramach tego konkursu są realizowane przez wszystkie małopolskie powiatowe urzędy pracy (21).

3.1.1.3. Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych projekty systemowe (Poddziałanie 6.1.3.)

W ramach Poddziałania 6.1.3. realizowane są projekty systemowe powiatowych urzędów pracy. W 2010 r. realizowanych było 21 projektów o łącznej wartości 107,5 mln zł. Narastająco łączna wartość projektów w okresie 2008–2010 wyniosła 240,2 mln zł, co oznacza wykorzystanie alokacji w 52%.

3.1.2. Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia (Działanie 6.2.)

W 2010 roku w ramach Działania 6.2. ogłoszono dwa konkursy zamknięte. Obydwa zostały przeprowadzone w okresie 30.06.2010 r. – 30.07.2010 r. Jeden z nich był skierowany do osób bezpośrednio dotkniętych skutkami powodzi i/lub osuwisk (konkurs B), natomiast w drugim konkursie nie zasto-

sowano zawężania grupy docelowej (konkurs A). Pomimo kryterium dostępu ograniczającego koszty zarządzania do 15% wartości projektu, szczególnie konkurs, w którym nie zastosowano zawężenia grupy docelowej cieszył się dużym zainteresowaniem (na 69 złożonych wniosków, 63 były poprawne formalnie). Konkurs „dla powodzian” cieszył się mniejszym zainteresowaniem (25 złożonych wniosków, 22 poprawne formalnie) prawdopodobnie ze względu na specyficzną grupę docelową oraz ograniczenia czasowe (projekt mógł być realizowany maksymalnie przez 24 miesiące).

W ramach konkursu „dla powodzian” przyznano dofinansowanie wszystkim pięciu pozytywnie ocenionym projektom. Ostatecznie jednak podpisano umowy z czterema z nich, ponieważ jeden wnioskodawca wycofał się po zakończeniu negocjacji. Wartość podpisanych w 2010 r. umów w tym konkursie wyniosła 13, mln zł.

W przypadku konkursu, w którym nie zastosowano zawężenia grupy docelowej, pozytywnie oceniono 17 wniosków, natomiast dofinansowanie uzyskały 4 z nich. Za zgodą Zarządu Województwa Małopolskiego wolna pula środków z konkursu skierowanego do osób bezpośrednio dotkniętych skutkami powodzi została przesunięta na konkurs, w którym nie zastosowano zawężenia grupy docelowej. Dzięki temu zabiegowi kolejne 4 wnioski uzyskały dofinansowanie. W 2010 r. w konkursie, w którym nie zastosowano zawężenia grupy docelowej podpisane zostały 3 umowy na kwotę 12,2 mln zł. Natomiast na początku 2011 r. podpisano następnych 5 umów na kwotę 27,2 mln zł. Łącznie wartość podpisanych umów w tym konkursie wyniosła 39,4 mln zł. Odstąpienie od podpisania umowy przez jednego z wnioskodawców w konkursie skierowanym do osób bezpośrednio dotkniętych skutkami powodzi nastąpiło już po przesunięciu środków. Środki uwolnione z tej umowy zostały więc przesunięte na konkurs, w którym nie zastosowano zawężenia grupy docelowej w okresie późniejszym. Dzięki temu planowane jest podpisanie jeszcze jednej umowy w ramach tego konkursu na kwotę 3,4 mln zł. Łączna kwota podpisanych 12 umów w obydwu konkursach wyniosła 52,6 mln zł. Planowana kontraktacja została zrealizowana w 87,6%. Średnia wartość wsparcia na 1 beneficjenta kształtuje się na poziomie 50 535 zł. Średni okres realizacji projektu to 25 miesięcy. Projekty będą realizowane do roku 2012/2013, jeden do 2014 r.

W 2010 r. podpisane też zostały 2 umowy dotyczące projektów wyłonionych w konkursie ogłoszonym w 2009 r. na kwotę 32,2 mln zł.

Od początku realizacji PO KL do końca 2010 r. w ramach Działania 6.2. podpisano 28 umów na kwotę 134,6 mln zł, co oznacza zakontraktowanie dostępnych środków w 82%. Po dodaniu do tych danych jeszcze kwoty umów podpisanych na początku 2011 r. wykorzystanie alokacji w Działaniu 6.2. osiąga poziom 98,3%.

W konkursie skierowanym do osób bezpośrednio dotkniętych skutkami powodzi i/lub osuwisk nie przewidziano kryteriów strategicznych. Natomiast w przypadku konkursu, w którym nie zastosowano zawężenia grupy docelowej wprowadzono 4 kryteria strategiczne:

1. Grupę docelową w projekcie stanowią w co najmniej 50% osoby w wieku do 25 lat;
2. Projekt skierowany jest do osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą w branżach określonych w Regionalnej Strategii Innowacji (RSI);
3. Co najmniej 10% liczby uczestników projektu stanowią osoby, które utraciły zatrudnienie z przyczyn dotyczących zakładu pracy;
4. Grupę docelową w projekcie stanowią wyłącznie osoby niepełnosprawne i/lub należące do grupy wiekowej 45+.

Można uznać, że w przypadku tego konkursu kryteria strategiczne miały decydujący wpływ na kształt listy rankingowej i kolejność zamieszczonych na niej projektów. Na 17 projektów, 12 pozytywnie ocenionych uzyskało punkty za spełnienie min. 1 kryterium strategicznego, w tym wszystkie 8 projektów, które otrzymały dofinansowanie. 6 pierwszych wniosków spełniało trzy pierwsze kryteria strategiczne. Projekt będący na miejscu siódmym spełniał dwa pierwsze kryteria, natomiast

ostatni projekt, który otrzymał dofinansowanie, spełniał trzecie kryterium strategiczne. Żaden projekt otrzymujący dofinansowanie nie wpisywał się w kryterium strategiczne nr 4.

3.1.3. Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich (Działanie 6.3.)

Konkurs ogłoszony w 2010 r. w ramach Działania, w porównaniu do pozostałych konkursów ogłoszonych w ramach inicjatyw oddolnych (dot. integracji społecznej i edukacji) spotkał się ze znacznie mniejszym zainteresowaniem wnioskodawców. W odpowiedzi na konkurs wpłynęło 77 wniosków, z czego 71 przekazanych zostało do oceny merytorycznej. Spośród wniosków ocenionych przez Komisję Oceny Projektów zaledwie 25% (18) zostało rekomendowanych do dofinansowania. W ramach konkursu zaplanowano do zakontraktowania kwotę 3 mln zł. Rekomendowano do dofinansowania wnioski na łączną kwotę ok. 840 000 zł.

Kontraktacja nie została wykorzystana ze względu na:

- relatywnie niewielkie zainteresowanie wnioskodawców aplikowaniem w ramach Działania 6.3.,
- zawieszenie konkursu w maju 2010 r. w związku z brakiem środków przewidzianych na wydatkowanie w roku 2010 w ramach PO KL,
- niską jakością złożonych wniosków.

Od 2008 r. do końca 2010 r. w działaniu tym zawarto 45 umów na kwotę ok. 2,2 mln zł.

3.2. PROMOCJA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ – PRIORYTET VII

Strukturę Priorytetu VII w podziale na Działania i Poddziałania przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Priorytet VII Promocja integracji społecznej.

Działanie 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji
<i>Poddziałanie 7.1.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej</i>
<i>Poddziałanie 7.1.2. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie</i>
<i>Poddziałanie 7.1.3. Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej</i>
Działanie 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej
<i>Poddziałanie 7.2.1. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</i>
<i>Poddziałanie 7.2.2. Wsparcie ekonomii społecznej</i>
Działanie 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji

Źródło: opracowanie własne

Wartość zawartych umów wg stanu na 31.12.2010 r. stanowi 64% określonej dla Priorytetu VII alokacji. Wskazuje to na proporcjonalne w stosunku do upływu czasu zaangażowanie środków. Największe zaawansowanie w kontraktowaniu występuje w ramach Poddziałania 7.1.1. (projekty systemowe ośrodków pomocy społecznej) oraz 7.2.1. (projekty konkursowe wspierające osoby zagrożone wykluczeniem społecznym) – odpowiednio: 70% i 88%. W przypadku Poddziałania 7.2.1. zakontraktowane środki w umowach z lat 2007-2010 prawie wyczerpują pulę alokacji przeznaczoną na to Poddziałanie. Najniższy stopień wykorzystania środków z alokacji występuje w ramach oddolnych inicjatyw na obszarach wiejskich w Działaniu 7.3. – 25% – *por. tabela poniżej.*

Tabela 4.

Działanie/ Poddziałanie	2010		2008–2010		Alokacja na Działanie/ Poddziałanie po kursie na 30.12.2010 r. (3,9650 zł)	% wykorzystania alokacji
	Liczba projektów skierowanych do podpisania umowy z naborów ogłoszonych z PD na 2010	Wartość umów/ aneksów	Liczba dofinansowanych projektów wg stanu na 31.12.2010	Wartość umów/ aneksów		
7.1.1. Projekty systemowe Ośrodków Pomocy Społecznej	166	676 725,48	166*	163 745 180,55	232 694 462,52	70%
7.1.2. Projekty systemowe Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie	19	27 269 476,61	20	36 776 918,70	76 842 346,30	48%
7.1.3. Projekt systemowy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej	1	3 100 000,00	3	8 978 972,00	23 298 466,88	39%
7.1. Projekty systemowe	186	165 046 202,09	189	209 501 071,25	332 835 275,70	63%
7.2.1. Projekty konkursowe	11	20 853 246,38	71	88 262 991,77	100 362 639,07	88%
7.2.2. Projekty konkursowe	0	0	9	22 394 289,06	53 765 697,38	42%
7.2. Projekty konkursowe	11	20 853 246,38	80	110 657 280,83	154 128 336,44	72%
7.3. Projekty konkursowe	41	1 946 394,79	133	6 384 158,76	25 090 658,78	25%
SUMA	237	187 808 103,26	402	326 542 510,84	512 054 270,91	64%

* liczba projektów jest taka sama jak w 2010 r., gdyż są to umowy ramowe z OPS podpisane w 2008 r. – w kolejnych latach aneksowane w związku z nowymi wnioskami o dofinansowanie.

W 2010 r. w Priorytecie VII PO KL w województwie małopolskim zostało podpisanych 237 umów/aneksów obejmujących wnioski wyłonione w trybie konkursowym i systemowym z naborów ogłoszonych zgodnie z Planem Działania na 2010 r. Wartość podpisanych umów/aneksów wyniosła 187,8 mln zł.

Od początku realizacji PO KL zatwierdzono do realizacji 402 projekty konkursowe i systemowe, a ich wartość wyniosła 326,5 mln zł.

W tabeli poniżej przedstawiono szczegółowe informacje w zakresie liczby i wartości podpisanych umów/aneksów/decyzji, jakie zostały podpisane/podjęte w poszczególnych Działaniach i Poddziałaniach Priorytetu VII.

3.2.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji (Działanie 7.1.)

Wszystkie nabory wniosków w ramach tego działania ogłoszono zgodnie z Planem Działania na 2010 r. w IV kwartale 2009 r.

W 2010 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie zawarł z beneficjentami 24 umowy, 161 aneksów oraz podjęto 1 uchwałę w sprawie realizacji projektu systemowego na łączną kwotę ponad 165 mln zł.

Tabela 5.

Lp.	Działanie/Poddziałanie	2010			
		Liczba			Wartość podpisanych umów/ aneksów/uchwał [zł]
		Umów	Aneksów	Uchwał	
1.	7.1.1. Projekty systemowe OPS	24	142	–	134 676 725,48
2.	7.1.2. Projekty systemowe PCPR	–	19	–	27 269 476,61
3.	7.1.3. Projekt systemowy ROPS	–	–	1	3 100 000,00
Razem		24	161	1	165 046 202,09

Źródło: opracowanie własne

3.2.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej (Działanie 7.2.)

Zgodnie z Planem Działania w 2010 r. w działaniu tym ogłoszono tylko jeden konkurs na projekty dotyczące aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (Poddziałanie 7.2.1.). Nie ogłoszono natomiast konkursu na projekty wspierające ekonomię społeczną (Poddziałanie 7.2.2.) ze względu na znaczną nadkontraktację środków na projekty wyłonione w 2009 r.

3.2.2.1. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (Poddziałanie 7.2.1.)

W odpowiedzi na ogłoszony w II kw. 2010 r. konkurs w ramach Poddziałania wpłynęło 127 wniosków na łączną kwotę 206,25 mln zł. Projekty złożone na konkurs adresowały wsparcie do ponad 15,5 tys. osób. W efekcie oceny merytorycznej rekomendowano do dofinansowania 53 projekty, których wartość dofinansowania znacznie przekraczała możliwą do zakontraktowania kwotę i wynosiła 88 mln zł. Ostatecznie dofinansowanie otrzymało 11 projektów na łączną kwotę ponad 20,8 mln zł (z czego dwa projekty otrzymały dofinansowanie w efekcie pozytywnego rozstrzygnięcia w procedurze odwoławczej). Średnia wartość wsparcia przypadającego na 1 uczestnika w projektach, na realizację których podpisano umowy, wynosi około 18 tys. zł (projekty skierowane do 1,1 tys. osób), natomiast średni okres realizacji projektów wynosi 20 miesięcy.

Od 2008 r. do końca 2010 r. w działaniu tym zawarto łącznie 71 umów na kwotę ok. 88,2 mln zł.

3.2.2.2. Wsparcie ekonomii społecznej (Poddziałanie 7.2.2.)

W 2010 r. WUP nie ogłosił naboru na projekty wspierające ekonomię społeczną. Było to spowodowane znaczną nadkontraktacją środków na projekty z naboru ogłoszonego w 2009 r. Decyzją Zarządu Województwa Małopolskiego zwiększono bowiem kwotę kontraktacji z 7 mln zł do 15,5 mln zł tak, aby wszystkie pozytywnie ocenione projekty otrzymały dofinansowanie. W I kw. 2010 r. podpisano 5 umów z projektodawcami, których projekty zostały rekomendowane do dofinansowania.

3.2.2.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji (Działanie 7.3.)

Konkurs dotyczący projektów skierowanych do mieszkańców obszarów wiejskich ogłoszono 28 stycznia 2010 roku, a zamknięto 14 maja 2010 roku. Złożono 124 wnioski, z czego 114 poprawnych formalnie przekazano do oceny merytorycznej. W konkursie podpisano 41 umów o dofinansowanie wykorzystując 1,95 mln zł. Od 2008 r. do końca 2010 r. w działaniu tym zawarto 133 umowy na łączną kwotę 6,4 mln zł.

3.3. REGIONALNE KADRY GOSPODARKI – PRIORYTET VIII

Strukturę Priorytetu VIII w podziale na Działania i Poddziałania przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki.

Działanie 8.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie
<i>Poddziałanie 8.1.1. Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw</i>
<i>Poddziałanie 8.1.2. Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie</i>
<i>Poddziałanie 8.1.3. Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności</i>
<i>Poddziałanie 8.1.4. Przewidywanie zmiany gospodarczej</i>
Działanie 8.2. Transfer wiedzy
<i>Poddziałanie 8.2.1. Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw</i>
<i>Poddziałanie 8.2.2. Regionalne Strategie Innowacji</i>

Źródło: opracowanie własne

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r., w Priorytecie VIII PO KL w województwie małopolskim zostało przyjętych do realizacji 270 projektów wyłonionych w trybie konkursowym i systemowym. Umowy te opiewają na łączną kwotę 298 586 344,88 zł, w tym dofinansowanie ze środków publicznych wynosi 272 737 308,68 zł. W Priorytecie VIII zakontraktowano 93% środków przewidzianych na lata 2007–2010.

Jednocześnie w Priorytecie VIII PO KL w województwie małopolskim zostało podpisanych **270 umów** obejmujących:

- **263 projekty w trybie konkursowym;**
- **7 projektów systemowych**
 - Podwyższenie kwalifikacji mieszkańców Małopolski w zakresie IT w ramach Poddziałania 8.1.2. na kwotę 1 mln zł.
 - Doctus – Małopolski fundusz stypendialny dla doktorantów w ramach Poddziałania 8.2.2. na kwotę 39,3 mln zł.
 - Małopolskie Obserwatorium Gospodarki w ramach Poddziałania 8.1.4. na kwotę 7 mln zł.
 - Małopolskie Obserwatorium Polityki Rozwoju – Etap I w ramach Poddziałania 8.1.4. na kwotę 5,1 mln zł.
 - Regionalny System Innowacji Województwa Małopolskiego. Projekt pilotażowy w ramach Poddziałania 8.2.2. na kwotę 5 mln zł.

- *SPIN – Model transferu innowacji w Małopolsce* – Poddziałanie 8.2.1. na kwotę 11 mln zł.
- *Broker innowacji jako narzędzie dla efektywnego rozwoju systemu nowoczesnej gospodarki Małopolski* – Poddziałanie 8.2.1. na kwotę 9,4 mln zł.

Poniżej przedstawiono liczbę i wartości umów, jakie zostały podpisane w poszczególnych Poddziałaniach Priorytetu VIII PO KL. **ROZWÓJ PRACOWNIKÓW I PRZEDSIĘBIORSTW W REGIONIE (DZIAŁANIE 8.1.)**.

Tabela 7. Priorytet VIII – umowy wg poziomów wdrażania stan na 31.12.2010 r.

Działanie/ Poddziałanie	2007–2010	
	Liczba umów	Wartość ogółem podpisanych umów
8.1.1.	232	185 211 752,14 zł
8.1.2.	11	20 011 411,72 zł
8.1.3.	4	2 012 900,00 zł
8.1.4.	2	12 113 639,45 zł
8.2.1.	19	34 889 188,45 zł
8.2.2.	2	44 347 453,12 zł
SUMA	270	298 586 344,88 zł

Źródło: opracowanie własne

3.3.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie (Działanie 8.1.)

3.3.1.1. Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw (Poddziałanie 8.1.1.)

W 2010 r w ramach naboru na projekty szkoleniowe z pomocą publiczną dla przedsiębiorców i ich pracowników do IP 2 wpłynęło łącznie 447 wniosków, w tym na konkurs z pomocą publiczną 204 wnioski, na projekty szkoleniowe dla osób z własnej inicjatywy zainteresowanych podniesieniem kwalifikacji bez pomocy publicznej 241 wniosków oraz na konkurs na doradztwo dla MMŚP – 2 wnioski. Wartość wniosków złożonych na konkursy wynosiła 380 mln zł, a projekty te adresowały swoje usługi do 90 386 osób. W wyniku przeprowadzonej oceny merytorycznej do dofinansowania wyłoniono łącznie 76 projektów. W ramach omawianych konkursów w roku 2010 zawarto łącznie 70 umów, których wartość opiewała na 55 mln zł.

Projekty na szkolenia z pomocą publiczną opiewały na kwotę 139,9 mln zł (w tym wkład publiczny) i adresowały swoje wsparcie do 45 194 osób. W efekcie oceny merytorycznej rekomendowano do dofinansowania uzyskało 50 projektów o łącznej wartości 28,1 mln zł. Wnioskodawca jednego z projektów wyłonionego do realizacji odstąpił od podpisania umowy. Składane projekty mogły mieć charakter otwarty lub zamknięty, co oznacza, że projekty były kierowane do pracowników własnych lub ogólnie do pracowników zatrudnionych na terenie województwa małopolskiego. Pośród rekomendowanych

do dofinansowania projektów 34 były o charakterze otwartym, a ich średnia wartość przypadająca na jednego uczestnika wynosiła 4,2 tys. zł, przy czym wartość ta wahała się od 593 zł do 9,8 tys. zł. W przypadku projektów zamkniętych rekomendowanych do dofinansowania było 15 projektów, w których średnia wartość przypadająca na jednego uczestnika wynosiła 7,8 tys. zł, przy czym wartość ta wahała się od 2,5 tys. zł do 21,8 tys. zł. Średni okres realizacji projektów wyłonionych do dofinansowania wynosi 15 miesięcy, gdzie najkrótszy projekt będzie trwał 6 miesięcy, a najdłuższy 24 miesiące.

Rekomendowane projekty adresują swoje usługi do 8,7 tys. osób i 3,5 tys. przedsiębiorstw, w tym 1,7 tys. mikro, 1,7 MŚP oraz 102 dużych.

W 2010 r. zawarto 48 umów na kwotę 31,5 mln zł (w tym wkład publiczny), natomiast z początkiem roku 2011 zawarto ostatnią umowę o wartości 462,1 tys. zł.

Niewielkie zainteresowanie ze strony projektodawców konkursem na usługi doradcze dla MMŚP przełożyło się na liczbę złożonych wniosków. Do IP2 wpłynęły tylko 2 wnioski, z czego jeden wniosek został odrzucony już na etapie oceny formalnej. Wartość ogółem złożonych wniosków wynosiła 7,5 mln zł. Znikomy odzew był powiązany z przyjętymi w Planie Działania na 2010 r. kryteriami dostępu: wymaganym doświadczeniem (zrealizowane w ciągu poprzednich 12 miesięcy usługi doradcze dla przedsiębiorstw na kwotę co najmniej 1 mln zł), świadczenie usług doradczych na terenie wszystkich subregionów Małopolski, minimalna wartość projektu – 2,5 mln zł.

Do realizacji wyłoniono jeden projekt, którego wartość ogółem wynosiła 4,3 mln zł. Projekt ten adresuje swoje usługi do 60 mikro i 120 małych i średnich przedsiębiorstw, a jako obszar realizacji wskazano całą Małopolskę. Okres realizacji projektu przewidziano na 34 miesiące.

W odpowiedzi na nabór na projekty szkoleniowe od osób z własnej inicjatywy zainteresowanych podniesieniem kwalifikacji wpłynęło 241 wniosków, które opiewały na kwotę 205,6 mln zł i adresowały wsparcie do 45 144 osób. Spośród zgłoszonych projektów 95 zostało rekomendowanych do dofinansowania. Wartość wniosków pozytywnie ocenionych przekroczyła dostępne środki, co spowodowało, że tylko 24 projekty z 95 otrzymały dofinansowanie. W 2011 roku po zawarciu umowy z rekomendowanymi projektami, podjęto decyzję o dofinansowaniu kolejnych dwóch projektów będących na liście rezerwowej, których wartość odpowiadała pozostałym środkom z przewidzianej kontraktacji. Łączna wartość wniosków pozytywnie ocenionych opiewa na kwotę 22,6 mln zł. Rekomendowane projekty adresują swoje usługi do 5524 osób, a średnia wartość przypadająca na jednego uczestnika wynosi 4785 zł, przy czym wartość ta wahała się od 1,7 tys. zł do 8,8 tys. zł. Średni okres realizacji projektów wyłonionych do dofinansowania wynosi 13 miesięcy, gdzie najkrótszy projekt będzie trwał 8 miesięcy, a najdłuższy 18 miesięcy.

W ramach konkursu do końca roku 2010 zawarto 21 umów na kwotę 18,7 mln zł (w tym wkład publiczny), na początku roku 2011 kolejne 2 umowy o wartości 2,4 mln zł. Pozostałe umowy są na etapie negocjacji. Łączna wartość umów zawartych w konkursie wynosi 21,1 mln zł (w tym wkład publiczny).

3.3.1.2. Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie (Poddziałanie 8.1.2.)

W 2010 r. złożono 43 wnioski o dofinansowanie na kwotę 72,8 mln zł, które adresowały wsparcie do 6418 osób.

W wyniku oceny merytorycznej 7 projektów zostało wyłonionych do realizacji. W 2010 roku nie podpisano z żadnym z beneficjentów umów. W I kwartale 2011 r. podpisano 3 umowy o łącznej wartości 3 mln zł. Pozostałe umowy są na etapie negocjacji, przy czym z jednym z beneficjentów odstąpiono od zawarcia umowy. Projekty rekomendowane do dofinansowania adresują usługi do 735 osób. Średnia wartość wsparcia na jednego uczestnika wynosi 13 384 zł, przy czym wartość ta wahała się od 9869 zł do 18 370 zł, natomiast średni okres realizacji projektów wynosi 15 miesięcy.

3.3.1.3. Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności (Poddziałanie 8.1.3.)

W roku 2010 wniosków wspierających rozwój dialogu społecznego na poziomie regionalnym i lokalnym wpłynęło łącznie 22 na kwotę 18,8 mln zł. Zgłoszone wnioski mogły objąć wsparciem 5380 osób. Do końca roku 2010 nie została zakończona ocena projektów, która trwała do 01.03.2011 r. W związku z tym rekomendowane do dofinansowania na dzień 31.12.2010 r. były 2 projekty, natomiast kolejne 2 projekty zostały rekomendowane już w roku 2011. Spośród 4 projektów pozytywnie ocenionych, z jednym projektodawcą została w 2010 r. zawarta umowa o wartości 1 031 090 zł, natomiast drugą umowę zawarto w 2011 r. a jej wartość opiewała na 1,2 mln zł.

3.3.2. Transfer wiedzy (Działanie 8.2.)

3.3.2.1. Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw (Poddziałanie 8.2.1.)

W 2010 roku nabory na projekty wspierające współpracę sfery nauki i biznesu cieszyły się relatywnie dużym zainteresowaniem wśród projektodawców. W pierwszym naborze zamkniętym wnioskodawcy złożyli 35 wniosków, a w drugim otwartym 51 wniosków. Łącznie wpłynęło 86 projektów opiewających na łączną kwotę 91,3 mln zł i adresujących wsparcie do 14 147 osób. Na koniec roku 2010 rekomendacje otrzymało łącznie 13 projektów, z czego 8 projektów było z tury pierwszej, 5 z tury drugiej. W I kwartale 2011 r. rekomendowano kolejne 5 projektów. Projekty wyłonione do realizacji adresują swoje usługi do 1936 osób.

W 2010 roku podpisano łącznie 9 umów, których wartość wynosiła 7,3 mln zł. W 2011 r. zawarto kolejne 6 umów o łącznej wartości 5,8 mln zł. W projektach objętych dofinansowaniem średni okres realizacji projektów wynosi 18 miesięcy. Najkrótszy okres to 12 miesięcy, a najdłuższy 24 miesiące.

3.4. ROZWÓJ WYKSZTAŁCENIA I KOMPETENCJI W REGIONACH – PRIORYTET IX

Strukturę Priorytetu IX w podziale na Działania i Poddziałania przedstawia poniższa tabela:

Tabela 8. Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.

Działanie 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty
<i>Poddziałanie 9.1.1. Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej</i>
<i>Poddziałanie 9.1.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych</i>
<i>Poddziałanie 9.1.3. Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych</i>
Działanie 9.2. Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego
Działanie 9.3. Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego w formach szkolnych
Działanie 9.4. Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty
Działanie 9.5. Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. w Prioryecie IX PO KL w województwie małopolskim zostały podpisane **604 umowy** obejmujące:

- 597 projektów wyłonionych w trybie konkursowym,
- 7 projektów systemowych.

Umowy te opiewają na łączną kwotę w wysokości 500,5 mln zł, co stanowi 89% alokacji dla Priorytetu IX na lata 2007–2013 wynoszącej 561,7 mln zł. Poniżej przedstawiono liczbę umów, jakie zostały podpisane w poszczególnych Działaniach i Poddziałaniach PO KL do dnia 31.12.2010 r.

Tabela 9.

Działanie/ Poddziałanie	Alokacja w PLN po kursie na 30.12.2010 r. (3,9650 zł)	Liczba zawartych umów	Wartość podpisanych umów 2007–2010 stan na 31.12.2010	% wykonania
9.1.1	98 454 981,22	63	68 013 725,63	69%
9.1.2	158 738 981,81	151	170 933 361,20	108%
9.1.3	30 016 718,87	1	28 313 335,03	94%
9.1	287 210 681,90	215	267 260 421,86	93%
9.2	170 042 376,81	43	185 146 598,92	109%
9.3	42 658 029,80	10	8 844 194,44	21%
9.4	27 152 720,94	5	23 785 424,56	88%
9.5	34 622 634,43	331	15 502 301,24	45%
PRIORYTET IX	561 686 443,89	604	500 538 941,02	89%

Źródło: opracowanie własne

3.4.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty (Działanie 9.1.)

3.4.1.1. Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej (Poddziałanie 9.1.1.)

W odpowiedzi na ogłoszony w 2010 r. konkurs wpłynęło 56 wniosków o dofinansowanie projektów na łączną kwotę 69 mln zł. Projekty te adresowały wsparcie do 3,7 tys. osób.

W wyniku oceny merytorycznej 27 projektów uzyskało rekomendację do dofinansowania. Na konkurs przeznaczono 20 mln zł (w tym 400 tys. zł na komponent ponadnarodowy), lecz kwota ta okazała się niewystarczająca na dofinansowanie wszystkich poprawnych projektów. Z uwagi na duże zapotrzebowanie w Małopolsce na tworzenie nowych przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego, podjęto decyzję o zwiększeniu puli środków dostępnych w kon-

kursie do 30,9 mln zł, co pozwoliło na dofinansowanie wszystkich 27 ocenionych pozytywnie projektów.

Podpisane z beneficjentami umowy opiewają na kwotę 29 mln zł i adresują wsparcie do 1,6 osób, z czego 88% stanowią dzieci w wieku 3–5 lat, które zostaną objęte edukacją przedszkolną. Średnia wartość wsparcia na 1 beneficjenta ostatecznego w konkursie w Poddziałaniu 9.1.1. oscyluje wokół 22 tys. zł¹, natomiast średni okres realizacji pojedynczego projektu wynosi około 23 miesięcy.

W wyniku rozstrzygnięcia trzech konkursów ogłoszonych w ramach Poddziałania, w województwie małopolskim do realizacji wyłoniono dotychczas łącznie 63 projekty na kwotę około 68 mln zł. Dzięki tym projektom wsparcie uzyska około 140 ośrodków wychowania przedszkolnego (w tym inne formy wychowania przedszkolnego).

3.4.1.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych (Poddziałanie 9.1.2.)

Zainteresowanie wnioskodawców konkursem na projekty dotyczące programów rozwojowych szkół ogólnych znacząco przekraczało kwotę, jaką na konkurs przewidziano w Planie Działania, tj. 60 milionów zł (w tym 1,3 mln zł rezerwy przeznaczonej na komponent ponadnarodowy). W odpowiedzi na konkurs złożono 245 wniosków o łącznej wartości 263 mln zł. W wyniku oceny merytorycznej 87 projektów zostało rekomendowanych do dofinansowania. Założona kontraktacja pozwoliła na rozpoczęcie negocjacji z 50 wnioskodawcami, dzięki poczynionym w jej trakcie oszczędnościom dofinansowanie mogło otrzymać dalszych 4 projektodawców. W wyniku rozstrzygnięcia konkursu podpisano 54 umowy o łącznej wartości 59 mln zł. Średnia wartość wsparcia dla jednego uczestnika to 2565 zł, a przeciętny okres realizacji zaplanowanych działań wynosi około 22 miesięcy.

Dotychczas w województwie małopolskim w wyniku przeprowadzenia w latach 2008–2010 trzech naborów na projekty wspierające rozwój szkół realizujących kształcenie ogólne podpisano łącznie 151 umów o wartości 171 mln zł.

3.4.1.3. Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych (Poddziałanie 9.1.3.)

W ramach Działania realizowany jest projekt pt. „Małopolski system stypendialny dla uczniów szczególnie uzdolnionych”. Realizatorem jest Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości. Jest to projekt siedmioletni, którego realizację rozpoczęto w połowie 2008 roku. Wartość projektu wynosi 28,3 mln zł.

Projekt zakłada m.in. wypłacenie pomocy stypendialnej w wysokości 500 zł brutto miesięcznie grupie 3150 uczniów na przestrzeni lat 2008–2015. W każdym roku przewiduje się udzielenie stypendiów w proporcjach 40% dla uczniów szkół gimnazjalnych i 60% dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Przygotowane zostaną także materiały dydaktyczne dla stypendystów. Do końca 2010 r. w projekcie rozpoczęło udział 669 uczestników, natomiast wsparcie zakończyło 386 osób.

3.4.2. PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI I JAKOŚCI SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO (DZIAŁANIE 9.2.)

Łącznie, od początku realizacji PO KL do końca 2010 r., zawarto 43 umowy na kwotę ponad 185 mln zł (z czego prawie 18 mln przeznaczono na zakup wyposażenia w szkołach i placówkach kształce-

² Średnia wartość wsparcia na 1 BO liczona jest jako uśredniona wartość każdego pojedynczego projektu/liczba beneficjentów ostatecznych w tym projekcie. Nie jest to zatem średnia arytmetyczna liczona jako suma wartości projektów dzielona przez liczbę beneficjentów ostatecznych.

nia zawodowego). Kwota zawartych umów całkowicie wyczerpuje pulę środków finansowych przewidzianych na to Działanie na lata 2007–2013.

Decyzją Samorządu Województwa w 2010 r. nie ogłoszono konkursu na projekty dla szkół zawodowych. Wynika to z faktu, że od stycznia 2010 r. w ramach tego działania przewidziano wdrożenie projektu systemowego pt. „Modernizacja Kształcenia Zawodowego w Małopolsce” realizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, w partnerstwie z organami prowadzącymi szkoły publiczne oraz szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży w Małopolsce. Wartość projektu systemowego wynosi 140 mln zł.

Do końca 2010 r. 372 szkoły i placówki kształcenia zawodowego z województwa małopolskiego wdrożyły programy rozwojowe, z czego 138 współpracowało z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania tych programów. W projektach dotyczących szkolnictwa zawodowego rozpoczęło udział 16 tys. uczniów, a do końca 2010 r. wsparcie zakończyło prawie 9 tys. uczniów tego typu szkół.

3.4.3. Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego w formach szkolnych (Działanie 9.3.)

W odpowiedzi na ogłoszony w 2010 roku konkurs zamknięty wpłynęły 32 wnioski. Jest to znacznie mniejsza liczba niż w 2008 roku, kiedy to złożono 65 projektów. Pamiętać jednak należy, że nabór w 2010 roku trwał miesiąc, podczas gdy w pierwszym konkursie – otwartym – wnioski składane były przez 5 miesięcy 2008 roku. Wartość złożonych projektów to 38,3 mln zł, co znacząco przewyższyło dostępną na konkurs kwotę 8 mln zł (w tym rezerwa finansowa z przeznaczeniem na komponent ponadnarodowy w wysokości 175 000 zł). W wyniku oceny merytorycznej 10 projektów zostało rekomendowanych do dofinansowania. Założona kontraktacja pozwoliła na rozpoczęcie negocjacji z 7 wnioskodawcami. Dzięki poczynionym w ich trakcie oszczędnościom dofinansowanie mógł otrzymać kolejny na liście rankingowej beneficjent.

W wyniku rozstrzygnięcia konkursu podpisano 8 umów o łącznej wartości 7,4 mln zł. Dzięki projektom tym pomoc otrzyma 1,9 tys. osób. Średnia wartość wsparcia dla jednego uczestnika to 3,8 tys. zł, a przeciętny okres realizacji zaplanowanych działań wynosi ponad 25 miesięcy.

Dotychczas w województwie małopolskim w wyniku rozstrzygnięcia w latach 2008–2010 dwóch naborów podpisano łącznie 10 umów o dofinansowanie. Pozwala to objąć wsparciem 2 tys. osób, na który to cel przeznaczone zostanie 8,8 mln zł.

3.4.4. Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty (Działanie 9.4.)

Małopolska otrzymała na lata 2007–2013 ok. 27 mln zł na zadania związane z podnoszeniem kwalifikacji kadry pedagogicznej. Łącznie od początku realizacji PO KL w ramach Działania 9.4. zawarto 5 umów na kwotę ponad 24 mln zł. Kwota zawartych umów w prawie 90% wyczerpuje pulę środków finansowych przewidzianych na to działanie na lata 2007–2013.

W 2010 r. nie ogłoszono konkursu na projekty skierowane do kadry pedagogicznej woj. małopolskiego ze względu na rozpoczęcie realizacji projektu systemowego Województwa Małopolskiego pt. „Modernizacja systemu kształcenia kadry szkół zawodowych w Małopolsce”.

Do końca 2010 r. 3,7 tys. nauczycieli uczestniczyło w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach, w tym ponad 2 tys. osób z terenów wiejskich. Natomiast we wszystkich formach wsparcia udział rozpoczęło ponad 4,8 tys. nauczycieli, a zakończyło prawie 3,8 tys.

3.4.5. Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich (Działanie 9.5.)

Konkurs z 2010 r. miał charakter naboru otwartego, prowadzonego od 6 stycznia do 14 maja 2010 r. W tym okresie złożono 438 projektów (łączna wartość 21,3 mln zł). Kwota przeznaczona na konkurs wynosiła 10 mln zł. W wyniku przeprowadzonej oceny merytorycznej 201 projektów o łącznej wartości 9,3 mln zł zostało rekomendowanych do dofinansowania.

Zainteresowanie beneficjentów możliwością realizacji inicjatyw oddolnych związanych z rozwojem edukacji pozostaje od 2007 roku na niezmiennie wysokim poziomie – wartość składanych projektów znacznie przekracza kwotę przeznaczoną na dofinansowanie.

Od 2007 r. do końca 2010 r. w działaniu tym zawarto 331 umów na kwotę 15,5 mln zł, wykorzystując 45% alokacji przeznaczonej na projekty wspierające inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich.

4. ANALIZA DZIAŁAŃ KONKURSOWYCH I SYSTEMOWYCH W RAMACH KOMPONENTU REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI

4.1. RYNEK PRACY OTWARTY DLA WSZYSTKICH – PRIORYTET VI

W ramach Priorytetu VI „Rynek pracy otwarty dla wszystkich” wsparcie zostało ukierunkowane na rozwój aktywności zawodowej w regionie, na działania zmierzające do tworzenia nowych miejsc pracy oraz na rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia, co znalazło odzwierciedlenie w ogłoszonych w roku 2010 konkursach.

W roku 2010 zgodnie z występującymi tendencjami na małopolskim rynku pracy, realizacja polityki w zakresie wdrażania projektów unijnych ukierunkowana została na wsparcie osób mających problem z wejściem na rynek pracy oraz promocję przedsiębiorczości i zakładanie nowych firm. Kluczowymi adresatami podejmowanych przedsięwzięć były:

- bezrobotne oraz pozostające bez zatrudnienia osoby niepełnosprawne, dla takich osób przygotowane zostały projekty w ramach Poddziałania 6.1.1., osoby niepełnosprawne wspierane były również przez powiatowe urzędy pracy, a także preferowane w projektach w Działaniu 6.2.,
- osoby w wieku 50+ szczególnie wspierane przez powiatowe urzędy pracy, osoby w wieku 45+ w grupie osób podejmujących działalność gospodarczą,
- osoby w wieku do 25. r.ż. w grupie osób podejmujących działalność gospodarczą,
- osoby długotrwale bezrobotne szczególnie wspierane przez powiatowe urzędy pracy,
- osoby zamierzające rozpocząć działalność gospodarczą poprzez zastosowanie następujących instrumentów: doradztwo, szkolenia, przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości.

4.1.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie (Działanie 6.1.)

Od początku realizacji PO KL w projektach rozpoczęło udział 46 347 osób. Zdecydowaną większość uczestników tych projektów stanowiły osoby bezrobotne 98,3% (45 545 osób). W grupie tej wyraźną przewagę miały też kobiety – 28 364 osoby (61,2%). Ponad połowę – 56,4% uczestników projektów stanowiły osoby zamieszkujące tereny wiejskie – (26 150 osób), a niecałe 4% (1819 osób) – osoby niepełnosprawne. Największa część uczestników posiadała wykształcenie na poziomie ponadgimnazjalnym 30 152 osoby (65,1%), 8120 (17,5%) osób legitymowało się wykształceniem wyższym, 4678 osób (10,1%) miało wykształcenie poniżej gimnazjalnego, a 3397

(7,3%) wykształcenie na poziomie szkoły pomaturalnej. Dużą część stanowiły osoby młode do 24. r.ż. – 42% (19 488 osób).

4.1.1.1. Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy (Poddziałanie 6.1.1.)

Zgodnie z założeniami programowymi Priorytetu VI PO KL, wzrost aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia, a także tworzenie warunków ułatwiających rozwój aktywności zawodowej w regionie, stanowi główny cel Działania 6.1.

W Poddziałaniu 6.1.1 realizacja powyższego celu koncentruje się na wsparciu osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy.

Istotnym problemem zarówno małopolskiego rynku pracy, jak i rynku pracy w skali całego kraju jest niskie uczestnictwo w nim osób niepełnosprawnych. Udział aktywnych zawodowo w populacji osób niepełnosprawnych wynosi niecałe 18%. Jest więc o połowę mniej niż w krajach Europy Zachodniej. Zdecydowaną więc część tej grupy stanowią osoby bierne zawodowo. Osoby niepełnosprawne cechuje w porównaniu z resztą populacji niższy poziom wykształcenia. W grupie tej odsetek osób z wykształceniem wyższym jest 2-krotnie niższy w ogólnej populacji ludności województwa. W takim samym stopniu wyższy jest z kolei w grupie osób niepełnosprawnych udział osób z wykształceniem podstawowym lub niepełnym podstawowym. Osoby niepełnosprawne częściej znajdują się w stanie długotrwałego bezrobocia. Częstość występowania niepełnosprawności rośnie z wiekiem, dlatego wśród osób niepełnosprawnych znaczącą grupę stanowią osoby starsze, a więc osoby mniej mobilne i elastyczne zawodowo. Na to wszystko nakładają się dodatkowo utrudnienia i ograniczenia związane z niepełnosprawnością. Jest to więc grupa w zdecydowanie trudniejszej sytuacji i wymagająca szczególnej pomocy, wsparcia i zachęty do podjęcia aktywności zawodowej. Dlatego w 2010 r. wsparcie skierowane zostało wyłącznie do tej grupy osób.

Grupy docelowe

Grupę docelową stanowią osoby pozostające bez zatrudnienia, między innymi zarejestrowane jako bezrobotne lub poszukujące pracy, ze szczególnym uwzględnieniem osób pozostających bez zatrudnienia łącznie ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat, osób do 25. roku życia, osób niepełnosprawnych, osób po 45. roku życia, kobiet (w tym zwłaszcza powracających oraz wchodzących na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci), osób zamieszkujących w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich oraz mieszkańcy miast do 25 tys. mieszkańców. Ponadto grupą docelową są instytucje rynku pracy i ich pracownicy, a także podmioty działające na rzecz rozwoju zasobów ludzkich oraz upowszechniania dialogu i partnerstwa publiczno-społecznego na poziomie regionalnym i lokalnym.

Od początku 2008 r. do końca 2010 r. udział w projektach rozpoczęło 1714 osób. W grupie tej większość stanowiły kobiety 71,2% (1221 osób). W tym czasie 999 osób zakończyło udział w projektach (w tym 771 kobiet), a 126 osób (68 kobiet) przerwało udział w projekcie.

Przyjęte do realizacji w 2010 r. projekty pozwolą na aktywizację zawodową 386 pozostających bez zatrudnienia niepełnosprawnych mieszkańców województwa. Z założeń projektów wynika, że uczestniczyć w nich będą 192 osoby bezrobotne, w tym 75 osób długotrwale bezrobotnych (łącznie 52% ogółu), 176 osób nieaktywnych zawodowo (48% ogółu). W projektach weźmie też udział 175 mieszkańców terenów wiejskich (48% ogółu).

Obszar realizacji

Wśród przyjętych do realizacji projektów, 2 z nich skierowane są do mieszkańców całego województwa, 1 przewiduje realizację wsparcia na terenie powiatu wadowickiego, 1 dotyczy powiatów: olkuskiego i proszowickiego, a 1 jest realizowany w mieście Krakowie, powiecie krakowskim i w powiecie olkuskim.

Formy wsparcia

W ramach wsparcia możliwe jest wykorzystanie trzynastu różnych typów operacji, w tym: identyfikację potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia, organizację warsztatów oraz szkoleń z zakresu technik poszukiwania pracy, realizację programów aktywizacji zawodowej obejmujących jedną lub kilka form wsparcia połączonych z możliwością zapewnienia opieki nad osobami zależnymi, wspieranie wolontariatu, wspieranie inicjatyw na rzecz podnoszenia mobilności geograficznej osób pozostających bez zatrudnienia, promocję alternatywnych form zatrudnienia czy też wsparcie doradczo-szkoleniowe pracownika, który uzyskał zatrudnienie.

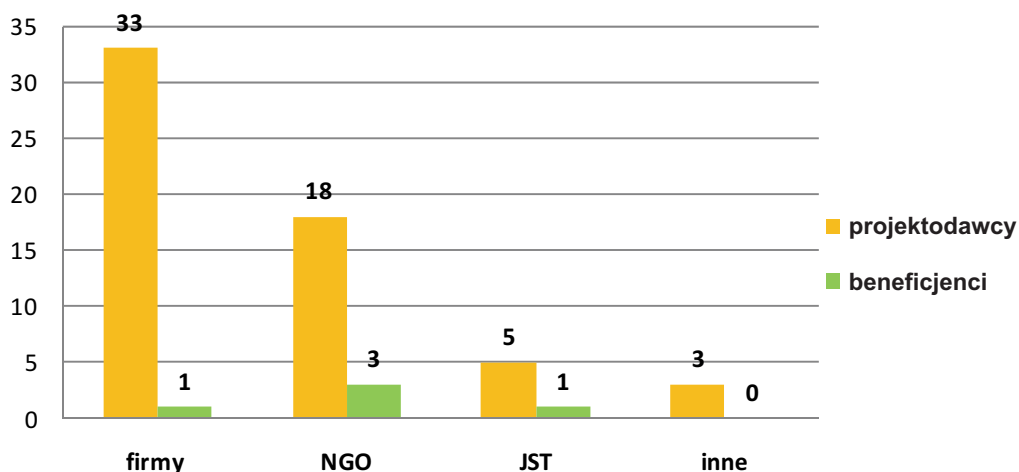
Zakwalifikowani do uczestnictwa w projektach przyjętych do realizacji w 2010 r. mieszkańcy województwa małopolskiego mieli zapewnione kompleksowe formy wsparcia, ukierunkowane na uzyskanie oczekiwanego efektu aktywizacji zawodowej. We wszystkich projektach oferowane były następujące usługi i działania aktywizacyjne:

- indywidualne rozpoznanie potrzeb i przygotowanie Indywidualnego Planu Działania (IPD) dla każdego uczestnika projektu,
- udział w warsztatach mających na celu poznanie technik aktywnego poszukiwania pracy,
- udział w warsztatach rozwijających m.in. kompetencje społeczne, informatyczne,
- konsultacje z psychologiem/doradcą zawodowym na różnych etapach uczestnictwa w projekcie,
- szkolenia zawodowe dostosowane do predyspozycji i aktualnych kompetencji zawodowych uczestnika, określone w IPD, realizowane w formie grupowej bądź indywidualnej. Ponadto oferta szkolenia zawodowego jest powiązana z potrzebami lokalnego rynku pracy i analizą zawodów deficytowych.
- staże/praktyki zawodowe, których okres realizacji wynika z indywidualnych potrzeb; średnio od 3 do 6 miesięcy,
- usługi pośrednictwa pracy,
- wsparcie trenera zatrudnienia wspieranego, trenera osobistego lub asystenta osoby niepełnosprawnej służące motywowaniu osób niepełnosprawnych. Jest to również pomoc w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych, rodzinnych, pracowniczych, jak również pomoc w transporcie osób niepełnosprawnych do miejsca pracy.

Beneficjenci

Największą aktywnością w składaniu projektów w 2010 r. wykazały się firmy – składając 33 projekty (56% ogółu złożonych wniosków). Na kolejnym miejscu znalazły się organizacje pozarządowe z 18 wnioskami (30,5% ogółu złożonych). Jednostki samorządu terytorialnego złożyły 5 wniosków (8,5% ogółu), 2 wnioski zostały złożone przez spółdzielnie, a 1 przez państwową jednostkę budżetową.

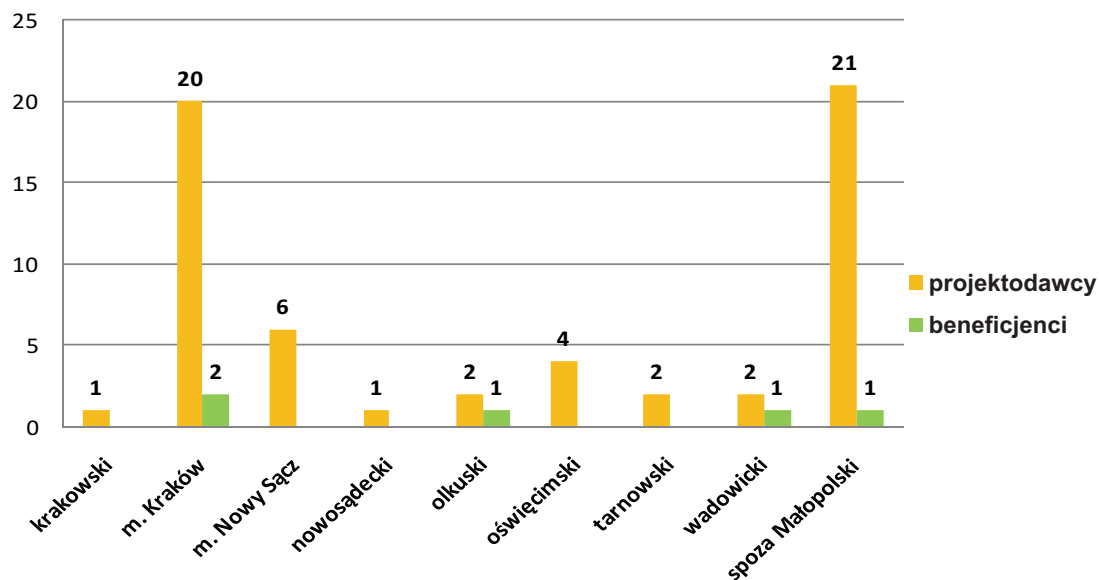
Do realizacji zostały przyjęte 3 wnioski przygotowane przez jednostki trzeciego sektora, jeden, który realizowany będzie przez jednostkę samorządu terytorialnego i jeden projekt, którego realizatorem będzie firma.

Wykres 10. Projektodawcy i beneficjenci w Poddziałaniu 6.1.1. ze względu na formę organizacyjno-prawną.

Źródło: opracowanie własne

Spoza obszaru województwa małopolskiego zgłoszonych zostało łącznie 21 projektów (prawie 35,6% ogółu). W podobnej liczbie złożyli wnioski wnioskodawcy z Krakowa (20 wniosków, 33,9%). 6 wniosków wpłynęło od projektodawców, których siedziba zlokalizowana jest w Nowym Sączu, 4 od wnioskodawców z powiatu oświęcimskiego, po 2 wnioski zostały złożone przez projektodawców z powiatów olkuskiego, tarnowskiego i wadowickiego, a po 1 wniosku przez wnioskodawców z powiatów krakowskiego i nowosądeckiego.

Siedziba 2 beneficjentów mieści się w Krakowie, 1 projektodawca, któremu przyznano dofinansowanie, posiada siedzibę w powiecie olkuskim, 1 – w powiecie wadowickim, a w przypadku jednego beneficjenta siedziba znajduje się poza województwem małopolskim. Tylko w jednym z tych projektów, które przeszły do realizacji, przewidziany został udział partnera.

Wykres 11. Projektodawcy i beneficjenci w Poddziałaniu 6.1.1. ze względu na siedzibę.

Źródło: opracowanie własne

Projekty systemowe

Projekt pt. „Konserwator – program aktywizacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia”.

Projekt³ realizowany jest przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie. Celem projektu jest aktywizacja zawodowa osób mających szczególne problemy ze znalezieniem zatrudnienia przy wykorzystaniu zindywidualizowanego kompleksowego wsparcia. Aktywizacja zawodowa 520 osób będzie miała miejsce w podmiotach realizujących zadania w jednym z najważniejszych obszarów rozwoju strategicznego Małopolski – zachowanie i rewitalizacja substancji zabytkowej oraz ochrona krajobrazu kulturowego w Małopolsce. W projekcie planuje się wykorzystanie rozwiązań wypracowanych w trakcie kilkuletniej realizacji programów regionalnych finansowanych z Funduszu Pracy, stawiających sobie podobne cele i działania. Projekt będzie realizowany do 31.03.2014 r.

Projekt pt. „Partnerstwo na rzecz świadczenia usług dla inwestorów pozyskujących kadry oraz usług outplacementowych”.

Realizatorem projektu jest Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie.

Głównym celem projektu jest wypracowanie modelu partnerskiej współpracy instytucji rynku pracy i innych podmiotów działających na rzecz rozwoju zasobów ludzkich oraz pracodawców w procesie restrukturyzacji zatrudnienia (outplacement).

W 2010 r. zrealizowane zostały ostatnie moduły szkoleń z zakresu obsługi inwestorów. Wśród uczestników szkoleń przeprowadzono ankiety ewaluacyjne oraz sporządzono raport z ewaluacji. Zorganizowane zostały również warsztaty z zakresu wypracowania charakterystyk lokalnych zasobów ludzkich. Warsztaty miały miejsce w 9 powiatach i wzięło w nich udział łącznie 70 uczestników z 53 instytucji. Dla powiatów, na terenie których zorganizowano warsztaty opracowano również charakterystykę lokalnych zasobów ludzkich. Dodatkowo podjęte zostały działania dotyczące wypracowania dokumentów stanowiących podstawę funkcjonowania partnerstwa m.in. opracowano regulamin, roczny plan partnerstwa, roczny plan szkoleń oraz stworzono platformę internetową partnerstwa. Powstały 2 zespoły zadaniowe dotyczące pozyskania informacji o warunkach inwestycyjnych w zakresie zasobów ludzkich w Małopolsce oraz pomocy w rekrutacji dla przedsiębiorcy tworzącego miejsca pracy w kilku powiatach. Przez cały okres funkcjonował *Punkt Informacji dla Pracodawców* monitorujący działania outplacementowe w regionie oraz prowadzono działania informacyjno-promocyjne nt. projektu poprzez prezentację projektu na spotkaniach środowisk samorządowych, naukowych i przedsiębiorców.

Projekt pt. „Małopolskie partnerstwo instytucji w obszarze edukacji, rynku pracy i szkoleń”.

Realizatorem projektu jest Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie. Projekt jest odpowiedzią na potrzeby regionu związane z inicjowaniem dialogu społecznego i partnerstwa instytucji wokół problemu zapotrzebowania na kwalifikacje i kompetencje. Głównym celem projektu „Małopolskie partnerstwo instytucji w obszarze rynku pracy, edukacji i szkoleń” jest wypracowanie mechanizmów spójnej i sprawnie koordynowanej polityki kształcenia dorosłych w Małopolsce, opierającej się na idei dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego. W roku 2010 cele projektu były realizowane przez działania podnoszące świadomość z korzyści wynikających z uczestnictwa w procesie

³ Został przyjęty do realizacji Uchwałą Nr 1439/10 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 30.11.2010 r.

całozyciowego uczenia się, poprawę poziomu adaptacyjności wśród Małopolan, pracodawców i instytucji rynku pracy, edukacji i szkoleń. Jednym z nich były prace nad regionalnym serwisem o usługach edukacyjno-szkoleniowych pn. „Małopolski pociąg do kariery”, który uruchomiony został pod koniec 2010 roku. W serwisie można uzyskać informacje o ofercie edukacyjno-szkoleniowej, o stażach i praktykach, skierowanych do mieszkańców Małopolski, informacje na temat dobrych praktyk oraz na temat realizowanych projektów z zakresu uczenia się przez całe życie, informacje na temat kształcenia, poradnictwa edukacyjno-zawodowego, rynku pracy i bieżących wydarzeń związanych z uczeniem się przez całe życie. Kolejnym z działań w 2010 r. było opracowanie Małopolskich Standardów Usług Edukacyjno-Szkoleniowych. Ich celem jest stworzenie w Małopolsce spójnego i przejrzystego systemu jakości usług edukacyjno-szkoleniowych, który ma służyć zarówno mieszkańcom pragnącym skorzystać z wartościowych ofert kształcenia dostępnych w regionie, jak również instytucjom zajmującym się uczeniem i chcącym świadczyć swoje usługi na najwyższym poziomie. W ramach promowania idei uczenia się przez całe życie w Małopolsce przeprowadzono dwie kampanie promocyjne. W 2010 roku samorząd województwa zdecydował, iż 8 czerwca został ogłoszony Małopolskim Dniem Uczenia się przez całe życie, który będzie obchodzony corocznie, jako dzień promowania aktywnego uczestnictwa w różnych formach podnoszenia kwalifikacji.

Zachęcając władze gminne, instytucje kultury i szkoły z terenu Małopolski do współpracy w zakresie propagowania idei uczenia się przez całe życie, wśród mieszkańców naszego regionu, organizowano spotkania informacyjne dla młodzieży i dorosłych, seminaria tematyczne, konkursy dla dzieci i młodzieży. Jednym z nich jest coroczny konkurs Edukacyjna Gmina Małopolski, w którym biorą udział samorządy lokalne, chcące pochwalić się swoimi inicjatywami wspierającymi rozwój obywateli.

Realizacja projektu przewidziana jest do marca 2013 roku.

Projekt pt. *Zielona praca*.

Projekt realizowany jest przez Małopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Krakowie.

Celem projektu jest podniesienie lub zmiana kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych wymagających szczególnego wsparcia (w tym długotrwale bezrobotnych), których powrót na rynek pracy jest utrudniony głównie z powodu niskich kwalifikacji bądź też posiadania przez nie zawodu, na który aktualnie brak jest zapotrzebowania. W projekcie przewidziano również usługi doradztwa zawodowego oraz zatrudnienie subsydiowane w formie robót konserwacyjnych na wałach przeciwpowodziowych oraz rzekach i potokach będących w administracji Małopolskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Krakowie. Uwzględniono także pomoc w poszukiwaniu pracy poza projektem przy wsparciu powiatowych urzędów pracy.

W 2010 r. zakończyła się realizacja pierwszego etapu projektu „Zielona praca”, 49 osób zatrudnionych w okresie 1.04.2009–31.03.2010 zakończyło udział w projekcie. W okresie zatrudnienia uczestnicy wykosili ok. 550 km wałów (ok. 1030 ha). W miesiącach luty–marzec 2010 roku osoby te wzięły udział w kursach zawodowych. Wybór kursów poprzedzony był doradztwem zawodowym dla uczestników zrealizowanym w wymiarze 8 godzin doradztwa indywidualnego na każdą osobę i 50 godzin doradztwa grupowego.

Od początku 2010 roku prowadzona była dalsza akcja promocyjna i rekrutacyjna. Nabór do projektu prowadzono na terenie gmin, w których umiejscowione są wały. Akcja koncentrowała się przede wszystkim na terenie gmin Szczucin, Rzeszawa, Drwinia, Zakliczyn, z których burmistrzami i wójtami MZMiUW podpisał porozumienia o współpracy w realizacji projektu. Porozumienie zawarto także z Powiatowym Urzędem Pracy w Oświęcimiu.

Do udziału w kolejnym etapie realizacji projektu przyjęto 46 osób bezrobotnych. Zgodnie z założonymi kryteriami projektowymi są to osoby w większości z terenów wiejskich, bez doświadczenia zawodowego i z niskim wykształceniem. Zostały one przeszkolone z zakresu bhp oraz otrzymały instruktaże stanowiskowe z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego. Następnie nowi pracownicy zostali skierowani do prac konserwacyjnych.

W 2010 r. w ramach projektu wykoszono ok. 660 km wałów przeciwpowodziowych (ok. 1200 ha), przeprowadzono prace konserwacyjne na ok. 40 km potoków i ponad 1 km odpływów od śluz wałowych, zlikwidowano ok. 40 zatorów i zatamowań. W maju i czerwcu 2010 roku uczestnicy projektu wzięli bardzo aktywny udział w zwalczaniu powodzi i jej skutków na terenie Małopolski.

Pod koniec roku zrealizowano indywidualne i grupowe doradztwo zawodowe (łącznie 368 h doradztwa indywidualnego i 50 h grupowego). Następnie uczestnicy projektu wzięli udział w szkoleniach wybranych w efekcie diagnozy ich potrzeb szkoleniowych oraz predyspozycji osobowych. W 2010 roku przeprowadzono kursy: operator koparkoładowarki wszystkie typy klasa III, magazynier, pracownik ochrony osób i mienia pierwszego stopnia, spawacz MIG/MAG, ogrodnik terenów zielonych, murarz-tylnik, opiekun osoby starszej i niepełnosprawnej, florystka, grafik komputerowy, prawo jazdy kat. C, kwalifikacje zawodowe na przewóz towarów.

Rozpoczęto również akcję promocyjną poprzedzającą rekrutację do trzeciej tury projektu. Pod koniec 2010 roku Uchwałą Zarządu Województwa Małopolskiego zdecydowano o przedłużeniu okresu realizacji projektu do końca października 2013 roku, powiększeniu liczby uczestników projektu ze 132 do 228 osób oraz zwiększeniu planowanych wydatków z 8 513 943 zł do kwoty 14 186 433 zł.

Projekty innowacyjne

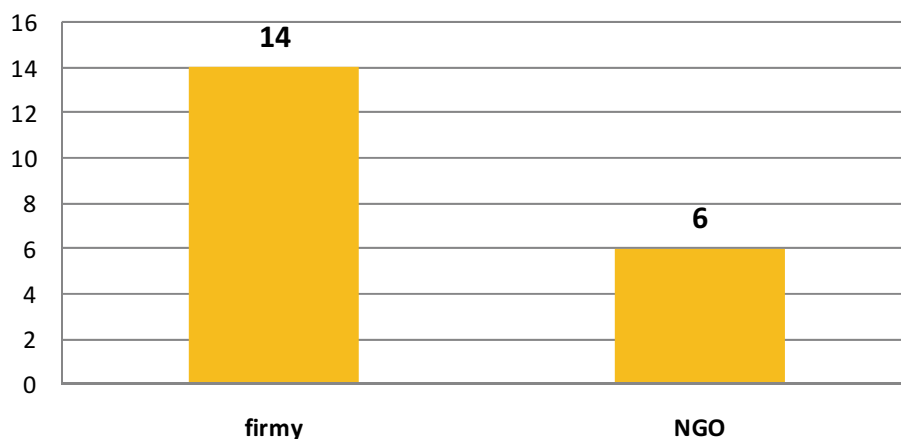
W 2010 r. polityka województwa w zakresie realizacji projektów innowacyjnych ukierunkowana została na wsparcie w 2 obszarach:

1. Rozwój i testowanie instrumentów wspierających godzenie życia zawodowego i rodzinnego oraz zwalczania dyskryminacji, w szczególności ze względu na wiek, płeć i niepełnosprawność;
2. Poszukiwanie metod zmniejszenia emigracji zarobkowej i wspierania powrotu migrantów na polski rynek pracy.

Nie można przedstawić żadnych informacji w zakresie charakterystyki grup docelowych czy obszarów wsparcia, ponieważ nie podpisano jeszcze żadnej umowy na realizację projektów innowacyjnych.

Beneficjenci

Wśród projektodawców, którzy złożyli projekty w konkursie na projekty innowacyjne, odnotowano 2 rodzaje form organizacyjno-prawnych: firmy i organizacje pozarządowe. W grupie tej zdecydowanie dominowały firmy – 14 wniosków (70% ogółu złożonych). Natomiast średnio co trzeci wniosek został złożony przez jednostkę trzeciego sektora.

Wykres 12. Projektodawcy w konkursie na projekty innowacyjne wg formy organizacyjno-prawnej.

Źródło: opracowanie własne

Największa część wniosków (9 wniosków; 45% ogółu złożonych) została złożona przez projektodawców posiadających siedzibę w Krakowie. Dużą aktywnością wykazali się też projektodawcy spoza województwa małopolskiego, składając 6 wniosków (35% ogółu złożonych). Złożone zostały także 3 wnioski od projektodawców z Nowego Sącza i 1 od projektodawcy posiadającego siedzibę w powiecie tatrzańskim.

Wnioski

1. Duże zainteresowanie projektodawców konkursem na projekty ukierunkowane na wsparcie osób niepełnosprawnych oraz znaczna liczba złożonych w tym konkursie wniosków o wysokiej jakości, a z drugiej strony diagnoza potwierdzająca potrzebę podejmowania działań umożliwiających i zachęcających osoby niepełnosprawne do podejmowania aktywności na rynku pracy stanowi rekomendację do rozważenia możliwości ogłoszenia jeszcze jednego konkursu w Poddziałaniu 6.1.1. ukierunkowanego na wsparcie tej grupy.
2. Duża liczba złożonych wniosków w konkursie ogłoszonym w 2010 r. w ramach Poddziałania 6.1.1. spowodowała, że kryteria strategiczne miały istotny wpływ na kształt listy rankingowej. Każdy z projektów, który uzyskał dofinansowanie, spełniał min. 2 kryteria.
3. W konkursie na projekty innowacyjne zdecydowanie większym zainteresowaniem wnioskodawców cieszył się temat *Rozwój i testowanie instrumentów wspierających godzenie życia zawodowego i rodzinnego oraz zwalczania dyskryminacji, w szczególności ze względu na wiek, płeć i niepełnosprawność*. W temacie tym zgłoszono 14 wniosków. Temat *Poszukiwanie metod zmniejszenia emigracji zarobkowej i wspierania powrotu migrantów na polski rynek pracy* został ujęty w 6 projektach.
4. Wykorzystanie form wsparcia dostępnych w Poddziałaniu 6.1.1. daje zróżnicowane możliwości aktywizacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia – poprzez diagnozowanie sytuacji i rozpoznawanie indywidualnych potrzeb, stosowanie adekwatnych instrumentów wsparcia i towarzyszenie w procesie adaptacji zawodowej.
5. Projekty konkursowe przyjęte do realizacji stwarzają szansę wprowadzenia na rynek pracy grupy mieszkańców województwa (386 osób) szczególnie zagrożonych bezrobociem z uwagi na ich niepełnosprawność.

6. W przypadku przedsięwzięć przyjętych do realizacji w roku 2010 można liczyć na uzyskanie oczekiwanych rezultatów z uwagi na zastosowaną kompleksowość usług, odpowiedni czas realizacji projektów, stosowany system motywacyjny, indywidualne podejście zapewniające różnorodną ścieżkę wsparcia.
7. Rok 2010 przyniósł widoczne rezultaty realizacji projektów systemowych, które przyczyniły się do podniesienia rangi województwa jako regionu promującego uczenie się przez całe życie, tworzącego warunki do świadczenia kompetentnych usług w zakresie outplacementu i obsługi inwestorów zagranicznych. Ponadto poprzez program „Zielona praca” ukazano praktyczne możliwości umiejętnego łączenia wsparcia dla osób szczególnie zagrożonych bezrobociem z wykonywaniem użytecznych i niezbędnych prac zapewniających bezpieczeństwo mieszkańcom gmin w sytuacji powodzi.

4.1.1.2. Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie (Poddziałanie 6.1.2.)

Zgodnie z zapisami dokumentów programowych w ramach Poddziałania 6.1.2. realizowane mogą być wyłącznie projekty składane przez wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy. Od początku 2008 r. do końca 2010 r. udział w projektach rozpoczęło 400 osób, z czego większość stanowiły kobiety – 355, 88,7%. W okresie tym 98 osób zakończyło udział w projektach (92 kobiety), a 8 przerwało w nich udział (w tym 6 kobiet).

Tak jak w latach poprzednich, podstawowym typem pomocy w ww. projektach było wsparcie urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie poprzez finansowanie zatrudnienia pośredników pracy i doradców zawodowych oraz finansowanie szkoleń zawodowych. Dodatkowo w projektach tych oferowane było wsparcie w formie dofinansowania studiów podyplomowych, studiów licencjackich i studiów magisterskich uzupełniających dla kadr tychże instytucji. Było to możliwe dzięki wprowadzeniu nowych zapisów w zaktualizowanym Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL z dnia 1 czerwca 2009 roku (SZOP PO KL).

Kolejna tura wniosków na identyczne formy wsparcia umożliwia kontynuację zatrudnienia 89 pośredników pracy i doradców zawodowych, a tym samym ich pracę na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych realizowaną za pośrednictwem powiatowych urzędów pracy województwa małopolskiego. Ponadto projekty te przewidują objęcie wsparciem szkoleniowym na przestrzeni 3 lat łącznie 282 osoby.

Projekty systemowe

Projekt pt. „Małopolskie Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji”

Jest to projekt systemowy realizowany od 2008 r., wdrażany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie na łączną kwotę 10 000 000 zł. Projekt „Małopolskie Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji” (MORPIE) jest kontynuacją i rozwinięciem zakończonego w 2007 roku projektu pilotażowego. Celem projektu jest dostarczanie rzetelnej informacji na temat zjawisk i trendów zachodzących na regionalnym rynku pracy. Jego działalność dotyczy przede wszystkim badań i analiz bieżących problemów rynku pracy i edukacji oraz upowszechniania ich wyników wśród zainteresowanych grup odbiorców.

W 2010 r. opracowano wyniki i przygotowano raporty z badań przeprowadzonych w IV kwartale 2009 roku „Badanie losów absolwentów szkół zawodowych” – etap I badanie uczniów oraz „Badanie zapotrzebowania na pracowników wśród małopolskich pracodawców”. Zostało także

przygotowane podsumowanie pilotażowego badania „Barometr zawodów” wraz z rekomendacjami na przyszłość.

W 2010 r. przeprowadzono prace badawcze pn. „Badanie wykorzystania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej”. W tym celu opracowywano dane z systemów informatycznych PUP oraz PEFS dotyczące beneficjentów pomocy, wykonano wywiady z pracownikami PUP, beneficjentami pomocy oraz operatorami środków unijnych, zajmującymi się przyznawaniem dotacji na podjęcie działalności gospodarczej. W okresie tym przygotowano również analizę typu desk research pn. Małopolski Rynek Pracy w 2009 roku, składającą się z 3 raportów: „Gospodarka, przedsiębiorczość, zatrudnienie w Małopolsce”, „Edukacja i wykształcenie w Małopolsce”, „Rynek pracy w Małopolsce”. Podsumowana została I edycja konkursu dla studentów na artykuł naukowy o edukacji i rynku pracy. Efektem było wydanie publikacji „Od poradnictwa zawodowego do polityki edukacyjnej”. Przeprowadzono również II edycję ww. konkursu. W 5 miastach Małopolski dla przedstawicieli instytucji związanych z kształceniem zawodowym przeprowadzono cykl konferencji pt. „Twój zawód. Twoja przyszłość?”.

Projekt pt. „Wsparcie dla publicznych służb zatrudnienia”

Jest to projekt realizowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie. Jego celem jest dostosowanie do zmieniających się potrzeb systemu zarządzania w wybranych jednostkach publicznych służb zatrudnienia poprzez implementowanie nowoczesnych metod zarządczych oraz podniesienie kompetencji zawodowych pracowników publicznych służb zatrudnienia w Małopolsce w obszarze efektywnej współpracy z klientem urzędu; przewidywanie ryzyka; podejmowanie działań zaradczych przy wykorzystaniu wiedzy z zakresu zarządzania projektami.

W 2010 r. w zakresie komponentu „Modelowanie procesów i zarządzanie ryzykiem w Publicznych Służbach Zatrudnienia” kontynuowano działania mające na celu wdrożenie systemu zarządzania procesowego w Wojewódzkim Urzędzie Pracy. Zainstalowano narzędzia informatyczne do monitoringu wskaźników oraz dodatkowych licencji klienckich programu do modelowania procesów. Opracowano mapę procesów WUP, wymodelowano wybrane procesy, stworzono dokument opisujący zasady pracy z systemem, ogólnej pracy z procedurami, aktualizacji modeli. Ustalono zakres upoważnień pracowników WUP do pracy z systemem; nadano uprawnienia, przeprowadzono szkolenia dla pracowników. Zweryfikowano źródła danych dotyczących zasilania wskaźników wprowadzane do systemu ADONIS oraz skonfigurowano system tak, aby miał możliwość zasilania danych z istniejących w WUP systemów informatycznych (uruchomienie połączenia systemu ADONIS z bazą LSI). Przełożono część procedur z instrukcji wykonawczej PO KL do systemu ADONIS. Wprowadzono w systemie informatycznym ADONIS możliwość automatycznego generowania podręcznika „Instrukcji Wykonawczych Instytucji Pośredniczącej 2. stopnia w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007–2013” oraz automatycznego generowania mapy procesów. Rozpoczęto prace nad systemem do monitorowania wskaźników.

W ramach modelowania procesów w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chrzanowie wypracowano aktualny kształt mapy procesów zatwierdzony przez dyrekcję PUP Chrzanów, przypisano właścicieli procesów, opracowano środowisko pracy i środowisko IT, wymodelowano część procesów oraz modeli, a także zrealizowano szkolenie z obsługi systemu ADONIS.

W ramach zarządzania ryzykiem rozpoczął się proces opracowywania systemu zarządzania ryzykiem zgodnego z wypracowywaną metodologią WUP Kraków (metodologia oraz system zarządzania oparty jest na systemie kontroli zarządczej oraz metodologii COSO). Przeprowadzono identyfikację, analizę oraz ocenę ryzyka w trzech wybranych procesach, rozpoczęto identyfikację ryzyka w pozostałych procesach.

W ramach działania „Inspiracje dla administracji” przeprowadzono szkolenia z zakresu coachingu dla pracowników WUP Kraków oraz powiatowych urzędów pracy województwa małopolskiego oraz kreatywnego myślenia dla pracowników WUP i PUP. Ponadto zorganizowano debaty z cyklu „Okno na świat” pt. „Czy współpraca się opłaca” oraz „WUP i PUP – jedna misja, wiele celów?”. Wprowadzono zmiany do projektu przedłużając okres jego realizacji do 30.06.2011 r.

Wnioski

1. Rok 2010 przyniósł widoczne rezultaty w realizacji projektów systemowych, które przyczyniły się do podniesienia rangi województwa jako regionu nastawionego na rozwój wiedzy w zakresie usług rynku pracy czy też promującego sferę edukacji poprzez upowszechnianie jej wyników wśród zainteresowanych grup odbiorców. Realizowany projekt za pośrednictwem badań i analiz bieżących problemów rynku pracy i edukacji dostarczył rzetelnych informacji na temat zjawisk i trendów zachodzących na regionalnym rynku pracy. Natomiast realizacja drugiego projektu przyczyniała się do wzrostu poziomu kompetencji zawodowych pracowników publicznych służb zatrudnienia (PSZ) w Małopolsce i jest komplementarny z projektami realizowanymi w trybie konkursowym przez powiatowe urzędy pracy w ramach Poddziałania 6.1.2.
2. W ramach Poddziałania 6.1.2. kontynuowane są projekty służące wzmocnieniu PSZ w regionie m.in. poprzez dofinansowanie zatrudnienia doradców zawodowych i pośredników pracy oraz ich szkolenia – będących elementem upowszechniania pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego w regionie. Takie rozwiązanie ma na celu budowanie potencjału PSZ w Małopolsce w celu lepszej aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy – czyli osób 45+, długotrwale bezrobotnych czy niepełnosprawnych.

4.1.1.3. Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych projekty systemowe (Poddziałanie 6.1.3.)

W ramach Poddziałania 6.1.3. realizowane są projekty systemowe powiatowych urzędów pracy. W 2010 r. udział w nich rozpoczęło 18 658 osób bezrobotnych. Objęci wsparciem w ramach projektów 6.1.3. stanowili więc 13,6% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w Małopolsce (na podstawie średnich stanów liczby bezrobotnych w roku 2010). Udział w projektach w tym okresie ukończyło 18 070 osób. Warto zaznaczyć, iż od początku 2008 r. w projektach powiatowych urzędów pracy udział rozpoczęło 44 725 osób, natomiast zakończyły – 42 402 osoby. W 2010 r. średnia wartość jednostkowego wsparcia wyniosła 5761 zł

Grupy docelowe

Grupę docelową w projektach systemowych PUP stanowią bezrobotni, ze szczególnym uwzględnieniem osób pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

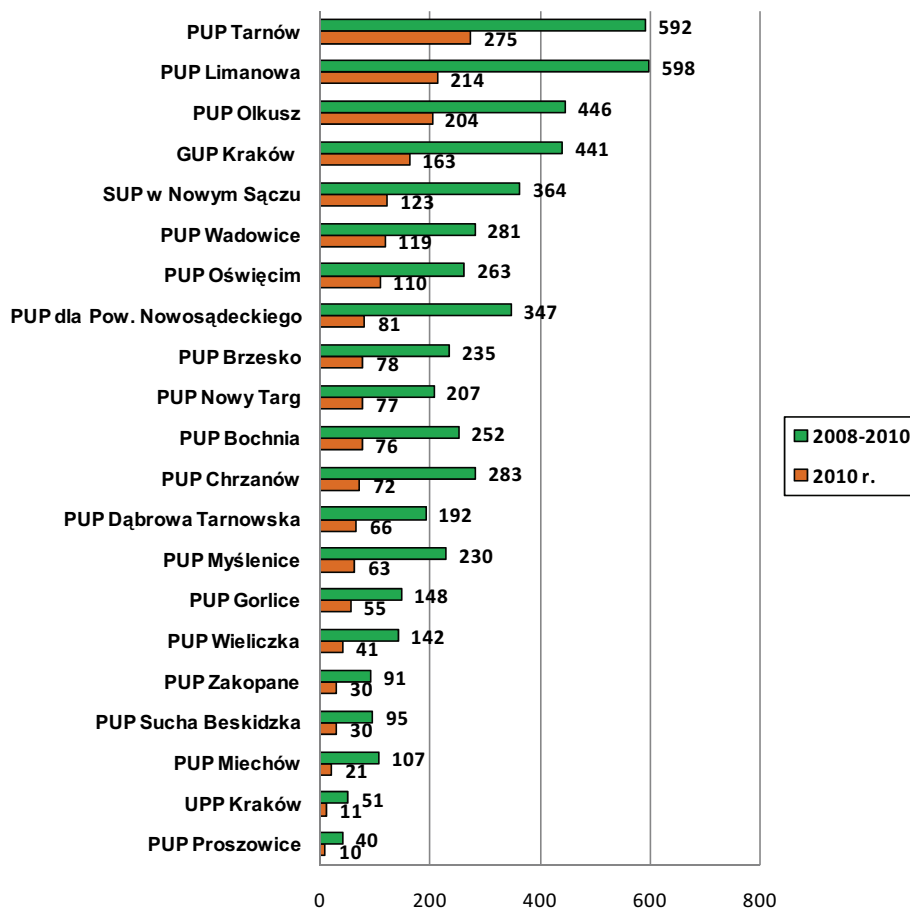
W 2010 r. w nieco większym stopniu ze wsparcia oferowanego w ramach projektów systemowych powiatowych urzędów pracy skorzystały kobiety (10 909 osób; 58,5% ogółu) oraz mieszkańcy obszarów wiejskich (10 759 osób, 57,7% ogółu). Wśród uczestników tych projektów 4% stanowiły osoby niepełnosprawne, a 29% osoby długotrwale bezrobotne. Co dziesiąty uczestnik projektów systemowych był w wieku powyżej 50. r.ż., a prawie co drugi w wieku do 25. r.ż. Struktura całej populacji uczestników projektów realizowanych w ramach Poddziałania 6.1.3. od 2008 r. do końca 2010 r. kształtuje się podobnie.

Formy wsparcia

W projektach systemowych PUP oferowane wsparcie przyjmować może formę szkoleń, staży, przygotowania zawodowego dorosłych, prac interwencyjnych, wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy, przyznania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, w tym pomoc prawną, konsultacje i doradztwo związane z podjęciem działalności gospodarczej. Instrumenty te i usługi są realizowane na zasadach określonych w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W 2010 roku podstawowymi rodzajami udzielanego wsparcia były te formy, które pozwalały uzyskać nowe lub pogłębić posiadane umiejętności i kwalifikacje – czyli szkolenia zawodowe i staże. W tym okresie udział w szkoleniach realizowanych w ramach projektów rozpoczęło 7337 osób bezrobotnych, natomiast 9094 osoby odbyły staż zawodowy. Dużym zainteresowaniem cieszyły się również jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej. Udzielono je 1919 osobom (11% uczestników projektów). Około połowy z ogólnej liczby dotacji (55%) trafiło do osób z terenów wiejskich. Z takiej możliwości wsparcia skorzystały też osoby o statusie osoby długotrwale bezrobotnej oraz osoby do 24. roku życia. Do tych grup trafiło odpowiednio 25% i 18% dotacji udzielonych w projektach w 2010 r. Najmniejszy udział w grupie osób, które otrzymały środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej miały osoby w wieku po 50. roku życia (9%) i osoby niepełnosprawne (1,4%). Tak niski wynik w odniesieniu do niepełnosprawnych osób bezrobotnych można tłumaczyć faktem, iż osoby te mają możliwość skorzystania ze wsparcia finansowanego ze środków PFRON, które daje im znacznie lepsze warunki przy otwieraniu działalności gospodarczej.

Wykres 13. Dotacje udzielone w ramach projektów systemowych PUP.

Źródło: opracowanie własne

W 2010 r. najwięcej dotacji (275) udzielonych zostało w ramach projektu realizowanego przez PUP w Tarnowie obejmującego swym zasięgiem miasto Tarnów oraz powiat tarnowski, następnie w projektach realizowanych przez PUP Limanowa (214) oraz w projektach PUP Olkusz (204) i GUP Kraków (163). Są to również powiaty, w których największa była łączna liczba dotacji udzielonych od początku realizacji projektów systemowych PUP. Łącznie od 2008 r. do końca 2010 r. w projektach systemowych PUP udzielonych zostało 5405 dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Zdecydowanie mniejszym zainteresowaniem wśród pracodawców cieszyło się subsydiowane zatrudnienie. W 2010 r. tylko 171 osób podjęło zatrudnienie w formie prac interwencyjnych w ramach projektów systemowych PUP. Malejąca liczba skierowań na subsydiowane zatrudnienie jest tendencją utrzymującą się od kilku lat.

W 2010 r. w żadnym z projektów systemowych PUP nie oferowano wsparcia w ramach wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy ani w formie przygotowania zawodowego dorosłych.

Zaznaczyć natomiast należy, że prawie wszyscy uczestnicy projektów systemowych PUP zostali objęci usługami z zakresu poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy – 16 097 osób, w tym z pomocy w zakresie poradnictwa zawodowego skorzystało 11 261 osób, z usług pośrednictwa pracy 14 821 osób, a dla 6047 osób przygotowane zostały indywidualne plany działania.

W projektach prawidłowo zdiagnozowano potrzeby rynku i zastosowano właściwe rozwiązania (szkolenia zawodowe, udzielanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej). Największym problemem było przygotowanie właściwej oferty dla osób niepełnosprawnych i osób powyżej 50. roku życia. Propozycje ze strony rynku pracy dla tych kategorii osób są ograniczone. Jednocześnie są to osoby w znacznej większości charakteryzujące się małą mobilnością i pozbawione przekonania o skuteczności działań proponowanych w projektach – dotyczy to zwłaszcza osób niepełnosprawnych. O ile osoby po 50. roku życia jeszcze w znaczącym stopniu podejmowały ryzyko samodzielnej działalności gospodarczej (ok. 9% spośród rekrutowanych osób tej kategorii), o tyle z osób niepełnosprawnych tylko 1,4% zdecydowało się na takie rozwiązanie.

Potwierdzeniem dobrze zdiagnozowanych potrzeb rynku, a także właściwie prowadzonej rekrutacji uczestników projektów był niewielki procent osób, które przerwały udział – tylko 4,7% uczestników.

Wnioski

1. Powiatowe urzędy pracy przy aktywizacji osób bezrobotnych w ramach Poddziałania 6.1.3. korzystały z większości dostępnych form wsparcia zapisanych w Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL, które jednocześnie są zgodne z zapisami w *Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*. Dało to możliwość dostosowania form wsparcia do zróżnicowanych potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia poprzez diagnozowanie sytuacji tych osób, rozpoznawanie ich indywidualnych potrzeb, zastosowanie adekwatnych instrumentów wsparcia i towarzyszenie w procesie adaptacji zawodowej.
2. Najczęściej stosowanymi w projektach systemowych PUP formami wsparcia były staże i szkolenia. Na trzecim miejscu znalazły się dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Struktura ta kształtuje się tak samo jak w przypadku pozostałych pozaprojektowych działań powiatowych urzędów pracy.
3. W 2010 r. w ramach projektów systemowych PUP udzielonych zostało 1919 dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Stanowiło to 31,2% ogółu dotacji przyznanych w powiatowych urzędach pracy w tym okresie.
4. Największe trudności powiatowe urzędy pracy miały z aktywizacją osób w wieku 50+ oraz osób niepełnosprawnych. Związane to było z jednej strony z niechęcią pracodawców do zatrudnia-

nia tych grup bezrobotnych, jak również koniecznością przełamывania braku aktywności i braku wiary w powodzenie podejmowanych działań samych bezrobotnych z tych kategorii.

4.1.2. WSPARCIE ORAZ PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I SAMOZATRUDNIENIA (DZIAŁANIE 6.2.)

Celem Działania 6.2. PO KL jest promocja oraz wspieranie inicjatyw i rozwiązań zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy oraz budowy postaw kreatywnych, służących rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia.

W 2010 r. polityka województwa ukierunkowana była na wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w branżach określonych w Regionalnej Strategii Innowacji (RSI). Promowany był również rozwój przedsiębiorczości ludzi młodych, osób, które utraciły zatrudnienie, a także osób niepełnosprawnych i osób w wieku powyżej 45 lat.

Dla realizacji tych założeń w Planie Działania na 2011 r. wprowadzono 4 kryteria strategiczne:

1. Grupę docelową w projekcie stanowią co najmniej 50% osoby w wieku do 25 lat;
2. Projekt skierowany jest do osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą w branżach określonych w Regionalnej Strategii Innowacji (RSI);
3. Co najmniej 10% liczby uczestników projektu stanowią osoby, które utraciły zatrudnienie z przyczyn dotyczących zakładu pracy;
4. Grupę docelową w projekcie stanowią wyłącznie osoby niepełnosprawne i/lub należące do grupy wiekowej 45+.

Dodatkowo w 2010 r. wsparcie bardzo mocno zostało ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości osób, które ucierpiały wskutek powodzi oraz osuwisk.

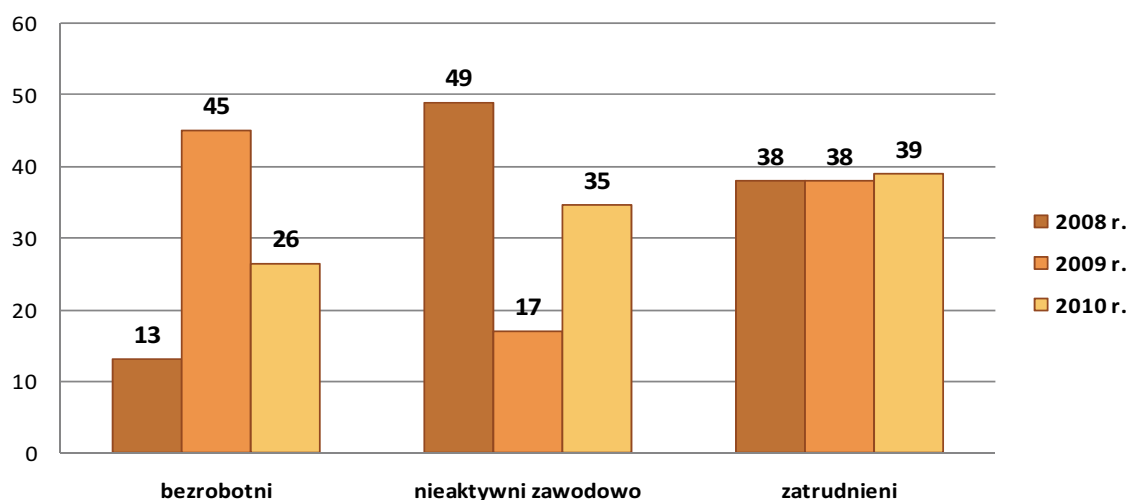
Grupy docelowe

Od początku realizacji PO KL w projektach rozpoczęło udział 2030 osób. Kobiety stanowiły około połowy (53,6%) uczestników. Udział osób bezrobotnych kształtował się w tej grupie na podobnym poziomie (37,7%), jak udział osób zatrudnionych (38,9%). Osoby nieaktywne zawodowo stanowiły 23,3% ogółu beneficjentów ostatecznych (BO). Co piąty uczestnik nie miał skończonych 24 lat. Do projektów dostały się tylko 54 osoby w wieku powyżej 55 lat (niecałe 3%) i tylko 64 osoby niepełnosprawne (3,1%). Struktura uczestników wg miejsca zamieszkania odpowiadała strukturze ludności Małopolski; 53% stanowiły osoby zamieszkujące tereny wiejskie – (1076 osób). Pod względem poziomu wykształcenia dominowały osoby z wykształceniem wyższym 51,9% (1054 osoby). Udział osób z wykształceniem pomaturalnym i osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym był podobny 22,1% i 24,5%. Tylko 28 osób (1,4%) legitymowało się wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym i niższym. Narastająco do końca 2010 r. w ramach projektów dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej otrzymały 874 osoby. Nieznaczną większość tej grupy stanowiły kobiety 52,5% (459 osób). Jest to pozytywna informacja, ponieważ w populacji przedsiębiorców kobiety są mniejszością. Wśród osób, które otrzymały środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej wyróżnić można 128 osób w wieku do 25. r.ż., 145 mieszkańców terenów wiejskich, 30 osób w wieku 50+, 29 osób długotrwale bezrobotnych i 7 osób niepełnosprawnych. Najwięcej dotacji zostało udzielonych w powiecie nowosądeckim, w Krakowie i w powiecie tarnowskim.

Przyjęte do realizacji w roku 2010 projekty pozwolą na aktywizację zawodową kolejnych 1 040 mieszkańców województwa. Zaplanowano, że w grupie tej znajdzie się 38 osób długotrwale bezrobotnych (3,6%) i 195 mieszkańców terenów wiejskich (18,8%). Projekty przyjęte do realizacji

w ramach konkursu skierowanego do osób bezpośrednio dotkniętych skutkami powodzi i/lub osuwisk zakładają udział 235 osób, natomiast w projektach przyjętych do realizacji w ramach konkursu, w którym nie zastosowano zawężenia grupy docelowej, zaplanowano uczestnictwo 805 osób. Projekty te zakładają 39% udział osób zatrudnionych, 35% udział osób nieaktywnych zawodowo oraz 26% udział bezrobotnych. W grupie osób nieaktywnych zawodowo dużą część będą stanowiły osoby uczące lub kształcące się – 71%. Stało się tak prawdopodobnie za sprawą kryterium strategicznego preferującego w projektach udział osób w wieku do 25. r.ż.

Wykres 14. Struktura uczestników projektów w Działaniu 6.2. z konkursów przeprowadzonych w latach 2008–2010.

Źródło: opracowanie własne

W strukturze uczestników projektów przyjętych do realizacji w latach 2008–2010 stabilny jest udział osób zatrudnionych. Natomiast udziały bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo podlegały znacznym wahaniom. Wysoki udział osób bezrobotnych w projektach z konkursów przeprowadzonych w 2009 r. wynikał z faktu, że w przypadku 2 projektów wnioskodawcami były powiatowe urzędy pracy.

Formy wsparcia

W ramach ogłoszonych w 2010 r. konkursów obligatoryjna była realizacja następujących typów operacji:

- wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej (w tym na założenie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej) poprzez zastosowanie następujących instrumentów:
 - doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej;
 - przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości (w tym w formie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej – o ile wszyscy udziałowcy są osobami, które rozpoczęły prowadzenie działalności w wyniku uczestnictwa w projekcie), do wysokości 40 tys. zł na osobę (lub 20 tys. na osobę w przypadku spółdzielni lub spółdzielni socjalnej);
 - wsparcie pomostowe udzielane w okresie od 6 do 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy o udzielenie wsparcia pomostowego, obejmujące finansowe wsparcie pomostowe wypłacane

miesięcznie w kwocie do wysokości minimalnego wynagrodzenia obowiązującego na dzień wypłacenia dotacji oraz szkolenia i doradztwo w zakresie efektywnego wykorzystania dotacji (wyłącznie dla osób, które rozpoczęły działalność w ramach danego projektu).

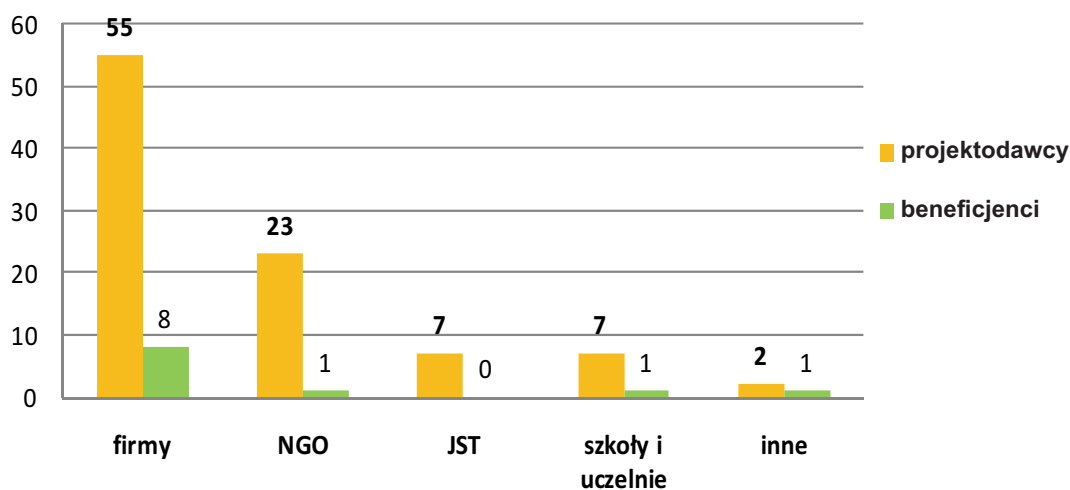
W przyjętych w 2010 r. do realizacji projektach założono szkolenia z zagadnień związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej dla wszystkich 1040 beneficjentów ostatecznych. Zaplanowano również udzielenie 771 osobom dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Osoby, które otrzymają dotacje uzyskają również wsparcie pomostowe oraz możliwość skorzystania z doradztwa w ciągu pierwszego roku prowadzenia działalności gospodarczej. Odsetek osób, którym udzielone zostaną dotacje w ogólnej liczbie uczestników projektów wynosi 74%. Nieco wyższy odsetek osób, które otrzymają dotacje w ogólnej grupie uczestników odnotowano w projektach przyjętych do realizacji w ramach konkursu skierowanego do osób bezpośrednio dotkniętych skutkami powodzi i/lub osuwisk – 82,5%. Nieco niższy udział tych osób wystąpił w projektach przyjętych do realizacji w ramach konkursu, w którym nie zastosowano zawężenia grupy docelowej – 71,6%. Widoczna jest w tym zakresie tendencja wzrostowa, ponieważ w poprzednich latach udział ten wynosił: 64% (2009 r.), 59% (2008 r.).

Obszar realizacji

W przypadku 7 z 12 przyjętych do realizacji projektów obszarem realizacji jest całe województwo. 3 projekty kierowane są do mieszkańców powiatu tarnowskiego, w tym również do mieszkańców miasta Tarnów. 1 projekt kierowany jest do mieszkańców powiatu chrzanowskiego, a w przypadku jednego projektu obszarem realizacji są powiaty: chrzanowski, suski i wadowicki.

Beneficjenci

Wykres 15. Projektodawcy i beneficjenci w Działaniu 6.2. ze względu na formę organizacyjno-prawną.

Źródło: opracowanie własne

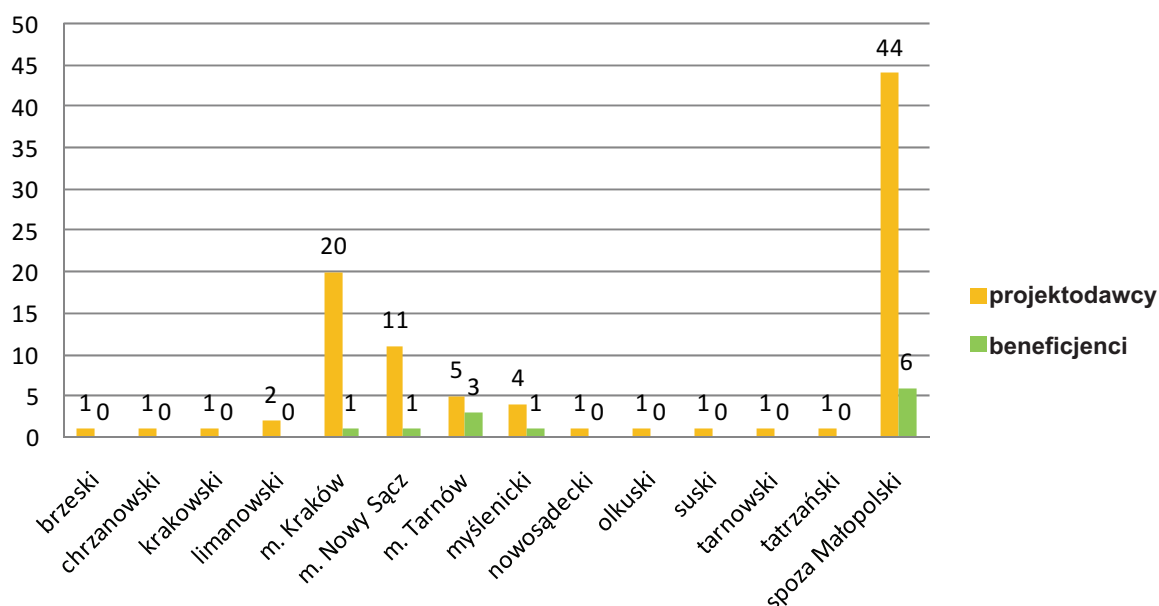
W ponad połowie złożonych projektów, zarówno na konkurs, w którym nie zastosowano zawężenia grupy docelowej, jak i na konkurs skierowany do osób bezpośrednio dotkniętych skutkami powodzi i/lub osuwisk, beneficjentami były firmy. Łącznie przez firmy zostało złożonych 55 wniosków, 39 w konkursie, w którym nie zastosowano zawężenia grupy docelowej, 16 w konkursie skierowanym do osób bezpośrednio dotkniętych skutkami powodzi i/lub osuwisk. Na kolejnym miejscu znalazły się jednostki trzeciego sektora. Łącznie w obydwu konkursach NGO złożyły 23 projekty (16 w konkursie, w którym nie zastosowano zawężenia grupy docelowej, 7 w konkursie skierowanym do osób bezpośrednio dotkniętych skutkami powodzi i/lub osuwisk), 7 projektów zostało złożonych przez uczelnie (wszystkie w konkursie, w którym nie zastosowano zawężenia grupy docelowej). Natomiast 2 projekty zostały złożone przez jednostki samorządu gospodarczo-zawodowego; po 1 w każdym typie konkursu. Wśród projektów przyjętych do realizacji również przeważały projekty złożone przez firmy 8 projektów (6 w konkursie, w którym nie zastosowano zawężenia grupy docelowej, 2 w konkursie skierowanym do osób bezpośrednio dotkniętych skutkami powodzi i/lub osuwisk), 2 projekty będą realizowane przez fundację (po 1 z obydwu konkursów), 1 przez uczelnię (konkurs, w którym nie zastosowano zawężenia grupy docelowej) i 1 przez jednostkę samorządu gospodarczo-zawodowego (konkurs skierowany do osób bezpośrednio dotkniętych skutkami powodzi i/lub osuwisk).

Na 12 projektów tylko 2 realizowane będą w formie partnerskiej, przy czym łącznie współpracuje przy realizacji projektów 4 partnerów. Realizacja jednego projektu opiera się na współdziałaniu z trzema partnerami.

Prawie połowa (47%) wniosków złożonych w konkursach organizowanych w ramach Działania 6.2. w 2010 r. pochodziła od projektodawców posiadających siedzibę poza granicami województwa małopolskiego – łącznie 44.

Wnioskodawcy spoza Małopolski byli bardziej zainteresowani konkursem, w którym nie zastosowano ograniczeń w zakresie grupy docelowej – stanowili oni 51% ogółu projektodawców. Natomiast w konkursie „dla powodzi” stanowili 36% ogółu projektodawców. Stosunkowo licznie reprezentowani byli w tych konkursach beneficjenci z miast: Krakowa, Nowego Sącza i Tarnowa oraz z powiatu myślenickiego. W przypadku pozostałych powiatów były to jednostkowe reprezentacje.

Wykres 16. Projektodawcy i beneficjenci w Działaniu 6.2. ze względu na siedzibę.

Źródło: opracowanie własne

Wnioski

1. Wsparcie przewidziane w ramach Działania 6.2. stanowi uzupełnienie dla pozostałych działań aktywizacyjno-zawodowych. Projekty w ramach Działania 6.2., z jednej strony pozwalają na podniesienie niedostatecznego obecnie w Małopolsce poziomu rozwoju przedsiębiorczości, z drugiej - aktywizują grupy pozostające w szczególnej sytuacji na rynku pracy: osoby do 25 roku życia, długotrwale bezrobotne, oraz zamieszkałe na obszarach wiejskich.
2. Obserwuje się rosnące zainteresowanie wnioskodawców spoza Małopolski konkursami ogłaszanymi w naszym województwie w ramach Działania 6.2. W 2008 r. wnioski projektodawców spoza Małopolski stanowiły 14,8% ogółu złożonych wniosków, w 2009 r. – 30,3% a w 2010 r. – aż 46,8%.
3. W ogłoszonym w ramach Działania 6.2., w 2010 r. konkursie, w którym nie zastosowano zawężenia grupy docelowej, kryteria strategiczne miały decydujący wpływ na kształt listy rankingowej i kolejność zamieszczonych na niej wniosków. Na 17 wniosków, 12 pozytywnie ocenionych uzyskało punkty za spełnienie min. 1 kryterium strategicznego, a wszystkie 8 projektów, które otrzymały dofinansowanie, otrzymało punkty za kryteria strategiczne.
4. W nieznacznie większym stopniu z możliwości otrzymania dotacji skorzystały kobiety. Świadczy to o właściwym skierowaniu wsparcia do grupy, która stanowi mniejszość wśród przedsiębiorców.

4.2. PROMOCJA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ – PRIORYTET VII

Realizacja tego priorytetu ma się przyczynić do osiągnięcia jednego z sześciu celów strategicznych PO KL, a mianowicie: „zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego”. Środki finansowe przewidziane w tym priorytecie głównie przeznaczone są na wsparcie osób i grup społecznych zagrożonych lub już wykluczonych społecznie oraz pomoc dla podmiotów ekonomii społecznej.

4.2.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji (Działanie 7.1.)

Celem tego działania jest rozwijanie aktywnych form integracji społecznej i umożliwianie dostępu do nich osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, oraz poprawa skuteczności funkcjonowania instytucji pomocy społecznej w regionie.

Grupami docelowymi, jakie mają korzystać ze wsparcia w ramach projektów, są przede wszystkim osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, które jednocześnie nie pracują i są w wieku aktywności zawodowej, młodzież w wieku 15–25 lat zagrożona wykluczeniem społecznym, otoczenie osób wykluczonych oraz pracownicy i wolontariusze instytucji pomocy i integracji społecznej oraz instytucji rynku pracy.

4.2.1.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez Ośrodki Pomocy Społecznej (Poddziałanie 7.1.)

W ramach tego poddziałania projekty systemowe mogą być realizowane przez ośrodki pomocy społecznej (OPS). Wsparcie w ramach projektów może być skierowane do osób, które łącznie spełniają trzy warunki:

- korzystają ze świadczeń pomocy społecznej,

- są w wieku aktywności zawodowej (15–64 lata),
- są niezatrudnione lub zatrudnione, ale zagrożone wykluczeniem społecznym z co najmniej jednego powodu spośród wskazanych w Ustawie⁴,
- otoczenia osób wykluczonych społecznie (w zakresie wsparcia towarzyszącego),
- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i ich pracowników (w zakresie upowszechniania pracy socjalnej).

Ze względu na małą liczbę osób z terenów wiejskich objętych wsparciem w ramach projektów realizowanych w tym poddziałaniu w Planie Działania na 2010 r. przyjęto kryterium, które miało zapewnić zwiększenie uczestnictwa osób z terenów wiejskich. Zgodnie z treścią tego kryterium dostępu projekt realizowany przez OPS, którego właściwość terytorialna obejmuje gminę miejsko-wiejską, w grupie docelowej powinien mieć co najmniej 30% mieszkańców obszarów wiejskich. W celu usprawnienia realizacji projektów systemowych w latach 2010–2012 w województwie małopolskim realizowane będą projekty 3-letnie. Gminy/powiaty grodzkie, które nie przystąpiły do realizacji w 2010 r. mają możliwość złożenia projektów w latach następnych.

Grupy docelowe

Struktura uczestników projektów (beneficjentów ostatecznych) w głównej mierze uwarunkowana jest specyfiką projektów skierowanych do klientów pomocy społecznej. Wśród 12,9 tys. osób mających docelowo skorzystać ze wsparcia świadczonego w ramach projektów wyłonionych do realizacji w 2010 r. ponad 6,1 tys. (43%) to osoby bierne zawodowo (niepracujące i niezarejestrowane w urzędach pracy), z czego ponad 1,2 tys. to osoby uczące się. Drugą co do liczebności grupę odbiorców wsparcia stanowią osoby bezrobotne (zarejestrowane w urzędach pracy i korzystające ze świadczeń pomocy społecznej) – 5,6 tys., przy czym 1,5 tys. z nich to osoby długotrwale bezrobotne (zarejestrowane w urzędach pracy łącznie przez 12 miesięcy w ciągu 2 kolejnych lat). Znikomą część odbiorców wsparcia stanowią osoby zatrudnione – zaledwie 1,2 tys. osób, przy czym dominującą grupą wśród nich są rolnicy (prawie 70%) – *por. Wykres 14*.

W większości przypadków odbiorcami wsparcia są całe rodziny doświadczające trudności ekonomicznych czy społecznych (tzw. rodziny wieloproblemowe), borykające się z: ubóstwem, alkoholizmem, chorobą, bezrobociem itp.

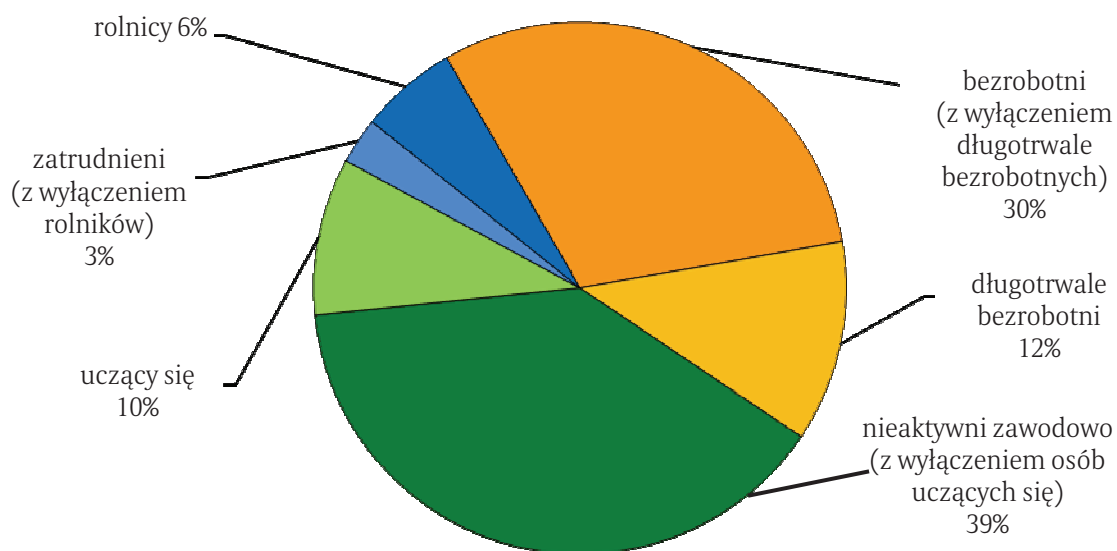
Niecałe 6% wszystkich uczestników stanowią osoby niepełnosprawne, natomiast osoby zamieszkujące tereny wiejskie (czyli tereny poza obszarami miast) stanowią prawie 60% beneficjentów ostatecznych. Jest to efekt zastosowania w Planie Działania na 2010 r. kryterium dostępu dotyczącego minimalnego udziału osób z terenów wiejskich. Porównując dane na koniec 2008 i 2010 r. liczba klientów instytucji pomocy społecznej pochodzących z obszarów wiejskich, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji, wzrosła z 0 do 2,8 tys. osób.

Formy wsparcia

Z uwagi na systemowy charakter projektów realizowanych przez OPS, jednostki te zobowiązane są do świadczenia w ich ramach usług zgodnych z ustawą o pomocy społecznej. Determinuje to kata-

⁴ art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U z 2004 r. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.). Art. 7 mówi, że: „Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całonocne placówki opiekuńczo-wychowawcze; 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą; 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Wykres 17. Struktura beneficjentów ostatecznych w Poddziałaniu 7.1.1.

Źródło: opracowanie własne

log możliwych do zastosowania form wsparcia, który obejmuje formy aktywnej integracji i upowszechnianie pracy socjalnej.

W zakresie rozwoju form aktywnej integracji dopuszcza się stosowanie kontraktów socjalnych i programów aktywności lokalnej (PAL). W ramach kontraktu socjalnego oraz PAL projekt systemowy powinien przewidywać realizację trzech z czterech instrumentów aktywnej integracji w postaci instrumentów aktywizacji: zawodowej, społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej.

Najczęściej stosowane instrumenty dotyczą aktywizacji społecznej (występują 244 razy w projektach), są to głównie:

- trening kompetencji społecznych, trening kompetencji rodzicielskich oraz trening kompetencji życiowych (zastosowane łącznie w 117 projektach);
- poradnictwo specjalistyczne, np. psychologiczne, prawne, finansowe, dot. wizerunku itp. (występuje w 101 projektach),
- grupy i kluby samopomocowe – 19 projektów,
- animator lokalny lub asystent rodzinny – 7 projektów – *por. Wykres 18.*

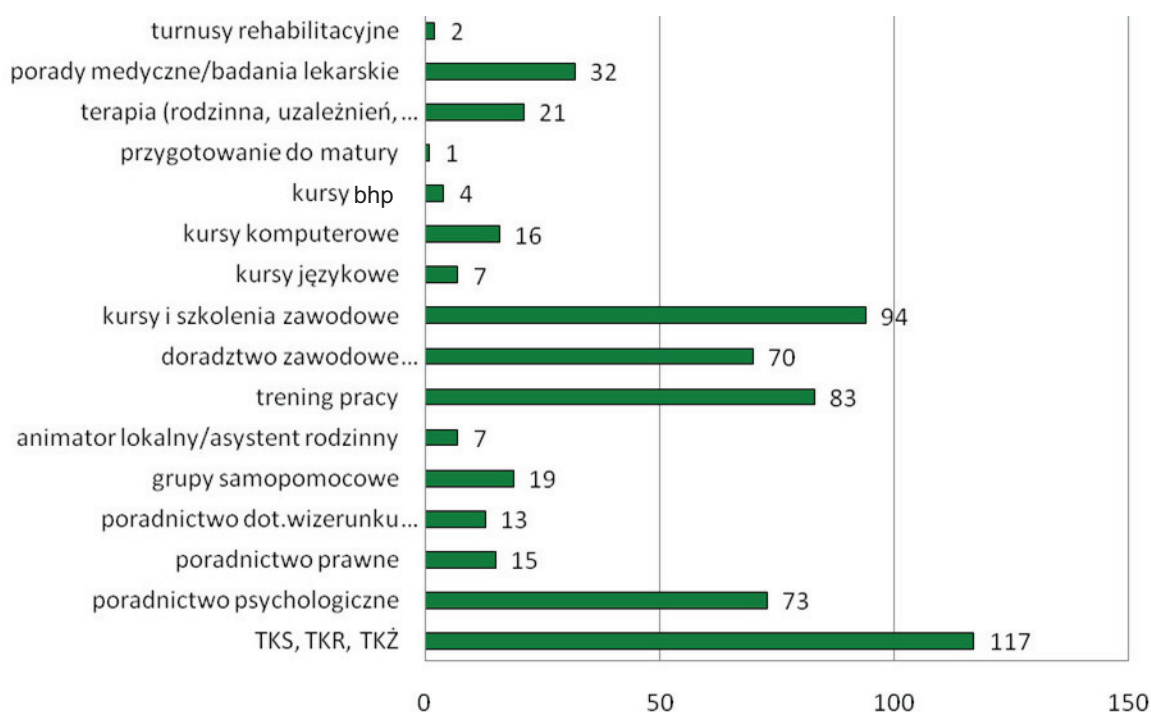
Drugą grupą instrumentów pod względem liczby występowania w projektach są instrumenty aktywizacji zawodowej realizowane poprzez doradztwo zawodowe (indywidualne i grupowe) czy trening pracy (zastosowano je 153 razy w projektach).

Instrumenty aktywizacji edukacyjnej zastosowano 122 razy w projektach, najczęściej występują wśród nich:

- zajęcia w ramach podnoszenia kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym lub zdobywania nowych kompetencji i umiejętności zawodowych umożliwiających aktywizację zawodową,
- zajęcia w ramach kształcenia ustawicznego mające na celu uzyskanie zawodu lub przygotowania zawodowego.

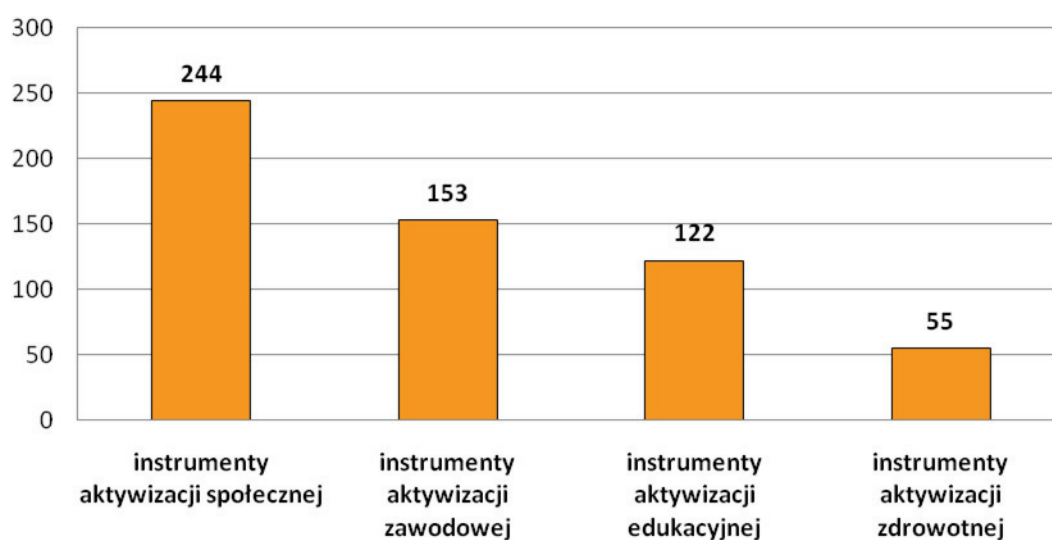
Najrzadziej stosowano w projektach instrumenty aktywizacji zdrowotnej – taką formę przewidziano 55 razy w projektach (są to badania profilaktyczne lub specjalistyczne, terapie uzależnień, psychologiczne, rodzinne, turnusy rehabilitacyjne) – *por. Wykres 19.*

Wykres 18. Formy wsparcia zastosowane w projektach Poddziałania 7.1.1.

Źródło: opracowanie własne

Wykres 19. Zastosowanie instrumentów aktywnej integracji w projektach Poddziałania 7.1.1.

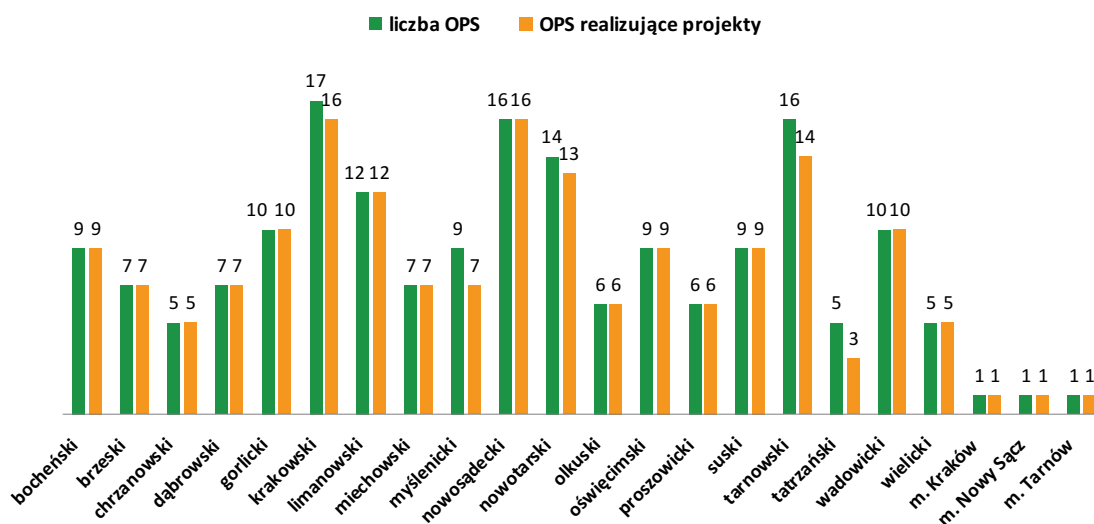
Źródło: opracowanie własne

Projekty dotyczące aktywnej integracji realizowane przez ośrodki pomocy społecznej powinny także służyć upowszechnianiu pracy socjalnej, w szczególności poprzez zwiększanie zatrudnienia w grupie pracowników socjalnych, co pozwoliłoby spełnić ustawowy wymóg zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2000 mieszkańców. W skali wszystkich projektów liczba zatrudnionych pracowników socjalnych w ośrodkach pomocy społecznej (finansowanych ze środków EFS) wyniosła 246 osób zatrudnionych na pełny etat lub część etatu.

Beneficjenci

Spośród 182 gmin uprawnionych do realizacji projektów systemowych tylko 8 nie zdecydowało się w 2010 roku na aplikowanie o środki z Europejskiego Funduszu Społecznego. Są to: Świątniki Górne (powiat krakowski), Myślenice, Wiśniowa (powiat myślenicki), Ochotnica Dolna (powiat nowotarski), Radłów, Wietrzychowice (powiat tarnowski), Biały Dunajec i Bukowina Tatrzańska (powiat tatrzański).

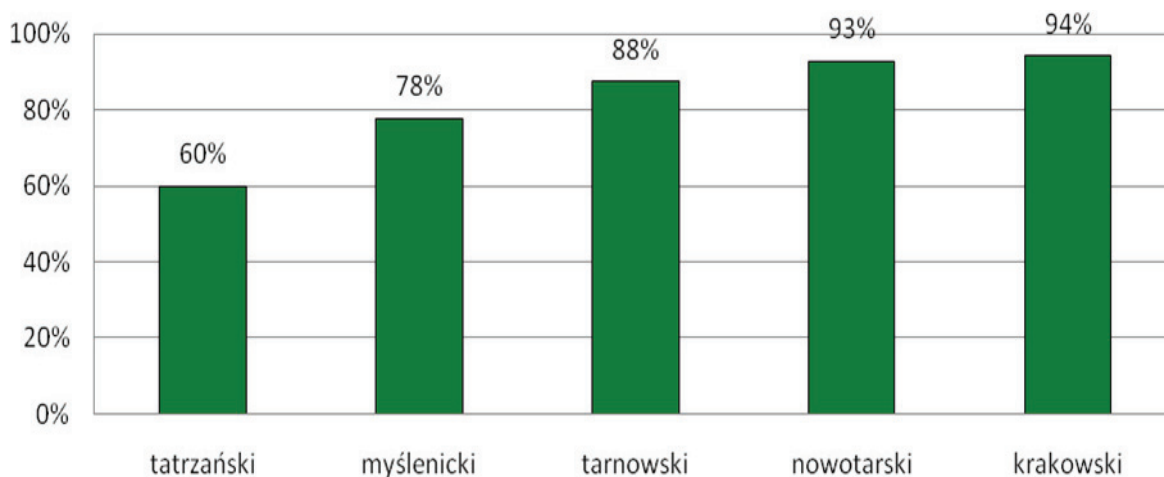
Wykres 20. Liczba gmin w danym powiecie, które realizują projekty systemowe 7.1.1 PO KL.

Źródło: opracowanie własne

Najmniejszy odsetek gmin przystąpił do realizacji projektów w ramach Poddziałania 7.1.1. w powiecie tatrzańskim – 60% (3 OPS na 5) oraz myślenickim – 78% (7 OPS na 9) – *por. Wykres poniżej.*

Wykres 21. Odsetek gmin w powiecie realizujących projekty systemowe w Poddziałaniu 7.1.1.

Źródło: opracowanie własne

Jako najczęstsze przyczyny nieprzystąpienia do realizacji projektu systemowego ośrodki pomocy społecznej podawały;

- brak „chętnych” uczestników;
- brak zaplecza (kadrowego, technicznego) do realizacji projektu,
- brak zgody władz gminy na realizację projektu.

4.2.1.2. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie (Poddziałanie 7.1.2)

W ramach poddziałania projekty systemowe mogą być realizowane przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie. Wsparcie może być skierowane do:

- osób, które spełniają łącznie trzy warunki:
 - korzystają ze świadczeń pomocy społecznej,
 - są w wieku aktywności zawodowej (15–64 lata),
 - są niezatrudnione lub zatrudnione, ale zagrożone wykluczeniem społecznym z co najmniej jednego powodu spośród wskazanych w ustawie⁵,
- otoczenia osób wykluczonych społecznie (w zakresie wsparcia towarzyszącego),
- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i ich pracowników (w zakresie upowszechniania pracy socjalnej).

W celu usprawnienia realizacji projektów systemowych w latach 2010–2012 w województwie małopolskim realizowane będą projekty 3-letnie. W 2010 r. wszystkie powiatowe centra pomocy rodzinie województwa małopolskiego (19) złożyły wnioski o dofinansowanie z trzyletnim okresem ich realizacji.

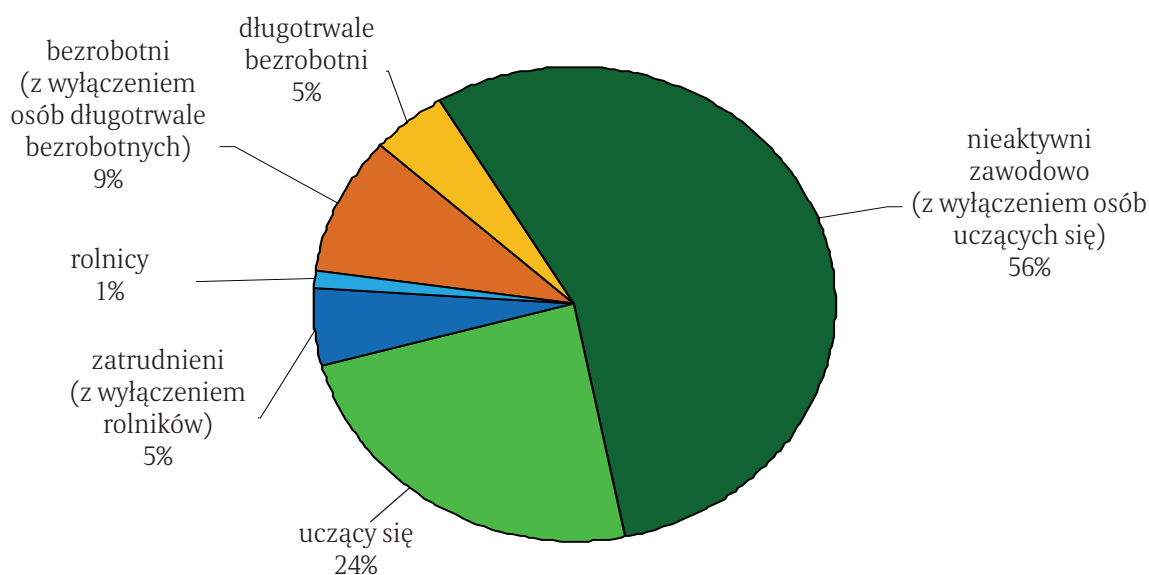
Grupy docelowe

Spośród 3,1 tys. osób mających docelowo skorzystać ze wsparcia świadczonego w ramach 19 projektów powiatowych centrów pomocy rodzinie wyłonionych w 2010 r., dominują osoby bierne zawodowo (niezatrudnione i niezarejestrowane jako bezrobotne), które stanowią prawie 80% wszystkich uczestników, przy czym w tej kategorii osoby uczące się stanowią 24% wszystkich BO. Drugą co do liczebności grupą odbiorców wsparcia są osoby bezrobotne – stanowią one 14%, w tym osoby długotrwale bezrobotne – 9%. Niewielki odsetek – zaledwie 6% uczestników projektów stanowią osoby zatrudnione.

Prawie 52% ogółu osób, do których adresowane jest wsparcie, stanowią osoby niepełnosprawne (1,6 tys. osób).

W większości przypadków projekty objęły wsparciem osoby niepełnosprawne oraz pełnoletnią młodzież opuszczającą rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze.

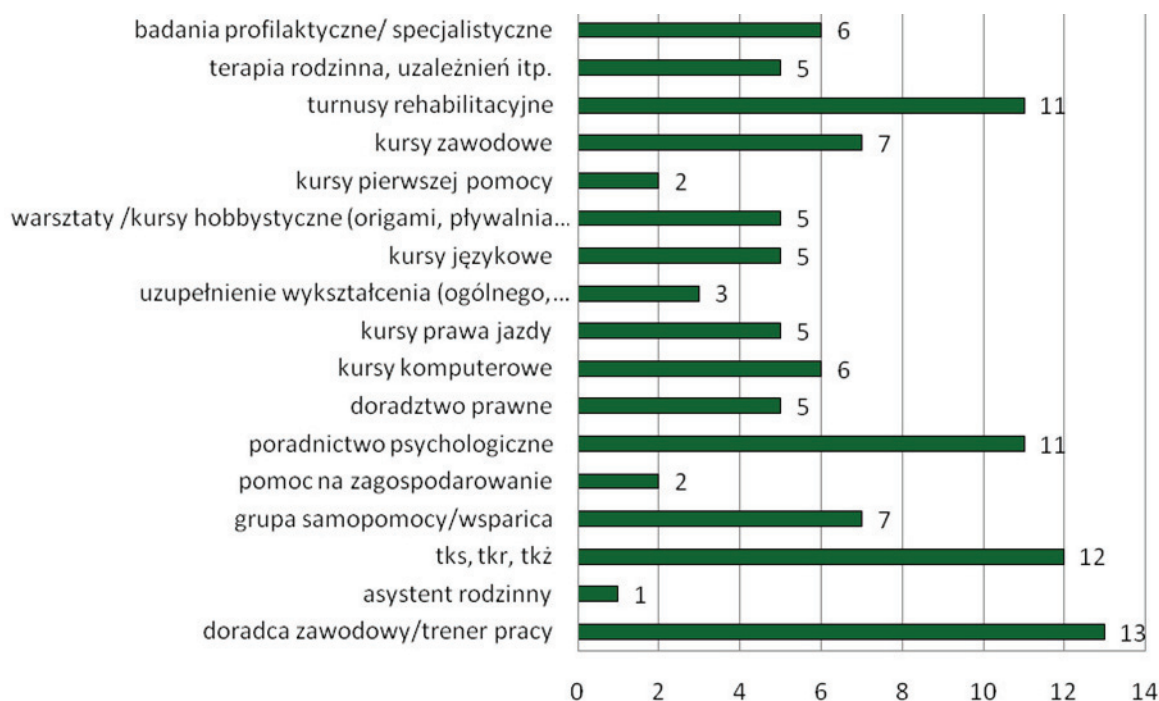
⁵ w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U z 2004 r. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.). Art. 7 wskazuje, iż: „Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: 1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze; 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą; 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Wykres 22. Struktura beneficjentów ostatecznych w Poddziałaniu 7.1.2.

Źródło: opracowanie własne

Formy wsparcia

W zakresie rozwoju form aktywnej integracji dopuszcza się stosowanie kontraktów socjalnych, programów aktywności lokalnej (PAL) oraz programów integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. W ramach ww. form wsparcia projekt systemowy może przewidywać realizację 3 z 4 instrumentów aktywnej integracji w postaci instrumentów aktywizacji zawodowej, społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej.

Wykres 23. Formy wsparcia zastosowane w projektach Poddziałania 7.1.2.

Źródło: opracowanie własne

Najczęściej pojawiające się w realizowanych projektach instrumenty aktywnej integracji dotyczą aktywizacji społecznej (zastosowane 36 razy w projektach z Poddziałania 7.1.2.). Spośród nich najbardziej powszechne są treningi kompetencji społecznych (występują w 12 projektach) oraz poradnictwo psychologiczne (zastosowane w 11 projektach) – *por. Wykres 23.*

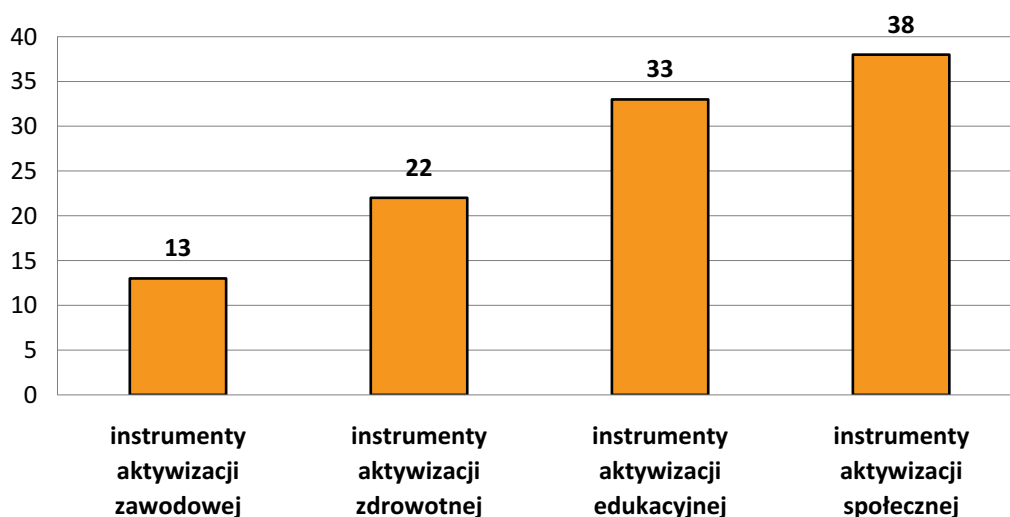
Drugą grupą instrumentów, które dosyć często zostały zaproponowane uczestnikom projektów, są instrumenty aktywizacji edukacyjnej (występują 33-krotnie):

- kursy komputerowe (7 projektów);
- kursy/szkolenia zawodowe (6 projektów);
- kursy prawa jazdy (5 projektów);
- kursy językowe (5 projektów);
- warsztaty/kursy hobbystyczne (origami, pływania, fotografia itp. – 5 projektów);
- uzupełnianie wykształcenia (ogólnego, zawodowego, wyższego itd. – 3 projekty);
- kurs pierwszej pomocy (2 projekty).

Instrumenty aktywizacji zdrowotnej występują w projektach 29-krotnie, pośród nich najczęściej występują turnusy rehabilitacyjne (zastosowane w 11 projektach) oraz badania profilaktyczne i specjalistyczne (w 6 projektach).

Spośród szerokiej gamy instrumentów aktywizacji zawodowej zastosowano jedynie doradztwo zawodowe (indywidualne i grupowe) oraz trening pracy – forma ta występuje w 13 projektach.

Wykres 24. Zastosowanie instrumentów aktywnej integracji w projektach Poddziałania 7.1.2.

Źródło: opracowanie własne

W 17 projektach w ramach upowszechnienia pracy socjalnej przewidziano sfinansowanie stanowisk pracy dla doradców ds. osób niepełnosprawnych (20 doradców na umowy o pracę lub cywilnoprawne) i pracowników socjalnych (8 pracowników socjalnych).

Beneficjenci

Spośród 22 powiatów województwa małopolskiego tylko 19 było uprawnionych w 2010 r. do realizacji projektów systemowych. Rozwiązanie takie zostało przyjęte Uchwałą Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 15 września 2009 r. oraz założeniami naboru dla projektów systemowych w Poddziałaniu

7.1.2. PO KL w 2010 r., zgodnie z którymi powiaty grodzkie: Kraków, Tarnów, Nowy Sącz mogły składać wnioski jedynie w ramach Poddziałania 7.1.1., gdzie realizatorami są ośrodki pomocy społecznej.

Wszystkie (19) uprawnione powiaty złożyły wnioski i od 2010 r. realizują trzyletnie projekty.

4.2.1.3. Podnoszenie kwalifikacji kadr Pomocy i Integracji Społecznej (Poddziałanie 7.1.3.)

W ramach tego poddziałania Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zrealizował w 2010 roku projekt pt. *Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej* o wartości 3 100 000 zł, w którym wsparcie szkoleniowo-doradcze skierowano do pracowników i wolontariuszy instytucji pomocy i integracji społecznej, przedstawicieli organizacji pozarządowych realizujących działania w zakresie integracji społecznej oraz do innych szeroko rozumianych służb społecznych w regionie.

Projekt zakładał organizację różnych form doskonalenia zawodowego m.in. poprzez: szkolenia, kursy, seminaria, warsztaty, konwersatoria, hospitacje i wyjazdy studyjne. Uczestnicy zostali wyposażeni w wiedzę dotyczącą doskonalenia metod pracy socjalnej oraz umiejętności w zakresie stosowania i finansowania instrumentów aktywizacyjnych. Szkolenia dotyczyły m.in. programów aktywności lokalnej, kontraktu socjalnego, rozwoju instrumentów aktywnej integracji: CIS i KIS, zasad finansowych dot. jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (jops), zarządzania jops, przepisów prawa dot. jops, superwizji pracy socjalnej, mediacji rodzinnych, mediacji rówieśniczych, rozwoju metod pracy socjalnej, pracy socjalnej z rodziną wieloprobemową, budowania prawidłowych relacji z klientem pomocy społecznej, pracy z klientem trudnym i/lub agresywnym itp.

Dodatkowo w projekcie przeprowadzono warsztaty przygotowujące przedstawicieli instytucji do tworzenia zespołów interdyscyplinarnych opartych na pracownikach OPS i PCPR we współpracy z powiatowymi urzędami pracy, policją, sądową służbą kuratorską, służbą więzienną, szkołami i służbą zdrowia oraz innymi podmiotami integracji społecznej działającymi lokalnie i regionalnie.

W ramach projektu świadczone było specjalistyczne doradztwo dla OPS i PCPR obejmujące: wsparcie w zakresie realizacji i rozliczania projektów PO KL oraz działań na rzecz rozwoju pracy socjalnej, w tym instrumentów aktywnej integracji, księgowości, zamówień publicznych itp. Specjalistyczne doradztwo realizowane przez ekspertów zewnętrznych obejmowało pakiet usług zarówno w formie kontaktu osobistego z beneficjentem, jak również nieograniczonego kontaktu mailowego i telefonicznego. Do końca IV kwartału 2010 r. ze wsparcia doradczego w różnych formach skorzystały wszystkie OPS i PCPR z woj. małopolskiego.

Łącznie w 2010 r. zrealizowano ponad 1300 godzin doradztwa, przeprowadzono 32 szkolenia dla ponad 1700 osób (głównie pracowników administracji publicznej).

W 2010 r. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej przeprowadził ewaluację projektów systemowych realizowanych w ramach Poddziałania 7.1.1. i 7.1.2. przez OPS i PCPR. Na dzień 31.12.2010 r. trwały prace na raporcie końcowym z tej ewaluacji.

Wnioski

1. Na mapie Małopolski znajdują się białe plamy w postaci obszarów, gdzie brak jest projektów realizowanych przez gminne/miejskie ośrodki pomocy społecznej. Powiaty, gdzie nie wszystkie gminy realizują projekty systemowe to: tatrzański, myślenicki, tarnowski, nowotarski, krakowski.
2. Od 2009 r. w Planach Działania dotyczących projektów realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej przyjmowano kryterium, które miało zapewnić zwiększenie uczestnictwa osób z terenów wiejskich. Porównując dane z końca 2008 i 2010 roku liczba pochodzących z obszarów wiej-

skich klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji, wzrosła z 0 do 2,8 tys. osób.

3. W 2010 r. Samorząd Województwa Małopolskiego podjął decyzję o realizacji przez OPS i PCPR projektów trzyletnich, a nie rocznych. Takie rozwiązanie pozwoliło na zachowanie ciągłości działań i kontynuację wsparcia osób wykluczonych społecznie, z drugiej strony skróciło czas pracy zarówno projektodawców (brak konieczności corocznego przygotowywania i składania wniosków o dofinansowanie), jak i instytucji dokonującej weryfikacji i oceny projektów.
4. Nie powstały formalne partnerstwa w projektach ośrodków pomocy społecznej i powiatowych urzędów pracy, mimo że niejednokrotnie uczestnik projektów realizowanych w ramach PO KL jest ich wspólnym klientem.

4.2.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnieniu sektora ekonomii społecznej (Działanie 7.2.)

Celem działania jest poprawa dostępu do zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i rozwijanie sektora ekonomii społecznej. W ramach tego działania przewidziano szeroki katalog form wsparcia adresowanych do osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, jak również wzmacnianie podmiotów wspierających i realizujących usługi wobec podmiotów ekonomii społecznej.

4.2.2.1. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (Poddziałanie 7.2.1.)

Aby mówić o pełnej integracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym wsparcie projektowe powinno oferować pomoc kompleksową, wielowymiarową i długoterminową oraz efektywne działania, łączące zarówno reintegrację społeczną uczestników projektów, jak i uzyskanie przez nich zatrudnienia. Pomoc osobom wykluczonym oznacza bowiem w dzisiejszych czasach nie tylko poprawę jakości życia poszczególnych jednostek, ale i całych rodzin. Ponadto, jeśli chodzi o typ udzielanego wsparcia, nacisk przesuwany jest z pomocy „biernej” na aktywizację zawodową. W tym zakresie nowe podejście do kwestii wykluczenia społecznego przyniosły rozwiązania wypracowane w ramach Inicjatywy Wspólnotowej (IW) EQUAL. W związku z tym w województwie małopolskim w 2010 r. preferowano te projekty, które zakładały jakościową zmianę sytuacji osób wykluczonych poprzez kompleksowe wsparcie (doradcze, terapeutyczne, szkoleniowe, reintegracyjne, zawodowe i finansowe) i które w działaniach tych będą posilkowały się modelami już wypracowanymi w ramach IW EQUAL.

Grupy docelowe

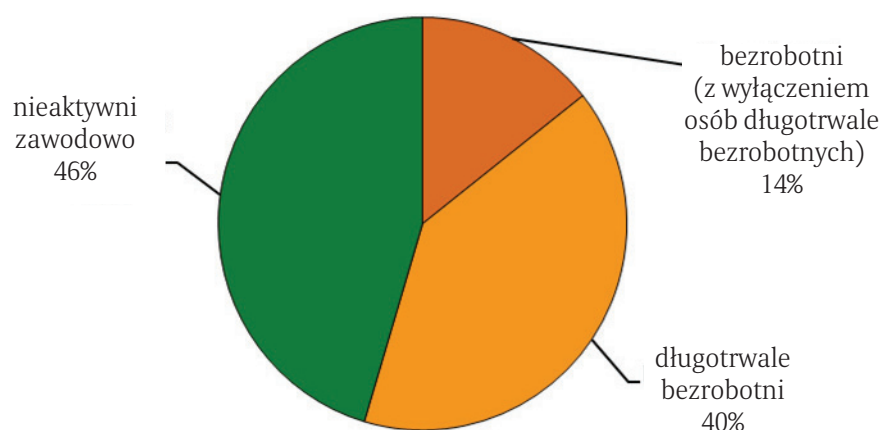
Zgodnie z treścią Planu Działania na 2010 r. do realizacji mogły być przyjęte tylko te projekty, które zakładały wsparcie dla:

- osób związanych z województwem małopolskim poprzez zamieszkanie albo edukację lub pracę,
- instytucji pomocy i integracji społecznej (i ich pracowników, wolontariuszy) z terenu województwa małopolskiego.

Spośród 1,1 tys. osób mających docelowo skorzystać ze wsparcia świadczonego w ramach 11 projektów wyłonionych w procedurze konkursowej 54% to osoby bezrobotne, przy czym 40% wszystkich uczestników stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Ze względu na zastosowane kryterium

dostępu w grupie osób długotrwale bezrobotnych objęto wsparciem wyłącznie takie osoby, które nieprzerwanie przez co najmniej 24 miesiące pozostawały w rejestrach urzędów pracy. Natomiast pozostałe 14% w kategorii osób bezrobotnych stanowią osoby po urlopach macierzyńskich i wychowawczych – *por. Wykres poniżej*.

Wykres 25. Struktura beneficjentów ostatecznych w Poddziałaniu 7.2.1.

Źródło: opracowanie własne

Drugą co do liczebności grupą odbiorców wsparcia są osoby bierne zawodowo, których udział wynosi 46%. Są to osoby niezatrudnione i niezarejestrowane jako bezrobotne, które doświadczają wykluczenia społecznego, głównie z powodu niepełnosprawności. W realizowanych projektach nie przewidziano wsparcia dla osób uczących się, brak też projektów skierowanych do osób zatrudnionych (np. pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej).

Ogółem wśród wszystkich, do których adresowane jest wsparcie, osoby niepełnosprawne stanowią prawie 60% wszystkich beneficjentów ostatecznych.

W latach 2008–2010 w projektach dotyczących integracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym udział rozpoczęło ponad 7,6 tys. osób.

Formy wsparcia

Zgodnie z Planem Działania na 2010 r. wsparcie oferowane w ramach Poddziałania 7.2.1. mogło obejmować następujące typy operacji:

1. wsparcie dla tworzenia i działalności podmiotów integracji społecznej, w tym: centrów integracji społecznej, klubów integracji społecznej, zakładów aktywności zawodowej oraz podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej (których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza) z wyjątkiem warsztatów terapii zajęciowej;
2. działania prowadzące do poszukiwania i testowania długookresowych źródeł finansowania utworzonych aktywnych form integracji społecznej, wymienionych w typie operacji nr 1;
3. kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych;
4. staże, subsydiowane zatrudnienie i zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy;
5. poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne lub zawodowe, prowadzące do integracji społecznej i zawodowej;

6. rozwój nowych form i metod wsparcia indywidualnego i środowiskowego na rzecz integracji zawodowej i społecznej (w tym np. środowiskowej pracy socjalnej, centrów aktywizacji lokalnej, animacji lokalnej, streetworkingu, coachingu, treningu pracy);
7. rozwój usług społecznych przezwyciężających indywidualne bariery w integracji społecznej w tym w powrocie na rynek pracy ;
8. rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych, niezbędnych na rynku pracy;
9. wsparcie tworzenia i działalności środowiskowych instytucji aktywizujących osoby niepełnosprawne, w tym zaburzone psychicznie;
10. promocja i wsparcie wolontariatu w zakresie integracji osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym;
11. wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania pozaszkolnych form integracji społecznej młodzieży (świetlice środowiskowe w tym z programem socjoterapeutycznym, kluby środowiskowe) połączonych z realizacją działań w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej.

Jednocześnie poprzez zastosowanie w Planie Działania na 2010 r. odpowiedniego kryterium dostępu, uczestnikom projektu zapewniono kompleksowe wsparcie, tzn. projekty skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oferują:

- poradnictwo psychologiczne i/lub psychospołeczne i/lub zawodowe prowadzące do integracji społecznej i zawodowej dla 100% uczestników (5. typ operacji określony w PD 2010)
- kursy i/lub szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych dla minimum 75% uczestników (3. typ operacji określony w PD 2010) oraz
- staże i/lub subsydiowane zatrudnienie i/lub zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy dla minimum 25% uczestników (4. typ operacji określony w PD 2010).

Dzięki temu zabiegowi osobom o szczególnych potrzebach zapewniono całościowy pakiet pomocy w zakresie integracji społecznej i aktywizacji zawodowej.

Wśród wniosków, które otrzymały pozytywną ocenę KOP, podobnie jak w strukturze wszystkich podlegających ocenie merytorycznej wniosków, dominowały projekty przewidujące wsparcie w ramach typów 3, 4 i 5. Dodatkowo w czterech z realizowanych projektów przewidziano wsparcie dla tworzenia i działalności podmiotów integracji społecznej (1. typ operacji), tj.: utworzenie firmy społecznej, zakładu aktywności zawodowej, centrum aktywności lokalnej oraz centrum aktywności społeczno-zawodowej. Dofinansowania nie uzyskał natomiast żaden projekt przewidujący promocję i wsparcie wolontariatu (10. typ operacji).

Ze względu na wskazane powyżej kryterium dostępu, wszystkim odbiorcom wsparcia (1,1 tys. osób) zaoferowano specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne i zawodowe. Ponad 90% uczestników zaproponowano udział w kursach i szkoleniach umożliwiających nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych. Rodzaj i tematyka szkoleń dostosowana zostanie do potrzeb lokalnego rynku pracy (najczęściej na podst. rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych), jak również będzie uwzględniała predyspozycje samych uczestników. Jednocześnie w projektach padały propozycje konkretnych szkoleń, najczęściej powtarzające się to:

1. Sprzedawca/Kasjer (5)
2. Pracownik biurowy (4)
3. Obsługa księgowości (3)
4. Pomoc kuchenna (2)
5. Robotnik budowlany/gospodarczy (2)
6. Pracownik domowej opieki osobistej (2)

- 7. Kucharz (2)
- 8. Obsługa kelnerska (2)
- 9. Obsługa kadrowa (2)

Jako uzupełnienie szkoleń zawodowych w kilku projektach przewidziano szkolenia komputerowe i językowe.

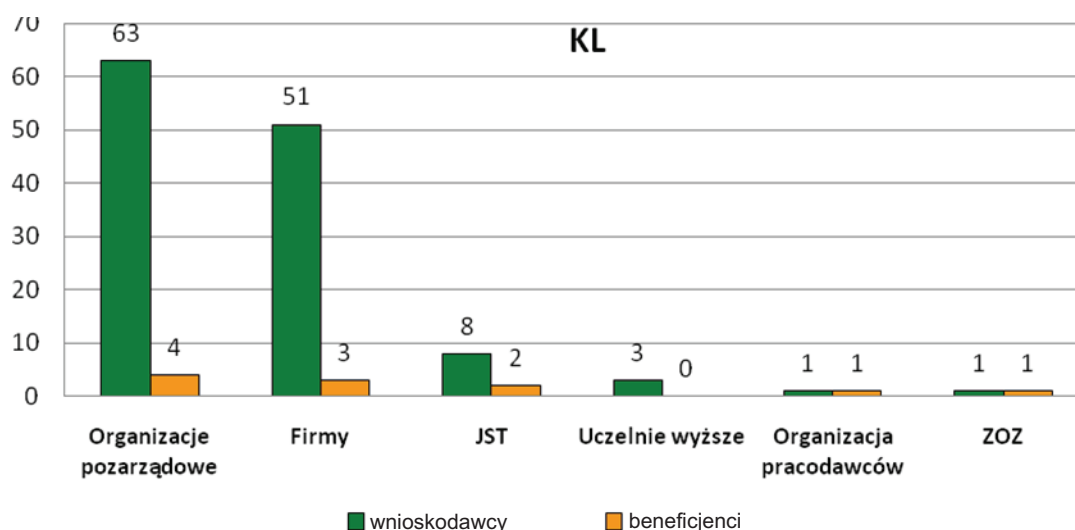
W każdym projekcie przewidziano aktywne formy aktywizacji zawodowej w postaci staży i/lub reintegracji zawodowej u pracodawcy. Docelowo skorzysta z nich ponad 0,5 tys. osób, czyli ponad 45% wszystkich osób objętych wsparciem w realizowanych projektach.

Dodatkowo uczestnikom szkoleń oraz staży i/lub reintegracji zawodowej zostało zapewnione stypendium w miesięcznym wymiarze nie większym niż 120% zasiłku dla osób bezrobotnych (w przypadku szkoleń), i nie większym niż kwota minimalnego wynagrodzenia (w przypadku staży i reintegracji).

Beneficjenci

Dominującą formą prawną podmiotów aplikujących o środki są organizacje pozarządowe (NGO) – 63 podmioty na 127 wszystkich, które złożyły projekty. Także wśród podmiotów realizujących projekty, przeważają NGO – stanowią ponad 36%. Udział firm wśród podmiotów aplikujących wynosi 40%, zaś wśród podmiotów realizujących projekty ponad 27%. Jednostki samorządu terytorialnego (JST) stanowią 6% wnioskodawców, ale już 18% beneficjentów. Niewielki odsetek wśród wnioskodawców stanowiły: uczelnie wyższe 2%, organizacje pracodawców 0,8%, zakłady opieki zdrowotnej 0,87%. Należy przy tym zauważyć, że dwa ostatnie podmioty wykazały się 100% efektywnością w aplikowaniu zarówno ZOZ, jak i organizacja pracodawców realizują projekty. Drugą pozycję pod tym względem zajęły jednostki samorządu terytorialnego (25%) – 2 na 8 projektów tych podmiotów otrzymało dofinansowanie. NGO i firmy wykazały się efektywnością odpowiednio: 6,3% i 6%. Żaden z projektów złożonych przez uczelnie wyższe nie otrzymał dofinansowania – *Wykres poniżej.*

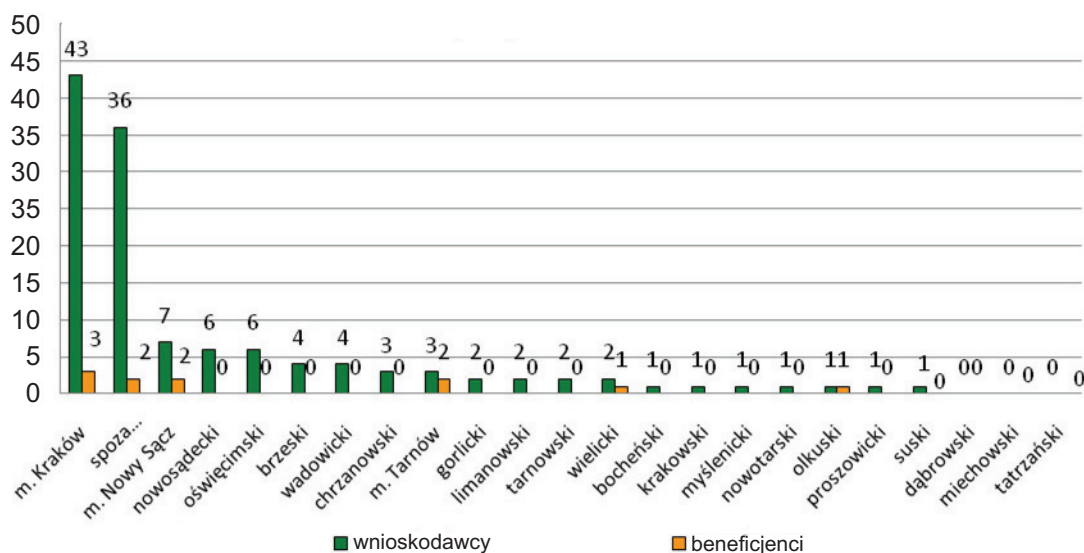
Wykres 26. Wnioskodawcy i beneficjenci w Poddziałaniu 7.2.1. PO.

Źródło: opracowanie własne

Spośród wszystkich projektodawców biorących udział w konkursie, największą aktywność wykazali wnioskodawcy z Krakowa, którzy zgłosili 34% wszystkich projektów (43 spośród 127 projektów). Z liczby tej tylko 3 projekty otrzymały dofinansowanie. Co czwarty wniosek złożony został przez podmiot spoza województwa małopolskiego (złożono 36 projektów, z czego realizowane są dwa). Stuprocentową skutecznością w aplikowaniu wykazali się wnioskodawcy z powiatu olkuskiego (1 projekt złożony i 1 realizowany).

Wykres 27. Siedziba wnioskodawców i beneficjentów wg liczby projektów.

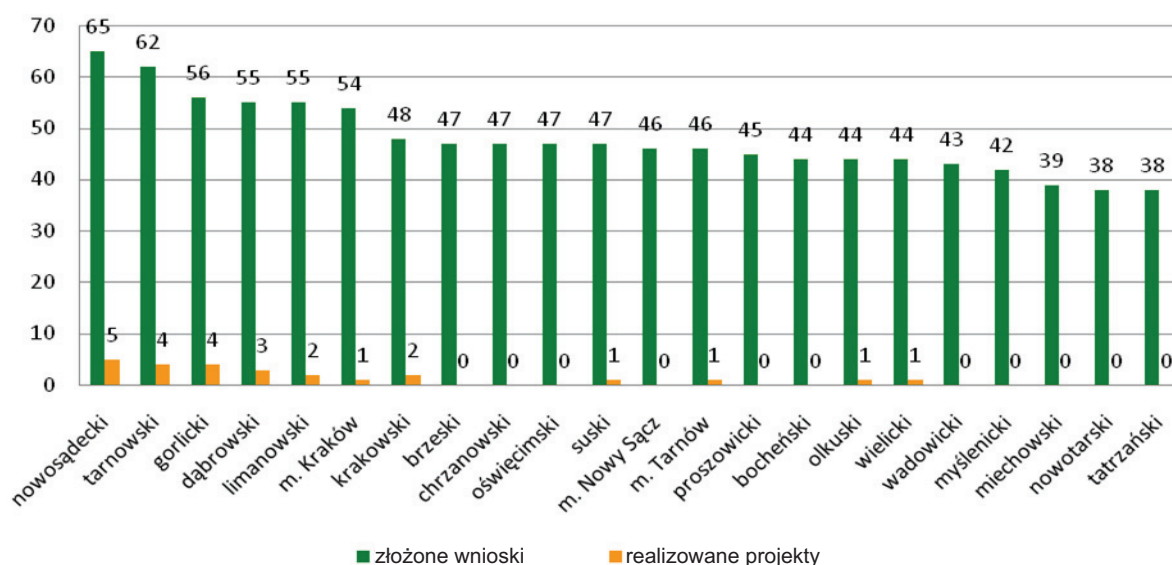
Źródło: opracowanie własne

Obszar realizacji

Najwięcej projektów zgłoszonych na konkurs adresowało swe usługi do mieszkańców powiatu nowosądeckiego i tarnowskiego (65 i 62 projekty). Od 54 do 56 projektów kierowało swe wsparcie do mieszkańców miasta Krakowa i powiatów: dąbrowskiego, limanowskiego i gorlickiego. Od 48 do 42 projektów zaadresowano do mieszkańców powiatów: krakowskiego, brzeskiego, chrzanowskiego, oświęcimskiego, suskiego, proszowickiego, bocheńskiego, olkuskiego, wielickiego, wadowickiego i myślenickiego oraz miast Nowy Sącz i Tarnów. W złożonych projektach zaplanowano, że 39 będzie realizowanych na obszarze powiatu miechowskiego, a po 38 na terenie powiatów: nowotarskiego i tatrzańskiego.⁶

Analizując sytuację w odniesieniu do projektów, na których realizację podpisano umowy, zauważymy, że najwięcej z nich kierowało swe usługi do mieszkańców powiatu nowosądeckiego (5), tarnowskiego (4), gorlickiego (4), dąbrowskiego (3). Po 2 projekty adresowały wsparcie do powiatów limanowskiego i krakowskiego, a po 1 do powiatów suskiego, olkuskiego, wielickiego oraz miasta Krakowa – *por. Wykres 28.*

⁶ W 38 projektach jako obszar realizacji wskazano całą Małopolskę. W związku z tym dla powiatów nowotarskiego i tatrzańskiego nie złożono specjalnie dedykowanych projektów.

Wykres 28. Obszar realizacji projektów wg złożonych wniosków i realizowanych projektów.

Źródło: opracowanie własne

Obszary szczególnego wsparcia

Realizując politykę niwelowania dysproporcji pomiędzy poszczególnymi powiatami woj. małopolskiego, szczególnie w zakresie istnienia zjawiska zagrożenia wykluczeniem społecznym, w 2010 r. analogicznie jak w latach ubiegłych założono premiowanie takich projektów z zakresu integracji społecznej dofinansowanych ze środków EFS, które w całości skierowane będą do mieszkańców powiatów, na terenie których odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej w 2009 r. wynosił powyżej 10% (w 2009 r. było to 6 powiatów: dąbrowski, tarnowski, gorlicki, nowosądecki, limanowski i suski).

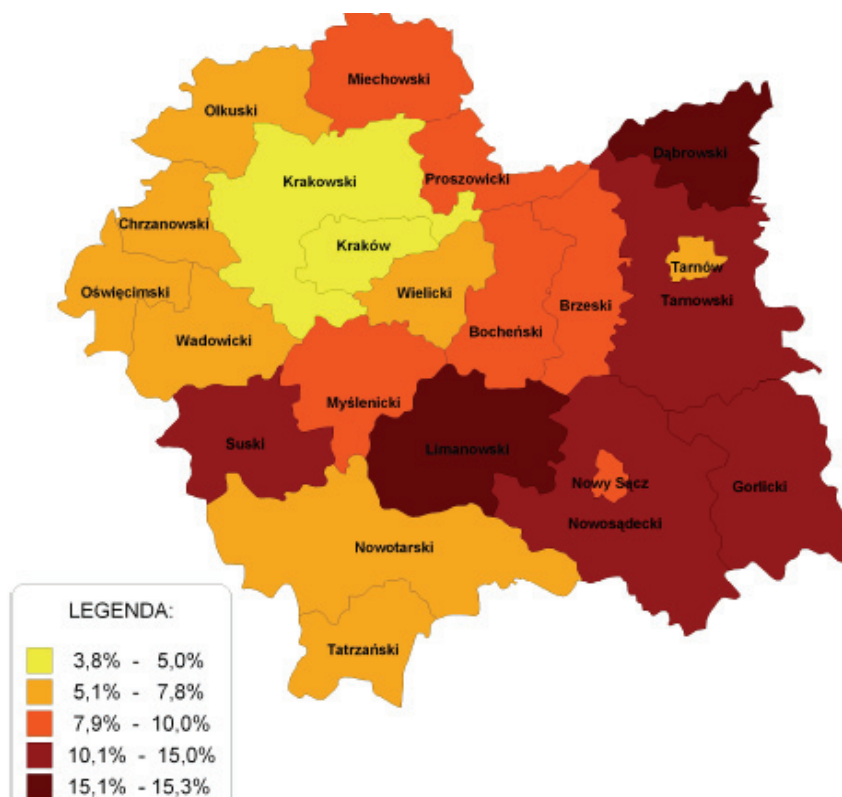
Korzystający z pomocy społecznej w odsetkach mieszkańców w 2009 r.

Średnio dla Małopolski udział klientów pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców województwa w 2009 r. wynosił 7,8%. Najkorzystniejszą sytuację pod tym względem odnotowano w Krakowie oraz powiecie krakowskim. W Krakowie ze świadczeń pomocy społecznej w 2009 roku skorzystało 3,8% wszystkich mieszkańców miasta. W powiecie krakowskim udział klientów pomocy społecznej w ludności powiatu wyniósł 4,8%. Powiaty: olkuski, chrzanowski, oświęcimski, wadowicki, nowotarski, tatrzański i wielicki oraz miasto Tarnów odnotowały niższy niż średnia dla województwa wskaźnik udziału mieszkańców będących klientami pomocy (od 5,1% do 7,8%). Pozostałych 12 powiatów Małopolski charakteryzowało się w 2009 roku wskaźnikami mniej korzystnymi niż średnia województwa. Najwyższy odsetek osób korzystających ze świadczeń socjalnych można było zaobserwować w powiatach: limanowskim i dąbrowskim. Udział klientów pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców w tych powiatach wynosił ponad 15,1% (od 15,1% do 15,3%)⁷.

Osoby korzystające z pomocy społecznej wskazują na wiele przyczyn takiej sytuacji, można jednak wyróżnić problemy, które w ciągu ostatnich lat są dominujące: ubóstwo (58,1% ogółu klientów

⁷ Szerzej: Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I, POMOC SPOŁECZNA 2010 — na podstawie danych sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2009 r. (stan na dzień 31 XII 2009 r.).

Wykres 29. Korzystający z pomocy społecznej w odsetkach mieszkańców w 2009 r.

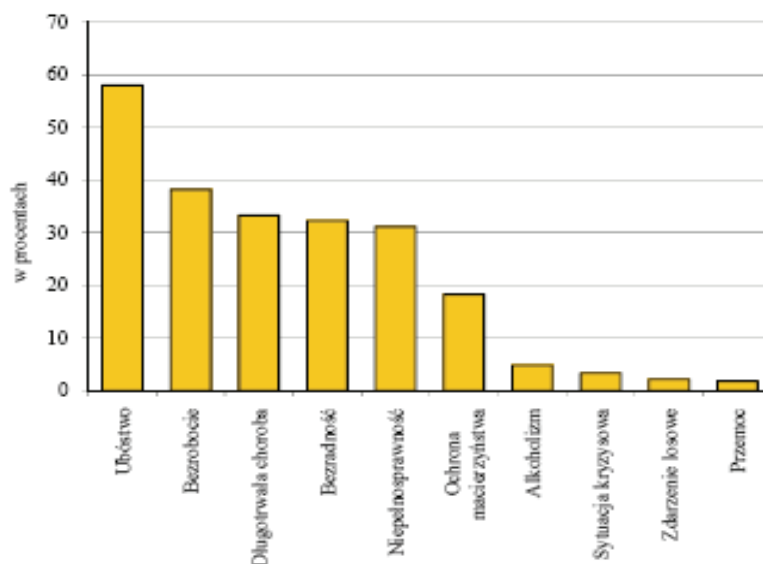
Źródło: Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I, POMOC SPOŁECZNA 2010 - na podstawie danych Sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2009 r. (stan na dzień 31 XII 2009 r.)

pomocy społecznej), bezrobocie (38,2%), długotrwałą chorobę (33,3%), niepełnosprawność (31,7%), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (32,3%). Rzadziej (od 18,3% do 1,8%) powodem przyznania pomocy były sytuacje związane z ochroną macierzyństwa, alkoholizmem, przemocą w rodzinie, sytuacją kryzysową i zdarzeniami losowymi. Wśród najrzadziej pojawiających się powodów przyznawania pomocy znajdują się sytuacje związane z: bezdomnością, trudnościami po opuszczeniu więzienia, a także sieroctwem i narkomanią – od 0,9% do 0,1% ogółu klientów pomocy społecznej w regionie⁸.

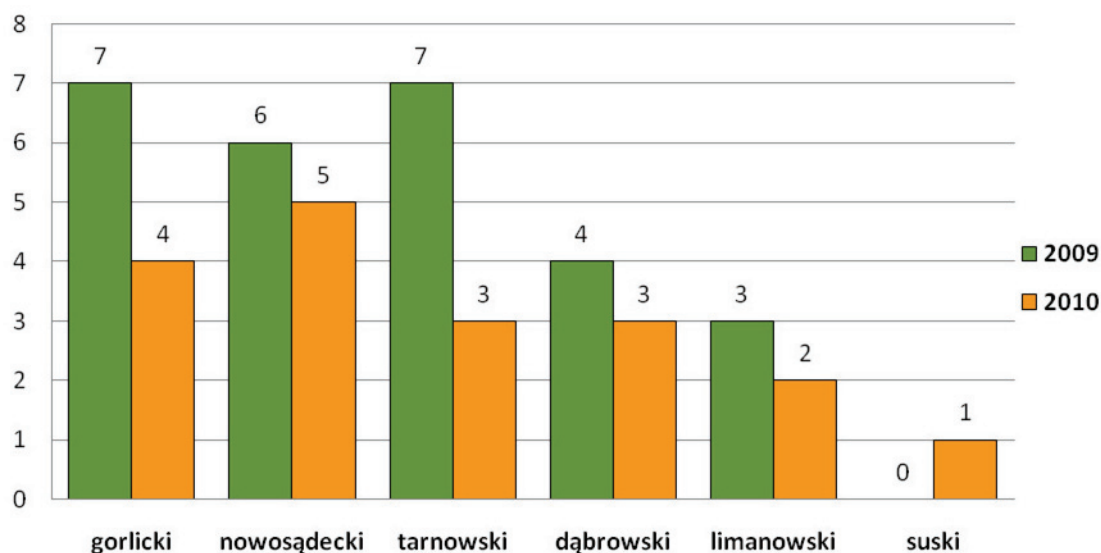
W latach 2009–2010 skierowano do realizacji 16 projektów, które zakładały wyłączny udział mieszkańców z powiatów o najwyższym odsetku osób korzystających z pomocy społecznej. Było to 10 projektów z 39, które otrzymały dofinansowanie z naboru ogłoszonego w 2009 r. oraz 6 z 11 z naboru ogłoszonego w 2010 r. Wartość umów o dofinansowanie tych 16 projektów wynosi 22,3 mln zł. Łącznie w projektach tych wsparcie otrzyma około 2250 osób (wsparcie na 1 osobę wynosi około 9,9 tys. zł). Na 1000 mieszkańców pochodzących z powiatów o wysokim odsetku osób korzystających z pomocy społecznej 3 osoby otrzymają wsparcie w realizowanych projektach.

W powiatach gorlickim i nowosądeckim realizowanych jest po 11 projektów, w których uczestnikami będą wyłącznie mieszkańcy tych powiatów; 10 projektów tego typu realizowanych jest w powiecie tarnowskim, i dalej: 7 projektów w powiecie dąbrowskim, 5 w limanowskim i tylko 1 w powiecie suskim.

⁸ Szerzej: Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I, POMOC SPOŁECZNA 2010 – na podstawie danych sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2009 r. (stan na dzień 31 XII 2009 r.).

Wykres 30. Główne przyczyny korzystania z pomocy społecznej.

Źródło: Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I, POMOC SPOŁECZNA 2010 – na podstawie danych sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2009 r. (stan na dzień 31 XII 2009 r.)

Wykres 31. Liczba projektów realizowanych w powiatach, gdzie odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej wynosił powyżej 10.

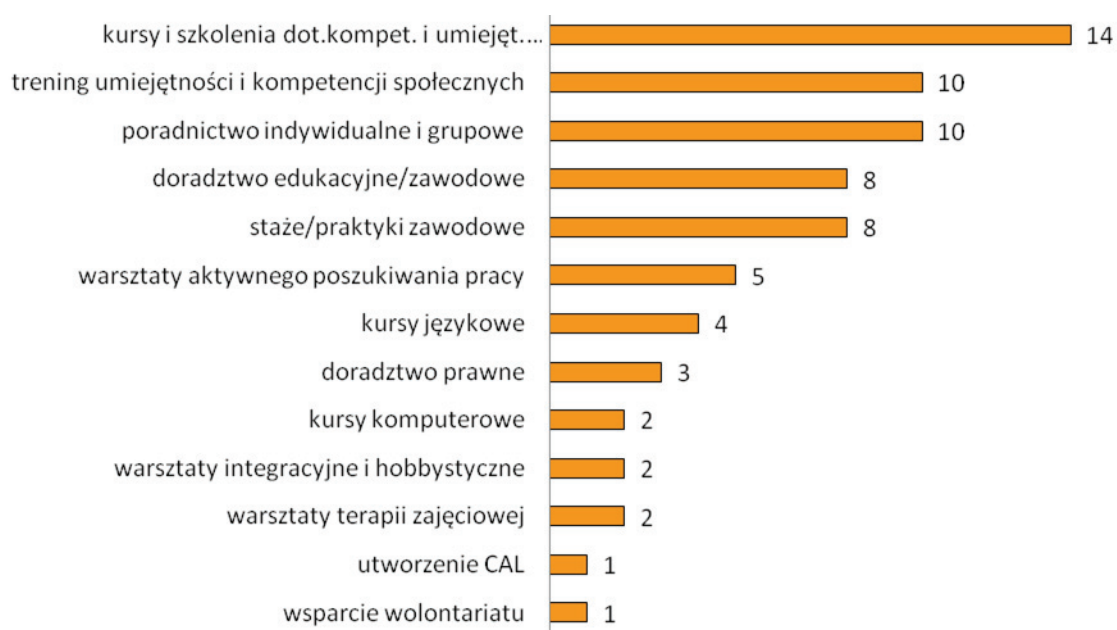
Źródło: opracowanie własne

Najliczniejszą grupę spośród uczestników projektów stanowią osoby nieaktywne zawodowo: 1100 osób (w tym 566 to osoby uczące się), a następnie osoby bezrobotne – 1050, z czego 729 to osoby długotrwale bezrobotne. Ponad 20% (460 osób) spośród osób objętych wsparciem stanowią osoby niepełnosprawne.

W stosunku do osób objętych wsparciem w ramach projektów realizowanych na obszarach powiatów o najwyższym odsetku klientów pomocy społecznej realizowane będą różne formy wsparcia. Najczęstszą formą pomocy (występującą w 14 projektach) są kursy i szkolenia związane z rozwijaniem kompetencji i umiejętności zawodowych (np. kursy/szkolenia z: księgowości, przed-

siębiorczości, informatyczne, fryzjerskie, kosmetyczne, obsługi kasy fiskalnej, technik sprzedaży, obsługi biurowej). Następnymi w kolejności formami wsparcia są: trening umiejętności i kompetencji społecznych – występuje w 10 projektach oraz poradnictwo indywidualne i grupowe zastosowane także w 10 projektach. Po 8 projektów przewiduje doradztwo edukacyjne lub zawodowe oraz aktywne formy wsparcia (staże i/lub reintegracja zawodowa u pracodawcy). Warsztaty aktywnego poszukiwania pracy zaoferowano uczestnikom 5 projektów, w 4 przewidziano kursy językowe, a w 3 doradztwo prawne. Po 2 projekty zaproponowały kursy komputerowe, warsztaty integracyjne i/lub hobbystyczne oraz warsztaty terapii zajęciowej. Ponadto przewidziano utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej i wsparcie dla wolontariatu – Wykres poniżej.

Wykres 32. Formy wsparcia w projektach dot. powiatów o odsetku mieszkańców korzystających z pomocy społecznej powyżej 10%.

Źródło: opracowanie własne

Projekty systemowe zakładające wsparcie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (realizowane w Poddziałaniu 7.2.1. PO KL)

Projekt pt. „Samodzielne życie – program aktywizacji młodzieży z małopolskich ośrodków wychowawczych”

Beneficjent: Departament Edukacji, Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego.

Celem projektu jest poprawa szans adaptacyjnych wychowanków wszystkich działających w województwie Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych poprzez organizację dodatkowego wsparcia w zakresie umiejętności społecznych i zawodowych, w tym: wyposażenie wychowanków w poszukiwane umiejętności zawodowe, poprawienie kompetencji społecznych, niezbędnych m.in. w poszukiwaniu i utrzymaniu zatrudnienia oraz likwidacja zapóźnień edukacyjnych. Uzupełnienie wsparcia kierowanego do wychowanków stanowi projekt „ICT – Inspirujące – Ciekawe – Twórcze – program realizacji zajęć pozalekcyjnych w małopolskich ośrodkach wychowawczych” realizowany w ramach Priorytetu IX PO KL.

W 2010 r. wydłużono okres realizacji projektu o 4 lata, tj. do roku 2014 i zwiększono kwotę dofinansowania o 4 mln zł, co umożliwi udzielenie wsparcia ok. 300 dodatkowym wychowankom 4 placówek, poprzez uczestnictwo w spotkaniach integracyjnych, szkoleniach, kursach i warsztatach, rozwijających umiejętności społeczne i zawodowe. W 4 ośrodkach wychowawczych uczestniczących w projekcie przeprowadzono:

- kursy i szkolenia zawodowe, m.in. „Gotuj i praktykuj z mistrzem”, kurs komputerowy, prawa jazdy, malarz budowlany, monter sufitów podwieszanych i ścianek działowych, kelnersko-barmański, kierowca wózka jezdniowego;
- nowe formy i metody wsparcia indywidualnego i środowiskowego na rzecz integracji zawodowej i społecznej, w tym m.in. grupa usamodzielniania;
- poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne, warsztaty twórczości, warsztaty „Jak założyć własną firmę”, zajęcia z psychologiem i wychowawcą ku dorosłości, warsztaty umiejętności aktywnej obecności na rynku pracy oraz indywidualne poradnictwo zawodowe i warsztaty umiejętności interpersonalnych;
- promocję i wsparcie wolontariatu: zajęcia warsztatowe i indywidualne;
- wyjazdy integracyjne do Poznania, Gniezna, Biskupina, Warszawy.

Udział w projekcie zakończyło 99 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a 9 wychowanków wzięło udział w grupie usamodzielniania.

Projekt pt. „ABC gospodarki społecznej”

Beneficjent: Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie.

Projekt skierowany jest do osób mających problemy z wejściem bądź powrotem na rynek pracy spowodowane głównie trudnościami z pogodzeniem życia osobistego z zawodowym. W projekcie wykorzystywany jest innowacyjny model trenera zatrudnienia wspieranego (TZW), który polega na zastosowaniu coachingu do aktywizacji społecznej i zawodowej osób długo-trwale bezrobotnych. Od początku realizacji projektu 355 osób zostało objętych wsparciem TZW. Model TZW został w projekcie rozbudowany o modele pracy z kobietami oraz z osobami niepełnosprawnymi.

Ważnym elementem projektu jest także wsparcie dla tworzenia i działalności podmiotów zajmujących się aktywizacją społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach projektu utworzono 2 Inkubatory Ekonomii Społecznej, których klienci mogą m.in. bezpłatnie skorzystać z doradztwa ekspertów oraz szkoleń.

Od początku realizacji projektu inkubatory świadczyły doradztwo dla ponad 200 osób oraz zorganizowały spotkania informacyjno-promocyjne dla 492 osób. Zorganizowano również cykl szkoleń z zakresu przedsiębiorczości społecznej i zarządzania projektami unijnymi dla 242 osób. W ramach – inkubatorów powstało pięć nowych podmiotów społecznych, m.in. pierwsza w Polsce – założona przez dwa podmioty prawne – Spółdzielnia Socjalna „Opoka”.

Istotną zmianą w projekcie podjętą w 2010 r. było wydłużenie okresu realizacji projektu o 5 miesięcy. Wydłużenie okresu realizacji finansowane będzie z oszczędności wygenerowanych w latach 2008–2009. W związku z wydłużeniem okresu realizacji projektu, przewidziano dodatkowe rezultaty do wypracowania w okresie 1.01.2011–30.06.2011 r. Przyjęto, że min. 15 uczestników projektu (50% zakwalifikowanych do objęcia coachingiem) ukończy proces coachingu, zostaną zorganizowane 2 konferencje informacyjno-szkoleniowe dotyczące wypracowanych modeli TZW oraz Modelu Inkubatora ES. Ponadto zaplanowano wypracowanie Strategii Współpracy TZW z Pracodawcami, opracowanie merytoryczne Zeszytu Ćwiczeń dla przyszłych Trenerów Zatrudnienia

Wspieranego, rozpisanie szkoleń TZW w metodologii MES, wypracowanie Rekomendacji i Wniosków do wdrożonego Modelu Inkubatora ES.

W 2010 r. 206 osób objętych wsparciem Trenera Zatrudnienia Wspieranego ukończyło proces coachingu, natomiast z doradztwa w ramach Inkubatorów Ekonomii Społecznej skorzystały 102 osoby.

Projekty systemowe badawcze dotyczące ekonomii społecznej oraz sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (realizowane w Poddziałaniu 7.2.1. PO KL)

Projekt pt. „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej - Etap I”

Beneficjent: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie.

Działania projektu mają na celu: monitorowanie zmian zachodzących w wybranych obszarach sytuacji społecznej w województwie małopolskim, wypracowanie rozwiązań, które umożliwią prowadzenie cyklicznych badań i analiz oraz udoskonalenie funkcjonujących rozwiązań w zakresie wymiany i udostępniania informacji o polityce społecznej i jej otoczeniu. W konsekwencji ułatwi to podejmowanie decyzji o kierunkach rozwoju regionalnego Małopolski.

W 2010 r. wprowadzono modyfikacje polegające na wydłużeniu okresu realizacji do 31.12.2014 (pierwotny termin zakończenia to 30.06.2011) oraz zwiększeniu wartości projektu z 3 393 938,71 zł do 6 393 938,00 zł.

W projekcie w roku 2010 zrealizowano następujące badania:

- „Potencjał małopolskich organizacji pozarządowych”, pokazujące jak kształtuje się kondycja III sektora w województwie małopolskim oraz rozpoznające bariery i ograniczenia, które mogą powodować problemy z rozwojem organizacji pozarządowych w regionie;
- „Praca i integracja społeczna osób niepełnosprawnych w województwie małopolskim”, którego celem było dostarczenie wiedzy na temat możliwości wprowadzenia zintegrowanych działań w zakresie dobrego zarządzania niepełnosprawnością na rynku pracy;
- „Beneficjenci Poddziałania 7.1.1. i 7.1.2. PO KL w Małopolsce – realizacja projektów systemowych oraz innych zadań pomocy społecznej. Bilans potrzeb w zakresie pomocy społecznej 2010”;
- „Model ewaluacji w pomocy społecznej” z udziałem pracowników regionalnego systemu pomocy społecznej. Wiedza uzyskana w trakcie badania zostanie wykorzystana przy organizowaniu inicjatyw wspierających proces dokonywania ocen trafności i skuteczności działań realizowanych w sektorze pomocy społecznej w Małopolsce, z których pierwszą jest opracowany podręcznik „Podstawy ewaluacji dla pomocy społecznej” (500 egzemplarzy);
- „Identyfikacja potrzeb informacyjnych z obszaru polityki społecznej”, którego celem było określenie zapotrzebowania na dane wśród regionalnych i lokalnych instytucji zaangażowanych w prowadzenie polityki społecznej.

Dodatkowo oddano do użytku witrynę „Internetowy Obserwator Statystyk Społecznych” oraz przeprowadzono cykl szkoleń „Ewaluacja działań w obszarze pomocy i integracji społecznej” skierowanych do pracowników podmiotów pomocy i integracji społecznej (132 beneficjentów z 66 instytucji).

4.2.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej (Poddziałanie 7.2.2.)

W ramach tego poddziałania założono możliwość wspierania zarówno osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, jak i samych podmiotów ekonomii społecznej (PES).

Wsparcie oferowane osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym dotyczy szkoleń i doradztwa umożliwiających uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej, a od 2010 r. istnieje także możliwość uzyskania bezzwrotnej dotacji na założenie i/lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej w wysokości 20 tys. zł na osobę (dotacje takie będą udzielane od 2011 r. przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie – ROPS). Podmioty ekonomii społecznej mogą w ramach Poddziałania uzyskać pomoc w postaci:

- usług prawnych, księgowych, marketingowych,
- doradztwa (indywidualnego i grupowego, m.in. w postaci punktów lub centrów doradztwa, inkubatorów społecznej przedsiębiorczości tworzących wspólną infrastrukturę rozwoju),
- szkoleń umożliwiających uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej,
- usług wspierających rozwój partnerstwa lokalnego na rzecz ekonomii społecznej (m.in. poprzez budowę sieci współpracy lokalnych podmiotów w celu wspierania rozwoju podmiotów ekonomii społecznej),
- promocji ekonomii społecznej i zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej.

W celu skoordynowania działań na rzecz ekonomii społecznej (ES) oraz wypracowania spójnego systemu wsparcia ES w województwie małopolskim w styczniu 2010 r. zorganizowano spotkanie, w którym wzięli udział m.in. przedstawiciele 5 projektodawców, których projekty zostały rekomendowane do dofinansowania w 2009 r. W toku spotkania podjęto następujące ustalenia dotyczące rekomendowanych projektów konkursowych w Poddziałaniu:

1. Województwo małopolskie zostało umownie podzielone na 5 subregionów w postaci:
 - a) subregionu tarnowskiego, obejmującego powiaty: m. Tarnów, tarnowski, dąbrowski, brzeski i bocheński;
 - b) subregionu sądeckiego, obejmującego powiaty: m. Nowy Sącz, nowosądecki, gorlicki, limanowski;
 - c) subregionu południowego, obejmującego powiaty: nowotarski, tatrzański i suski,
 - d) subregionu krakowskiego, obejmującego powiaty: m. Kraków, krakowski, wielicki, myślenicki, proszowski i miechowski,
 - e) subregionu zachodniego, obejmującego powiaty: chrzanowski, oświęcimski, olkuski i wadowicki.

Założono, że na terenie każdego subregionu zostaną zlokalizowane co najmniej dwa punkty informacyjno-konsultacyjne o komplementarnej względem siebie ofercie usług. Komplementarność ma polegać na wyspecjalizowaniu się jednego z punktów w świadczeniu usług dostosowanych do potrzeb podmiotów przynależących do sektora spółdzielczego oraz organizacji pozarządowych (NGO) prowadzących działalność gospodarczą oraz wyspecjalizowaniu się drugiego z punktów w usługach dostosowanych do potrzeb pozostałych podmiotów zaliczonych do kategorii „podmioty ekonomii społecznej”.

Wszyscy projektodawcy zobowiązali się do wystąpienia do ROPS w Krakowie z wnioskiem o nadanie statusu Sygnatariusza Małopolskiego Paktu na rzecz Ekonomii Społecznej.

2. Wszyscy projektodawcy dołożą starań, aby szkolenia świadczone w ramach ich projektów, które służyć będą uzyskaniu przez BO wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej, były dostosowane do standardu obowiązującego w województwie małopolskim w Działaniu 6.2. PO KL zakładającego wsparcie w postaci dotacji dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.

Od początku realizacji PO KL ze wsparcia świadczonego w ramach projektów wyłonionych do dofinansowania w Poddziałaniu skorzystało 2250 osób (z czego ponad 68% stanowiły kobiety). Pośród nich najliczniejszą grupę stanowiły osoby nieaktywne zawodowo oraz osoby bezrobotne (prawie 70% – około 1600 osób). Kolejnych 650 osób to zatrudnieni – są to przede wszystkim pracownicy organizacji pozarządowych działających w obszarze integracji społecznej. W projektach skierowano wsparcie także do podmiotów ekonomii społecznej, przedsiębiorców, instytucji rynku pracy, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, podmiotów zainteresowanych powołaniem PES oraz do lokalnych partnerstw (około 100 podmiotów ekonomii społecznej).

Projekty systemowe wspierające rozwój ekonomii społecznej w regionie (realizowane w Poddziałaniu 7.2.2 PO KL)

Projekt pn. „Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej”

Beneficjent: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie.

Projekt jest przykładem działań podjętych w kierunku utworzenia w Małopolsce spójnego systemu wsparcia ekonomii społecznej, mającego bazować na projektach konkursowych wyłonionych z Poddziałania oraz projekcie systemowym ARES. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej jest inicjatorem i sygnatariuszem Małopolskiego Paktu na rzecz Ekonomii Społecznej (MPRES). Projekt odpowiada m.in. za animację i bieżącą koordynację działalności MPRES, będącego forum współpracy, wymiany informacji oraz działalności rzeczniczej, służącemu rozwojowi ekonomii społecznej w Małopolsce. Wśród sygnatariuszy MPRES znajdują się 33 instytucje publiczne, prywatne i społeczne, w tym wszyscy beneficjenci Poddziałania 7.2.2. PO KL w Małopolsce.

W celu stworzenia w Małopolsce spójnego systemu wsparcia ekonomii społecznej na podstawie m.in. projektu ARES, podjęto decyzję o przedłużeniu okresu realizacji projektu do 2014 r. oraz zwiększeniu jego budżetu o ok. 10 mln zł. Projekt został rozszerzony o nowe elementy, m.in. udzielanie wsparcia finansowego na założenie spółdzielni socjalnych.

W projekcie w 2010 r. opracowano i wdrożono system monitorowania przedsiębiorstw społecznych w Małopolsce, w efekcie czego powstał raport, który diagnozuje deficyty rozwojowe podmiotów ekonomii społecznej w obszarze rzeczowym, kadrowym i finansowym. Zorganizowano także imprezę plenerową „Ekonomia Społeczna – Ogród Możliwości”, popularyzującą ekonomię społeczną oraz pokazującą szeroką ofertę podmiotów ekonomii społecznej i sygnatariuszy Małopolskiego Paktu na rzecz Ekonomii Społecznej (MPRES). W imprezie udział wzięło ok. 650 Małopolan. Zorganizowano „Tydzień Ekonomii Społecznej” na małopolskich uczelniach: Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie oraz Uniwersytecie Jagiellońskim. W tygodniu ES wzięło udział łącznie 420 studentów. Program obejmował seminarium otwierające warsztaty dotyczące praktycznych aspektów zatrudnienia w PES, debatę oksfordzką, warsztaty z zakresu aktywizacji osób niepełnosprawnych z wykorzystaniem metody coachingu, warsztaty z zakresu wartości pracy i przedsiębiorczości społecznej w zdrowieniu z chorób psychicznych, dyskusyjny klub filmowy oraz konkursy: fotograficzny i literacki.

W ramach projektu odbyły się krajowe wizyty studyjne dla osób reprezentujących podmioty ekonomii społecznej, grupy inicjatywne oraz małopolskie środowisko samorządowe (w tym OPS, PCPR, PUP, urzędy gmin i powiatów) oraz wizyta studyjna sygnatariuszy MPRES do Andaluzji, której celem było zapoznanie ich z praktyką działalności Andaluzyjskiego Paktu na rzecz Ekonomii Społecznej. Zorganizowano także cykl szkoleń dla członków partnerstw lokalnych (165 osób), szkoleń z zakresu zakładania i prowadzenia spółdzielni socjalnych dla OPS, PUP i PCPR (67 beneficjentów ostatecznych z 31 instytucji) oraz szkoleń dotyczących zakładania spółdzielni socjalnej, prawa

spółdzielczego, zasad księgowości w spółdzielni, marketingu spółdzielni, przygotowania walnych zgromadzeń w spółdzielniach, sytuacji kryzysowych w spółdzielniach (117 osób).

W 2010 r. przeprowadzono doradztwo z zakresu: zakładania i prowadzenia punktów przedszkolnych, prowadzenia księgowości w spółkach powołanych przez organizacje pozarządowe, a także marketingu w NGO dla 7 organizacji pozarządowych (49 godzin) oraz doradztwo eksperckie z zakresu prawa, przygotowywania biznesplanów, obsługi konsumenta, organizacji pracy i higieny zgodnie z systemem HACCAP oraz z zakresu prowadzenia księgowości w spółdzielniach łącznie 14 podmiotów ekonomii społecznej lub grup inicjatywnych zakładających spółdzielnię socjalną (83 godziny). Animowano i prowadzono grupy inicjatywne, które założyły 3 spółdzielnie socjalne, a także grupy inicjatywne, które przygotowują się do ich założenia.

Projekty innowacyjne testujące w obszarze integracji społecznej

W 2010 r. podpisano 2 umowy (na kwotę 2 mln zł) na projekty innowacyjne wyłonione do dofinansowania w IV kw. 2009 r. (kwota do zakontraktowania 8,9 mln zł). Temat konkursu brzmiał: *Poszukiwanie metod wczesnej interwencji socjalnej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży*.

Projektodawcy, z którymi podpisano umowy o dofinansowanie projektów, przewidują wypracowanie następujących modeli:

- przeciwdziałania uzależnieniu i wykluczeniu społecznemu młodzieży województwa małopolskiego oraz
- wczesnej interwencji socjalnej i zmniejszenia wykluczenia społecznego młodzieży spowodowanego uzależnieniem od narkotyków i agresją.

Celem jednego z realizowanych projektów jest stworzenie programu nauczania SignWritingu jako narzędzia ograniczającego wykluczenie społeczne i wspomagające proces edukacyjny oraz przetestowanie go na wybranych grupach docelowych. Głównym produktem finalnym jest stworzenie programu nauczania SignWritingu w odniesieniu do Polskiego Języka Migowego. Program będzie obejmował: opis materiału dydaktycznego, cele zajęć, treści nauczania, metody, formy pracy, użyte środki dydaktyczne i pomoce naukowe, charakterystykę przebiegu zajęć oraz stworzenie podręcznika do nauki SignWritingu wraz z konspektami zajęć. Przedmiotem upowszechniania i włączenia do polityki będzie program nauczania wraz z podręcznikiem i konspektami (rozesłanie do organizacji i szkół, spotkania prezentacyjne), a także propagowanie idei SW (strona www, ulotki, plakaty, e-propagacja oraz inne działania promocyjne). Użytkownikami produktu finalnego będą:

1. Przedstawiciele instytucji szkoleniowych i prowadzących doradztwo dla osób z dysfunkcjami słuchu;
2. Pracownicy Oddziałów Polskiego Związku Głuchych z terenu Małopolski;
3. Pracownicy innych organizacji zrzeszających głuchych lub niosących im pomoc, w tym fundacji, stowarzyszeń, OPP i innych;
4. Pracownicy szkół dla głuchych z terenu Małopolski.

Natomiast odbiorcami produktu finalnego będą:

- osoby (dzieci, młodzież i ich rodziny) głuche i głuchonieme, dla których język migowy jest ich pierwszym językiem, a także
- osoby niedosłyszące porozumiewające się językiem migowym z terenu Małopolski.

W drugim z innowacyjnych projektów jako cel wskazano wczesną interwencję socjalną i zmniejszenie wykluczenia społecznego młodzieży spowodowanego uzależnieniem od narkotyków i agresją.

Przedmiotem upowszechniania i włączania do polityki będzie produkt finalny, czyli *Program terapeutyczny* składający się z następujących elementów:

1. Przygotowanie użytkowników:

- szkolenie w zakresie wykluczenia społecznego oraz metod i technik radzenia sobie z tym problemem,
- szkolenia z zakresu doradztwa zawodowego.

2. Praca z osobami uzależnionymi:

- udział w zajęciach/sportach ekstremalnych,
- udział w kursach motywacyjnych do zmiany swojej sytuacji,
- udział w sesjach doradztwa zawodowego – przygotowanie do podjęcia pracy,
- kursy zawodowe,
- skutki przemocy domowej.

Wersja drukowana materiałów trafi przede wszystkim do terapeutów z placówek stacjonarnych i ambulatoryjnych z województwa małopolskiego, przedstawicieli regionalnych instytucji zajmujących się problemami osób uzależnionych i odpowiadających za politykę regionalną wobec osób uzależnionych: Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego. Opublikowany zostanie również raport z badań – diagnozy problemu prowadzonej w I etapie projektu. Użytkownikami produktu finalnego będą: terapeuci zajmujący się pracą z młodzieżą uzależnioną, uczestniczącą w terapii stacjonarnej, pracownicy ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz ROPS z województwa małopolskiego, przedstawiciele UM i MUW zajmujący się problemami osób uzależnionych i odpowiadający za politykę regionalną wobec osób uzależnionych. Natomiast odbiorcami produktu finalnego będzie głównie młodzież pełnoletnia, powyżej 18. roku życia, uzależniona głównie od narkotyków, pochodząca z rodzin i środowisk, gdzie powszechne jest zagrożenie wykluczeniem społecznym, bezrobotna, bez odpowiednich kwalifikacji zawodowych i przygotowania do funkcjonowania na rynku pracy, osoby rozpoczynające własne życie rodzinne.

Wnioski

1. W Planie Działania na 2010 r. dla Poddziałania 7.2.1. dotyczącego wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zastosowano kryterium dostępu mówiące, iż projekty skierowane do osób w najtrudniejszej sytuacji społecznej i ekonomicznej oferują co najmniej:
 - a) poradnictwo psychologiczne i/lub psychospołeczne i/lub zawodowe prowadzące do integracji społecznej i zawodowej dla 100% uczestników i
 - b) kursy i/lub szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych dla minimum 75% uczestników oraz
 - c) staże i/lub subsydiowane zatrudnienie i/lub zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy dla minimum 25% uczestników.

W efekcie zastosowania takiego kryterium projekty w ramach Poddziałania 7.2.1., które otrzymały rekomendację do dofinansowania oferują pełne i kompleksowe usługi. Dzięki temu osoby wykluczone społecznie, które często doświadczają dysfunkcji w różnych dziedzinach swojego życia, mają większe szanse na dążenie do ekonomicznej niezależności i poprawy społecznego funkcjonowania.

2. W latach 2009–2010 skierowano do realizacji 16 projektów, które spełniły kryterium strategiczne mówiące, że 100% uczestników projektu mają stanowić mieszkańcy powiatów, gdzie odsetek

osób korzystających z pomocy społecznej wynosi powyżej 10%. Było to 10 projektów z 39, które otrzymały dofinansowanie z naboru ogłoszonego w 2009 r. oraz 6 z 11 z naboru ogłoszonego w 2010 r. Łącznie w projektach tych wsparcie otrzyma około 2250 osób (wsparcie na 1 osobę około 9,9 tys. zł).

3. Podmioty mające siedzibę na terenie Krakowa były najliczniejszą grupą projektodawców. Ich aktywność w aplikowaniu o środki w ramach działań konkursowych 7.2.1. *Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym* wyniosła 34%. Aktywność projektodawców mających siedziby poza największymi miastami Małopolski (Kraków, Tarnów, Nowy Sącz) kształtuje się na niskim poziomie.
4. Projekty opracowywane przez podmioty spoza województwa małopolskiego cechują się niską skutecznością w zakresie aplikowania o środki (zaledwie 5,5%), mimo że aktywność tych podmiotów w konkursie ogłoszonym w Poddziałaniu 7.2.1. była wysoka – stanowili ponad 28% wszystkich projektodawców. Może to wynikać z małej znajomości warunków panujących w regionie małopolskim.
5. W projektach oferujących wsparcie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym obserwuje się zależność pomiędzy lokalizacją siedzib projektodawców a obszarem realizacji wsparcia. Powiaty, na terenie których zlokalizowanych jest najwięcej projektodawców najczęściej wskazywane były jako obszar realizacji projektów.
6. Warto odnotowania jest, iż w porównaniu z 2009 r. znacznie wzrósł odsetek osób niepełnosprawnych, do których kierowane jest wsparcie w projektach dotyczących integracji społecznej i zawodowej. W 2009 r. stanowiły one około 12% uczestników projektów, a w 2010 r. prawie 60%. Jest to efekt zastosowania następujących dwóch kryteriów strategicznych, których spełnienie wiąże się z udziałem osób niepełnosprawnych:
 - a) projekt zapewnia wykorzystanie modeli w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, wypracowanych na podstawie zwalidowanych rezultatów PIW EQUAL;
 - b) minimum 50% środków w ramach cross-financingu jest przeznaczone na adaptację infrastruktury (np. podjazd dla osób niepełnosprawnych, winda, poręczce) oraz zakup lub leasing sprzętu i wyposażenia ułatwiającego osobom niepełnosprawnym dostęp do udziału w projekcie.

4.3. REGIONALNE KADRY GOSPODARKI – PRIORYTET VIII

4.3.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie (Działanie 8.1.)

Podnoszenie adaptacyjności małopolskich pracowników i przedsiębiorstw realizowane jest w ramach Poddziałania 8.1.1. PO KL *Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw*. Lepsze dostosowanie kwalifikacji osób pracujących do potrzeb regionalnej gospodarki może być wspierane poprzez szkolenia dla przedsiębiorstw i ich pracowników, doradztwo dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz szkolenia dla osób pracujących, które z własnej inicjatywy są zainteresowane podniesieniem kwalifikacji. Ponieważ w poprzednich latach dominowały projekty skierowane do pracowników chętnych z własnej inicjatywy do podniesienia umiejętności i kwalifikacji zawodowych, w roku 2010 większy nacisk położony został na formy wsparcia kierowanego bezpośrednio do małopolskich przedsiębiorstw. Skutkowało to decyzją o ogłoszeniu trzech odrębnych konkursów w ramach Poddziałania 8.1.1. PO KL na doradztwo dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, projekty szkoleniowe z pomocą publiczną dla przedsiębiorstw i ich pracowników oraz na projekty szkoleniowe dla osób z własnej inicjatywy zainteresowanych podniesieniem kwalifikacji. Na każdy z konkursów przewidziano kwotę 20 mln zł.

Ideą planów Działania na usługi doradcze dla MMŚP (mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa) było stworzenie kompleksowej oferty doradczej na obszarze całej Małopolski. Ze względu na bardzo małe zainteresowanie projektodawców konkursem, do dofinansowania wyłoniono tylko jeden projekt. W najbliższych latach wsparciem doradczym zostanie objętych 180 małopolskich firm.

Niewykorzystane w konkursie na usługi doradcze dla MMŚP środki zostały przeznaczone na szkolenia dla przedsiębiorstw i pozwoliły na dofinansowanie większej liczby projektów. Łącznie do realizacji przyjęto 49 projektów na kwotę 31,5 mln zł.

W przypadku szkoleń zawodowych kierowanych do osób pracujących, które z własnej inicjatywy chcą podnosić kwalifikacje, akcent został położony na umożliwienie uzyskiwania uprawnień do wykonywania zawodów regulowanych⁹ oraz certyfikatów potwierdzających kwalifikacje. Znalazło to odzwierciedlenie w charakterystyce projektów przyjętych do realizacji, pośród których wyraźnie dominują te, które oferują specjalistyczne szkolenia zawodowe. Warto również podkreślić, że większość szkoleń oferowanych będzie poza Krakowem, co ułatwi dostęp do usług szkoleniowych na terenie całego województwa. Kontynuowane były również działania ukierunkowane na aktualizację kwalifikacji osób pracujących po 45. roku życia. Stopniowe starzenie się społeczeństwa jest faktem, zatem polityka regionu musi być zorientowana na przeciwdziałanie dezaktywacji zawodowej i tworzyć możliwości podnoszenia kwalifikacji przez pracowników po 45. roku życia.

Ze względu na duże znaczenie przemysłów czasu wolnego w gospodarce regionu, w 2010 preferowane były również projekty kierowane do pracowników branż: turystycznej, rekreacyjnej, sportowej i kulturalnej. Preferencje te dotyczyły zarówno konkursu adresowanego do przedsiębiorstw, jak i projektów szkoleniowych, w których mogą brać udział pracownicy z własnej inicjatywy chcący podnieść kwalifikacje. Łącznie realizowanych będzie 9 projektów kierowanych do osób pracujących w branżach przemysłu czasu wolnego, przy czym 6 projektów kierowanych do pracowników delegowanych przez pracodawcę oraz 3 projekty dla osób chcących podnosić kwalifikacje.

4.3.1.1. Projekty szkoleniowe dla przedsiębiorstw i ich pracowników (Poddziałanie 8.1.1. A)

W Planie Działania na 2010 r. dla konkursu na projekty szkoleniowe dla firm i ich pracowników wprowadzono 4 kryteria strategiczne.

Tabela 1.

Kryterium strategiczne	Liczba projektów spełniających kryterium
Projekt jest skierowany wyłącznie do mikro i/lub małych przedsiębiorstw	20
Projekt jest skierowany wyłącznie do prowadzących działalność w branżach przemysłu czasu wolnego wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego 2007–2013	9
Projekty komplementarne z inwestycjami zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji finansowanymi ze źródeł wspólnotowych innych niż EFS	2
50% cross-financingu ułatwia niepełnosprawnym dostęp do udziału w projekcie	1

Źródło: opracowanie własne

⁹ Oznacza to uprawnienia do wykonywania zawodu unormowane w rozporządzeniach właściwego ministra.

Kryteria strategiczne w omawianym konkursie nie miały zasadniczego wpływu na kształt listy rankingowej, jednakże w przypadku utrzymania pierwotnej kontraktacji¹⁰ w konkursie dofinansowanie otrzymałoby tylko 11 projektów, czyli 32% ze wszystkich rekomendowanych do dofinansowania, które uzyskały co najmniej 75 punktów.

Na 50 pozytywnie ocenionych projektów, dwa kryteria spełnione zostały w 10 projektach oraz po jednym kryterium w 12 projektach. Pozostałe rekomendowane projekty nie otrzymały dodatkowych punktów za kryteria strategiczne.

Grupy docelowe

W 2010 roku wsparcie mogły otrzymać przedsiębiorstwa prowadzące działalność na terenie województwa małopolskiego i ich pracownicy. Spośród wszystkich projektów złożonych na konkurs 30 kierowanych było do konkretnych przedsiębiorstw (projekty zamknięte), a 174 projekty miały charakter otwarty. Wśród projektów ocenionych pozytywnie, 34 o charakterze otwartym (19,5% spośród projektów otwartych) kierowały swoje wsparcie do 3445 przedsiębiorstw (1688 mikro, 1658 małe i średnie, 99 dużych) oraz do 6475 osób. W przypadku rekomendowanych 15 projektów zamkniętych (53% spośród złożonych zamkniętych) z pomocą publiczną, wsparcie kierowano do 13 MŚP i 3 dużych oraz do 1022 pracowników.

Zauważalna wyższa efektywność aplikowania w ramach projektów zamkniętych wynika z bardziej precyzyjnego opisu problemów, działań oraz ich bezpośrednich efektów dla firmy.

Wśród rekomendowanych do dofinansowania projektów o charakterze otwartym znalazły się takie, w których beneficjenci zastosowali zawężenie do:

- przedsiębiorstw i pracowników z branży przemysłu czasu wolnego (6),
- pracowników z sektora energetycznego i elektrycznego (1),
- pracowników służb medycznych (1),
- pracowników z terenów wiejskich (1),
- pracowników branży handlowej (1),
- radców prawnych (2),
- branży informatycznej (3).

Formy wsparcia

Projekty, które zostały wyłonione do dofinansowania w konkursie z 2010 r. obejmowały:

- Ogólne i specjalistyczne szkolenia oraz doradztwo związane ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw w zakresie m.in.: zarządzania, identyfikacji potrzeb w zakresie kwalifikacji pracowników, organizacji pracy, zarządzania bhp, elastycznych form pracy, wdrażania technologii produkcyjnych przyjaznych środowisku, wykorzystania w prowadzonej działalności technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

Spośród rekomendowanych do dofinansowania projektów – 15 o charakterze zamkniętym obejmowało najczęściej szkolenia specjalistyczne dla kadry zarządzającej i pracowników konkretnego przedsiębiorstwa (10) oraz szkolenia ogólne, tj. okołozawodowe (9), językowe (5), informatyczne (4), menedżerskie (1). Projekty otwarte (34) oferowały natomiast wsparcie dla pracowników mikro, małych, średnich i dużych przedsiębiorstw. W projektach tych beneficjenci również zdecydowanie najczęściej oferowali szkolenia specjalistyczne (w 17 projektach) oraz szkolenia okołozawodowe

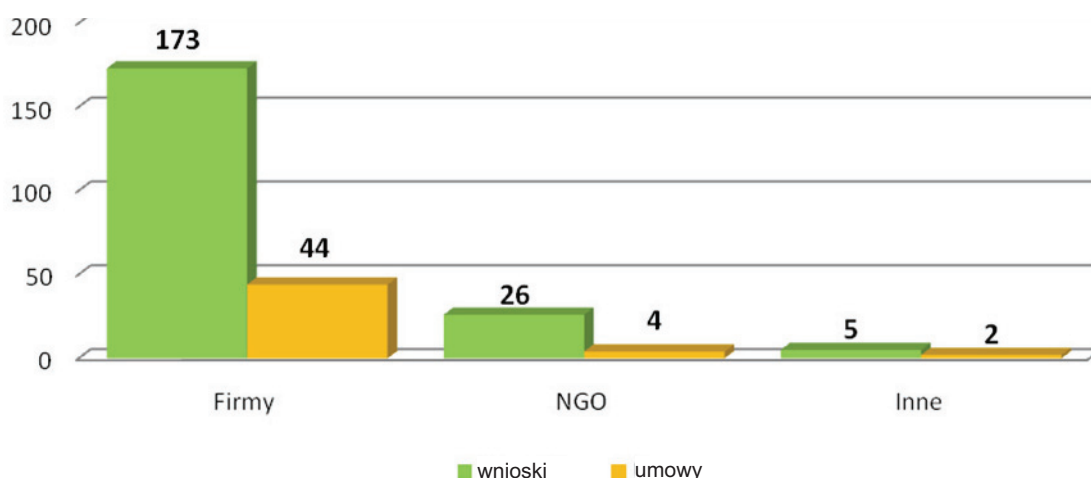
¹⁰ Z powodu niewykorzystanych środków w konkursie 8.1.1 na doradztwo dla MŚP, przeniesiono środki na konkurs 8.1.1. z pomocą publiczną, co pozwoliło na podpisanie umów ze wszystkimi rekomendowanymi projektami.

(15 projektów). Wśród innych szkoleń wymienić można kursy językowe (8 projektów), szkolenia informatyczne (2 projekty) oraz jedno szkolenie dla menedżerów.

Beneficjenci

Poniższy wykres przedstawia strukturę beneficjentów ubiegających się o dofinansowanie w ramach konkursu z pomocą publiczną:

Wykres 33. Struktura wnioskodawców i beneficjentów.

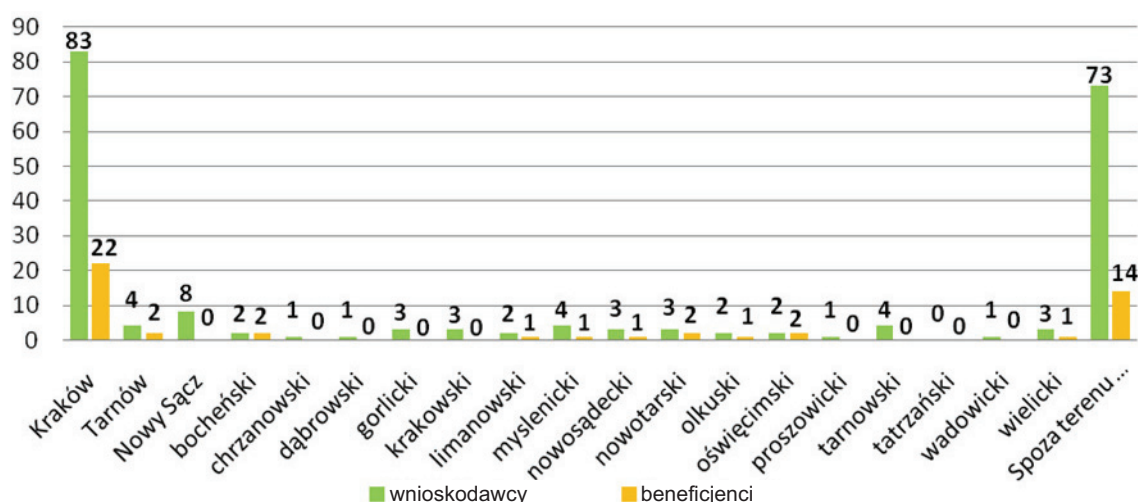

Źródło: opracowanie własne

Najwyższą aktywnością w aplikowaniu o środki wykazały firmy. Udział firm wśród podmiotów aplikujących wynosi 85%, zaś wśród podmiotów realizujących projekty 90%. Drugą pod względem liczebności grupą wnioskodawców były fundacje i stowarzyszenia (13%), ale stanowiły już tylko 8% wśród beneficjentów. Najmniejszą aktywnością wykazały się instytucje okołobiznesowe (samorządy gospodarczo-zawodowe) składając 3 wnioski, z czego 1 otrzymał rekomendację do dofinansowania.

Po jednym wniosku złożyła uczelnia wyższa oraz wspólnota samorządowa – powiat. Żaden z tych wniosków nie otrzymał pozytywnej oceny.

Wykres 34. Siedziba wnioskodawców i beneficjentów wg liczby wniosków.

Źródło: opracowanie własne

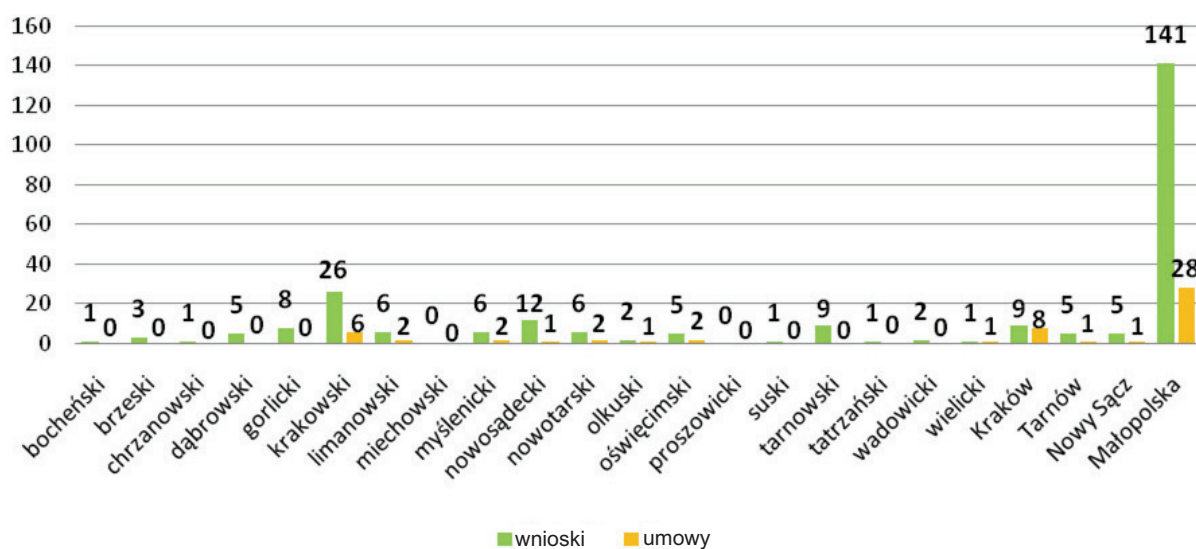
Spośród wszystkich projektów zgłoszonych na konkurs największą aktywność wykazali projektodawcy z Krakowa, którzy zgłosili 83 (41%) spośród wszystkich projektów. Rekomendowano do realizacji 50 projektów, z tego 22 z Krakowa, co stanowi 45%. Podmioty spoza województwa złożyły 28% pozytywnie rozpatrzonych wniosków. Stuprocentową skutecznością w aplikowaniu wykazały się powiaty oświęcimski i bocheński, których wszystkie złożone projekty zostały przyjęte do realizacji.

Powyższe dane wskazują na wyższą skuteczność aplikowania o środki podmiotów mających swe siedziby na terenie Małopolski, aniżeli tych spoza województwa. Spośród 50 rekomendowanych wniosków 35 złożonych zostało przez podmioty z siedzibą w Małopolsce. Spośród wszystkich dofinansowanych projektów 6 realizowanych jest w formule partnerskiej.

Obszar realizacji

Najwięcej projektów zgłoszonych na konkurs adresowało swe usługi ogólnie do mieszkańców Małopolski (69%) oraz powiatów krakowskiego, nowosądeckiego, tarnowskiego, dąbrowskiego, limanowskiego, myślenickiego, nowotarskiego oraz do mieszkańców Krakowa, Tarnowa i Nowego Sącza. Mniej niż pięć projektów zaadresowano do mieszkańców powiatu brzeskiego, bocheńskiego, chrzanowskiego, suskiego, wadowickiego. Analizując projekty rekomendowane, na których realizację podpisano umowy, zauważyć można, że najwięcej kierowanych było do mieszkańców całej Małopolski (57%), powiatu krakowskiego oraz Krakowa. Żadnej umowy nie podpisano z beneficjentami z powiatów bocheńskiego, brzeskiego, chrzanowskiego, dąbrowskiego, miechowskiego, suskiego, tarnowskiego (na 9 wniosków złożonych), tatrzańskiego i wadowickiego.

Wykres 35. Obszar realizacji projektów wg wniosków aplikacyjnych i umów.

Źródło: opracowanie własne

4.3.1.2. Doradztwo dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (Poddziałanie 8.1.1. B)

W 2010 r. ogłoszono odrębny konkurs na doradztwo dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MMŚP), w tym dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w szczególności w zakresie ekonomii, finansów, zarządzania zasobami ludzkimi lub rachunkowości. Zgodnie z zapisami

Planu Działania na 2010 r. wnioskodawca miał zapewnić świadczenie usług doradztwa na terenie określonych subregionów województwa małopolskiego, takich jak:

- miasto Kraków,
- powiaty: krakowski, miechowski, proszowicki, wielicki, myślenicki,
- miasto Tarnów oraz powiaty: tarnowski, dąbrowski, brzeski, bocheński,
- miasto Nowy Sącz oraz powiaty: nowosądecki, limanowski, gorlicki,
- powiaty: tatrzański, nowotarski, suski,
- powiaty: wadowicki, oświęcimski, chrzanowski, olkuski.

W ramach projektu wyłonionego do realizacji prowadzony będzie proces doradczy równolegle dla kilku firm i jednocześnie w różnych subregionach Małopolski. Usługi doradcze obejmują zagadnienia związane z dziedzinami: finansów i controllingu, prawa, rachunkowości, ekonomii i zarządzania, a ponadto oferowane będzie również doradztwo w formie warsztatów, konsultacji i pracy indywidualnej. Dodatkowo w ramach udzielanego wsparcia specjaliści prowadzić będą doradztwo z zakresu równości szans kobiet i mężczyzn oraz przedstawią rolę poszczególnych płci w rozwoju przedsiębiorstwa.

4.3.1.3. Projekty szkoleniowe dla osób z własnej inicjatywy zainteresowanych podniesieniem kwalifikacji (Poddziałanie 8.1.1. C)

W Planie Działań na 2010 r. dla konkursu bez pomocy publicznej określono 4 kryteria strategiczne.

Tabela 2.

Kryterium strategiczne	Liczba projektów spełniających kryterium
Szkolenia zawodowe zakończone egzaminem zewnętrznym i certyfikatem/uprawnieniami	29
Projekty kierowane do pracujących kobiet i mężczyzn w wieku 45+	13
Projekt kierowany do pracowników zatrudnionych poza miastem Kraków lub w branżach przemysłu czasu wolnego	21
50% cross-financingu ułatwia niepełnosprawnym dostęp do udziału w projekcie	4

Źródło: opracowanie własne

Wysoką efektywnością wśród projektów składanych w ramach konkursu cieszyło się niezmiennie kryterium strategiczne preferujące szkolenia pozwalające na uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu lub umiejętności potwierdzonych uznanym certyfikatem. Kryterium to było spełnione w 29 projektach spośród wniosków rekomendowanych do dofinansowania. Kryteria strategiczne w omawianym konkursie odegrały znaczącą rolę. Spośród pierwszych 45 projektów na liście rankingowej wszystkie otrzymały punkty za spełnienie co najmniej jednego z kryteriów strategicznych. Pierwszych 14 projektów otrzymało średnio 30 punktów strategicznych, kolejnych 16 projektów uzyskało średnio 12,5 punktu strategicznego, a 15 projektów po 10 punktów. Pierwszy projekt niespełniający żadnego kryterium strategicznego był na 38. miejscu i nie otrzymał już dofinansowania.

Grupa docelowa

Zgodnie z przyjętymi w Planie Działania na 2010 r. kryteriami dostępu wsparcie w ramach konkursu mogły otrzymać pracujące osoby dorosłe zamieszkujące lub pracujące na terenie województwa małopolskiego oraz pracujące kobiety i mężczyźni powyżej 45. roku życia, którzy z własnej inicjatywy zainteresowani są podnoszeniem kwalifikacji zawodowych.

Spośród projektów ocenionych pozytywnie 51 kierowało swoje działania do osób pracujących, które z własnej inicjatywy są zainteresowane podniesieniem umiejętności i kwalifikacji zawodowych. W przypadku 44 projektów beneficjenci zastosowali zawężenie do:

- osób pracujących w branży turystycznej,
- osób w wieku 45+,
- osób zatrudnionych w branży medycznej,
- osób z branży księgowo-finansowej,
- dla menedżerów,
- osób zatrudnionych w sektorze handlowo-usługowym,
- osób z branży budowlanej,
- oraz po jednym projekcie dla osób z branż: spawalniczej, IT, instruktorów prawa jazdy.

Wśród projektów, które otrzymały dofinansowanie grupą docelową były osoby pracujące (13), które ukończyły 45. rok życia (7). W projektach kierowano również działania do osób pracujących w sektorze medycznym (1), z branży przemysłu czasu wolnego (3). Beneficjenci ponadto kierowali swoje działania do osób z branży budowlanej (1) oraz z branży IT (1).

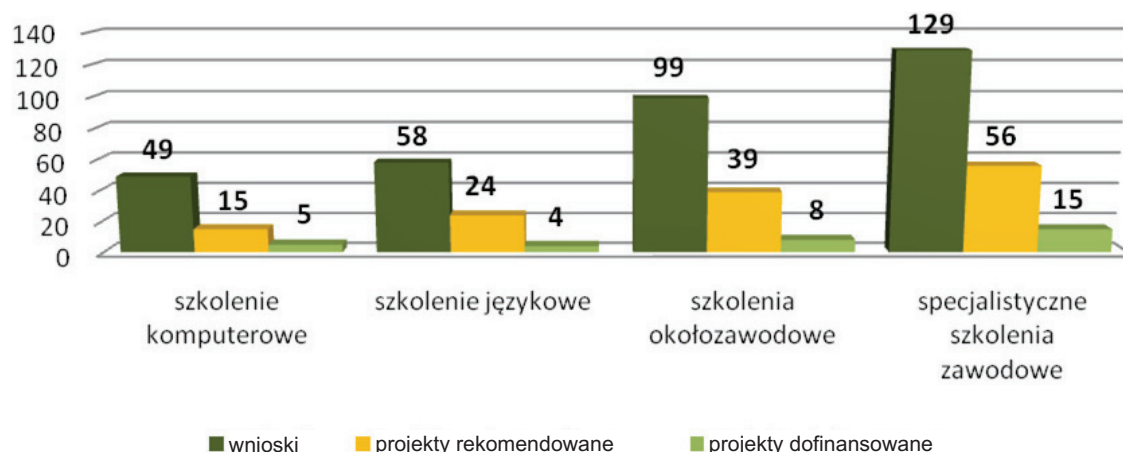
Formy wsparcia

W 2010 roku preferowane były następujące formy wsparcia:

- Szkolenia, kursy i doradztwo zawodowe (jako działanie uzupełniające do szkoleń i kursów skierowane do dorosłych osób pracujących, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabywaniem nowych, uzupełnianiem lub podwyższaniem kwalifikacji i umiejętności, w szczególności dla osób zatrudnionych o niskich lub zdezaktualizowanych kwalifikacjach (z wyłączeniem kształcenia ustawicznego w formach szkolnych realizowanego w szkołach dla dorosłych).

Wśród 241 wniosków najczęściej oferowanym typem szkoleń były szkolenia zawodowe (54%),

Wykres 36. Formy wsparcia we wnioskach i w projektach rekomendowanych i dofinansowanych.

Źródło: opracowanie własne

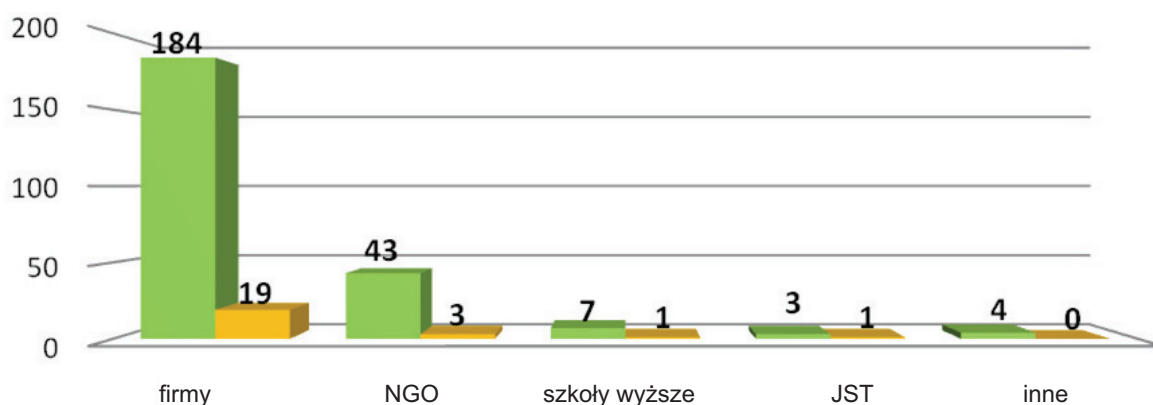
w tym m.in. podnoszące kwalifikacje i umiejętności personelu medycznego, obsługi wózków podnośnikowych, obsługi maszyn i urządzeń budowlanych, szkolenia dla kierowców zawodowych, dla kucharzy i cukierników oraz szkolenia dla kadry finansowo-księgowej. Kursy podnoszące umiejętności informatyczne występowały w 49 projektach, szkolenia językowe w 58 projektach, a w 2 projektach szkolenia menedżerskie. Ponadto 41% złożonych na konkurs projektów zawierało wsparcie o charakterze okołozawodowym, w tym warsztaty psychologiczne, szkolnie z autoprezentacji, techniki sprzedaży i obsługi klienta. Jeden projekt, który otrzymał rekomendację do dofinansowania zawierał doradztwo zawodowe dla uczestników projektu.

Spośród projektów, z którymi zostały zawarte umowy, dominującą formą wsparcia były szkolenia zawodowe (15), językowe (4) i okołozawodowe (8) oraz szkolenia komputerowe (5).

Beneficjenci

Poniższy wykres przedstawia strukturę beneficjentów ubiegających się o dofinansowanie w konkursie.

Wykres 37. Struktura wnioskodawców i beneficjentów.

Źródło: opracowanie własne

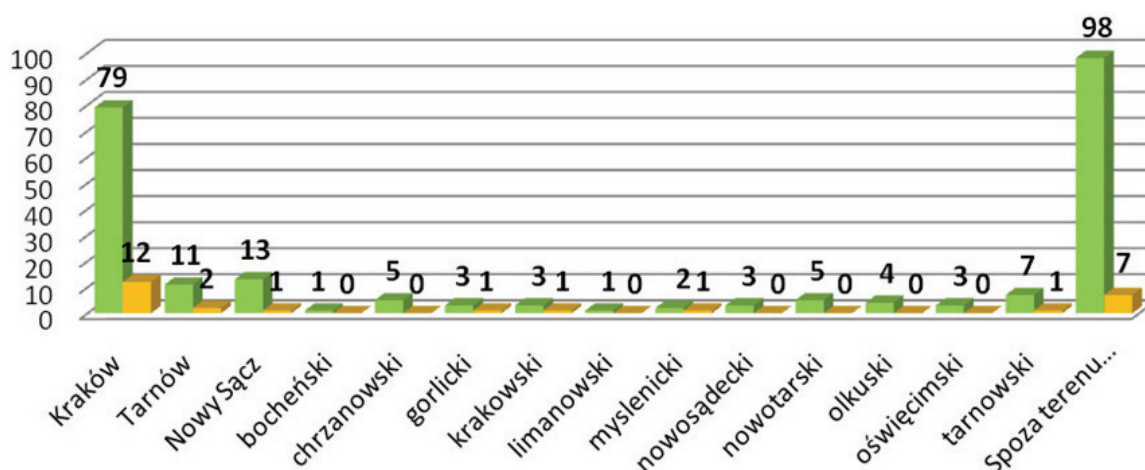
Pośród projektów zgłoszonych na konkurs wyraźnie dominowały te przygotowane przez firmy - aż 184 projektodawców zaliczało się do tej grupy, co stanowi 76% ogółu złożonych wniosków. Następną pod względem liczebności grupą beneficjentów były fundacje i stowarzyszenia (18%). Ponadto projekty składane były również przez uczelnie wyższe (1%) oraz jednostki samorządu terytorialnego. Wśród składających znalazły się również podmioty zaklasyfikowane jako „inne”, wśród których znalazły się samorządy gospodarcze i zawodowe, związek zawodowy oraz Kościół katolicki.

Pośród ogółu projektów wyłonionych do dofinansowania, 79% stanowią projekty złożone przez firmy, tym samym efektywność przedsiębiorców w aplikowaniu o środki kształtowała się na poziomie 10%. Natomiast najwyższą efektywnością w aplikowaniu o środki charakteryzowały się jednostki samorządu terytorialnego (33%). Należy jednak zauważyć, że firmy złożyły 184 wnioski, a JST tylko 3.

Spośród 26 rekomendowanych do dofinansowania projektów 12 beneficjentów ma swoją siedzibę w Krakowie, 7 poza województwem, 2 w Tarnowie oraz po 1 w Nowym Sączu, powiecie gorlickim, krakowskim, myślenickim i tarnowskim. Natomiast wśród beneficjentów, z którymi zostały zawarte umowy do końca 2010 r., 68% pochodzi z Małopolski, a 32% to podmioty mające siedzibę poza tere-

nem województwa. Powyższe dane wskazują na wyższą skuteczność aplikowania o środki podmiotów mających swe siedziby na terenie Małopolski, aniżeli tych spoza województwa.

Wykres 38. Siedziba wnioskodawców i beneficjentów wg liczby wniosków.

Źródło: opracowanie własne

Obszar realizacji

Spośród wszystkich wniosków złożonych na konkurs 141 wskazało jako obszar realizacji całą Małopolskę. Obszar realizacji dla miasta Krakowa został wskazany przez wnioskodawców w 9 projektach, natomiast dla Nowego Sącza i Tarnowa w 5. Pozostałe projekty kierowały wsparcie do konkretnych powiatów. Z analizy tych projektów wynika, iż wsparcie najczęściej adresowane było do mieszkańców powiatu krakowskiego (26); nowosądeckiego (12), tarnowskiego (9), gorlickiego (8) oraz limanowskiego (6). Ponadto po 5 projektów skierowano do powiatów oświęcimskiego i dąbrowskiego.

W przypadku projektów przyjętych do realizacji, z którymi w roku 2010 zawarto umowy, w 28 przypadkach jako obszar realizacji wskazano całe województwo małopolskie, w 8 miasto Kraków oraz po jednym Tarnów i Nowy Sącz. Pozostałe projekty swoje działania kierowały do konkretnych powiatów, w tym do powiatu krakowskiego (6), limanowskiego (2), myślenickiego (2), oświęcimskiego (2).

WNIOSKI

1. Polityka województwa w zakresie rozwijania potencjału mikro i małych przedsiębiorstw poprzez szkolenia przynosi zamierzone efekty. Konieczne jest kontynuowanie działań ukierunkowanych na tę grupę firm, które dominują w gospodarce Małopolski. Spośród 49 projektów objętych umowami, 41% kierowało swoje wsparcie do mikro i małych przedsiębiorstw.
2. Zasadne jest nadal wspieranie pracujących Małopolan w aktualizacji lub podwyższaniu oraz uzupełnianiu konkretnych kwalifikacji zawodowych. Wyższe kwalifikacje decydują bowiem o znaczeniu pracownika dla firmy, jak również ułatwiają mu znalezienie zatrudnienia w przypadku utraty pracy. W konkursie z 2010 r. szkolenia zawodowe zakończone egzaminami zewnętrznymi znalazły odzwierciedlenie w 62% projektach rekomendowanych do dofinansowania.

3. Z powodu niskiego wskaźnika aktywności zawodowej w Małopolsce, niezwykle ważne jest wspieranie osób pracujących powyżej 45. roku życia, by nie dochodziło do ich przedwczesnej dezaktywacji zawodowej. Kryterium strategiczne „projekty skierowane wyłącznie do pracujących kobiet i mężczyzn powyżej 45. roku życia” obowiązujące w konkursie w 2010 r. znalazło oddźwięk w projektach rekomendowanych, gdzie 38% projektów zostało skierowanych do osób po 45. roku życia.
4. Wprowadzone w roku 2010 kryterium strategiczne miało na celu poprawę dostępności usług szkoleniowych dla osób pracujących, które dotychczas, ze względu na miejsce pracy oddalone od większych miast, miały trudniejszy dostęp do szkoleń zawodowych. Na 26 projektów 58% tworzyło możliwość podnoszenia kwalifikacji w poszczególnych powiatach, blisko miejsca pracy.

4.3.1.4. Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie (Poddziałanie 8.1.2.)

Grupy docelowe

Zgodnie z zapisami Planu Działań na rok 2010 do realizacji mogły być przyjęte te projekty, które kierowały swoje wsparcie do przedsiębiorstw, czyli pracodawców i ich pracowników, przechodzących procesy modernizacyjne i adaptacyjne, którzy prowadzą działalność gospodarczą na terenie województwa małopolskiego, oraz do kobiet i mężczyzn zamieszkujących i/lub pracujących na terenie województwa małopolskiego.

W ramach projektów wyłonionych do realizacji z konkursu ogłoszonego w 2010 roku, wyłoniono trzy projekty o charakterze partnerskim, które wsparciem objęły 25 przedsiębiorstw (10 dużych, 10 MŚP, 5 mikroprzedsiębiorstw) oraz 165 pracowników, przy czym jeden z projektów przewiduje nie tylko objąć wsparciem pracowników mikro, małych, średnich i dużych przedsiębiorstw, ale również osoby zatrudnione w administracji publicznej oraz organizacjach pozarządowych. Kolejne dwa projekty wyłonione do realizacji zamierzają objąć wsparciem osoby zatrudnione w mikro, małych, średnich i dużych przedsiębiorstwach (340 os.), w tym osoby odchodzące z rolnictwa (60), pracowników, którzy utracili zatrudnienie (180 os.) oraz przedsiębiorstwa: mikro (9), MŚP (17) i duże (4).

Jeden z projektów wyłoniony do realizacji kieruje swoje działania do przedsiębiorców zmieniających profil swojej działalności (10 MŚP) oraz do osób zamierzających podjąć zatrudnienie w sektorze pozarolniczym (80).

Formy wsparcia

W roku 2010 oferowane wsparcie mogło obejmować następujące typy wsparcia:

1. pomoc w tworzeniu partnerstw lokalnych z udziałem m.in. przedsiębiorstw, organizacji pracodawców, związków zawodowych, jednostek samorządu terytorialnego, urzędów pracy i innych środowisk, mających na celu opracowanie i wdrażanie strategii przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą na poziomie lokalnym i wojewódzkim (1),
2. wsparcie dla pracodawców przechodzących procesy adaptacyjne i modernizacyjne, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów zwolnień monitorowanych (*outplacement*), w tym szkoleń i doradztwa zawodowego (2),
3. szkolenia przekwalifikowujące i usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i zdobycia nowych umiejętności zawodowych (w tym indywidualne plany działań i pomoc w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia (3),

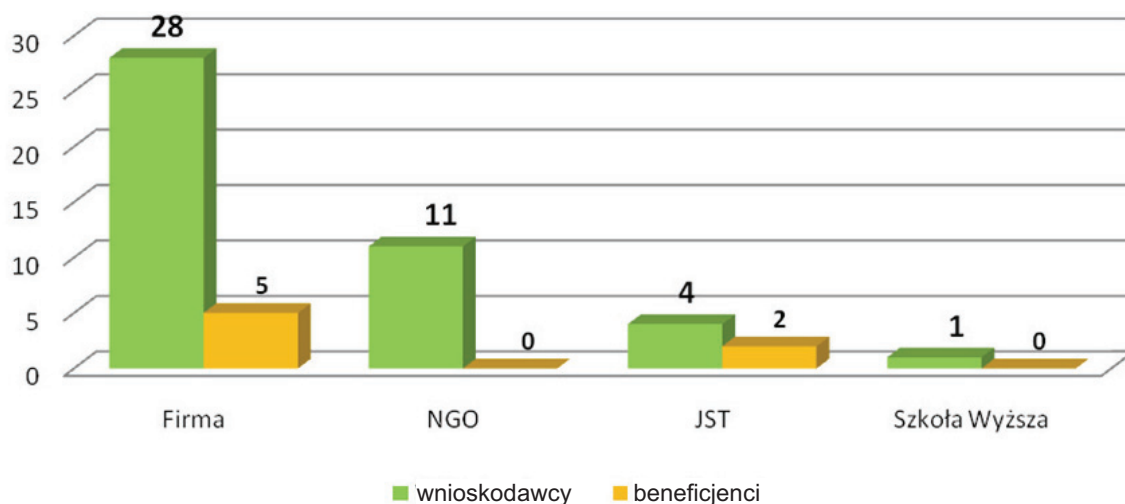
4. szkolenia i doradztwo dla przedsiębiorców wspomagające proces zmiany profilu działalności przedsiębiorstwa (4).

Spośród złożonych wniosków na konkurs największym zainteresowaniem wśród wnioskodawców cieszył się typ wsparcia obejmujący pomoc w tworzeniu partnerstw lokalnych, na który złożono 12 wniosków, z czego 2 wnioski zostały rekomendowane do dofinansowania. Proces oceny merytorycznej w ramach konkursu wykazał, że problematyczne dla wnioskodawców były kryteria dostępu ustanowione dla projektów zawierające projekty outplacementowe, 2–4, w tym kompleksowości wsparcia (*projekt przewiduje realizację łącznie co najmniej 2 typów operacji, w tym obowiązkowo typu nr 4*) oraz szczegółowe kryteria dostępu regulujące realizację programów outplacementowych. Duża część projektów obejmujących typy wsparcia wyżej omówione (2–4) nie spełniała kryteriów dostępu, bądź były niespójne wewnętrznie. Spośród 21 projektów kompleksowych 3 zostały rekomendowane do dofinansowania, z czego 11 obejmowało projekty outplacementowe i szkolenia, i doradztwo wspomagające proces zmiany profilu działalności przedsiębiorstwa, z czego 1 projekt wyłonił się do dofinansowania, 7 obejmowało szkolenia przekwalifikowujące i szkolenia i doradztwo wspomagające przebranżowienie firm, 1 wniosek rekomendowany, 3 projekty dotyczyły usług projektu outplacementowych, szkoleń przekwalifikowujących oraz szkoleń i doradztwa wspomagającego proces zmiany profilu działalności przedsiębiorstwa.

Beneficjenci

Wśród podmiotów aplikujących o środki dominowały firmy (63%). Kolejnymi podmiotem najchętniej składającym wnioski w konkursie były NGO 26%, wspólnoty samorządowe 9%, jeden wniosek złożyła uczelnia wyższa.

Wykres 39. Struktura wnioskodawców i beneficjentów.

Źródło: opracowanie własne

Spośród wszystkich złożonych na konkurs 43 wniosków, największą aktywność wykazali projektodawcy spoza województwa. Złożyli oni 17 wniosków, z czego tylko 1 został rekomendowany do dofinansowania. 14 wniosków zostało złożonych przez projektodawców z Krakowa, a 13 z terenu województwa małopolskiego.

Obszar realizacji

Spośród wszystkich złożonych projektów na konkurs najwięcej adresowanych było do mieszkańców Małopolski (36), 2 projekty skierowane były konkretnie do mieszkańców powiatu chrzanowskiego, oraz po 2 projekty do mieszkańców powiatów wielickiego i nowosądeckiego. Cztery projekty wyłonione do realizacji kierunkują wsparcie do całej Małopolski oraz jeden projekt do obszaru nowosądeckiego.

WNIOSKI

W roku 2010 kontynuowane były działania antykryzysowe zapoczątkowane w roku 2009, jednak sytuacja społeczno-gospodarcza nie wymagała podejmowania nowych programów na tak dużą skalę jak to miało miejsce w roku poprzednim. Ponieważ wsparcie oferowane w ramach projektów outplacementowych realizowanych od roku 2009 było wystarczające w odniesieniu do procesów restrukturyzacji zachodzących w małopolskich przedsiębiorstwach, konkurs został ogłoszony w drugiej połowie 2010 roku. Pozwoliło to na zapewnienie kontynuacji oferty wsparcia dla osób zagrożonych utratą zatrudnienia i przedsiębiorstw doświadczających trudności ekonomicznych w następnych latach. Równocześnie widoczna jest potrzeba promowania działań w zakresie przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą. Pomocnym instrumentem mogą być tu strategie zarządzania zmianą w ujęciu lokalnym czy branżowym. Do realizacji wyłoniono takie trzy projekty, których realizacja rozpocznie się w roku 2011.

4.3.1.4. Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności (Poddziałanie 8.1.3.)

Poddziałanie *Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności* wspiera rozwój dialogu społecznego na poziomie regionalnym i lokalnym. Podmiotami uprawnionymi do aplikowania w ramach działań z zakresu dialogu społecznego i partnerstwa na rzecz adaptacyjności są wyłącznie związki pracodawców i związki zawodowe. Mając na celu aktywizację środowiska partnerów społecznych do wspólnego podejmowania inicjatyw w regionie, wprowadzono kryterium dostępu, zgodnie z którym inicjatywy podejmowane przez związki pracodawców i związki zawodowe podwyższające zdolności adaptacyjne pracowników i przedsiębiorstw mogły być realizowane wyłącznie w partnerstwie¹¹. Początkowe założenia polityki województwa wskazywały, iż partnerstwo powinno obejmować szeroką grupę partnerów społecznych, by skutecznie realizować założenia dialogu społecznego. Niemniej jednak nie wprowadzono zapisów doprecyzowujących skalę partnerstwa realizującego projekt.

Grupa docelowa

Projekty wyłonione w 2010 roku do dofinansowania adresują swoje wsparcie do: pracodawców i ich pracowników z sektora usługowego, przedstawicieli związków zawodowych i organizacji pracodawców oraz przedstawicieli instytucji rynku pracy. W jednym z projektów rekomendowanych beneficjent wskazał preferowaną grupę docelową, a mianowicie pracowników przedsiębiorstwa z sektora MŚP, którzy nie posiadają wyodrębnionego zespołu odpowiadającego za sprawy kadrowe oraz przedsiębiorstwa charakteryzującego się „sezonowością”.

¹¹ Partnerstwo nie było wymagane w przypadku projektów promujących społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw oraz upowszechniających idee flexicurity.

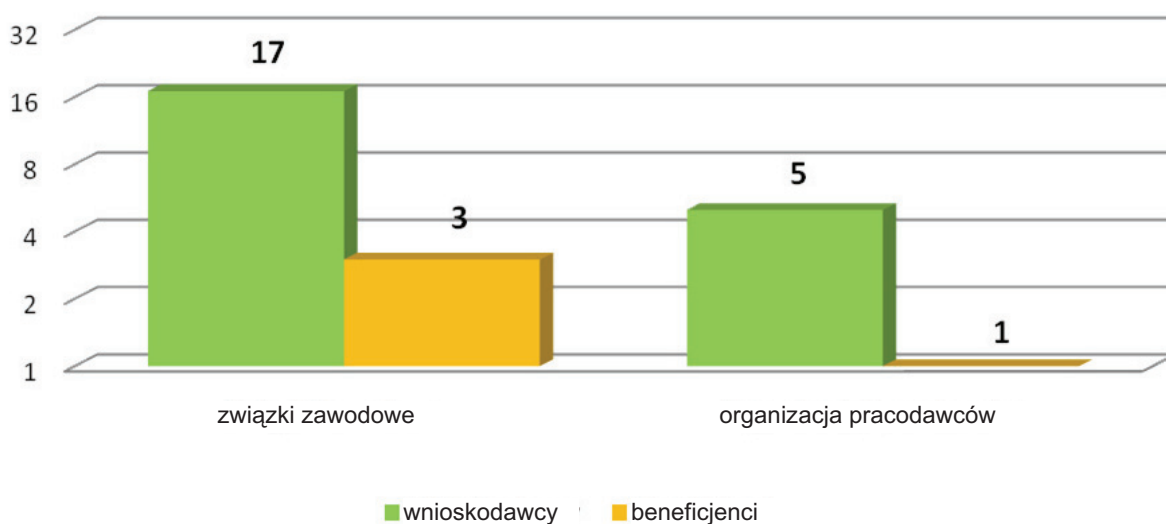
Formy wsparcia

W ramach wyłonionych do realizacji projektów przewidziano szkolenia i seminaria z zakresu społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, organizację konferencji i warsztatów nt. elastycznych form organizacji pracy oraz seminaria dotyczące idei flexicurity. Jeden z projektów skoncentrował swoje działania m.in. na opracowanie podręcznika dobrych praktyk oraz przeprowadzenia szkolenia zarządzania wiekiem w przedsiębiorstwach.

Beneficjenci

Spośród wszystkich złożonych na konkurs wniosków, 17 przygotowanych zostało przez związki zawodowe, a 5 przez organizacje pracodawców. Siedziby beneficjentów w większości są zlokalizowane na terenie województwa małopolskiego (Kraków, Olkusz i Wieliczka), jednakże w 2010 roku zgłosiły się również podmioty posiadające siedzibę poza Małopolską. W przypadku projektów wyłonionych do realizacji, 2 beneficjentów siedzibę ma na terenie Krakowa, jeden w Wieliczce oraz jeden beneficjent jest spoza województwa. Trzy rekomendowane projekty złożone zostały przez związki zawodowe, a jeden przez organizację pracodawców. Spośród projektów pozytywnie ocenionych dwa zostały przygotowane w formule partnerskiej.

Wykres 40. Struktura wnioskodawców i beneficjentów.

Źródło: opracowanie własne

Obszar realizacji

W trzech projektach wyłonionych do dofinansowania jako obszar realizacji projektów wskazano całe województwo, natomiast w przypadku jednego projektu obszar zawężono do powiatów bocheńskiego, limanowskiego i wielickiego.

WNIOSKI

Poddziałanie 8.1.3. cieszy się niewielkim zainteresowaniem ze strony związków zawodowych i związków pracodawców. Dodatkowo pośród składanych wniosków dominują projekty informacyjne

promujące ideę flexicurity, często niskiej jakości i niskiej efektywności kosztowej. Tendencja ta obserwowana jest w kolejnych konkursach począwszy od roku 2008. Tym samym wyłonienie trzech projektów wspierających dialog społeczny w regionie w roku 2009 i kolejnych czterech w roku 2010 należy uznać za sukces. Dwa z czterech projektów przyjętych do realizacji w roku 2010 realizowane są w partnerstwie.

Zauważalna jest również poprawa jakości składanych projektów. Najliczniejszą grupą składającą projekty w ramach Poddziałania 8.1.3. były związki zawodowe, a ich efektywność była na poziomie 77%.

Projekt systemowy – podwyższanie kwalifikacji mieszkańców Małopolski w zakresie IT

W ramach Poddziałania 8.1.2. realizowany jest projekt *Podwyższanie kwalifikacji mieszkańców Małopolski w zakresie IT*. Celem projektu jest zdiagnozowanie kompetencji IT mieszkańców Małopolski oraz opracowanie założeń kompleksowego systemu edukacji w zakresie IT dla mieszkańców Małopolski. Przeprowadzone w projekcie badania określą rzeczywistą skalę popytu i podaży na wykwalifikowaną kadrę oraz będą stanowić merytoryczną podstawę do planowania i organizacji szkoleń przez placówki edukacyjne w regionie. Wyniki badań oraz wypracowane rozwiązania zostaną rozpowszechnione wśród placówek z sektora szkoleniowego i edukacyjnego w całym regionie, co pozwoli na zrównoważone podniesienie umiejętności IT wszystkich mieszkańców Małopolski.

Projekt jest realizowany przez Departament Rozwoju Gospodarczego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego.

Postęp rzeczowy realizacji projektu w 2010 r.:

W ramach projektu został zrealizowany i pozytywnie zaopiniowany przez ekspertów dokument pn. „Diagnoza rynku edukacji IT w Małopolsce”. Drugi dokument pn. „Założenia systemu edukacji IT w Małopolsce”, wielokrotnie poprawiany przez wykonawcę, uzyskał ostatecznie opinię negatywną.

W 2010 roku realizowane było zamówienie publiczne pn. „Diagnoza rynku edukacji IT w Małopolsce oraz opracowanie założeń kompleksowego systemu edukacji IT w województwie małopolskim” – przygotowanie i wydruk dokumentów zawierających wyniki przeprowadzonych badań oraz opis systemu kształcenia.

W 2010 r. w ramach projektu zatwierdzono 4 wnioski o płatność wysokości na kwotę 253 700,00 zł.

Projekt systemowy – nowy zawód i nowe umiejętności szansą dla małopolskich rolników

W ramach Poddziałania 8.1.2. realizowany jest projekt *Nowy zawód i nowe umiejętności szansą dla małopolskich rolników*. Projekt będzie realizowany w okresie 11.2010 – 6.2013. Celem głównym projektu jest zdobycie przez osoby zamierzające odejść z rolnictwa kwalifikacji zawodowych, niezbędnych do podjęcia pracy w zawodach pozarolniczych lub właściwych umiejętności do podjęcia decyzji o rozpoczęciu działalności na własny rachunek. Projekt będzie obejmował działania z zakresu szkoleń, kursów zawodowych i doradztwa zawodowego. Projekt jest realizowany przez Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Krakowie.

Projekt systemowy – Małopolskie obserwatorium polityki rozwoju

Celem projektu Małopolskie Obserwatorium Polityki Rozwoju. jest badanie wpływu pozyskanych środków unijnych na zrównoważony rozwój województwa, rozwój wybranych sektorów działalności i zmian na terenach wiejskich oraz ich zgodność i oddziaływanie na realizację strategii rozwoju

województwa małopolskiego. Działania w projekcie związane są również z potrzebą wzmocnienia potencjału informacyjnego administracji samorządowej, gdyż istniejący w Polsce system statystyki publicznej nie zapewnia pełnego zaspokojenia potrzeb w zakresie monitorowania przemian społeczno-gospodarczych, a w szczególności wpływu funduszy europejskich na rozwój regionu. Ponadto obserwatorium ma dokonywać prognoz dotyczących trendów rozwojowych, współpracując przy tym z instytucjami statystyki publicznej, instytucjami badawczymi, uczelniami wyższymi czy firmami prywatnymi zajmującymi się problematyką badań społecznych czy gospodarczych, ewaluacją, doradztwem gospodarczym. Projekt realizowany jest przez Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego. Pierwotny okres realizacji projektu był przewidziany od maja 2008 do końca grudnia 2010 roku. Decyzją instytucji pośredniczącej II okres realizacji został przedłużony do końca 2014 r., a wartość projektu zwiększyła się do kwoty 5 113 639,45 zł

W 2010 r. w ramach projektu opracowano wspólny program małopolskich obserwatoriów rozwoju regionalnego, wykonano ekspertyzę dotyczącą prognozy demograficznej dla powiatów województwa małopolskiego oraz zorganizowano seminaria i konferencje:

- o finansach publicznych w województwie małopolskim,
- „Małopolskie szkoły wyższe jako czynnik rozwoju regionu wiedzy”,
- „Rozwój społeczny i gospodarczy obszarów wiejskich w Małopolsce”.
- „Polonia Quo Vadis?” (wydano publikację pokonferencyjną),
- „Funkcje, potencjał oraz trendy rozwojowe miast” konferencja podsumowująca badanie.

W roku 2010 wydano publikacje dotyczące:

- szkół wyższych nt. stopnia wykorzystania pozyskiwanych środków unijnych na zwiększenie potencjału rozwojowego województwa małopolskiego,
- opinii mieszkańców, przedsiębiorców i przedstawicieli organizacji pozarządowych nt. kluczowych obszarów polityki rozwoju,
- funkcji, potencjału oraz trendów rozwojowych miast województwa małopolskiego.

Ponadto wydano comiesięczną informację „Bieżący monitoring sytuacji społeczno-gospodarczej” oraz skróconą wersję raportu „Funkcje, potencjał oraz trendy rozwojowe miast województwa małopolskiego”.

W 2010 r. zatwierdzono 7 wniosków o płatność o łącznej wartości 915 984,41 zł.

Projekt systemowy – Małopolskie Obserwatorium Gospodarki

Małopolskie Obserwatorium Gospodarki to projekt, którego głównym celem jest dostarczanie danych dotyczących aktualnej sytuacji gospodarczej w regionie, istotnych zwłaszcza dla rynku pracy i wzrostu przedsiębiorczości. Działalność Małopolskiego Obserwatorium Gospodarki wiąże się przede wszystkim z prowadzeniem systematycznych badań i analiz w zakresie zidentyfikowanych potrzeb informacyjnych.

Projekt jest realizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego/Departament Gospodarki i Społeczeństwa Informacyjnego.

W roku 2010 przeprowadzono badania:

- „Potencjał rozwojowy małopolskich przedsiębiorstw”,
- „Barometr społeczno-gospodarczy Małopolski”,
- „Poziom obsługi inwestora w Małopolsce”,
- „Wpływ spowolnienia gospodarczego na kondycję małopolskich przedsiębiorstw”,
- „Proekologiczne zachowania małopolskich przedsiębiorstw”,

- „Badanie skutków powodzi i strat poniesionych przez duże przedsiębiorstwa w woj. małopolskim”.

Ponadto w ramach projektu opracowano raporty:

- Monitoring poziomu zadłużenia w woj. małopolskim na tle kraju i innych województw,
- Nastroje społeczne województwa małopolskiego,
- Wskaźnik wyprzedzający koniunktury dla województwa małopolskiego,
- Szacunki PKB 2009,
- Szacunki BIZ 2009,
- Raport z badania skutków powodzi i strat poniesionych przez duże przedsiębiorstwa w woj. małopolskim.

W ramach projektu w roku 2010 wydano publikacje: „Standardy obsługi inwestora w Małopolsce” oraz „Kompedium wiedzy nt. źródeł finansowania ekoinnowacji i opłat za korzystanie ze środowiska”.

Małopolskie Obserwatorium Gospodarki zorganizowało seminarium „Inwestycje w ekoinnowacje”, współorganizowało „IV Forum Inwestycyjne” oraz konferencję „Efektywność energetyczna szansą rozwoju MŚP.

W 2010 r. zatwierdzono 7 wniosków o płatność o łącznej wartości 1 183 994,66 zł.

4.3.2. Transfer wiedzy – Działanie 8.2.

4.3.2.1. Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw (8.2.1.)

Poziom komercjalizacji wiedzy i technologii w Małopolsce jest niższy, niż wynikałoby to z potencjału uczelni i jednostek badawczo-rozwojowych działających w regionie. Działania w ramach PO KL mają prowadzić do intensyfikacji powiązań sfery B+R z przedsiębiorstwami, przejawiającej się m.in. transferem wiedzy. Tworzeniu powiązań służyć mają staże i szkolenia praktyczne dla pracowników przedsiębiorstw i pracowników naukowych, szkolenia z zakresu rozpoczynania działalności gospodarczej typu spin off lub spin out, tymczasowe zatrudnienie wysoko wykwalifikowanego personelu w MŚP, czy też projekty promujące tworzenie sieci współpracy pomiędzy nauką i biznesem. Polityka województwa potwierdza potrzebę realizacji różnorodnych działań wspierających lepsze wykorzystanie potencjału małopolskiej nauki, z tego powodu nie zostały wprowadzone kryteria dostępu, które miałyby na celu zawężenie grup docelowych działań. Ze względu na chęć rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw w dziedzinach kluczowych dla Małopolski (określonych w Regionalnej Strategii Innowacji) wprowadzono natomiast kryterium strategiczne premiujące projekty, które przewidywały realizację szkoleń i doradztwa w zakresie rozpoczynania własnej działalności gospodarczej typu spin off lub spin out w obszarach wskazanych w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego tj.:

- Inżynieria środowiska wraz z projektowaniem architektonicznym i przemysłowym,
- Infrastruktura techniczna i transport,
- Ochrona środowiska i krajobrazu,
- Energetyka odnawialna,
- Inżynieria materiałowa, technologie oraz techniki odlewnicze i hutnicze,
- Technologie i techniki inżynierii chemicznej,
- Technologie i techniki w budownictwie,
- Ochrona zdrowia-przemysł uzdrowiskowy, rekreacja turystyka,
- Technologie medyczne,

- Biologia i biotechnologia,
- Edukacja w kształtowaniu kultury innowacji,
- Technologie i techniki informacyjne.

Premiowano także projekty stażowe komplementarne z badaniami przemysłowymi i przedkonkurencyjnymi oraz inwestycjami w infrastrukturę i urządzenia laboratoryjne służące do prowadzenia działań badawczo-rozwojowych w przedsiębiorstwach realizowane w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.

Pozytywnym czynnikiem było natomiast zróżnicowanie możliwości współpracy nauki i biznesu dzięki wyłonieniu projektów przewidujących:

- Staże dla pracowników naukowych w przedsiębiorstwach skutkujące przygotowaniem innowacyjnych rozwiązań dla firm goszczących,
- Zatrudnienie wysoko wykwalifikowanego personelu w przedsiębiorstwach innowacyjnych,
- Rozwój sieci współpracy łączących sektor nauki z małopolskimi firmami.

W Planie Działań na 2010 r. dla konkursu na projekty szkoleniowe dla firm i ich pracowników wprowadzono 2 kryteria strategiczne. W pierwszym konkursie kryteria strategiczne miały wpływ na kształt listy rankingowej. Spośród 8 wniosków rekomendowanych do dofinansowania 5 uzyskało po 20 dodatkowych punktów za kryterium strategiczne *Projekt zakłada realizację szkoleń i doradztwa wyłącznie w zakresie rozpoczynania działalności typu spin off lub spin out w obszarze wskazanym w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego*. W przypadku drugiego kryterium strategicznego dotyczącego komplementarności projektu z operacjami zrealizowanymi bądź realizowanymi w Działaniu 8.2. w ramach MRPO żaden wniosek rekomendowany nie otrzymał dodatkowych punktów.

W przypadku drugiego konkursu, który miał charakter otwarty, kryteria strategiczne nie miały większego znaczenia.

Grupy docelowe

W 2010 r. wsparcie mogą uzyskać przedsiębiorcy, pracownicy, uczelnie, jednostki naukowe, pracownicy jednostek naukowych, pracownicy naukowcy i naukowo-dydaktyczni uczelni oraz doktoranci, absolwenci uczelni i studenci.

Spośród rekomendowanych do realizacji projektów, 8 kierowało swoje wsparcie do pracowników naukowych jednostek naukowych oraz pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych uczelni, doktorantów, studentów i absolwentów uczelni zamierzających rozpocząć własną działalność gospodarczą typu spin off lub spin out. Beneficjenci 2 projektów ograniczyli grupę docelową do pracowników naukowych, doktorantów, absolwentów szkół wyższych, 4 projekty skierowane zostały do doktorantów, studentów i absolwentów. W przypadku 5 projektów grupą docelową byli pracownicy naukowcy, 315 mikro, małych, średnich i dużych przedsiębiorstw oraz ich pracownicy.

Formy wsparcia

Zgodnie z Planem Działania na 2010 r. wsparcie obejmowało staże i szkolenia praktyczne dla pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych oraz pracowników naukowych w przedsiębiorstwach, tymczasowe zatrudnienie w MŚP wysoko wykwalifikowanego personelu oraz wsparcie tworzenia i rozwoju sieci współpracy i wymiany informacji między naukowcami a przedsiębiorcami w zakresie innowacji i transferu technologii na poziomie regionalnym i lokalnym,

w szczególności poprzez: kampanie informacyjne i imprezy służące kojarzeniu partnerów i promocji transferu wiedzy i innowacji czy też rozwój systemu komunikowania się i wymiany informacji.

Ponadto przewidziano projekty promujące ideę przedsiębiorczości akademickiej, w celu komercjalizacji wiedzy i umiejętności zespołu działającego na uczelni lub w jednostce naukowej (firmy typu spin off lub spin out) oraz projekty szkoleniowe i doradcze dla pracowników naukowych jednostek naukowych oraz pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych uczelni, doktorantów, studentów i absolwentów uczelni zamierzających rozpocząć własną działalność gospodarczą typu spin off lub spin out

Spośród projektów złożonych na konkurs 65% oferowało szkolenia i doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej typu spin off lub spin out, a 28% zakładało projekty o charakterze informacyjnym, których celem jest wypromowanie idei przedsiębiorczości akademickiej. Projektów na staże i szkolenia praktyczne było 22%, a 17% projektów promujących tworzenie sieci współpracy pomiędzy nauką i biznesem.

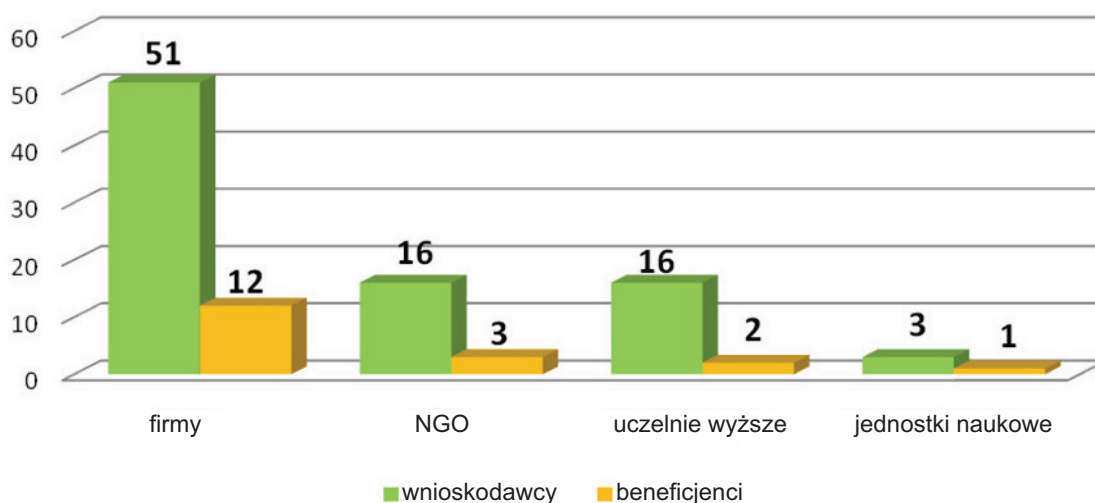
Znacząca liczba projektów ukierunkowana była na wspieranie przedsiębiorczości typu spin off/out. Jest to efekt m.in. wysoko punktowanego kryterium strategicznego zawartego w Planie Działania, które odnosi się do wspierania przedsiębiorczości akademickiej w branżach wskazanych w RSI. Łącznie, w roku 2010, 31 rekomendowanych projektów dotyczyło tej formy wsparcia. Projektodawcy często łączyli ten typ projektów z promocją idei przedsiębiorczości akademickiej, w pojedynczych przypadkach z innymi typami możliwymi do realizacji w ramach konkursu. Po zamknięciu pierwszego konkursu IP2 poinformowało o efektach naboru oraz nasyceniu rynku szkoleniami z zakresu przedsiębiorczości akademickiej (spin off/spin out). W efekcie w drugim konkursie zwiększyła się liczba projektów oferujących staże i szkolenia praktyczne (16 projektów) oraz projektów kompleksowych oferujących co najmniej 3 typy wsparcia.

W wyniku przeprowadzonych naborów, rekomendowanych do dofinansowania jest 15 projektów zakładających szkolenia i doradztwo spin off/spin out, po 6 projektów na tworzenie sieci współpracy i promocję idei przedsiębiorczości akademickiej, 4 projekty zakładające staże oraz 2 na tymczasowe zatrudnienie.

Beneficjenci

Poniższy wykres przedstawia strukturę beneficjentów ubiegających się o dofinansowanie.

Wykres 41. Struktura wnioskodawców i beneficjentów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie

Spośród 86 złożonych na konkurs wniosków 59% projektodawców reprezentowało sektor przedsiębiorstw. Następnymi pod względem liczebności grupami beneficjentów były NGO i uczelnie wyższe (po 19%) oraz jednostki naukowe (3%).

Rekomendacje do dofinansowania otrzymało 18 projektów, z czego 67% przygotowanych zostało przez firmy, 16% projektów przez organizacje pozarządowe, 2 projekty przez szkoły wyższe oraz jeden przez jednostkę naukową.

Najwyższą aktywnością wykazali się wnioskodawcy, których siedziba znajduje się poza terytorium województwa małopolskiego (45% ogółu złożonych wniosków), 42% złożone zostało przez beneficjentów z terenu Krakowa i 12% z terenu Małopolski (Nowy Sącz, Dobczyce, Zakliczyn).

Wśród projektów wyłonionych do realizacji, trzy przygotowano w formule partnerskiej, przy czym partnerstwo obejmuje po jednym partnerze.

Obszar realizacji

Spośród projektów wyłonionych do realizacji, w większości projektodawcy jako obszar realizacji wskazali całe województwo małopolskie, tylko jeden projekt skupił się na mieście Kraków.

WNIOSKI

Niezmienne największą aktywnością w aplikowaniu o środki wykazały przedsiębiorstwa (51 wniosków). Porównując konkurs z 2010 r. do poprzedniego roku, zauważyć można wzrost aktywności uczelni wyższych i jednostek naukowych (17 wniosków w konkursie z 2010 r., 1 wniosek w konkursie z 2009) oraz NGO (16 wniosków w konkursie z 2010, wniosków w konkursie z 2009 r.) w aplikowaniu o środki.

W konkursie z 2010 r. wyrażono potrzebę wsparcia kluczowych dziedzin, które mają wpływ na poziom innowacyjności w województwie małopolskim, poprzez zakładanie w projektach realizacji szkoleń i doradztwa w zakresie rozpoczynania działalności spin off lub spin out. Aż osiem z piętnastu projektów przewiduje tego typu szkolenia. Porównując ubiegłoroczny konkurs do omawianego, wyraźnie więcej projektodawców przygotowało projekty zawierające realizację szkoleń typu spin off lub out odnoszących się do określonej dziedziny z RSI. W roku 2009 zaledwie jeden z czterech projektów przewidujących realizację szkoleń przygotowujących do założenia innowacyjnej formy typu spin off lub out odnosił się do dziedzin określonych w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego.

Pozytywnym czynnikiem wynikającym z analizy konkursu 2010 r. jest zróżnicowanie możliwości współpracy nauki i biznesu poprzez wyłonienie projektu stażowego dla pracowników naukowych, którzy będą odbywali staże w przedsiębiorstwach i wspierali rozwój innowacyjności firm goszczących. Spośród 4 wniosków złożonych 2 otrzymały rekomendacje do dofinansowania.

4.3.2.2. Regionalne strategie innowacji – projekty

Projekt systemowy – Regionalny System Innowacji Województwa Małopolskiego – Projekt Pilotażowy

W ramach Poddziałania realizowany jest projekt Regionalny System Innowacji. Głównym zadaniem projektu jest stworzenie współpracy między różnymi instytucjami na terenie województwa: przedsiębiorstwami, uczelniami, jednostkami naukowo-badawczymi, instytucjami otoczenia biznesu oraz władzami regionalnymi.

Projekt jest realizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego/Departament Gospodarki i Społeczeństwa Informacyjnego.

W ramach projektu w roku 2010 odbyły się cztery posiedzenia Małopolskiej Rady Innowacji. Przeprowadzono wizytę studyjną w Uppsali, w celu poszukiwania dobrych praktyk w zakresie tworzenia i wdrażania systemu monitoringu i ewaluacji dla Regionalnej Strategii Innowacji woj. małopolskiego. Przeprowadzono badanie w wybranych publicznych szkołach wyższych oraz instytutach Polskiej Akademii Nauk w województwie małopolskim dotyczące potencjału tworzenia nowych firm, wykorzystujących wiedzę nabytą podczas przygotowania pracy dyplomowej związanej tematycznie z dziesięcioma zastosowaniami technologicznymi zidentyfikowanymi w ramach projektu „Perspektywa Technologiczna Kraków – Małopolska 2020” realizowanego przez Krakowski Park Technologiczny Sp. z o.o. Ponadto wykonano badania w ramach systemu monitoringu wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego, badanie ewaluacyjne pn. „Efekty realizacji projektów innowacyjnych, zrealizowanych w ramach środków unijnych, wpisujących się w cele taktyczne Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego”. W celu realizacji powyższych badań podjęto współpracę z ekspertami zewnętrznymi. Wykonano badanie w publicznych szkołach wyższych oraz w przedsiębiorstwach w województwie małopolskim w zakresie potencjału prac dyplomowych na rzecz rozwoju gospodarki województwa małopolskiego oraz opracowano model funkcjonowania w szkołach wyższych systemu wsparcia na rzecz wdrożenia na rynku wyników prac dyplomowych. Ponadto zrealizowano Małopolskie Targi Innowacji Biznes+Nauka oraz towarzyszącą im konferencję „Być albo nie być, (oto jest) pytanie o współpracę Nauka-Biznes”.

Projekt systemowy DOCTUS – małopolski fundusz stypendialny dla doktorantów

W ramach Poddziałania Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości realizuje projekt systemowy pn. „Doctus – małopolski fundusz stypendialny dla doktorantów”. Celem projektu jest objęcie wsparciem finansowym doktorantów kształcących się na kierunkach uznanych za szczególnie istotne z punktu widzenia rozwoju województwa, tj. w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych zgodnych z obszarami strategicznego rozwoju określonymi w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego.

W 2010 r. w ramach projektu zatwierdzono listę rankingową wniosków w ramach naboru 2009/2010 oraz zakończono podpisywanie umów stypendialnych (70 umów). Najlepsi doktoranci otrzymali z rąk marszałka województwa małopolskiego certyfikaty.

Końcem roku 2010 zamknięty został nabór wniosków na rok akademicki 2010/2011. Wpłynęły 224 wnioski o stypendium. Również w grudniu ogłoszono otwarty nabór ekspertów do komisji stypendialnej w celu oceny merytorycznej wniosków o przyznanie stypendium.

Projekt innowacyjno-systemowy SPIN – model transferu innowacji w Małopolsce

W ramach Działania realizowany jest projekt innowacyjny systemowy „Spin – model transferu innowacji w Małopolsce”. Projekt ten zakłada opracowanie i przetestowanie w województwie małopolskim modelu transferu innowacji opartego na wdrażaniu innowacji wypracowanych w odpowiedzi na konkretne zapotrzebowanie zgłoszone przez przedsiębiorstwa. Przyszłe uruchomienie takiego modelu doprowadzi do wzrostu skuteczności i efektywności przedsięwzięć innowacyjnych, w efekcie do podniesienia poziomu innowacyjności i wzrostu konkurencyjności regionalnej gospodarki. Projekt realizowany jest przez Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego.

Przewidziana na I etap projektu jest diagnoza i analiza problemu, budowanie partnerstwa z odbiorcami i użytkownikami produktów projektu.

W ramach projektu przeprowadzono następujące analizy:

Przegląd istniejących opracowań nt. innowacyjności regionów w Polsce i regionalnych systemów innowacyjnych pod kątem zastosowanej metodyki;

Opracowanie założeń metodyki własnych badań poziomu innowacyjności i procesów innowacyjnych w polskich przedsiębiorstwach i jednostkach wspierania innowacyjności (JWIN) w celu zapewnienia kompatybilności z istniejącymi opracowaniami;

Przegląd narzędzi analitycznych i informatycznych do badań problematyki innowacyjności w Małopolsce;

Przegląd istniejących opracowań w zakresie innowacyjności na świecie;

- Opracowanie kryteriów wyboru regionalnych systemów innowacyjnych na świecie pod kątem wzorcowych rozwiązań dla RegSysInn w Małopolsce i możliwości współpracy;
- Analiza najlepszych praktyk i standardów dot. transferu technologii i komercjalizacji wiedzy na świecie;
- Wybór wiodących ośrodków innowacyjności w kraju i na świecie pod kątem wzorcowych rozwiązań dla RegSysInn w Małopolsce i możliwości współpracy;
- Opracowanie założeń funkcjonalnych platformy informatycznej SPIN;
- Określenie zakresu działania modułów funkcjonalnych wchodzących w skład platformy informatycznej SPIN;
- Opracowanie architektury sprzętowej i programowej platformy informatycznej SPIN.

W 2010 roku złożono jeden wniosek o płatność, który podlega weryfikacji.

Projekt innowacyjny systemowy „BROKER – innowacji jako narzędzia dla efektywnego rozwoju systemu nowoczesnej gospodarki Małopolski

W ramach Działania realizowany jest projekt innowacyjny systemowy „Broker innowacji jako narzędzie dla efektywnego rozwoju systemu nowoczesnej gospodarki Małopolski”. W ramach projektu wypracowany zostanie model (tzw. broker innowacji), który przyczyni się do rozwiązania problemu niedostatecznej współpracy nauki i biznesu. Broker pełnić będzie rolę pośrednika między światem nauki i biznesu, istotnie wspierając współpracę tych środowisk. Projekt realizowany jest przez Departament Rozwoju Gospodarczego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego. Przewidziana na I etapie diagnoza i analiza problemu jest w trakcie realizacji. W 2010 roku złożono jeden wniosek o płatność, który podlega weryfikacji.

4.4. ROZWÓJ WYKSZTAŁCENIA I KOMPETENCJI W REGIONACH – PRIORYTET IX

Zgodnie z Planem Działania na rok 2010, w Priorytecie IX ogłoszone zostały konkursy oferujące: pomoc dla przedszkoli (Poddziałanie 9.1.1.), wsparcie dla szkół o profilu ogólnym (Poddziałanie 9.1.2.), kształcenie w formach szkolnych dla osób dorosłych (Działanie 9.3.) i oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich (Działanie 9.5. – szczegółowo opisane w odrębnym rozdziale niniejszego raportu). W 2010 r. nie ogłoszono konkursu na projekty dla szkół zawodowych (Działanie 9.2.) oraz wspierających nauczycieli (Działanie 9.4.) ze względu na fakt, że w tym samym roku rozpoczęto realizację dwóch kompleksowych projektów systemowych Samorządu Województwa Małopolskiego: jeden oferujący kompleksowe wsparcie dla szkół zawodowych, a drugi zakładający

modernizację systemu kształcenia kadr szkół zawodowych. Wyniki naborów w poszczególnych konkursach zostały opisane w części III niniejszego opracowania.

4.4.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty (Działanie 9.1.)

Działanie stwarza możliwość powszechnego dostępu do edukacji już od najwcześniejszych etapów wychowania i kształcenia. W działaniu realizowane są projekty ukierunkowane na zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej oraz wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji, a także zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych.

Celem jest tworzenie warunków równych szans edukacyjnych poprzez udzielenie wsparcia na rzecz instytucji systemu oświaty oraz osób napotykających bariery o charakterze środowiskowym, ekonomicznym, geograficznym i zdrowotnym, utrudniające lub uniemożliwiające dostęp do usług edukacyjnych. Oferowane wsparcie finansowe ma na celu także wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej instytucji systemu oświaty realizujących kształcenie w formach szkolnych (z wyłączeniem kształcenia osób dorosłych) ukierunkowane na rozwój kluczowych kompetencji oraz wzmocnienie zdolności uczniów do przyszłego zatrudnienia.

Składa się z trzech Poddziałiań, z których 2 realizowane były w 2010 r. w trybie konkursowym (9.1.1. i 9.1.2.), a jedno w trybie systemowym (9.1.3.). Od 2011 r. w ramach Poddziałania 9.1.2. planowane jest przeprowadzenie naboru projektów systemowych związanych z realizacją indywidualizacji procesu nauczania i wychowania uczniów klas I–III. Projekty te będą składane przez organy prowadzące szkoły podstawowe.

4.4.1.1. Zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej (Poddziałanie 9.1.1.)

Poddziałanie daje szerokie możliwości upowszechnienia edukacji przedszkolnej poprzez tworzenie przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego. Wsparcie uzyskać mogą także już istniejące formy wychowania przedszkolnego, jeśli przyczyni się ono do zwiększonego uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym. Potrzeby w województwie małopolskim w zakresie edukacji przedszkolnej są ogromne. Wyznacznikiem tych potrzeb jest niski wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej¹², który w 2009 r. wynosił w Małopolsce ponad 58,6%. Oznacza to, iż ponad 40% małopolskich dzieci w wieku przedszkolnym nie jest objętych wychowaniem przedszkolnym. Jednocześnie zauważalne są dysproporcje w zakresie wskaźnika upowszechnienia edukacji przedszkolnej w naszym województwie. W 2009 r. istniało 9 gmin, w których wychowanie przedszkolne realizowane było jedynie w oddziałach przedszkolnych tworzonych przy szkołach podstawowych (Krościenko n. Dunajcem, Słaboszów, Radziemice, Kozłów, Łabowa, Gródek n. Dunajcem, Limanowa-wiejska, Raclawice, Gołcza). W sześciu z nich wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej był niższy niż 10% – *por. Tabela nr 3*.

Natomiast w skali całego województwa wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej w 2009 r. w 54 gminach wyniósł poniżej 30%. Zaledwie w 16 małopolskich gminach opisywany wskaźnik był wyższy niż 70%.

¹² Wskaźnik liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3–5 lat w danej gminie do ogólnej liczby dzieci w tej grupie wiekowej w gminie. Wskaźnik obliczany jest na podstawie danych GUS.

Tabela 3.

Gmina	WSKAŹNIK upowszechnienia edukacji przedszkolnej za 2009 r. bez oddziałów przedszkolnych przy SP	WSKAŹNIK upowszechnienia edukacji przedszkolnej za 2009 r. z oddziałami przedszkolnymi przy SP
Krościenko n. Dunajcem	0,00%	2,56%
Słaboszów	0,00%	3,42%
Radziemice	0,00%	3,74%
Kozłów	0,00%	4,88%
Łabowa	0,00%	6,01%
Gródek n. Dunajcem	0,00%	8,82%
Limanowa	0,00%	10,83%
Raławice	0,00%	30,26%
Golcza	0,00%	55,84%

Źródło: opracowanie własne

Tak ogromne potrzeby i dysproporcje w zakresie upowszechnienia edukacji przedszkolnej wymagają zdecydowanych działań w celu ukierunkowania wsparcia na obszary, na których obserwuje się najniższy stopień uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym.

Do Planu Działania na 2010 r. w zakresie niniejszego Poddziałania obejmującego wsparcie dla istniejących lub powstawania nowych przedszkoli wprowadzono kryterium dostępu, zgodnie z którym dofinansowanie otrzymać mogły tylko te projekty, które realizowane były w gminach o wskaźniku upowszechnienia edukacji przedszkolnej za 2008 r. poniżej 30% (kryterium to nie dotyczyło przedszkoli integracyjnych oraz specjalnych).

Grupy docelowe

W projektach wsparcie mogą uzyskać dzieci w wieku przedszkolnym (3–5 lat), ich rodzice, a także przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego (punkty i zespoły przedszkolne). Projekty wyłonione w konkursie ogłoszonym w 2010 r. adresują swoje wsparcie do 1,6 tys. osób, w tym 1,4 tys. osób to dzieci w wieku przedszkolnym. Wsparcie w ramach 27 projektów wyłonionych do dofinansowania kierowane jest do mieszkańców 24 gmin¹³, w tym do 10 gmin o wskaźniku upowszechnienia edukacji przedszkolnej (za rok 2008) na poziomie niższym niż 10%, 13 gmin o wskaźniku 10–30% oraz jednej gminy o wskaźniku ok. 56%. Z uwagi na ustanowione w konkursie kryterium dostępu, w tym ostatnim przypadku (gmina Niepołomice) wnioskodawca skorzystał z możliwości realizacji wsparcia w postaci utworzenia oddziału integracyjnego dla dzieci z niepełnosprawnością ruchową.

Wsparcie kierowane jest w głównej mierze do mieszkańców obszarów wiejskich. Większość gmin, w których realizowane są projekty, to obszary wiejskie (87,5%). Zaledwie 3 gminy mają charakter miejsko-wiejski (Niepołomice, Nowe Brzesko, Świątniki Górne).

Grupą docelową w Poddziałaniu 9.1.1. są także instytucje – przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego. Projekty wyłonione do realizacji w 2010 r. obejmą wsparciem 19 przedszkoli oraz 18 punktów przedszkolnych.

¹³ Rozbieżność pomiędzy liczbą projektów wyłonionych do realizacji a liczbą gmin wspieranych w ramach tych projektów wynika z możliwości kierowania wsparcia do danej gminy w ramach kilku projektów. W przypadku 5 gmin (tj. gm. Chełmiec, Kamionka Wielka, Liszki, Ochotnica Dolna, Świątniki Górne) wsparcie realizowane będzie w ramach więcej niż jednego projektu.

W projektach wyłonionych do realizacji w latach 2008–2010 wsparcie otrzyma około 5,5 tys. osób nieaktywnych zawodowo. Grupę tę stanowią głównie dzieci objęte edukacją przedszkolną. Do dnia 31.12.2010 r. w projektach uczestniczyło około 4 tys. osób (w tym 3 tys. dzieci w wieku 3–5 lat z obszarów wiejskich).

Formy wsparcia

W wyniku realizacji projektów wyłonionych w 2010 roku utworzonych zostanie 13 nowych przedszkoli oraz 17 punktów przedszkolnych. Projekty zakładają także objęcie wsparciem już istniejących 6 przedszkoli i 1 punktu przedszkolnego poprzez: utworzenie dodatkowych oddziałów (w tym integracyjnych), wydłużenie godzin pracy, uruchomienie dodatkowego naboru dzieci, zorganizowanie dla nich zajęć dodatkowych.

Spośród 27 rekomendowanych do dofinansowania projektów w 20 projektach założono realizację działań w zakresie tworzenia przedszkoli (w tym również uruchamianie innych form wychowania przedszkolnego) na obszarach i w środowiskach o niskim stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej (w szczególności na obszarach wiejskich), a w 7 projektach wsparcie istniejących przedszkoli (w tym również funkcjonujących innych form wychowania przedszkolnego) przyczyniające się do zwiększonego uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym. W analogiczny sposób kształtowała się typologia projektów odrzuconych, gdzie spośród 29 projektów 21 zakładało realizację pierwszego typu projektu, zaś 8 przewidywało drugi typ.

Zwiększone zainteresowanie tworzeniem nowych przedszkoli może być związane z kryterium dostępu¹⁴, które premiowało realizację projektu na obszarze gminy mającej niski stopień upowszechnienia edukacji przedszkolnej.

W 2010 r. w województwie małopolskim nie było możliwości realizowania kampanii informacyjnych w zakresie edukacji przedszkolnej. Działania promocyjne mogły być jedynie przewidziane w ramach projektów zakładających tworzenie bądź wsparcie form wychowania przedszkolnego.

Projekty odpowiadają na potrzebę zapewnienia równego i szerokiego dostępu do edukacji przedszkolnej w Małopolsce. Dzięki dostępności środków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w naszym województwie wsparcie otrzymało lub otrzyma 140 ośrodków wychowania przedszkolnego. Zauważalna jest także poprawa w zakresie stopnia upowszechnienia edukacji przedszkolnej na przestrzeni 3 lat wdrażania PO KL. Wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej w Małopolsce w 2006 r. wynosił 41%, a ponad połowa gmin osiągała poziom wskaźnika niższy niż 30%. Na przestrzeni dwóch lat średni poziom wskaźnika dla Małopolski wzrósł do ponad 48%, w 2009 r. szacunkowa wartość wskaźnika kształtowała się już na poziomie 58,6%, co niewątpliwie osiągnięte zostało dzięki dostępności środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizacja projektów ma w założeniu przyczynić się do podniesienia atrakcyjności i zwiększenia dostępności wychowania przedszkolnego w szczególności wśród mieszkańców obszarów wiejskich. Projekty, z których większość realizowana jest na terenach wiejskich, gdzie edukacja przedszkolna jest dostępna w niewystarczającym zakresie, zapobiegają różnicowaniu szans edukacyjnych dzieci na najwcześniejszym etapie kształcenia.

Kwota przypadająca na 1 ośrodek wychowania przedszkolnego, który zostanie objęty wsparciem w Małopolsce, to około 500 tys. zł. Koszt ten rósł w kolejnych konkursach poniekąd ze względu na fakt, iż ścieżka uczestników w projektach przedszkolnych staje się coraz bardziej atrakcyjna, wprowadza się szeroki katalog zajęć dodatkowych. Wysoki koszt jest także związany z najpopularniejszymi

¹⁴ Projekt jest realizowany w gminach o wskaźniku upowszechnienia edukacji przedszkolnej poniżej 30% (wskaźnik liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym do liczby dzieci w wieku 3–5 lat na dzień 31.12. 2008 r.) i/lub projekt zakłada uruchomienie w przedszkolu oddziału integracyjnego, oddziału specjalnego lub utworzenie przedszkola specjalnego,

formami wsparcia w realizowanych projektach – w pierwszym konkursie dominowało obejmowanie wsparciem już istniejących przedszkoli, w kolejnych konkursach realizowane projekty nastawione są głównie na tworzenie nowych punktów i nowych przedszkoli na obszarach, gdzie stopień upowszechnienia edukacji przedszkolnej w Małopolsce jest najniższy (są to formy bardziej kosztochłonne).

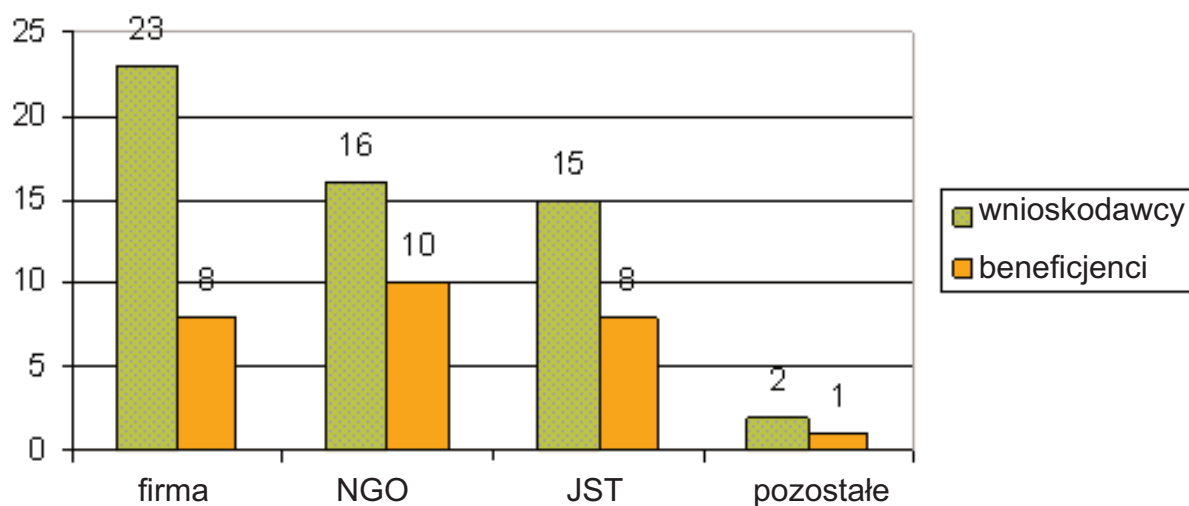
Beneficjenci

W 2010 r. wśród wnioskodawców dominowały podmioty prywatne. Złożyły one łącznie aż 41% wszystkich wniosków. Następne pod względem liczby złożonych wniosków były organizacje pozarządowe, a kolejne – jednostki samorządu terytorialnego. W 2010 r. zauważalny był znaczny spadek aktywności jednostek samorządu terytorialnego w aplikowaniu o środki EFS. Powyższa prawidłowość wskazuje na to, iż w 2010 r. wnioskodawcy skorzystali z możliwości realizacji projektów bez konieczności wniesienia 15% wkładu własnego, który to wkład był obligatoryjny w przypadku jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych. Wymóg ten nie dotyczył natomiast firm prywatnych czy też fundacji i stowarzyszeń, co stanowiło niewątpliwą zachętę do ich udziału w konkursie.

Wśród beneficjentów, których projekty zostały wyłonione do realizacji w wyniku rozstrzygnięcia konkursu z 2010 r., dominują organizacje pozarządowe – 37% wszystkich umów zostało podpisanych z tymi podmiotami. Udział umów zawartych z jednostkami samorządu terytorialnego kształtował się na poziomie 30%. Podobny wskaźnik dotyczył również podmiotów prywatnych – *Wykres poniżej*.

Wśród wniosków, które zostały wyłonione do realizacji w 2010 r., zaledwie 6 będzie realizowanych w partnerstwie.

Wykres 42. Liczba wnioskodawców i beneficjentów

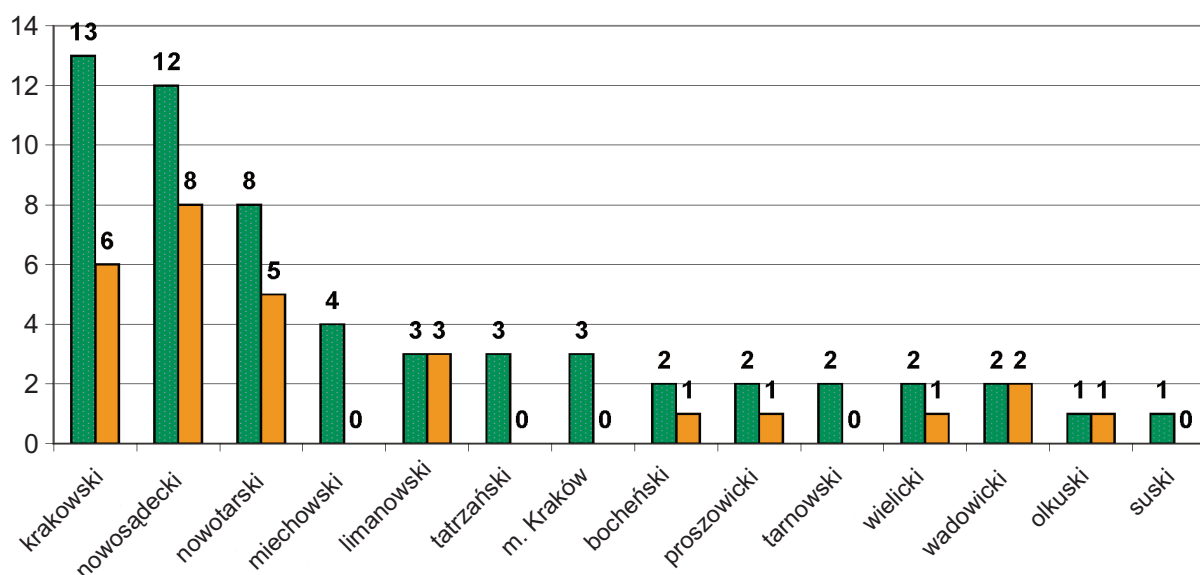

Źródło: opracowanie własne

Obszar realizacji

Najczęściej wskazywanym obszarem realizacji projektów, które wpłynęły w odpowiedzi na konkurs ogłoszony w 2010 r., były powiaty: krakowski, nowosądecki i nowotarski. W 2010 r. wprowadzono kryterium dostępu, zgodnie z którym projekty mogły być realizowane jedynie w gminach o wskaźniku upowszechnienia edukacji przedszkolnej poniżej 30%. W pozostałych gminach projekty mogły być realizowane pod warunkiem, że zakładały uruchomienie w przedszkolu oddziału integracyjnego, oddziału specjalnego lub utworzenie przedszkola specjalnego. Konsekwencją wprowadzenia powyższego kryterium dostępu było to, iż w ramach konkursu nie złożono żadnego wniosku, którego obszarem realizacji byłby powiat: chrzanowski, myślenicki, oświęcimski oraz m. Tarnów i m. Nowy Sącz. We wszystkich tych powiatach wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej za rok 2008 kształtował się bowiem na poziomie wyższym niż 30%. Wnioskodawcy nie zdecydowali się również na realizację na tych obszarach form wychowania przedszkolnego o charakterze integracyjnym bądź specjalnym. W odpowiedzi na konkurs nie wpłynęły także projekty, dla których obszarem realizacji miałyby być powiaty: brzeski, dąbrowski i gorlicki. Złożone zostały natomiast 2 projekty, w których obszarem realizacji było województwo małopolskie.

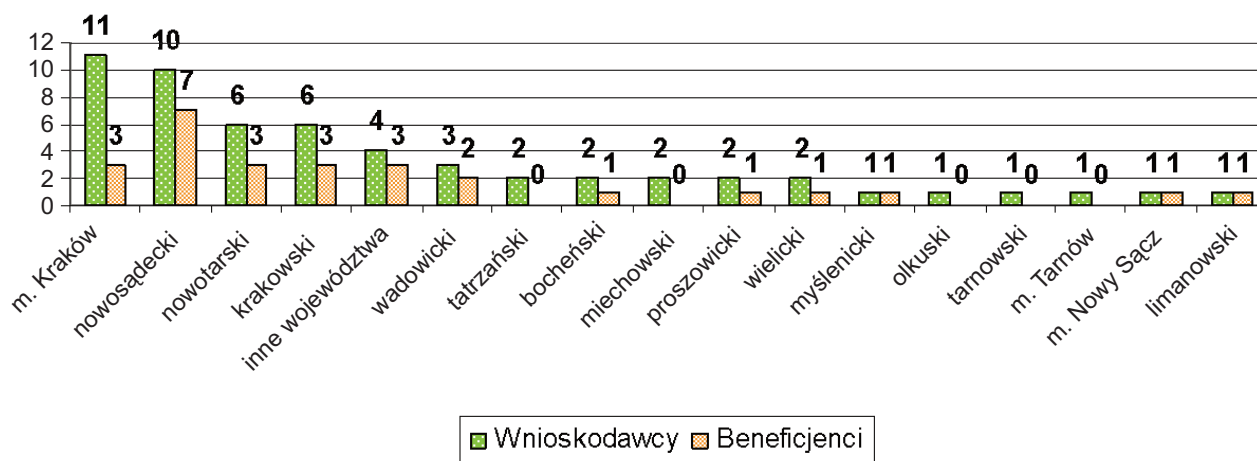
Wykres 43. Obszar realizacji projektów.

Źródło: opracowanie własne

Projekty wyłonione do realizacji w 2010 r. adresują wsparcie jedynie do mieszkańców kilku powiatów. Najwięcej projektów realizowanych będzie na terenie powiatów: nowosądecki, krakowski, nowotarski i limanowski.

W odpowiedzi na konkurs z 2010 r. wpłynęło 56 wniosków. W liczbie tej znajdują się 4 projekty złożone przez podmioty spoza województwa małopolskiego (7%). Najwięcej wniosków złożyli projektodawcy mający swoją siedzibę na terenie m. Krakowa (20%) oraz powiatu nowosądeckiego (18%). Kolejne miejsca pod tym względem zajęli projektodawcy z powiatu nowotarskiego i krakowskiego (po 11%). W Poddziałaniu nie wpłynął żaden projekt wnioskodawców mających swoją siedzibę na terenie powiatu: brzeskiego, chrzanowskiego, dąbrowskiego, oświęcimskiego, suskiego oraz gorlickiego – Wykres 44.

Wykres 44. Liczba wniosków wg siedziby wnioskodawców.

Źródło: opracowanie własne

Najwięcej umów zawarto z projektodawcami mającymi swoją siedzibę na obszarze powiatu nowosądeckiego. Następne w kolejności były powiaty: krakowski, nowotarski, m. Kraków oraz podmioty z innych województw. Żadna umowa nie została zawarta z projektodawcami z powiatów: tatrzańskiego, miechowskiego, olkuskiego, tarnowskiego oraz m. Tarnowa, pomimo iż złożyli oni wnioski w odpowiedzi na ogłoszony konkurs.

Najwyższą efektywność w aplikowaniu o środki osiągnął powiat limanowski, myślenicki i m. Nowy Sącz (100% – lecz w ich przypadku efektywność dotyczy 1 złożonego wniosku, który uzyskał rekomendację do dofinansowania). Wysoką efektywność osiągnęli projektodawcy z powiatów nowosądeckiego (70%) i wadowickiego (67%).

Obserwuje się poprawę jakości składanych wniosków. Średnia efektywność w aplikowaniu o środki EFS w ramach Poddziałania znacznie wzrosła w stosunku do poprzedniego roku i wyniosła 48%.

4.4.1.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych (Poddziałanie 9.1.2.)

Poddziałanie to ukierunkowane jest na wspieranie szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne oraz ich uczniów poprzez możliwość realizacji programów rozwojowych. Programy rozwojowe mają przyczyniać się do wyrównywania szans edukacyjnych uczniów i zmniejszania dysproporcji w ich osiągnięciach edukacyjnych. Podnoszenie jakości procesu kształcenia możliwe jest dzięki realizacji dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych oraz zajęć specjalistycznych, a także dodatkowych zajęć dla uczniów ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych. Możliwe jest także objęcie uczniów wykazujących problemy w nauce doradztwem i opieką pedagogiczno-psychologiczną czy też rozszerzenie oferty szkół o zagadnienia związane z poradnictwem i doradztwem edukacyjno-zawodowym, informowaniem uczniów o korzyściach płynących z wyboru danej ścieżki edukacyjnej oraz możliwościach dalszego kształcenia w kontekście uwarunkowań lokalnego i regionalnego rynku pracy. W programach rozwojowych wdrażane mogą być także nowe, innowacyjne formy nauczania i oceniania cechujące się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne, czy programy skierowane do dzieci i młodzieży, które znajdują się poza systemem szkolnictwa. Wdrażane mogą być również programy efektywnego zarządzania placówką oświatową przyczyniające się do poprawy jakości nauczania.

PO KL przewiduje działania ukierunkowane na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, a także wspieranie zmian w procesie kształcenia prowadzących do większej zbieżności pomiędzy edukacją a rynkiem pracy. To czy przyszły pracownik odnajdzie się na rynku pracy zależy w dużej mierze od posiadanych kompetencji kluczowych nabywanych w procesie kształcenia.

Dostrzegając znaczenie umiejętności kluczowych, zwłaszcza w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i przedsiębiorczości oraz mając na uwadze konieczność zapewnienia kompleksowego wsparcia w ramach projektów, w województwie małopolskim wprowadzono dla wniosków składanych w 2010 roku w Poddziałaniu kryterium, zgodnie z którym dofinansowane mogły być tylko te projekty, w których program rozwojowy każdej szkoły obejmował co najmniej 3 formy wsparcia spośród 7 wyszczególnionych w Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL. Następujące 2 formy zostały określone obligatoryjnie dla każdej ze szkół:

- dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia,
- dodatkowe zajęcia ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo-matematycznych.

Powyższe kryterium nie dotyczyło szkół specjalnych z uwagi na specyfikę prowadzonych przez nie zajęć. Jego celem było wzbogacenie oferty edukacyjnej szkół i placówek oświatowych ukierunkowanej na rozwijanie umiejętności kluczowych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w życiu społecznym, zawodowym i gospodarczym uczniów – przyszłych pracowników oraz zapewnienie kompleksowości wsparcia. Kryterium to zapewniało, że w odpowiedzi na konkurs składane będą jedynie projekty kompleksowe, w sposób całościowy odpowiadające na potrzeby szkół oraz uczniów. Wybór trzeciej formy wsparcia, niezbędnej do spełnienia kryterium dostępu, pozostawał w gestii wnioskodawcy. Jednak w przypadku szkół gimnazjalnych i liceów projekt musiał ponadto zawierać elementy doradztwa edukacyjno-zawodowego, co spowodowało, że podstawowy zakres działań w przypadku projektów skierowanych do szkół gimnazjalnych i średnich został określony zapisami kryteriów dostępu. Położenie nacisku na doradztwo edukacyjno-zawodowe wynika z deficytu doradców zawodowych w stosunku do liczby uczniów oraz szkół, przekładającego się na trudności w dostępie uczniów do informacji o formach i kierunkach kształcenia. Doradztwo zawodowe, jako jeden z kluczowych elementów wyboru przez ucznia dalszej drogi kształcenia, powinno być powszechnie dostępne zwłaszcza w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Na tym etapie bowiem podejmowane są najważniejsze wybory edukacyjne, mające istotne znaczenie dla późniejszej kariery zawodowej.

Programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych powinny odpowiadać potrzebom dydaktyczno-wyrównawczym szkoły, powinny także być kompatybilne z kierunkami rozwoju przyjętymi przez daną szkołę. Najpełniejszą i najbardziej aktualną wiedzę o potrzebach danej placówki i jej uczniów posiada sama szkoła oraz jej organ prowadzący, z tego też względu w realizację projektów wyłonionych w 2010 r. zaangażowany musiał być – przynajmniej jako partner – organ prowadzący szkołę lub placówkę oświatową bądź też ona sama.

Tworzenie warunków równych szans edukacyjnych poprzez udzielenie wsparcia na rzecz instytucji systemu oświaty oraz uczniów napotykających bariery o charakterze środowiskowym, ekonomicznym, geograficznym i zdrowotnym jest jednym z dwóch podstawowych celów Działania 9.1., w którym realizowane są programy rozwojowe szkół ogólnych. W procesie wyrównywania szans edukacyjnych niezmiennie istotne jest takie zdefiniowanie kryteriów wyboru projektów, które pozwoli w pierwszej kolejności wspierać te obszary, na których kumulują się problemy edukacyjne przejawiające się np. niskimi osiągnięciami uczniów, w tym w szczególności obszary

wiejskie. W województwie małopolskim wyniki egzaminów zewnętrznych są wyższe w szkołach zlokalizowanych na terenie miast. Z tego też względu w konkursie ogłoszonym w 2010 r. premiovane były projekty kierowane do uczniów szkół podstawowych i gimnazjów zlokalizowanych na obszarach wiejskich. W przypadku szkół średnich dodatkowe punkty otrzymywały wnioski skierowane do tych jednostek, w których poziom zdawalności matury w roku 2009 był niższy od średniej w województwie.

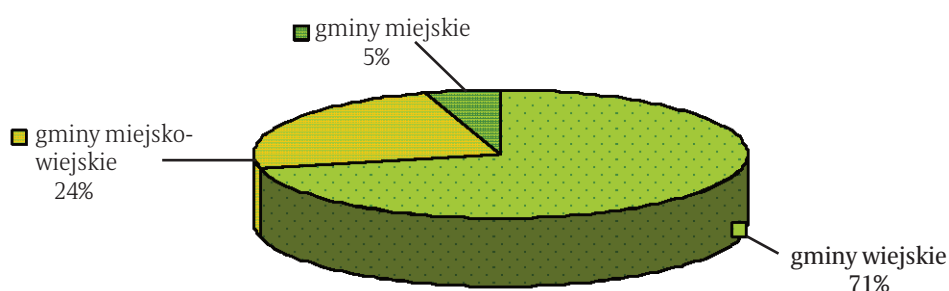
Grupy docelowe

Odbiorcami wsparcia w projektach mogą być szkoły i placówki oświatowe (instytucje, kadra) realizujące kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) oraz ich organy prowadzące. Bezpośrednim wsparciem projektowym obejmowani są uczniowie i wychowankowie szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych), a także osoby, które przedwcześnie opuściły system oświaty.

W efekcie rozstrzygnięcia konkursu z 2010 r. wsparciem zostanie objętych 23 tys. osób. W zdecydowanej większości są to uczniowie (ta grupa stanowi ponad 99% odbiorców wsparcia), lecz w 3 projektach pojawiają się także pewne elementy wsparcia dla nauczycieli. Większość uczniów, którzy wezmą udział w programach rozwojowych, uczęszcza do szkół zlokalizowanych w gminach wiejskich (71% uczniów). Uczniowie pobierający naukę w miastach stanowią 5% uczestników, natomiast 24% stanowią uczniowie szkół z gmin miejsko-wiejskich. W porównaniu z 2009 rokiem spadła liczba uczniów zamieszkujących gminy miejskie (z 24% do 5%) na rzecz uczniów z terenów wiejskich (wzrost z poziomu 54% do 71%). Kryterium strategiczne, które preferowało projekty realizowane na terenach wiejskich, odegrało istotną rolę i w znaczącym stopniu wpłynęło na ostateczny kształt listy rankingowej. Spośród 87 pozytywnie ocenionych projektów aż 40 odnosiło się do szkół podstawowych i gimnazjów na obszarach wiejskich, spełniając tym samym kryterium *Projekt jest realizowany wyłącznie w szkołach: a) w przypadku szkół podstawowych i gimnazjów – zlokalizowanych na obszarach wiejskich*. Wszystkie te projekty otrzymały dofinansowanie.

W opisywanym konkursie bezpośrednim wsparciem objęto 202 szkoły, spośród których połowę stanowią szkoły podstawowe, a pozostała część to niemal w całości szkoły gimnazjalne. Szkoły ponadgimnazjalne i zespoły szkół to łącznie niewiele ponad 1% jednostek objętych wsparciem. Co szczególnie istotne, każda z tych szkół otrzymuje tego rodzaju wsparcie finansowane ze środków Unii Europejskiej po raz pierwszy. W konkursie bowiem mogły uczestniczyć tylko te jednostki, które do tej pory nie realizowały programu rozwojowego finansowanego ze środków PO KL.

Wykres 45. Struktura beneficjentów ostatecznych pod względem miejsca pobierania nauki.

Źródło: opracowanie własne

Kryterium dostępu wiążące się z preferowaniem szkół z obszarów wiejskich spowodowało nie tylko zdecydowaną dominację uczniów z tych terenów w liczbie uczestników projektu ogółem, ale także wpłynęło na charakter szkół objętych wsparciem. Niemalże 99% szkół, które otrzymają pomoc w ramach projektu finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, to szkoły podstawowe i gimnazjalne.

Każdy z przygotowanych projektów skierowany jest do uczniów konkretnej szkoły bądź też szkół. Za rekrutację do udziału w nim odpowiedzialni są przeważnie nauczyciele, którzy pracują w danej jednostce. Z uwagi na charakter wniosków przygotowywanych przez szkoły lub też w ścisłej współpracy z nimi, pozyskiwanie uczestników projektu nie odbywa się poprzez szeroką akcję promocyjną skierowaną do wielu szkół. Nie ma bowiem możliwości złożenia projektu, który dopiero na etapie realizacji zakładałby pozyskanie szkół zainteresowanych przeprowadzeniem zajęć dodatkowych. Działania promocyjne podejmowane są w skali adekwatnej do ich specyfiki – skierowane są do uczniów tych szkół, które zostały wskazane we wniosku o dofinansowanie.

W latach 2007–2010 ponad 540 małopolskich szkół prowadzących kształcenie ogólne zrealizowało projekty dotyczące poprawy jakości edukacji, w tym prawie 300 szkół zlokalizowanych na obszarach wiejskich.

Formy wsparcia

Zgodnie z kryterium dostępu¹¹⁵ zapisanym w Planie Działania na 2010 rok każdy spośród wyłonionych do realizacji wniosków zakłada zarówno zorganizowanie dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, jak i tych ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych. Te typy projektów w zdecydowany sposób dominujące już w latach poprzednich odpowiadają na potrzeby większości uczniów. Trzecią pod względem częstości występowania formą wsparcia (42 przypadki spośród tych, które były przedmiotem zawarcia umowy) było doradztwo i opieka pedagogiczno-psychologiczna dla uczniów wykazujących problemy w nauce. Identyczna sytuacja co do popularności doradztwa wystąpiła zarówno w konkursie rozstrzygniętym w 2008, jak i 2009 roku (odpowiednio 63% i 69% projektów). Ponadto, pamiętając o zapisach kryterium dostępu odnoszącego się do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, wskazać należy znaczącą liczbę projektów (33, tj. 61% spośród dofinansowanych wniosków), zakładających realizację poradnictwa i doradztwa edukacyjno-zawodowego. Zważywszy na fakt, że w 2009 roku tego rodzaju wsparcie zakładał co drugi projekt (w 2008 33%), należy zauważyć stale rosnącą liczbę zajęć doradztwa zawodowego realizowanego w ramach PO KL.

Powyższe 4 formy wsparcia były podstawowymi działaniami przewidzianymi do realizacji, zarówno wśród projektów rekomendowanych do dofinansowania, jak i odrzuconych. Pozostałe 3 formy występowały w stopniu incydentalnym (*programy skierowane do dzieci i młodzieży, które znajdują się poza systemem szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego umożliwiające ukończenie danego etapu kształcenia oraz kontynuację nauki* – 1 wniosek, *wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne* – 4 wnioski, *wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową przyczyniających się do poprawy jakości nauczania* – 1 wniosek).

Najczęściej występujące kryterium strategiczne brzmiało: *Projekt jest realizowany wyłącznie w szkołach: a) w przypadku szkół podstawowych i gimnazjów – zlokalizowanych na obszarach wiejskich*

¹¹⁵ Projekt, w którym program rozwojowy każdej szkoły (i/lub placówki oświatowej) w założeniu prowadzącej kształcenie ogólne obejmuje co najmniej 3 formy wsparcia (a-g), w tym: dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia oraz dodatkowe zajęcia (pozaekcyjne i pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo-matematycznych (nie dotyczy szkół specjalnych).

(zgodnie z definicją obszaru wiejskiego zawartą w podręczniku wskaźników), b) w przypadku szkół średnich, w których poziom zdawalności matury w roku 2009 wynosił poniżej średniej w województwie, i umożliwiało otrzymanie 25 dodatkowych punktów. Łącznie spełniły je 44 wnioski. 19 projektów otrzymało dodatkowe 5 punktów za zgodność z kryterium: *Projekt jest komplementarny z inwestycjami zrealizowanymi (np. w ramach ZPORR) bądź będącymi w trakcie realizacji (np. w ramach MRPO) (decyduje moment zawarcia umowy o dofinansowanie inwestycji komplementarnej) finansowanymi ze źródeł wspólnotowych innych niż Europejski Fundusz Społeczny lub projekt zakłada wykorzystanie sprzętu ICT albo specjalistycznego sprzętu ułatwiającego kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, zakupionego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w latach 2004–2006, zaś 8 wypełniło wymagania przewidziane przez kryterium: minimum 50% środków w ramach cross-financingu jest przeznaczonych na adaptację infrastruktury (np. podjazd dla osób niepełnosprawnych, winda, poręcze) oraz zakup lub leasing sprzętu i wyposażenia ułatwiającego niepełnosprawnym kobietom i mężczyznom dostęp do udziału w projekcie.*

Dzięki zastosowanym kryterium dostępu, kładącym duży nacisk na konieczność przygotowania przez zainteresowanych kompleksowych projektów, odpowiadających na zróżnicowane potrzeby szkół i uczniów, w kolejnych latach istotnie wzrastała różnorodność projektów i wachlarz zaplanowanych w nich działań. Pozwala to na realizację projektów, które mają szansę stać się niezwykle istotnym elementem oferty edukacyjnej małopolskich szkół. W ramach samych form wsparcia również występuje znaczące zróżnicowanie tematów. Dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz specjalistyczne dotyczą następujących zakresów:

- przedmioty matematyczno-przyrodnicze (występują w 83% projektów, które otrzymały dofinansowanie);
- przedmioty humanistyczne (59%);
- języki obce (50%);
- edukacja informatyczna (11%);
- zajęcia artystyczne (6%).

W zakresie zajęć (pozaekcyjnych i pozaszkolnych) dla uczniów ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych tematyka przedstawia się następująco:

- nauki matematyczno-przyrodnicze (87% projektów);
- porozumiewanie się w językach obcych (83%);
- kompetencje informatyczne (72%);
- świadomość i ekspresja kulturalna (74%);
- porozumiewanie się w języku ojczystym (52%);
- przedsiębiorczość (19%);
- umiejętność uczenia się (7%).

Podobnie jak w 2009 roku zdecydowanie dominują zajęcia związane z podnoszeniem kompetencji w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych. Spadł znacząco udział zajęć z zakresu przedsiębiorczości (w zakresie zajęć ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych wynosił 36%). Pamiętać jednak należy, że w 2009 roku jedno z kryteriów dostępu wiązało się z koniecznością realizacji zajęć z zakresu przedsiębiorczości. W 2010 roku z kolei nacisk położony został na doradztwo edukacyjno-zawodowe, co znalazło swe odzwierciedlenie we wzroście liczby projektów oferujących tę formę wsparcia.

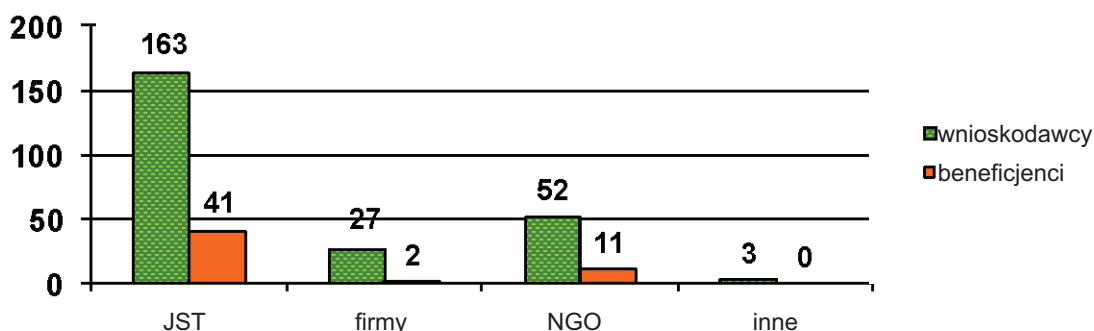
Beneficjenci

Zdecydowanie najczęściej wśród wnioskodawców odnaleźć można podmioty będące jednostkami samorządu terytorialnego (66,5%). Sytuacja tak znaczącej dominacji gmin i powiatów wśród ogółu aplikujących wynika w pewnej mierze z brzmienia kryterium dostępu, ograniczającego grono zainteresowanych udziałem w konkursie do organów prowadzących szkoły. Inne podmioty, aby ubiegać się o środki, muszą zawrzeć z nimi partnerstwo. Kryterium dostępu *wnioskodawcą lub partnerem w projekcie jest organ prowadzący szkołę lub placówkę oświatową, której dotyczy projekt* zostało wprowadzone celem podniesienia jakości składanych projektów. Program rozwojowy szkoły to specyficzne przedsięwzięcie, wymagające wnikliwej diagnozy potrzeb dydaktycznych i wychowawczych uczniów, ich zainteresowań i uzdolnień. Jednostki samorządu terytorialnego jako podmioty będące organami prowadzącymi największej liczby szkół w największym stopniu dostrzegają te potrzeby i kompleksowo na nie odpowiadają zakresem działań podejmowanych w projektach. Przekłada się to na wysoką jakość wniosków składanych w konkursach ogłaszanych w Poddziałaniu 9.1.2. przez tego rodzaju podmioty, a jednocześnie na liczbę wniosków składanych przez JST. Spośród 54 realizowanych projektów aż 41 zostało złożonych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jednocześnie skuteczność gmin i powiatów w pozyskiwaniu środków unijnych to niemal 25%. Organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia) oraz Kościół katolicki złożyły 52 wnioski (21%). Podmioty te osiągnęły 21% skuteczność w aplikowaniu o środki w 2010 r. Firmy prywatne stanowiły 11% wnioskodawców, przy czym ich efektywność wyniosła zaledwie 7,4%.

Na poniższym wykresie do kategorii „inne” zostały zaliczone szkoły prowadzone przez osoby fizyczne oraz uczelnie wyższe. Żaden z wniosków złożonych przez te podmioty nie uzyskał dofinansowania.

W porównaniu z 2009 rokiem zmniejszyły się różnice w skuteczności aplikowania występujące pomiędzy poszczególnymi rodzajami wnioskodawców, nadal jednak utrzymuje się w tym obszarze przewaga gmin i powiatów. Jednostki samorządu miały mniejszą efektywność ubiegania się o środki PO KL (spadek z 32% do 25%), wzrost zaś odnotowały podmioty z trzeciego sektora (z 8% do 21%). Świadczy to o znaczącej poprawie jakości przygotowywanych przez nie wniosków oraz zwróceniu większej uwagi na konieczność przedstawienia w projekcie odpowiedniej analizy. Wśród przedsiębiorstw nastąpił spadek skuteczności z poziomu niemal 12% do zaledwie 7,4%. Są one w najmniejszym stopniu związane z sektorem edukacji, mają też w związku z tym największą trudność w przygotowaniu aplikacji uwzględniających specyfikę szkół.

Wykres 46. Liczba wnioskodawców i beneficjentów.

Źródło: opracowanie własne

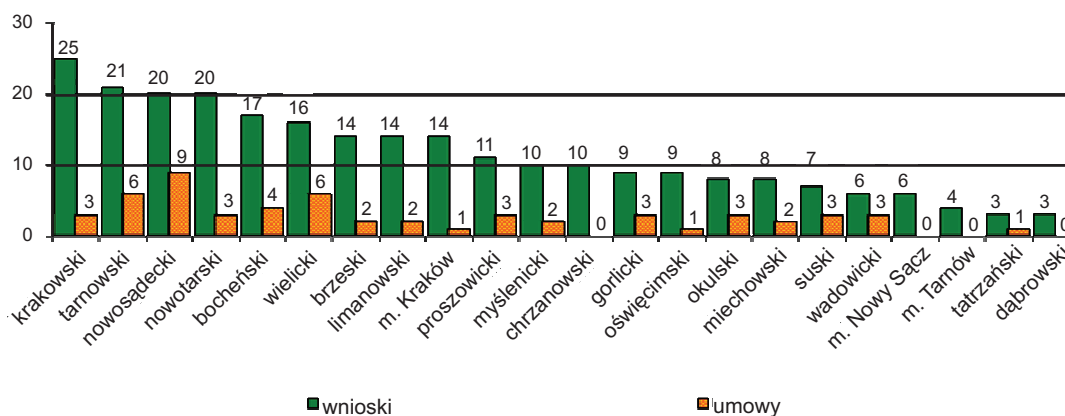
Spośród wszystkich podmiotów realizujących projekty, 9 realizowanych jest w formule partnerskiej łączącej jednostki samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi oraz firmami prywatnymi.

Obszar realizacji

W 2010 roku mieszkańcy wszystkich powiatów byli adresatami wsparcia projektów zgłoszonych na konkurs. Najwięcej aplikacji (25) przewidywało pomoc dla mieszkańców powiatu krakowskiego. Rozstrzygnięcia, które zapadły w wyniku zakończenia konkursu, nie pozwoliły jednak na realizację projektów w każdej z 22 jednostek samorządu. W odróżnieniu od naboru przeprowadzonego w 2009 roku poziom alokacji pozostałej do wykorzystania w ramach Działania 9.1. nie pozwolił na podpisanie umów ze wszystkimi 87 wnioskodawcami, których projekty zostały rekomendowane do dofinansowania. W 2010 roku nie udzielono wsparcia uczniom, którzy uczęszczali do szkół położonych na terenie powiatów chrzanowskiego, dąbrowskiego, Nowego Sącza oraz Tarnowa.

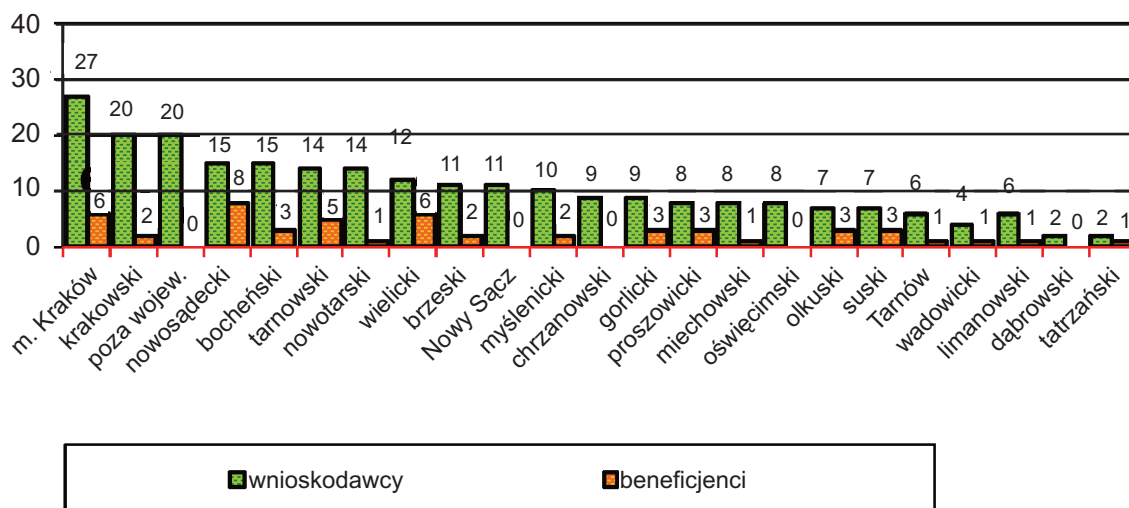
Projekty, które pomyślnie przeszły przez wszystkie etapy oceny i zostały wyłonione do otrzymania dofinansowania adresują swoje wsparcie jedynie do mieszkańców wybranych obszarów. Powiat nowosądecki to zdecydowanie najczęściej wskazywany obszar realizacji we wnioskach wyłonionych do dofinansowania w drugim konkursie. Realizowanych w nim będzie 9 projektów.

Wykres 47. Obszar realizacji projektów.

Źródło: opracowanie własne

Spośród 245 wniosków aplikacyjnych tylko 20 zostało złożonych przez podmioty spoza województwa małopolskiego (8%). Sytuacja ta jest wynikiem przyjętych kryteriów dostępu, zgodnie z którymi grupę docelową stanowić mogły szkoły (ich uczniowie, kadra i organy prowadzące) zlokalizowane (zamieszkujące lub pracujące) na terenie województwa małopolskiego. Ponadto w realizację projektu musiała być zaangażowana szkoła lub jej organ prowadzący. Projektodawca niebędący szkołą lub organem prowadzącym szkołę z terenu Małopolski był zobowiązany zawiązać odpowiednie partnerstwo, co ograniczyło liczbę wniosków składanych przez podmioty niemające siedziby na terenie województwa małopolskiego.

Wykres 48. Liczba wniosków wg siedzib projektodawców.

Źródło: opracowanie własne

Efektywność projektodawców w zależności od powiatu właściwego pod względem ich lokalizacji była zróżnicowana. Najwyższą skuteczność uzyskały podmioty zlokalizowane na obszarze powiatów nowosądeckiego, wielickiego oraz suskiego. Około połowa spośród projektów złożonych przez podmioty z tych terenów otrzymała dofinansowanie. Dofinansowania nie uzyskały projekty złożone przez podmioty z powiatu chrzanowskiego, dąbrowskiego, oświęcimskiego, Nowego Sącza oraz projekty podmiotów mających siedzibę poza Małopolską.

Projekty systemowe

Projekt pt. „ICT – Inspirujące – Ciekawe – Twórcze – program realizacji zajęć pozalekcyjnych w małopolskich ośrodkach wychowawczych”

Beneficjentem projektu jest województwo małopolskie (Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Mszanie Dolnej, Zespół Placówek Edukacyjno-Opiekuńczo-Wychowawczych w Wielkich Drogach) w porozumieniu z miastem Krakowem (Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy dla chłopców w Krakowie) oraz Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia (Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. św. Siostry Faustyny w Krakowie). Projekt obejmuje swoim zasięgiem wszystkie działające w województwie młodzieżowe ośrodki wychowawcze (MOW). W ramach projektu w ośrodkach wdrażane są programy rozwojowe, zakładające organizację m.in. dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych oraz pozalekcyjnych i pozaszkolnych, ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych. Projekt stanowi uzupełnienie wsparcia kierowanego do wychowanków MOW w ramach projektu „Samodzielne życie – program aktywizacji młodzieży z małopolskich ośrodków wychowawczych”.

W 2010 r. w 4 ośrodkach wychowawczych uczestniczących w projekcie przeprowadzono:

- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z podstawowych przedmiotów szkolnych,
- dodatkowe zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne rozwijające kompetencje kluczowe i zainteresowania wychowanków, w tym m.in. zajęcia komputerowe, „Właściciel małego biznesu”. Zrealizowano warsztaty: filmowe, radiowe, dziennikarskie, fotograficzne oraz wyjazdy edukacyjne i regionalne,

– doradztwo i opiekę psychologiczno-pedagogiczną, w tym m.in. warsztaty orientacji zawodowej i etyczno-moralne.

W zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych i pozalekcyjnych udział wzięło 85 wychowanków.

Decyzją zarządu wydłużono okres realizacji projektu o 4 lata, tj. do 2014 r., oraz zwiększono kwotę dofinansowania o 3,4 mln zł, co umożliwi udzielenie wsparcia ok. 400 dodatkowym wychowankom 4 placówek.

4.4.1.2. Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych (Poddziałanie 9.1.3.)

Projekt pt. „Małopolski system stypendialny dla uczniów szczególnie uzdolnionych”

W Poddziałaniu realizowany jest projekt systemowy zakładający realizację regionalnych programów pomocy stypendialnej dla szczególnie uzdolnionych uczniów (zwłaszcza w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych) szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, których niekorzystna sytuacja materialna stanowi barierę w rozwoju edukacyjnym.

Projekt zakłada m.in. wypłacenie pomocy stypendialnej w wysokości 500 zł brutto miesięcznie grupie 3150 uczniów na przestrzeni lat 2008–2015. W każdym roku przewiduje się udzielenie stypendiów w proporcjach 40% dla uczniów szkół gimnazjalnych i 60% dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Przygotowane zostaną także materiały dydaktyczne dla stypendystów. Poprzez objęcie programem stypendialnym uczniów, wzrośnie ich motywacja do stałego podnoszenia swojej wiedzy w zakresie dotychczasowych zainteresowań naukowych, spodziewane jest także zwiększenie udziału beneficjentów w kształceniu na poziomie wyższym.

Do końca 2010 r. w projekcie rozpoczęło udział 669 uczestników, natomiast wsparcie zakończyło 386 osób.

Wnioski

1. Zauważalna jest poprawa w zakresie stopnia upowszechnienia edukacji przedszkolnej w naszym województwie na przestrzeni 3 lat wdrażania PO KL. Średni wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej w grupie dzieci 3–5 lat w Małopolsce w 2006 r. wynosił 41%, a ponad połowa gmin osiągała poziom wskaźnika niższy niż 30%. W 2008 roku średni poziom wskaźnika dla Małopolski wynosił już ponad 48%, szacunkowe dane za rok 2009 wskazują natomiast na wzrost wskaźnika do poziomu ok. 58,6%, co niewątpliwie osiągnięte zostało dzięki dostępności środków z Europejskiego Funduszu Społecznego. Dzięki projektom realizowanym w Poddziałaniu 9.1.1. przez 3 lata wdrażania PO KL w Małopolsce, w 13 spośród 16 gmin o najniższym wskaźniku upowszechnienia edukacji przedszkolnej utworzono przedszkole, punkt przedszkolny bądź też oddział dla dzieci w wieku 3–5 lat w istniejącym przedszkolu.
2. Istniejące dysproporcje w zakresie stopnia upowszechnienia edukacji przedszkolnej pomiędzy gminami województwa małopolskiego determinują konieczność podejmowania dalszych działań, które pozwolą ukierunkować wsparcie na obszary najbardziej tego potrzebujące. Polityka wspierania gmin o najniższym poziomie wskaźnika upowszechnienia edukacji przedszkolnej wśród dzieci w wieku 3–5 lat jest nadal kontynuowana. W konkursie ogłoszonym w 2010 r. utrzymane było kryterium dostępu, zgodnie z którym projekty mogły być realizowane jedynie w gminach, w których powyższy wskaźnik był niższy niż 30% (kryterium to nie dotyczyło przedszkoli integracyjnych oraz przedszkoli specjalnych). Znaczenie tego kryterium zostało dodatkowo wzmocnione odpowiednimi kryteriami strategicznymi. Projekty realizowane w gminach, w których wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej dla dzieci w wieku 3–5 lat wynosił poniżej 20%, otrzy-

mały dodatkowe punkty strategiczne. Gminy, w których wskaźnik był niższy niż 10% otrzymały największą premię punktową. Takie rozwiązanie pozwoliło w pierwszej kolejności wspierać te obszary, na których kumulowały się problemy w zakresie edukacji przedszkolnej. I tak spośród 27 projektów rekomendowanych do realizacji w ramach konkursu ogłoszonego w 2010 r. aż 16 projektów uzyskało dodatkową premię za spełnienie kryterium odnoszącego się do wysokości wskaźnika upowszechnienia edukacji przedszkolnej (w tym 5 projektów gmin o wskaźniku 10–20% oraz 11 projektów gmin o wskaźniku poniżej 10%).

3. Usługi edukacyjne podejmowane w realizowanych projektach nie ograniczają się jedynie do spełnienia wymogów podstawy programowej wychowania przedszkolnego. Są one odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby dzieci w wieku przedszkolnym i ich rodziców umożliwiając realizację zajęć dodatkowych w przedszkolach i punktach przedszkolnych. Wszystkie realizowane formy wsparcia przyczyniają się do zmniejszenia nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi zgodnie z celem Działania 9.1.
4. Z uwagi na szerokie zainteresowanie projektodawców w 2009 r. realizacją tzw. innych form wychowania przedszkolnego, znaczenie tej formy edukacji przedszkolnej nie było w 2010 r. wzmacniane dodatkowymi punktami strategicznymi. Punkty przedszkolne mogły być w 2010 r. nadal zakładane, ale projekty przewidujące tego rodzaju działania nie były dodatkowo premiowane. Nie stanowiło to jednak przeszkody dla projektodawców, nie zrezygnowali oni bowiem z realizacji projektów mających na celu tworzenie nowych bądź też wsparcie istniejących punktów przedszkolnych. W ramach projektów wyłonionych do realizacji w konkursie z 2010 r. utworzonych zostało kolejnych 17 punktów przedszkolnych, a jeden już istniejący uzyskał dodatkowe wsparcie.
5. W odniesieniu do projektów dot. szkół o profilu ogólnym kolejność zamieszczonych na liście rankingowej wniosków rekomendowanych do dofinansowania w decydującym stopniu wynika z zastosowanych w konkursie kryteriów strategicznych. Spośród 87 ocenionych pozytywnie wniosków 50 otrzymało punkty strategiczne. Istotny jest fakt, że kryteria te spełniły wszystkie projekty znajdujące się na miejscach od 1. do 47. (ponadto projekty znajdujące się na miejscu 52., 63. i 65.). Tym samym spośród 53 projektów, dla których zgodnie z założonym poziomem kontraktacji istniała możliwość podpisania umów, jedynie 5 nie spełniało żadnego kryterium strategicznego. Statystycznie oceniony pozytywnie wniosek spełniający jakiekolwiek kryteria strategiczne niemal w każdym przypadku otrzymywał dofinansowanie (90,6%). Jednocześnie projekt takich kryteriów niespełniający miał minimalną szansę na możliwość podpisania umowy (14,7%).
6. Zainteresowanie wnioskodawców realizacją programów rozwojowych szkół utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie. W 2008 roku złożono 326 projektów, w 2009 – 282, a w 2010 – 245. Liczba wnioskodawców zmniejsza się, ale nie jest to wynikiem spadającego zainteresowania, a wprowadzanych w Planach Działania kryteriów dostępu. Ograniczyły one możliwość składania projektu do podmiotów mających ścisły związek ze szkołami. Podnosi to jakość składanych wniosków oraz powoduje, że przygotowywane są one na podstawie rzeczywistych potrzeb szkół.

4.4.2. Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego (Działanie 9.2.)

Celem Działania jest wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe (z wyłączeniem kształcenia osób dorosłych) służące podniesieniu zdolności uczniów do przyszłego zatrudnienia. W działaniu tym mogą być realizowane programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe ukierunkowane na zmniejszanie dysproporcji w osiągnięciach uczniów oraz

podnoszenie jakości procesu kształcenia. W programach rozwojowych możliwe jest prowadzenie dodatkowych zajęć dla uczniów (dydaktyczno-wyrównawczych oraz specjalistycznych), zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych oraz inne elementy, analogiczne jak w projektach dla szkół prowadzących kształcenie ogólne. Szkoły zawodowe mają możliwość modernizowania oferty kształcenia zawodowego i dostosowywania jej do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy. Możliwa jest także współpraca szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe z pracodawcami i instytucjami rynku pracy służąca podnoszeniu kwalifikacji zawodowych uczniów jako przyszłych absolwentów i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia. Szkoły zawodowe oraz placówki prowadzące kształcenie zawodowe mogą także otrzymać nowoczesne materiały dydaktyczne zapewniające wysoką jakość kształcenia.

Projekty systemowe

Projekt pt. „Zawodowa przyszłość”

Beneficjentem projektu jest Departament Edukacji, Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego.

Projekt obejmował swoim zasięgiem wszystkie szkoły ponadgimnazjalne policealne o profilu medycznym i społecznym, dla których organem prowadzącym jest województwo małopolskie, i zakładał udział 810 uczniów w kursach doskonalących oraz umożliwiających zdobycie dodatkowych kwalifikacji zawodowych, a także w zajęciach pozalekcyjnych lub pozaszkolnych mających na celu rozwój kompetencji kluczowych. Projekt został zakończony w grudniu 2010 r.

W 2010 r. w projekcie udział wzięło 141 uczniów, natomiast od początku jego realizacji 1053 osoby zakończyły uczestnictwo w różnego rodzaju zajęciach. Opracowano standard Programu Rozwoju Szkoły oraz 7 programów rozwojowych dla szkół uczestniczących w projekcie.

Projekt pt. „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce”

Projekt realizowany jest przez Departament Rozwoju Gospodarczego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego. Obejmuje swoim wsparciem wszystkie szkoły zawodowe w Małopolsce, kształcące w 7 kluczowych dla województwa branżach. Uczniowie placówek objętych projektem będą mogli uczestniczyć w specjalistycznych zajęciach branżowych, wykorzystujących w sposób praktyczny nowoczesne narzędzia i metody nauczania. Będą mogli również zapisać się na zajęcia wzmacniające ich kompetencje kluczowe. Dodatkowo w każdym powiecie przewidziano grupowe i indywidualne konsultacje z doradztwa edukacyjno-zawodowego w zakresie planowania kariery edukacyjno-zawodowej. Jednym z kluczowych elementów projektu jest również doposażenie szkół w sprzęt techniczno-dydaktyczny służący podniesieniu jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego.

Postęp rzeczowy realizacji projektu w 2010 r.

W 2010 r. 255 szkół rozpoczęło wdrażanie programów rozwojowych obejmujących:

- ponad 50 różnego typu kursów zawodowych dla uczniów, dających dodatkowe uprawnienia, kwalifikacje i umiejętności,
- dodatkowe zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne dla uczniów, ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych ze szczególnym uwzględnieniem nauk matematyczno-przyrodniczych, ICT oraz języków obcych,
- efektywne programy doradztwa edukacyjno-zawodowego, w tym doradztwo indywidualne i grupowe, w których udział wzięło blisko 1 000 uczestników projektu,

- staże i praktyki oraz wizyty zawodoznawcze we współpracy z przedsiębiorcami, które w ramach programów rozwojowych realizują 122 szkoły.

Łącznie we wszystkich formach wsparcia udział wzięło 9242 uczestników projektu, z czego 2802 uczniów już zakończyło udział w projekcie. W efekcie prowadzonych działań blisko 4 tys. uczniów otrzymało certyfikaty i zaświadczenia potwierdzające dodatkowe kwalifikacje i uprawnienia zapewniające lepszą adaptację na rynku pracy oraz potwierdzające udział w danej formie wsparcia.

Jednocześnie w ramach projektu modernizowana jest baza techno-dydaktyczna szkół. W 2010 r. zakupione zostało wyposażenie do ponad 100 szkół, a 70 szkół wyposażono w specjalistyczny sprzęt oraz nowoczesne materiały dydaktyczne.

4.4.3. Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego w formach szkolnych (Działanie 9.3.)

Działanie oferuje osobom dorosłym możliwość korzystania z kształcenia ustawicznego realizowanego w formach szkolnych. Jego celem jest zwiększenie uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu ustawicznym w formach szkolnych poprzez podniesienie jego jakości i dostępności oraz zwiększenie znaczenia kształcenia ustawicznego jako czynnika oddziałującego na sytuację na rynku pracy. W ramach projektów realizowanych w tym działaniu możliwa jest realizacja wielu zróżnicowanych form wsparcia. Zainteresowani otrzymaniem pomocy mogą korzystać z usług doradczych w zakresie wyboru najbardziej odpowiedniego kierunku kształcenia w formach szkolnych, jak i uczestniczyć w tego rodzaju zajęciach. Istotna jest możliwość potwierdzania posiadanych kwalifikacji przez osoby, które mają umiejętności niezbędne do wykonywania danego zawodu, brak im jednak dokumentów, które by to potwierdzały i umożliwiały tym samym pracę w tym zawodzie. W ramach typów projektów przewidziano również wsparcie dla szkół dla dorosłych, placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego w zakresie kształcenia formalnego w formach szkolnych, które wiąże się z możliwością zmiany przez te jednostki oferty edukacyjnej i dostosowania jej do potrzeb rynku pracy. Szkoły mają możliwość rozwijania nowych, innowacyjnych form kształcenia (np. realizowanych w formie e-learningu). Działanie 9.3. oferuje także środki na przeprowadzenie kampanii informacyjnych w zakresie formalnego kształcenia ustawicznego.

Konkurs w ramach tego Działania został w województwie małopolskim przeprowadzony po raz drugi – pierwszy odbył się w 2008 r. Mając już doświadczenia z realizacji wniosków wyłonionych w jego ramach oraz w wyniku rozstrzygnięcia innych konkursów w Priorytecie IX zdecydowano się na wprowadzenie kryterium dostępu, które uniemożliwiło realizację projektu zakładającego jedynie przeprowadzenie kampanii informacyjnej (*Projekt zakładający kampanie informacyjne w zakresie formalnego kształcenia ustawicznego realizowany jest łącznie z innym typem operacji*). Chcąc zapewnić w maksymalnym stopniu skierowanie wsparcia do osób założono także kryterium dostępu, które zastrzegło zaplanowanie działań skierowanych do szkół i placówek od powiązania ich z zadaniami zakładającymi pomoc dla osób (*Projekt zakładający wsparcie dla szkół dla dorosłych, placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego realizowany jest łącznie z innym typem projektu skierowanym do osób*).

Dostrzeganym problemem kształcenia ustawicznego jest niewielka liczba osób dorosłych po 25. roku życia, która w nim uczestniczy. Grupa ta z uwagi na częste obowiązki zawodowe i rodzinne, a także czas, który upłynął od zakończenia przez nią nauki, ma utrudniony dostęp do edukacji realizowanej w formach szkolnych, co wpływa na mniej korzystną sytuację na rynku pracy w stosunku do osób młodszych, mających więcej możliwości podnoszenia swoich kwalifikacji. Aby ułatwić jej uczestnictwo w tego rodzaju zajęciach, założono premiowanie projektów, które przewidywałyby

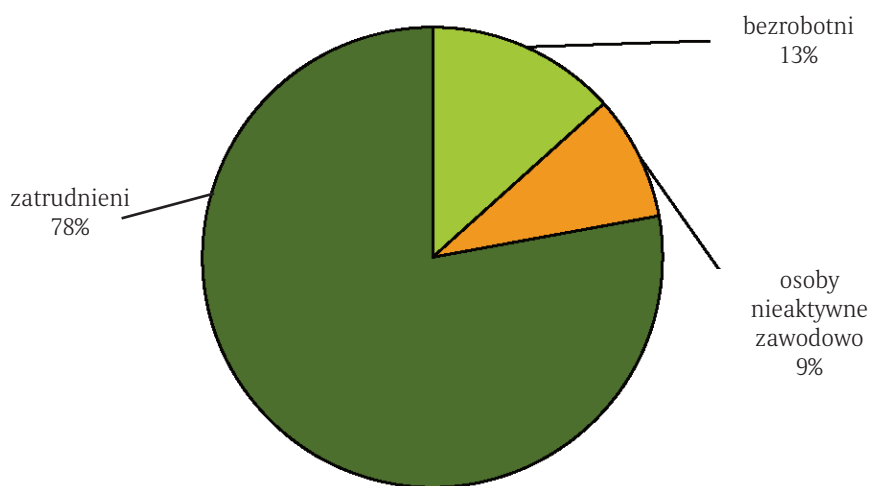
objęcie wsparciem tylko tej grupy docelowej, tj. osób w wieku 25 do 64 lat (kryterium strategiczne: *Grupę docelową w projekcie zakładającym kształcenie w formach szkolnych osób dorosłych stanowią wyłącznie kobiety i mężczyźni w wieku 25 do 64 lat*). Ponadto dodatkowe punkty otrzymać mogły wnioski skierowane przynajmniej w połowie do osób po 45. roku życia (kryterium strategiczne: *co najmniej 50% osób objętych wsparciem w projekcie zakładającym kształcenie w formach szkolnych stanowią kobiety i mężczyźni w wieku 45+*).

Tereny miejskie są w Małopolsce, podobnie jak w innych regionach, centrami usług edukacyjnych. Konsekwencją takiego stanu rzeczy gorszy jest dostęp do ofert związanych z podnoszeniem kwalifikacji na obszarach wiejskich. Mieszkańcy terenów wiejskich ponadto znacznie rzadziej niż osoby zamieszkałe w miastach podnoszą swoje kwalifikacje i korzystają z formalnego kształcenia ustawicznego. Chcąc poprawić dostępność tego rodzaju edukacji na terenach wiejskich wprowadzono w Planie Działania premię punktową dla wniosków, które obejmują swym zasięgiem mieszkańców terenów wiejskich (kryterium strategiczne: *co najmniej 50% osób objętych wsparciem w projekcie to osoby zamieszkałe na obszarach wiejskich (poza granicami administracyjnymi miast)*).

Grupy docelowe

Zgodnie z zapisami Szczegółowego Opisu Priorytetów PO KL grupami docelowymi w kształceniu formalnym osób dorosłych mogą być osoby w wieku 25 do 64 lat (oraz osoby nieuczące się w wieku 18–24 lata) zgłaszające z własnej inicjatywy chęć kształcenia ustawicznego w formach szkolnych, szkoły dla dorosłych, placówki kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego prowadzące formalne kształcenie ustawiczne, partnerzy społeczno-gospodarczy oraz pracodawcy. Spośród 1,9 tys. osób, które planuje się objąć wsparciem, 13% stanowić będą osoby bezrobotne, 9% osoby nieaktywne zawodowo, zaś 78% osoby zatrudnione.

Wykres 49. Struktura uczestników projektów w Działaniu 9.3.

Źródło: opracowanie własne

Spośród wszystkich projektów pięć adresowanych łącznie do 1,7 tys. osób zakłada, że co najmniej połowa spośród nich mieszkać będzie na terenach wiejskich. Tym samym spełniają one najwyżej w tym konkursie punktowane kryterium strategiczne. Dwa projekty skierowane zostały w całości do osób w wieku od 25 do 64 lat, z czego jeden zakładał dodatkowo, że pomoc otrzymają jedynie osoby

po 45. roku życia. Łącznie rekomendowane projekty zakładają, że wsparcie otrzyma 108 osób w wieku 25 do 64 lat.

Formy wsparcia

W ramach Działania 9.3. podpisano umowy z 8 beneficjentami. Założyli oni realizację następujących typów projektów:

1. *Kampanie informacyjne w zakresie formalnego kształcenia ustawicznego* – 2 wnioski (dodatkowo 1 wniosek rekomendowany do dofinansowania, który z uwagi na poziom kontraktacji nie mógł otrzymać dofinansowania);
2. *Kształcenie w formach szkolnych osób dorosłych z własnej inicjatywy zainteresowanych uzupełnieniem lub podwyższeniem swojego wykształcenia i kwalifikacji ogólnych i zawodowych* – 3 wnioski (dodatkowo 1 wniosek rekomendowany do dofinansowania, który z uwagi na poziom kontraktacji nie mógł otrzymać dofinansowania);
3. *Programy formalnego potwierdzania kwalifikacji ogólnych i zawodowych zdobytych w sposób pozaformalny i nieformalny* – 4 wnioski (dodatkowo 1 wniosek rekomendowany do dofinansowania, który z uwagi na poziom kontraktacji nie mógł otrzymać dofinansowania);
4. *Usługi doradcze dla osób dorosłych z własnej inicjatywy zainteresowanych kształceniem formalnym w zakresie wyboru kierunku i formy kształcenia formalnego* – 2 wnioski.

Żaden z wnioskodawców nie zaplanował realizacji 5. typu projektu, tj. *Wsparcia dla szkół dla dorosłych, placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego w zakresie kształcenia formalnego*. W województwie małopolskim ten typ operacji zgodnie z brzmieniem kryterium dostępu mógł być realizowany tylko łącznie z innym typem projektu skierowanym do osób. W znaczącym stopniu zmniejszyło to zainteresowanie beneficjentów realizacją tego typu projektu.

Interesującym typem projektu są programy potwierdzania kwalifikacji ogólnych i zawodowych. Wnioskodawcy, którzy założyli realizację tego rodzaju przedsięwzięcia, zaplanowali odpowiednio w każdym z 4 projektów:

1. 400 egzaminów mistrzowskich z zakresu zawodów: murarz, technolog robót wykończeniowych w budownictwie, malarz-tapeciarz, stolarz, mechanik pojazdów samochodowych, cukiernik, fryzjer oraz egzaminu kwalifikacyjnego na tytuł zawodowy mistrza w zawodzie sprzedawca i kucharz;
2. 400 egzaminów mistrzowskich oraz na tytuł zawodowy z zakresu zawodów: kamieniarz, betoniarz-zbrojarz, cieśla, murarz, posadzkarz, elektryk, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, monter sieci wodnych i kanalizacyjnych, monter instalacji gazowych, monter sieci gazowych;
3. 126 egzaminów na tytuł zawodowy kucharz małej gastronomii;
4. 600 egzaminów mistrzowskich z zakresu zawodów m.in.: cukiernik, piekarz, sprzedawca, mechanik pojazdów samochodowych, blacharz samochodowy, fryzjer, ślusarz, operator obrabiarek skrawających, murarz, betoniarz-zbrojarz, glazurnik, technolog robót wykończeniowych.

Łącznie zaplanowano przeprowadzenie 1526 egzaminów. W dwóch innych projektach przewidziano realizację w szkołach policealnych następujących kierunków kształcenia – technik weterynarii (ok. 25 osób), technik usług kosmetycznych (ok. 40 osób) oraz technik usług fryzjerskich (ok. 25 osób). Przewidziano również realizację zajęć dla 20 osób w technikum dla dorosłych na kierunku technik usług fryzjerskich. Podsumowując, tytuł technika będzie mogło uzyskać 110 osób.

W przypadku projektów odrzuconych założono realizację następujących typów projektów:

1. *Kampanie informacyjne w zakresie formalnego kształcenia ustawicznego* – 4 wnioski;
2. *Kształcenie w formach szkolnych osób dorosłych z własnej inicjatywy zainteresowanych uzupełnieniem lub podwyższeniem swojego wykształcenia i kwalifikacji ogólnych i zawodowych* – 11 wniosków;
3. *Programy formalnego potwierdzania kwalifikacji ogólnych i zawodowych zdobytych w sposób pozaformalny i nieformalny* – 5 wniosków;
4. *Usługi doradcze dla osób dorosłych z własnej inicjatywy zainteresowanych kształceniem formalnym w zakresie wyboru kierunku i formy kształcenia formalnego* – 8 wniosków;
5. *Wsparcie dla szkół dla dorosłych, placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego w zakresie kształcenia formalnego* – 3 wnioski.

W przypadku projektów odrzuconych znacząco częściej występowały przypadki wniosków, które zakładały realizację 2. i 4. typu projektów. Problemem tego rodzaju projektów był opis potrzeby realizacji i grupy docelowej, które najczęściej decydowały o ich odrzuceniu. Spośród 20 projektów odrzuconych z powodu niespełnienia kryteriów merytorycznych, 12 nie uzyskało wymaganej liczby punktów w polu 3.1., a 8 w polu 3.2. Również przedstawienie zaplanowanych działań oraz spodziewanych rezultatów było przyczyną nierekomendowania wniosków do dofinansowania (odpowiednio 10 i 8 przypadków).

Spośród 10 rekomendowanych do dofinansowania wniosków 7 spełniało przynajmniej jedno kryterium strategiczne. Jednak z uwagi na fakt, że poziom kontraktacji pozwolił ostatecznie na zawarcie 8 umów o dofinansowanie, spełnianie kryteriów strategicznych nie miało tak decydującego – jak w przypadku konkursów nr PO KL/9.1.1/I/10 oraz PO KL/9.1.2/I/10 – znaczenia dla możliwości otrzymania przez wnioskodawców środków na realizację zaplanowanych działań. Najczęściej spełniane kryterium brzmiało: *co najmniej 50% osób objętych wsparciem w projekcie to osoby zamieszkałe na obszarach wiejskich* – 5 przypadków (dodatkowo 1 wniosek, który z uwagi na odrzucenie go przez jednego z oceniających pomimo uzyskania rekomendacji nie otrzymał ostatecznie punktów za spełnienie tego kryterium strategicznego). Umożliwiało ono uzyskanie największej w tym konkursie premii – 15 pkt. 3 wnioski spełniały kryterium *Grupę docelową w projekcie zakładającym kształcenie w formach szkolnych osób dorosłych stanowią wyłącznie kobiety i mężczyźni w wieku 25 do 64 lat*, związane z możliwością uzyskania 10 pkt. Pozostałe kryteria¹⁶ spełniane były każdorazowo przez 1 wniosek. Podobnie jak w innych konkursach, najczęściej spełniane przez projektodawców było to kryterium strategiczne, które gwarantowało możliwość otrzymania największej premii punktowej.

W porównaniu z 2008 rokiem nastąpiła istotna zmiana rodzajów działań przewidzianych do realizacji w zatwierdzonych wnioskach. Spośród 2 projektów wyłonionych do dofinansowania w pierwszym naborze jeden miał w całości charakter informacyjno-promocyjny, a drugi przewidywał prowadzenie liceum dla dorosłych dla 50 słuchaczy. Należy podkreślić nie tylko wyższą efektywność aplikowania wnioskodawców w 2010 roku (31% projektów spośród wszystkich złożonych zostało ocenionych pozytywnie wobec 3% w 2008 roku), ale przede wszystkim pojawienie się dzięki dofinansowaniu dostępnemu w Działaniu 9.3. PO KL bogatszej oferty edukacyjnej skierowanej do osób dorosłych. Obejmuje ona zróżnicowane formy wsparcia, zgodnie z katalogiem wskazanym w Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL, które pozwalają mieszkańcom regionu zarówno na uczestnictwo w kształceniu ustawicznym realizowanym w formach szkolnych, jak i na potwierdza-

¹⁶ „Co najmniej 50% osób objętych wsparciem w projekcie zakładającym kształcenie w formach szkolnych stanowią kobiety i mężczyźni w wieku 45+” (5 pkt) oraz „Projekt jest komplementarny z inwestycjami zrealizowanymi (np. w ramach ZPORR) bądź będącymi w trakcie realizacji (np. w ramach MRPO) (decyduje moment zawarcia umowy o dofinansowanie inwestycji komplementarnej) finansowanymi ze źródeł wspólnotowych innych niż Europejski Fundusz Społeczny” (10 pkt).

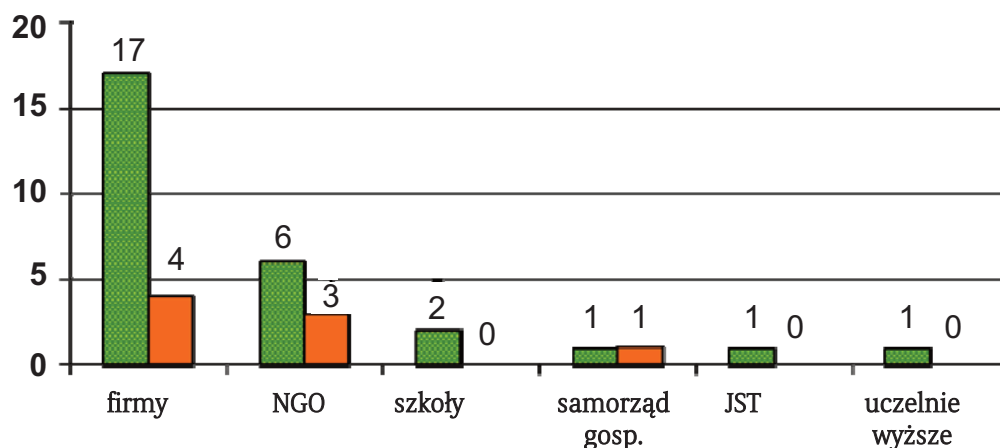
nie posiadanych przez siebie kwalifikacji dzięki możliwości zdawania egzaminów mistrzowskich oraz egzaminów na tytuł zawodowy.

Beneficjenci

Projekty złożone w odpowiedzi na konkurs (32) przygotowane zostały przez 28 wnioskodawców (jeden spośród nich składał 3 aplikacje, 2 podmioty złożyły po 2 wnioski). Zdecydowanie najliczniejsza grupa spośród projektodawców wywodzi się spoza województwa małopolskiego (11), drugim w kolejności obszarem, z którego pochodzą zainteresowani uzyskaniem dofinansowania, jest miasto Kraków (10 wniosków). Powiat oświęcimski reprezentowany był przez 2 wnioskodawców, zaś powiaty: chrzanowski, myślenicki, nowotarski, nowosądecki oraz Tarnów przez jednego. Zaledwie jeden podmiot spośród aplikujących to jednostka samorządu terytorialnego, większość stanowiły przedsiębiorstwa (17) i stowarzyszenia (5, ponadto jedna fundacja). Poza tym wnioski złożyły szkoły (2 przypadki) oraz uczelnia wyższa i izba rzemieślnicza. Zarówno kształcenie ustawiczne, jak i przeprowadzanie egzaminów mistrzowskich nie jest w Polsce domeną samorządu terytorialnego. Dlatego też nie dziwi duża aktywność podmiotów prywatnych, których często podstawową działalnością jest realizacja oferty edukacyjnej skierowanej do osób dorosłych (zakłady doskonalenia zawodowego, samorządy zawodowe i gospodarcze, szkoły policealne).

Spośród 8 beneficjentów, którzy podpisali z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Krakowie umowy o dofinansowanie, połowę stanowią przedsiębiorstwa, 3 są stowarzyszeniami, a 1 podmiot reprezentuje samorząd zawodowy i gospodarczy.

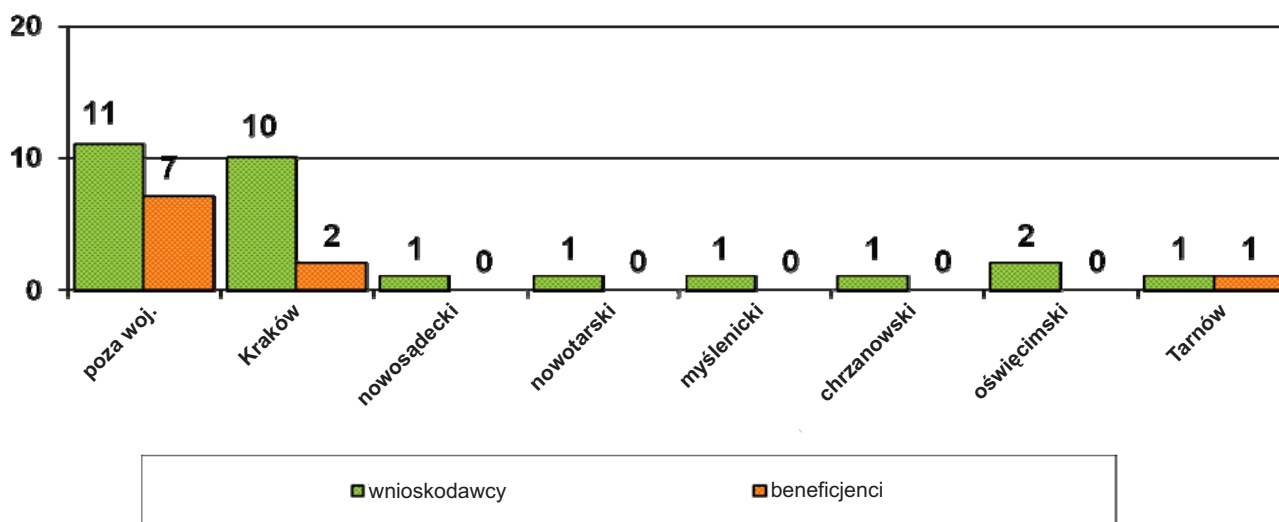
Wykres 50. Liczba wnioskodawców i beneficjentów wg formy prawnej.

Źródło: opracowanie własne

Struktura skuteczności aplikowania w zależności od siedziby wnioskodawcy przedstawia się zaś następująco.

Wykres 51. Liczba wniosków wg siedziby projektodawców.

Źródło: opracowanie własne

Spośród 4 firm, które uzyskały dofinansowanie, tylko jedna swą siedzibę ma w Małopolsce (w Krakowie). Na 9 przedsiębiorstw składających aplikacje i wywodzących się spoza regionu 3 wnioski zostały ocenione pozytywnie i stały się przedmiotem umowy o dofinansowanie.

Ogólna skuteczność przedsiębiorstw w aplikowaniu o środki dostępne w Działaniu 9.3. jest niska i kształtuje się na poziomie 23,5%. Wysoki wskaźnik odnotowały organizacje pozarządowe – 50% oraz samorząd gospodarczy. W tym ostatnim przypadku jednak, w którym tylko jeden podmiot ubiegał się o dofinansowanie i został pozytywnie oceniony, jednostkowa sytuacja nie pozwala na dokonanie na tej podstawie szerszej analizy. Podobnie jedyny wnioskodawca będący jednostką samorządu terytorialnego nie uzyskał wprawdzie dofinansowania, jednak został pozytywnie oceniony i nie miał możliwości podpisania umowy jedynie ze względu na wyczerpanie środków przewidzianych na tego-roczny konkurs.

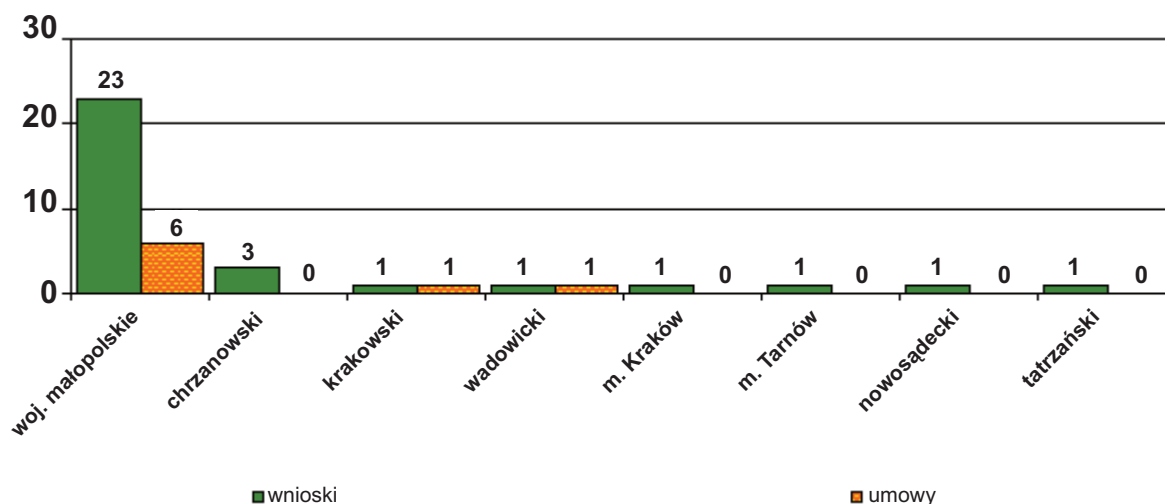
Obszar realizacji

Specyfiką Działania 9.3. w porównaniu z innym naborami przeprowadzanymi w Priorytecie IX PO KL jest kierowanie wsparcia przeważnie do całego województwa. Wsparciem obejmowane są osoby dorosłe, które nie są w chwili rekrutacji związane z konkretną jednostką (np. szkołą), w której będzie realizowany projekt.

Spośród wszystkich złożonych projektów aż 23 wskazywały jako obszar realizacji całe województwo małopolskie, zaś 3 wnioski skierowane były do mieszkańców powiatu chrzanowskiego. Złożono ponadto po jednym projekcie zakładającym realizację projektu dla Krakowa, Tarnowa, powiatu krakowskiego, nowosądeckiego, wadowickiego i tatrzańskiego. Poza powiatem chrzanowskim żadna szczególna jednostka samorządu terytorialnego nie była przedmiotem dużego zainteresowania Wnioskodawców. W sposób jednoznaczny dominowały projekty, które zakładały możliwość udziału w projekcie mieszkańców całego województwa (72% wniosków).

Dominacja projektów skierowanych do obszaru całego województwa utrzymała się również wśród projektów dofinansowanych – 6 spośród nich (75%) zakłada taki właśnie obszar realizacji. Jedynie dwa projekty odnoszą się do konkretnych powiatów – krakowskiego i wadowickiego.

Wykres 52. Obszar realizacji projektów.

Źródło: opracowanie własne

Wnioski

1. Pomimo premiowania punktami strategicznymi projektów, które zakładają już na etapie przygotowania wniosku, iż wsparcie otrzymają jedynie osoby w wieku 25–64 lata, liczba takich projektów jest niska (2 – w tym jeden nie zakłada kształcenia formalnego, lecz potwierdzanie kwalifikacji zawodowych i przeprowadzenie egzaminów mistrzowskich). Utrzymanie preferencji dla wnioskodawców kierujących wsparcie do osób po 25. roku życia jest niezbędne, zasadne jest jednak zwiększenie liczby punktów, które mogą otrzymać tego rodzaju aplikacje – do co najmniej 20.
2. Dwa spośród rekomendowanych do dofinansowania projektów zakładają przeprowadzenie kampanii informacyjnych. Zgodnie z kryterium dostępu *Projekt zakładający kampanie informacyjne w zakresie formalnego kształcenia ustawicznego realizowany jest łącznie z innym typem operacji* przewidują one realizację także innego rodzaju działań, spełniają więc założenia Planów Działania. Koncentrując się jednak na strukturze złożonych wniosków należy zauważyć, że jeden z nich w praktyce zakłada zorganizowanie niemal wyłącznie kampanii informacyjnej. Spośród ogółu kosztów przeznaczonych na sfinansowanie działań merytorycznych (tj. nieobejmujących wydatków ponoszonych na zarządzanie) przewiduje on bowiem, że 94,7% z nich pokryje wydatki przeznaczone na kampanię informacyjną (w drugim projekcie odsetek ten to 27,9%). By uniknąć tego rodzaju projektów, które spełniają formalnie kryterium dostępu nie realizując jednak w pełni przesłanek uzasadniających jego treść, należy rozważyć zmianę jego brzmienia, np. *Projekt zakładający kampanie informacyjne w zakresie formalnego kształcenia ustawicznego realizowany jest łącznie z innym typem operacji. Wartość odpowiednich zadań wskazanych w budżecie wiążących się z realizacją kampanii informacyjnej nie może przekraczać 40% wartości kosztów bezpośrednich projektu*. Poziom 40% ma charakter szacunkowy i jest punktem wyjścia do dalszej dyskusji.

4.4.4. Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty (Działanie 9.4.)

Dostosowanie kwalifikacji nauczycieli, instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz kadr administracyjnych instytucji systemu oświaty do wymogów związanych ze strategicznymi kierunkami rozwoju regionów, zmianą kierunków kształcenia, zapotrzebowaniem na nowe kwalifikacje oraz zmieniającą się sytuacją demograficzną w systemie oświaty to cel niniejszego działania.

Projekty systemowe

Projekt pt. „Doskonalenie zawodowe nauczycieli w dziedzinie wykorzystania technologii informacyjnej”

Projekt realizowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie przewiduje szkolenia dla 6 tys. małopolskich nauczycieli przedmiotów nieinformatycznych.

Program kursu obejmuje 80 godzin zajęć z zakresu wykorzystania komputera, multimediów i Internetu w pracy dydaktycznej. Oprócz poszerzenia kompetencji informatycznych uczestnicy szkoleń mają możliwość bezpłatnego zdawania egzaminu ECDL.

W projekcie w 2010 r. 1,6 tys. nauczycieli z Małopolski (w tym 961 osób to nauczyciele z obszarów wiejskich, a 54 to nauczyciele przedmiotów zawodowych) nabyło umiejętności z zakresu wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnej, w tym 78 nauczycieli przeszkolonych zostało w systemie zdalnym metodą blended-learning. Dodatkowo opracowano i wydano materiały szkoleniowe ściśle odpowiadające standardom przygotowania wszystkich nauczycieli w zakresie technologii informacyjnej i informatyki MEN (2050 egz.).

W 2010 r. okres realizacji projektu został wydłużony do końca czerwca 2012 r. Zgodnie z decyzją Zarządu Województwa Małopolskiego wartość projektu została zwiększona do kwoty 11,5 mln zł. Grupę docelową projektu zwiększono z 2,9 tys. do 6 tys. nauczycieli.

Od początku realizacji projektu w doskonaleniu zawodowym uczestniczyło 3,4 tys. nauczycieli, w tym: 1,8 tys. nauczycieli z obszarów wiejskich i 217 nauczycieli kształcenia zawodowego.

Projekt pt. „Modernizacja systemu doskonalenia kadr szkół zawodowych w Małopolsce”

Realizatorem projektu jest Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Krakowie. Projekt ma na celu podniesienie kompetencji nauczycieli szkół zawodowych funkcjonujących w Małopolsce i stanowi uzupełnienie działań w zakresie poprawy jakości szkolnictwa zawodowego w regionie, realizowanych w ramach projektu „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce”. Wartość projektu to 10 mln zł.

Pozwala on na objęcie wsparciem 3 tys. osób należących do kadry pedagogicznej szkół zawodowych, w szczególności nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu. Nauczyciele uczestniczą w seminariach i szkoleniach rozwijających kwalifikacje w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii w procesie kształcenia, prowadzenia zajęć metodą ćwiczeniową oraz metodą projektu, wykorzystania technologii informatycznych w procesie kształcenia zawodowego. Dzięki realizacji kursów i praktyk w wiodących firmach, zakładach rzemieślniczych i szkołach wyższych 960 nauczycieli zapozna się ze stosowanymi współcześnie w nauczonym przez nich zawodzie rozwiązaniami, a także najnowszymi osiągnięciami techniczno-technologicznymi w poszczególnych branżach.

W 2010 r. opracowano 3 programy dla nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących oraz przeprowadzono szkolenia dla dyrektorów szkół zawodowych, liderów zmiany szkół zawodowych oraz pracowników administracyjnych systemu oświaty (225 uczestników projektu). Opracowano także

programy szkoleń (jęz. angielski i jęz. niemiecki dla 7 branż) i przeszkolono 48 uczestników projektu, jak również przeprowadzono kurs doskonalenia zawodowego dla 20 nauczycieli zawodu (kurs kwalifikacyjny SEP).

Projekty innowacyjne

Projekt pt. „DiAMEnT – Dostrzec i Aktywizować Możliwości, Energję, Talenty”

W 2009 r. rozpoczęto realizację projektu innowacyjnego systemowego. Beneficjentem projektu pt. „DiAMEnT – Dostrzec i Aktywizować Możliwości, Energję, Talenty” jest Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w partnerstwie z Wyższą Szkołą Biznesu National Louis University. Wartość projektu wynosi 20 000 000 zł, a okres jego realizacji potrwa do końca roku 2013. Projekt realizowany jest w ramach tematu: *Proces dydaktyczny ukierunkowany na efekty uczenia się, w tym kształtujący kompetencje twórczego myślenia, innowacyjności i pracy zespołowej wśród uczniów*.

Celem projektu jest stworzenie systemowych rozwiązań programowych i organizacyjnych dla województwa małopolskiego, służących wspieraniu uczniów zdolnych w zakresie kompetencji kluczowych w następujących obszarach: jęz. angielski, matematyka, przedsiębiorczość, technologie informacyjno-komunikacyjne na 3 etapach kształcenia.

Projekt został ukierunkowany na pracę z uczniem zdolnym, przygotowaną i prowadzoną w sposób innowacyjny, systemowy w skali całego województwa, o czym świadczy zaangażowanie różnych podmiotów i środowisk oświatowych w celu stworzenia koalicji na rzecz pracy z uczniem zdolnym, współpraca z uczelnią wyższą oraz międzynarodowymi ekspertami, szeroka grupa beneficjentów ostatecznych (uczniowie wszystkich etapów kształcenia), szeroki zakres kompetencji rozwijanych w ramach projektu oraz różnorodny charakter działań podejmowanych w projekcie.

W 2010 r. w ramach projektu zrealizowano kurs dla edukatorów projektu „Jak wspierać nauczycieli w pracy z uczniem zdolnym?” oraz warsztaty dla edukatorów klas 1–3 oraz konferencje dla przedstawicieli JST, dyrektorów szkół województwa małopolskiego i wizytatorów Kuratorium Oświaty w Krakowie. W trakcie warsztatów dla nauczycieli Powiatowych Ośrodków Wspierania Uczniów Zdolnych – POWUZ przeszkolono łącznie 747 nauczycieli.

Zrealizowano warsztaty dla nauczycieli różnych specjalności przygotowujących do indywidualizowania pracy z uczniem zdolnym w szkole (łącznie 1248 godz. dyd., 1478 przeszkolonych nauczycieli) oraz szkolenia dla nauczycieli klas 1–3 przygotowujące do realizacji programu z zakresu rozwijania twórczego myślenia (łącznie 1175 godz. dyd., 923 przeszkolonych nauczycieli). Przeprowadzono testy diagnozujące uzdolnienia w grupie ok. 27 000 uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (ok. 8% populacji dzieci i młodzieży województwa). Rozpoczęto tak, że wdrażanie programu uzupełniającego z zakresu rozwijania twórczego myślenia w kl. I–III szkoły podstawowej (300 szkół, 10 000 uczniów).

W ramach projektu utworzono 174 POWUZ i uruchomiono 150 POWUZ. Wyłoniono grupy 19 opiekunów POWUZ i przeprowadzono dla nich szkolenia. Rozpoczęto realizację zajęć w POWUZ dla 431 grup (łącznie 4265 godz. dyd.) i przygotowania organizacyjne do uruchomienia kolejnych grup w POWUZ od lutego 2011 r.

Przygotowano platformę edukacyjną na potrzeby realizacji naukowych kół e-learningowych i zajęć w POWUZ, a następnie uruchomiono i zrealizowano zajęcia kół e-learningowych dla 108 osób w 4 grupach (łącznie 128 godz. dyd.).

W 2010 r. w projekcie prowadzone były prace badawcze w ramach:

- Ewaluacji szkoleń, służących przygotowaniu użytkowników do udziału w testowaniu produktów. W badaniach zastosowano technikę ankiety audytoryjnej. Zbierano informacje na

temat oceny efektów odbytych szkoleń oraz opinie na temat wstępnych wersji produktów, prezentowanych na szkoleniach. Wyniki badań są obecnie opracowywane, zgodnie z harmonogramem realizacji projektu raporty zawierające prezentacje wyników oraz wnioski powstaną do końca 2011 r.

- Ewaluacji diagnozy uzdolnień uczniów. Powstał raport, który zawiera analizę przydatności zastosowanych narzędzi badawczych oraz wnioski podsumowujące. Na podstawie sformułowanych w raporcie rekomendacji zostaną wprowadzone modyfikacje przy opracowywaniu finalnych wersji produktów.

Działania upowszechniające i włączające do głównego nurtu polityki kierowane były do różnych grup odbiorców:

- Na poziomie centralnym/ponadwojewódzkim. Koncepcja wspierania uzdolnień uczniów opracowana w ramach projektu została przekazana na spotkaniu z ministrem edukacji narodowej. Efektem było włączenie kierownika projektu do grupy ekspertów MEN pracujących nad centralnym systemem pracy z uczniami zdolnymi, który jest przygotowywany przez MEN, dzięki czemu będzie możliwy transfer doświadczeń z realizacji projektu na poziom ogólnopolski.
- Założenia projektu i jego produkty oraz dotychczasowy przebieg ich testowania zostały na zaproszenie MEN zaprezentowane na ogólnopolskiej konferencji organizowanej w ramach Roku Odkrywania Talentów. Efektem było uzyskanie opinii na temat wdrażanych rozwiązań oraz zebranie informacji o możliwości transferu produktów projektu na poziom ponadwojewódzki.
- Prezentacja produktów projektu miała miejsce podczas wizyty studyjnej przedstawicieli województwa pomorskiego u lidera i partnera projektu. Efektem wizyty było ustalenie zakresu rozwiązań testowanych w ramach projektu, które mogą być wykorzystane przy tworzeniu systemu pracy z uczniami zdolnymi, przygotowywanego w ramach rozpoczętego projektu innowacyjnego PO KL przez województwo pomorskie.
- Na poziomie wojewódzkim. Na posiedzeniu RST, akceptującej strategię wdrażania projektu, przedstawiciele kluczowych instytucji i organizacji wojewódzkich wchodzących w skład RST zostali zapoznani z założeniami systemu diagnozy uzdolnień i narzędziami do diagnozy. Zostali z nimi również zapoznani przedstawiciele JST na konferencji „Rola samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu pracy z uczniami zdolnymi” oraz dyrektorzy szkół województwa małopolskiego na 17 konferencjach powiatowych/międzypowiatowych. Wyniki diagnozy uzdolnień zostały zaprezentowane na wojewódzkiej konferencji dla przedstawicieli JST, podczas której zebrano deklaracje tworzenia POWUZ w poszczególnych powiatach/gminach. Efektem konferencji było zapoznanie z produktami projektu 1360 przedstawicieli kadr zarządzających oświatą, zebranie opinii na temat wstępnych wersji produktów oraz zagwarantowanie ich udziału w testowaniu produktów, szczególnie w organizacji diagnozy uzdolnień i tworzeniu na jej podstawie sieci POWUZ w województwie. Rozwiązania organizacyjne i merytoryczne wypracowane na etapie przygotowania zostały przedstawione konwentowi starostów województwa małopolskiego, co pozwoliło na włączenie JST w proces opiniowania produktów. Informacje nt. produktów projektu były przekazywane na posiedzeniach Rady Programowej projektu, co pozwala na specjalistyczne opiniowanie prezentowanych rozwiązań. Informacje o produktach przekazywane były użytkownikom przez stronę internetową projektu, publikacje prasowe, prezentacje podczas targów innowacji, wystaw, konferencji edukacyjnych oraz na szkoleniach przygotowujących użytkowników do udziału w testowaniu produktów. Pozwala to na zapoznawanie z założeniami testowanej innowacji oraz uświadamia korzyści wynikające z jej wykorzystania w praktyce edukacyjnej.

4.5. ODDOLNE INICJATYWY LOKALNE REALIZOWANE W RAMACH PRIORYTETU VI, VII I IX PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI

4.5.1 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich (Działanie 6.3.)

Podniesienie zdolności do zatrudnienia oraz mobilności przestrzennej i zawodowej osób zamieszkujących na obszarach wiejskich poprzez przygotowanie ich do podjęcia pracy w zawodach pozarolniczych oraz wykorzystania szans związanych z powstawaniem nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich to cel Działania 6.3.

W ramach projektów przewidziano formy wsparcia przyczyniające się do poprawy sytuacji na rynku pracy osób pozostających bez zatrudnienia, które odpowiadają specyfice obszarów wiejskich. Wsparcie ukierunkowane jest na rzecz rozwiązywania problemów mieszkańców wsi w obszarze zatrudnienia.

Grupy docelowe

W ramach projektów, które zostały rekomendowane do dofinansowania w 2010 r., wsparciem zostaną objęte 274 osoby. Beneficjentami ostatecznymi w przypadku tych projektów są przede wszystkim osoby bezrobotne – 62% ogółu (171 osób), natomiast osoby długotrwale bezrobotne stanowią zaledwie 11% wszystkich uczestników (31 osób). Osoby nieaktywne zawodowo stanowią 35% uczestników projektów, a pozostałe 3% stanowią osoby zatrudnione. Projektodawcy zaplanowali przede wszystkim wsparcie dla kobiet, które stanowiły 55% uczestników projektów. Średnia wartość wsparcia na 1 uczestnika oscyluje wokół 3 tys. zł.

W latach 2008–2010 w projektach dotyczących aktywizacji zawodowej mieszkańców gmin wiejskich, wiejsko-miejskich i miast do 25 tys. mieszkańców udział rozpoczęło 1826 osób, a zakończyły 1294 osoby.

Formy wsparcia

W ramach konkursu możliwe było aplikowanie o dofinansowanie realizacji następujących typów projektów:

1. Projekty przyczyniające się do aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich, poprawy zdolności do zatrudnienia oraz rozwoju usług aktywizacyjnych (z wyłączeniem instrumentów objętych zasadami pomocy publicznej);
2. Wsparcie lokalnych inicjatyw informacyjnych, szkoleniowych i doradczych, promujących aktywizację zawodową na poziomie lokalnym;
3. Rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym.

Wszystkie przyjęte do realizacji projekty wpisują się w 2. typ operacji, przewidują bowiem organizację szkoleń, doradztwa czy akcji promocyjnych dotyczących aktywizacji zawodowej na poziomie lokalnym. W ramach projektów realizowano przede wszystkim (5 projektów) szkolenia/warsztaty z zakresu poruszania się po rynku pracy (odkrywanie własnych możliwości i umiejętności, analiza niepowodzeń w poszukiwaniu pracy, przygotowanie dokumentów aplikacyjnych). Każdy z projektów przewiduje szkolenia umożliwiające nabycie nowych lub podniesienie kwalifikacji zawodowych. Tematyka tych szkoleń jest bardzo zróżnicowana i obejmuje:

- podstawy przedsiębiorczości (w tym turystyka wiejska i agroturystyka) (4 projekty),
- obsługę kasy fiskalnej (4 projekty),
- wizaż (3 projekty),
- księgowość (3 projekty),
- kursy językowe (3 projekty),
- stylizację paznokci (2 projekty),
- kosmetykę (2 projekty),
- kadry/płace (2 projekty),
- bukiciarstwo i dekorację stołu (2 projekty),
- kursy ITC (2 projekty),
- obsługę wózków jezdniowych (1 projekt),
- prace biurowe (1 projekt),
- obsługę koparki (1 projekt),
- eko-monter – montaż urządzeń solarnych (1 projekt),
- krawiectwo (1 projekt),
- garncarstwo i rzeźba (1 projekt),
- kurs prawa jazdy kat. B (1 projekt),
- technologię robót wykończeniowych (1 projekt).

W projektach przewidziano również świadczenie usług doradczych zawodowych (w 3 projektach) oraz poradnictwo psychologiczne (także w 3 projektach).

W jednym z realizowanych projektów przewidziano przeprowadzenie kampanii informacyjno-promocyjnej mającej na celu poprawę sytuacji osób wchodzących na lokalny rynek pracy (w szczególności bezrobotnej młodzieży w wieku 18–24 lata).

Warunkiem realizacji projektu w ramach Działania jest udział społeczności lokalnej w tworzeniu założeń projektu i/lub w jego realizacji. W projektach przyjętych do realizacji w 2010 r. potencjalni uczestnicy angażowani byli przez projektodawców przede wszystkim na etapie przygotowania projektu. Zapotrzebowanie na określone wsparcie identyfikowano opierając się na przeprowadzonych konsultacjach wśród przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych, lokalnych władz i potencjalnych BO. Koncepcje projektu powstawały również na bazie przeprowadzonych kampanii społecznych, podczas których przeprowadzano ankiety/wywiady indywidualne oraz badano opinie sołeckich rad.

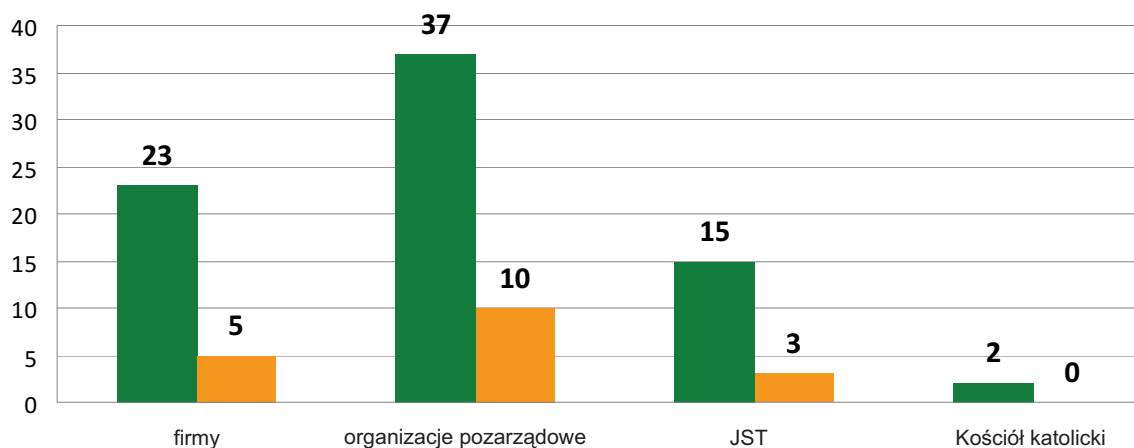
W przypadku inicjatyw lokalnych o charakterze aktywizacyjnym wprowadzono kryterium strategiczne premiujące projekty przewidujące zastosowanie elementów modelu aktywizacji środowisk lokalnych wypracowanych na podstawie zwalidowanych rezultatów *Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL*. Kryterium miało marginalne znaczenie, gdyż zostało spełnione zaledwie w jednym projekcie spośród osiemnastu wyłonionych w konkursie.

Beneficjenci

Największe zainteresowanie składaniem projektów na konkurs w ramach Działania 6.3. przejawiały organizacje pozarządowe. Tego typu formę organizacyjno-prawną posiadało 37 projektodawców (48%). Następne w kolejności pod względem liczebności były firmy – 23 podmioty (30%). Najmniej licznie reprezentowane były jednostki samorządu terytorialnego – 15 wnioskodawców (20%) i Kościół katolicki – 2 podmioty (parafie).

Najwyższą skutecznością w aplikowaniu o środki finansowe wykazały się organizacje pozarządowe, ponad 27%, a najniższą parafie – żaden z projektów złożonych przez tego typu podmiot nie uzyskał dofinansowania – Wykres 53.

Wykres 53. Liczba projektodawców i beneficjentów w Działaniu 6.3 PO KL.

Źródło: opracowanie własne

Aktywność lokalnych środowisk w aplikowaniu o środki wzrosła w porównaniu z poprzednim rokiem. W 2010 roku wpłynęło 77 wniosków, czyli o 19 więcej niż w poprzednim roku, ale o 4 mniej niż w 2008 r. Należy jednak pamiętać, że w 2008 roku 53% wnioskodawców stanowiły podmioty mające swe siedziby w Krakowie, Tarnowie oraz Nowym Sączu. W 2009 i 2010 r. ze względu na zastosowane w Planie Działania kryterium dostępu dotyczącego realizatora projektu, który musi pochodzić z obszaru realizacji projektu, „wielkomiejscy” wnioskodawcy nie brali udziału w konkursach.

W latach 2008–2010 najwięcej projektów złożyli projektodawcy z terenu: m. Krakowa oraz gmin: Klucze, Chrzanów, Gorlice (miasto) – Wykres 54. Natomiast projekty nie były składane przez podmioty mające siedzibę w Małopolsce centralnej, południowo-zachodniej i wschodniej.

Wykres 54. Projektodawcy wg siedziby w latach 2008–2010.

Map of Świętokrzyskie Voivodeship showing the number of enterprises per commune in 2008, categorized by size. The map uses a color scale from yellow (1) to dark purple (45).

Legend:

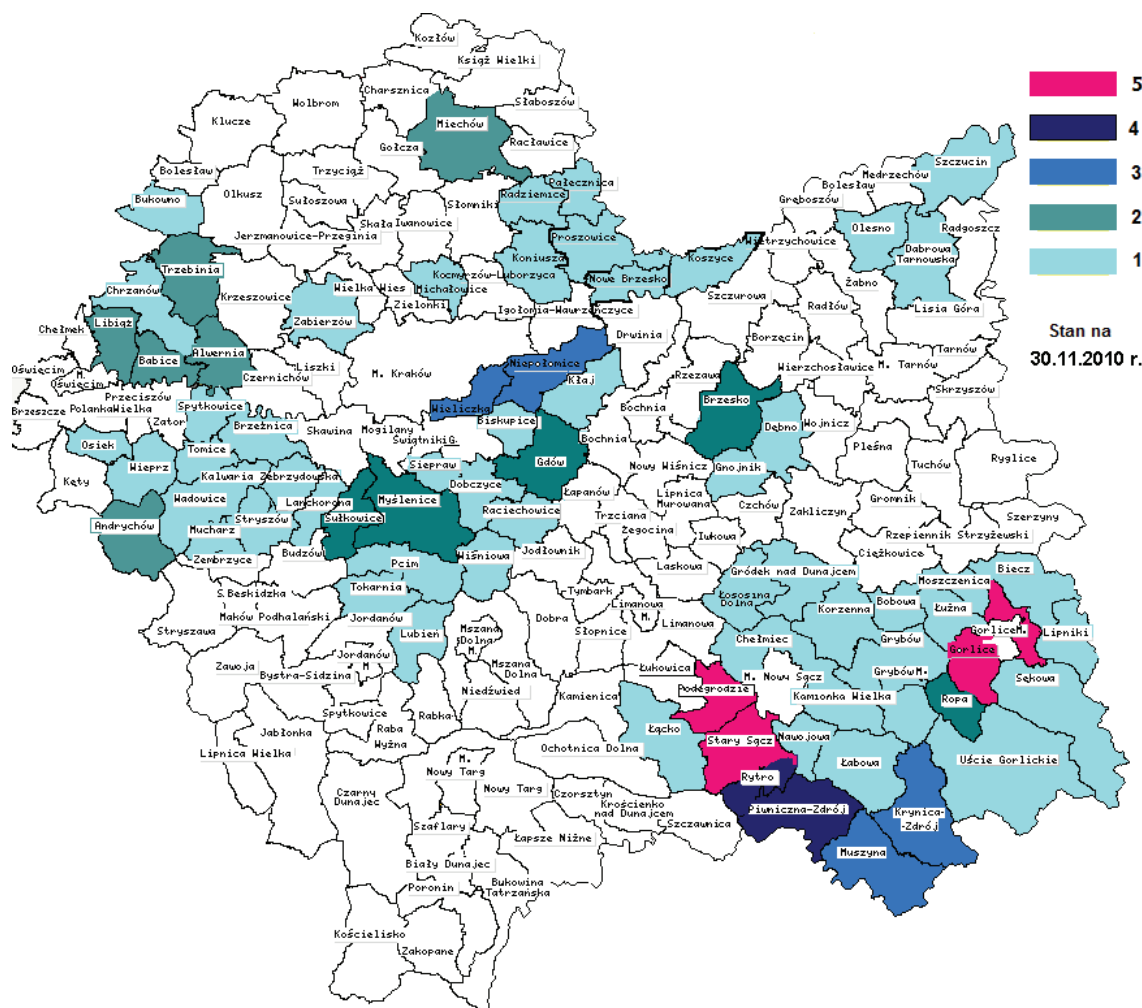
- 45
- 10-13
- 4-9
- 2-3
- 1

Obszar realizacji

Obszar realizacji projektów lata 2008 – 2010

Porównując rejony objęte wsparciem w ramach aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich z terenami, na których występuje najwyższa stopa bezrobocia w Małopolsce (*mapa poniżej*) należy zauważyć, że w przypadku powiatu chrzanowskiego, myślenickiego, nowosądeckiego i gorlickiego występuje w tym zakresie korelacja. Powiaty te odznaczają się najwyższą stopą bezrobocia

Wykres 55. Obszar realizacji projektów lata 2008 – 2010.

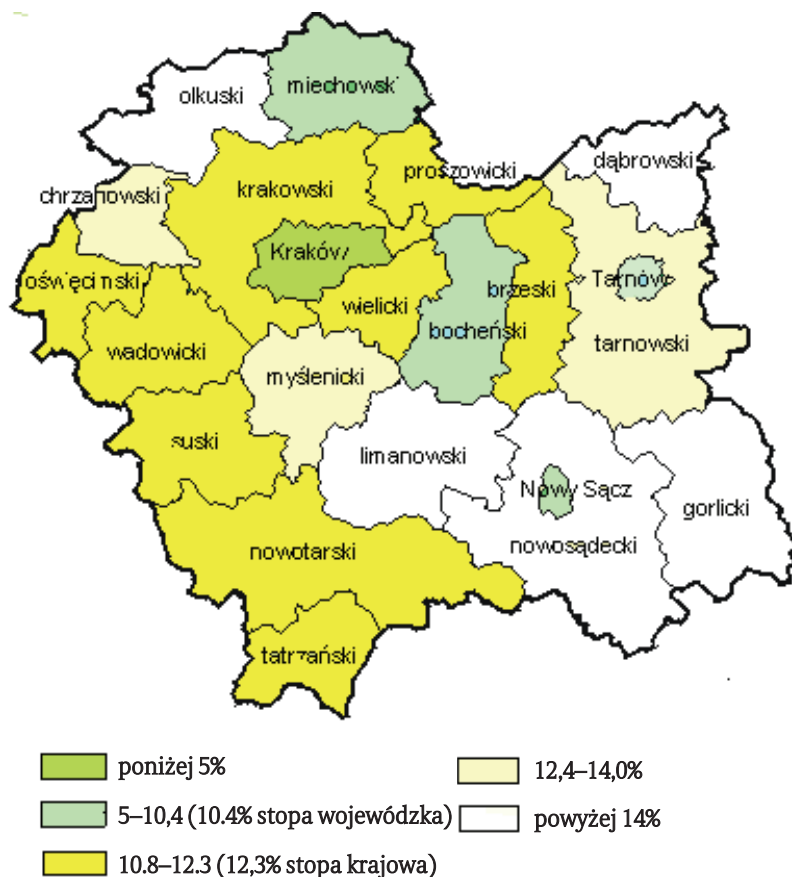

Źródło: opracowanie własne

w Małopolsce (wg danych na IV kw. 2010 r.) i jednocześnie najwięcej inicjatyw oddolnych jest realizowanych na ich terenie. W powiatach olkuskim i dąbrowskim (o stopie bezrobocia wynoszącej odpowiednio 14,1% i 18,8%) realizowane są projekty odpowiednio w 1 i 3 gminach. Natomiast żaden projekt aktywizujący bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo mieszkańców obszarów wiejskich nie jest realizowany w powiatach: limanowskim (o najwyższej w Małopolsce stopie bezrobocia –19,5%) i tarnowskim (14% bezrobocie).

Stopa bezrobocia w województwie małopolskim w IV kwartale 2010 roku

Wykres 56. Stopa bezrobocia w województwie małopolskim w IV kwartale 2010 roku.

Źródło: Bezrobocie w województwie małopolskim, Biuletyn WUP Kraków IV kw. 2010 r.

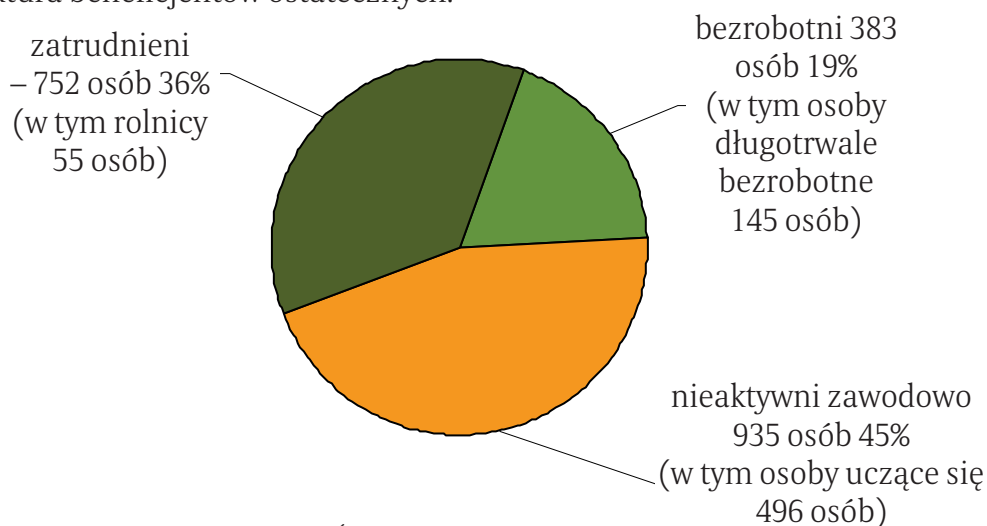
4.5.2. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji (Działanie 7.3.)

Wsparcie dla rozwoju inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych przyczyniające się do realizacji strategii rozwoju kapitału ludzkiego na terenach wiejskich to cel Działania 7.3. W związku z powyższym w ramach realizowanych projektów wsparcie ukierunkowane zostało na zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym ich miejscowości, zwiększenie ich mobilności i aktywności społecznej oraz rozwiązywanie ich społecznych problemów.

Grupy docelowe

W ramach umów podpisanych w 2010 r. wsparciem objętych zostanie 2 tys. osób będących mieszkańcami gmin wiejskich, miejsko-wiejskich i miast do 25 tys. mieszkańców. Pomoc kierowana będzie przede wszystkim do osób nieaktywnych zawodowo (935 osób), które stanowią 45% wszystkich uczestników projektów. W grupie nieaktywnych zawodowo dominuje młodzież ucząca się i dzieci – 496 osób, co stanowi 24% wszystkich odbiorców pomocy.

Wykres 57. Struktura beneficjentów ostatecznych.

Źródło: opracowanie własne

Osoby zatrudnione stanowią 36% uczestników projektów, natomiast najmniej liczną grupą są osoby bezrobotne – 383 osoby tj. 19% uczestników, przy czym osoby długotrwale bezrobotne stanowią zaledwie 7% wszystkich odbiorców pomocy.

Uczestnikami projektów jest 325 osób niepełnosprawnych, dla których przewidziano wsparcie w 8 projektach.

W 11 projektach zaplanowano wsparcie wyłącznie dla kobiet (dla około 200) doświadczających trudności życiowych związanych z długotrwałym bezrobociem, występowaniem przemocy w rodzinie, alkoholizmem, problemami wychowawczymi itp.

W projektach rekomendowanych do dofinansowania w 2010 r. średnia wartość wsparcia na osobę wynosi 1 tys. zł.

W latach 2008–2010 w projektach dotyczących integracji społecznej i zawodowej mieszkańców gmin wiejskich, wiejsko-miejskich i miast do 25 tys. mieszkańców udział rozpoczęło 2,3 tys. osób, a zakończyło 2,1 tys. osób.

Formy wsparcia

Projekty przewidują przede wszystkim realizację wyjazdów, pikników, spektakli, warsztatów, których celem jest integracja społeczności lokalnej (18 projektów). W projektach kierowanych do osób niepełnosprawnych (głównie niepełnosprawnych dzieci i młodzieży) wsparcie poza zajęciami o charakterze integracyjnym obejmuje zajęcia rehabilitacyjne (m.in. hipoterapia, zajęcia z logopedą, dogoterapia) – 8 projektów.

W 18 projektach zaplanowano realizację szkoleń dla osób dorosłych. Zaplanowano m.in. szkolenia z zakresu: przedsiębiorczości, gastronomii, kadr-płac, stylizacji paznokci, kursy prawa jazdy, kursy informatyczne. Oprócz tego w 5 projektach przewidziano przeprowadzenie treningu kompetencji społecznych, a w 10 doradztwo zawodowe obejmujące m.in. aktywne poszukiwanie pracy. W projektach skierowanych do kobiet często pojawia się wsparcie związane z poprawą wizerunku (wizaż, kosmetyczka, fryzjer itp.) – 6 projektów, kursy samoobrony – 2 projekty, kluby wsparcia – 1 projekt.

W trzech projektach zaplanowano wsparcie dla lokalnych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszarów wiejskich.

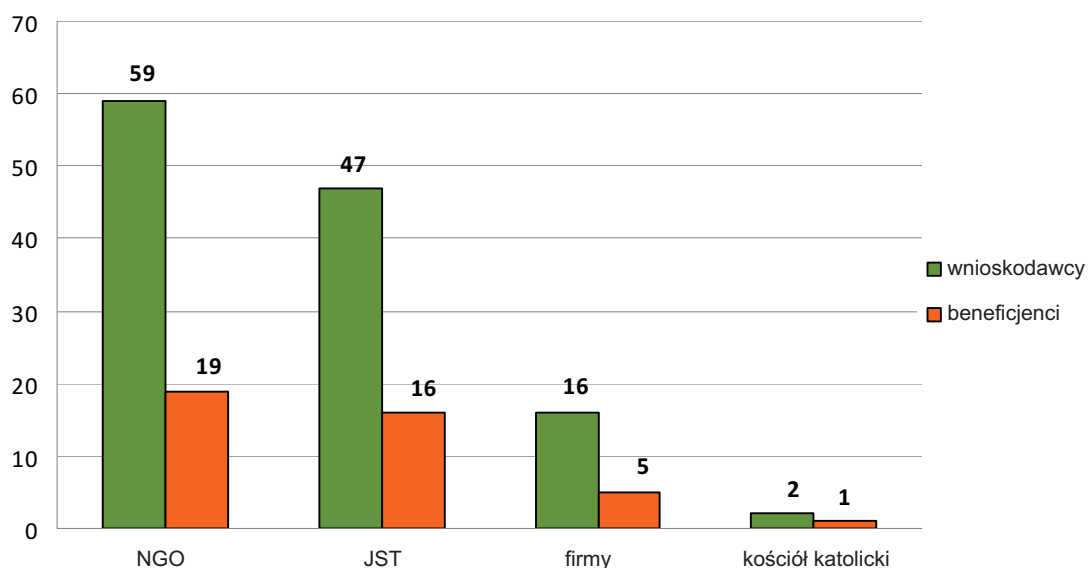
Warunkiem realizacji projektu w ramach inicjatyw oddolnych jest udział społeczności lokalnej w tworzeniu założeń projektu i/lub w jego realizacji. Potencjalni uczestnicy angażowani byli przez projektodawców na etapie przygotowania projektu. Zapotrzebowanie na określone wsparcie identyfikowano na podstawie przeprowadzonych ankiet bądź konsultacji wśród potencjalnych BO oraz opierając się na przeprowadzonych spotkaniach z liderami lokalnymi.

W przypadku inicjatyw lokalnych o charakterze integracyjnym wprowadzono kryterium strategiczne premiujące projekty przewidujące zastosowanie elementów modelu aktywizacji środowisk lokalnych wypracowanych na podstawie zwalidowanych rezultatów Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL. Kryterium miało marginalne znaczenie, gdyż zostało spełnione zaledwie w jednym projekcie spośród 41 przyjętych do realizacji. Projekt „Edukacja informacyjno-technologiczna rodziców wsparciem dla dzieci i młodzieży” ukierunkowany jest na przełamywanie barier kompetencyjnych w zakresie obsługi komputera i Internetu rodziców uczniów zespołu szkół w Chełmcu. Szkolenia mają przybliżyć rodzicom komputer jako narzędzie komunikacji i edukacji, ale również pomóc rodzicom w chronieniu dzieci przed zagrożeniami, jakie niesie ze sobą Internet. Zaplanowano, że szkolenia z zakresu obsługi komputera zostały poprzedzone autodiagnozą poziomu umiejętności ITC – uczestników przeprowadzoną przy wykorzystaniu narzędzia opracowanego w ramach PIW EQUAL projekt nr F0030 tytuł *Partnerstwo na rzecz rozwoju kompetencji informatycznych w Polsce*.

Beneficjenci

Dominującą formą prawną podmiotów składających projekty są organizacje pozarządowe (48% – 59 projektów). Spośród projektów zgłoszonych przez organizacje pozarządowe 32% uzyskało dofinansowanie (19). Efektywność tej grupy jest jednak niższa niż w przypadku drugiej co do liczebności kategorii wnioskodawców – jednostek samorządu terytorialnego, których efektywność kształtuje się na poziomie 34%. Trzecią grupą pod względem liczby podmiotów aplikujących i realizujących projekty są firmy – 16 złożonych projektów, 5 realizowanych. Pięćdziesięcioprocentową skutecznością wykazał się Kościół katolicki, bowiem na 2 złożone wnioski 1 uzyskał dofinansowanie – *por. Wykres poniżej*.

Wykres 58. Liczba projektodawców i beneficjentów.

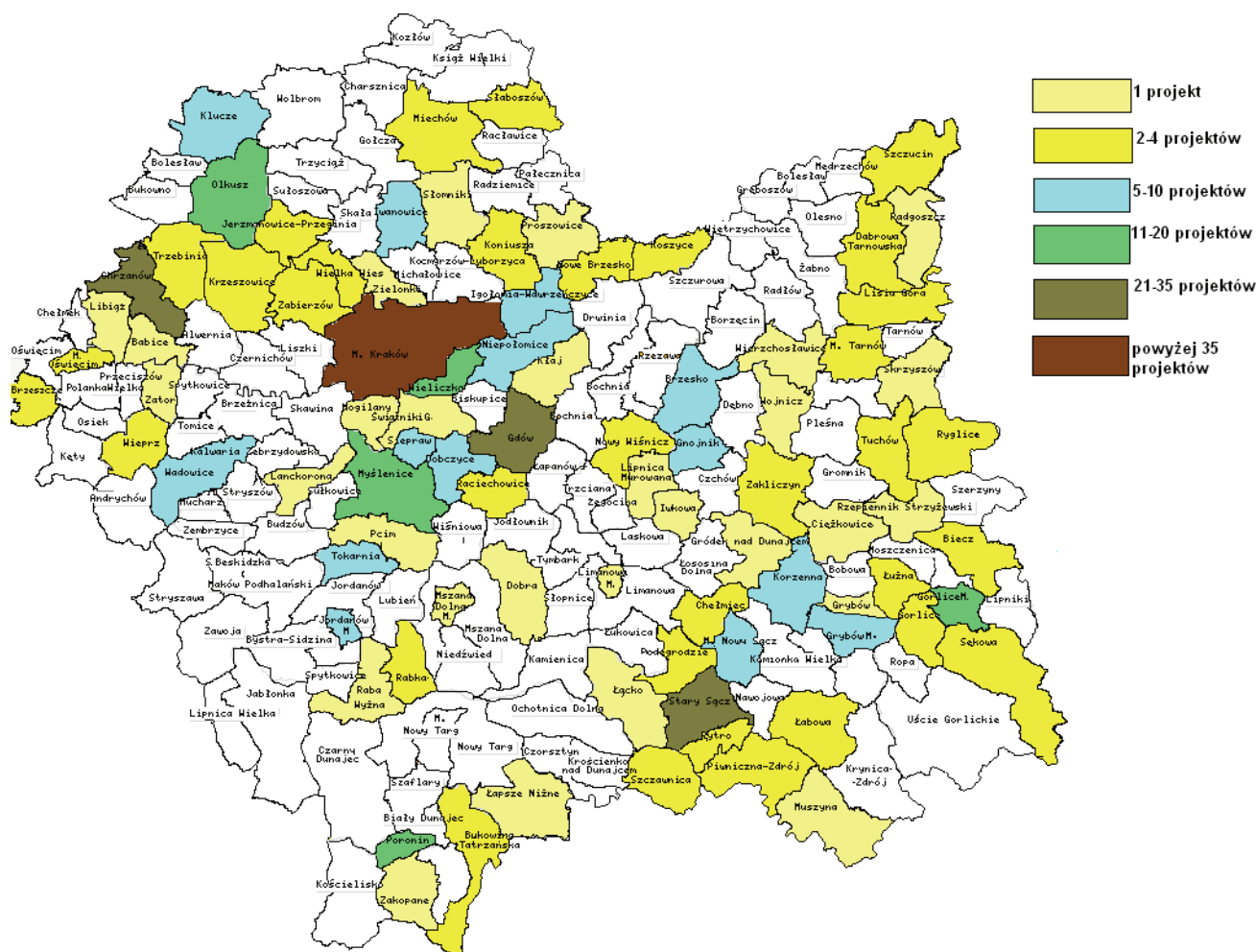

Źródło: opracowanie własne

W latach 2008–2010 najwięcej projektów złożyli projektodawcy z terenu m. Krakowa (106 wniosków) oraz gmin: Chrzanów, Gdów, Stary Sącz – Wykres 59. Od 2009 r. ze względu na zastosowane w Planie Działania kryterium dostępu dotyczącego realizatora projektu, który musi pochodzić z obszaru realizacji projektu, „wielkomiejscy” wnioskodawcy nie brali udziału w konkursach. Natomiast projekty nie były składane przez podmioty mające siedzibę w 95 gminach.

Projektodawcy wg siedziby w latach 2008–2010

Wykres 59. Projektodawcy wg siedziby w latach 2008–2010.

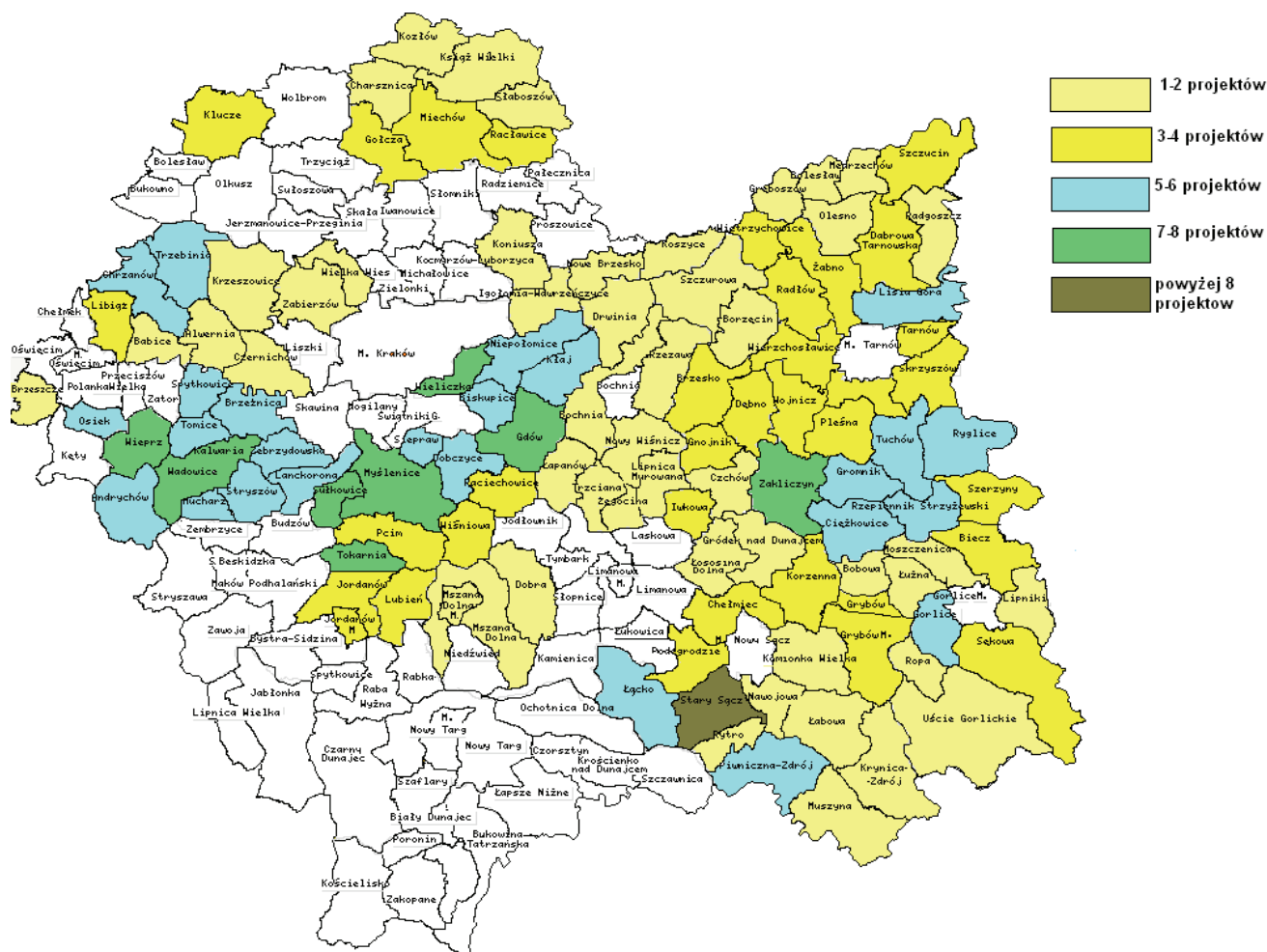

Źródło: opracowanie własne

Obszar realizacji

Najwięcej inicjatyw lokalnych, spośród wszystkich dotychczas przyjętych do realizacji projektów, realizowano na terenie powiatów: chrzanowskiego, myślenickiego, nowosądeckiego, tarnowskiego, wadowickiego oraz wielickiego. Za wyjątkiem miast na prawach powiatu: Krakowa, Nowego Sącza i Tarnowa, na terenie których nie ma możliwości realizowania wsparcia, mieszkańcy wszystkich powiatów byli adresatami projektów złożonych w latach 2008–2010. Niemniej jednak projekty, które pomyślnie przeszły ocenę merytoryczną objęły wsparciem mieszkańców 20 powiatów (z tym, że w niektórych powiatach pomoc skierowano tylko do wybranych gmin). Mimo że w konkursie poja-

Wykres 60. Obszar realizacji projektów na lata 2008 – 2010.

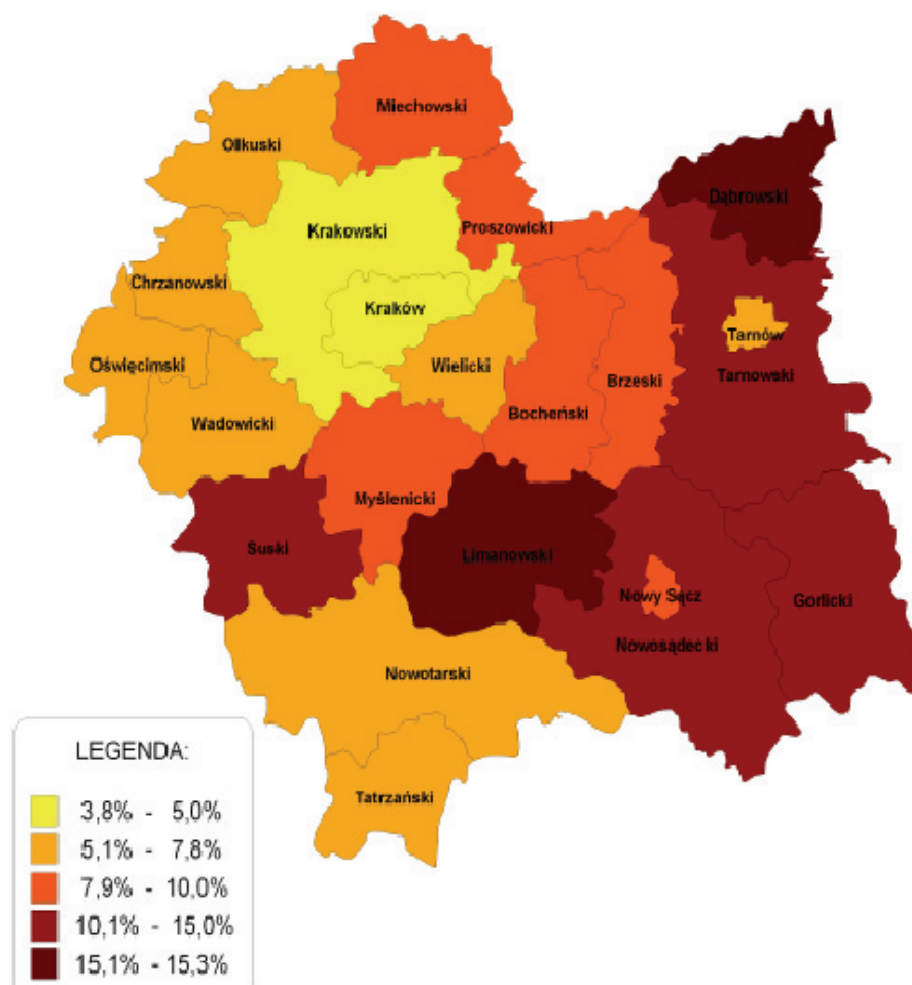
Źródło: opracowanie własne

Porównując obie mapy (obszar realizacji projektów oraz odsetek korzystających z pomocy społecznej w powiatach) należy zauważyć, że w większości przypadków lokalne społeczności podjęły wysiłki w celu uzyskania dodatkowych środków finansowych służących niwelacji różnic społecznych czy ekonomicznych.

¹⁷ Małopolskiego Obserwatorium Polityki Społecznej za 2009 r. przygotowanych na podstawie *sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2009 r.*

Korzystający z pomocy społecznej w odsetkach mieszkańców w 2009 r.

Wykres 61. Korzystający z pomocy społecznej w odsetkach mieszkańców w 2009 r.

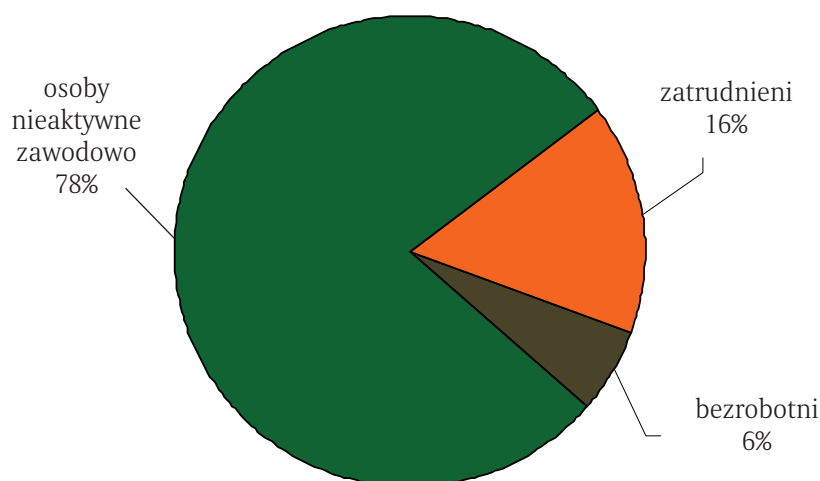
Źródło: Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I, POMOC SPOŁECZNA 2010 – na podstawie danych sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2009 r. (stan na dzień 31 XII 2009 r.).

4.5.3. Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich (Działanie 9.5.)

Celem Działania jest pobudzenie aktywności mieszkańców obszarów wiejskich na rzecz samoorganizacji i tworzenia lokalnych inicjatyw ukierunkowanych na rozwój edukacji i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich. W ramach Działania realizowane są projekty ukierunkowane na rozwój oferty edukacyjnej na obszarach wiejskich, podniesienie poziomu wykształcenia i umiejętności zawodowych przydatnych poza rolnictwem.

Grupy docelowe

W ramach umów podpisanych w 2010 roku zaplanowano wsparcie dla 15,5 tys. osób będących mieszkańcami gmin wiejskich, miejsko-wiejskich i miast do 25 tys. mieszkańców. Osoby bierne zawodowo stanowią 78% wszystkich uczestników, przy czym uczące się dzieci i młodzież to ponad 74% odbiorców pomocy (ponad 11 tys.) – por. Wykres 62.

Wykres 62. Struktura beneficjentów ostatecznych.

Źródło: opracowanie własne

Na 201 realizowanych projektów jedynie w 29 zaproponowano wsparcie tylko dla osób dorosłych (powyżej 18. r.ż.). W związku z tym osoby bezrobotne i zatrudnione to tylko co piąty uczestnik projektów edukacyjnych. W projektach skierowanych do dofinansowania w 2010 r. średnia wartość wsparcia na osobę wyniosła 600 zł.

W latach 2008–2010 w projektach dotyczących promocji edukacji na obszarach wiejskich udział rozpoczęło 10 tys. osób, a zakończyło 9 tys. osób.

Formy wsparcia

Formy wsparcia różnicowały się w poszczególnych latach ze względu na adresatów wsparcia. W konkursie pilotażowym w 2007 r. dominowały szkolenia dla osób dorosłych (zatrudnionych i bezrobotnych). W latach 2008–2009 grupa docelowa zmieniła się – dominowały osoby nieaktywne zawodowo (w szczególności dzieci i młodzież). Tendencja ta utrzymała się w 2010 roku – osoby uczące się to 74% uczestników projektów przyjętych do realizacji.

Wsparcie dla uczniów przedszkoli i szkół (podstawowych i gimnazjalnych) przewidziano w 173 projektach (niektóre projekty przewidywały jednocześnie wsparcia dla przedszkoli i szkół). W większości projektów oferowana jest pomoc w postaci zajęć kulturalno-artystycznych, kursów języków obcych, wyjazdów edukacyjnych, zajęć informatycznych, kół zainteresowań czy zajęć wyrównawczo-edukacyjnych. Wśród zajęć artystycznych i kół zainteresowań dominują zajęcia muzyczne, plastyczne czy fotograficzne. W poniższej tabeli przedstawiono główne rodzaje zajęć oferowanych w szkołach i przedszkolach.

W 29 projektach przewidziano wsparcie wyłącznie dla osób dorosłych (powyżej 18. r.ż.). Jest to głównie wsparcie szkoleniowe. Dużym powodzeniem cieszyły się szkolenia dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych (6 projektów), w których proponowano głównie szkolenia z zakresu pierwszej pomocy. Ponadto w 13 projektach zaproponowano osobom dorosłym kursy informatyczne (podstawy obsługi komputera, Internet), kursy języków obcych (4 projekty), pomoc psychologiczną (3 projekty), kursy zawodowe (3 projekty), zajęcia kulturalno-artystyczne (2 projekty), doradztwo zawodowe (2 projekty).

Pośród projektów wyłonionych w 2010 r. pojawiły się takie, które były ogólnie skierowane do mieszkańców obszarów wiejskich (dzieci, młodzież dorośli) – 17 projektów. Założono w nich realizację zajęć kulturalno-artystycznych (5 projektów), kursy pierwszej pomocy (3 projekty), kursy języków

Tabela 4.

Rodzaj zajęć	Liczba projektów, w których występuje dana forma wsparcia*
Kulturalne i artystyczne (teatr, muzea, malarstwo, dziennikarstwo, muzyka, taniec, rytmika)	63
Języki obce	50
Wyjazdy edukacyjne	40
Rozwój intelektualny i psychospołeczny dzieci (szkolenia dla rodziców)	34
Zajęcia rehabilitacyjno-sportowe (w tym gimnastyka korekcyjna, nauka pływania)	26
Logopedyczne	21
Informatyczne	19
Koła zainteresowań dla dzieci i młodzieży, warsztaty tematyczne	18
Zajęcia wyrównawczo - edukacyjne dla dzieci	14

*w jednym projekcie przewidywano więcej niż jedną formę wsparcia.

Źródło: opracowanie własne

obcych, fotografii (po 2 projekty), kursy informatyczne, ekologiczne, zajęcia rehabilitacyjne, wyjazdy edukacyjne, koła zainteresowań (po 1 projekcie).

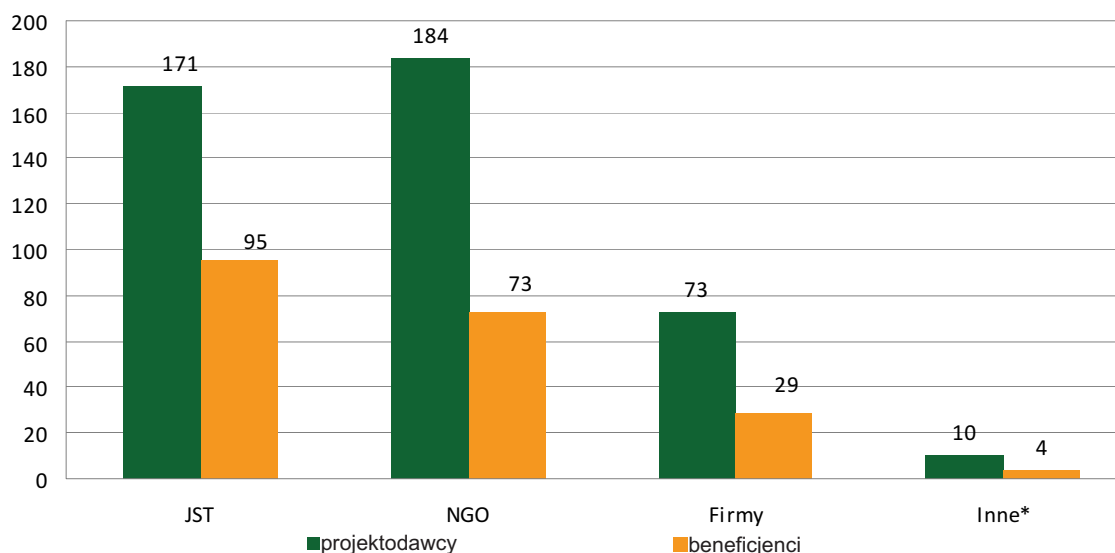
Beneficjenci ostateczni byli angażowani przez projektodawców na etapie powstawania projektu. Zapotrzebowanie na określone wsparcie identyfikowano m.in. na podstawie przeprowadzonych ankiet bądź konsultacji wśród potencjalnych uczestników lub ich przedstawicieli (rodziców, nauczycieli).

W przypadku edukacyjnych inicjatyw lokalnych wprowadzono trzy kryteria strategiczne (preferujące). Podobnie, jak miało to miejsce w inicjatywach lokalnych o charakterze aktywizacyjnym i integracyjnym, preferowano projekty przewidujące zastosowanie elementów modelu aktywizacji środowisk lokalnych wypracowanych na podstawie zwalidowanych rezultatów Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL. Ponadto premiowane były projekty realizowane na obszarach rewitalizowanych, a także kierowane wyłącznie do osób w wieku 25–64 lat. Przyjęte kryteria strategiczne nie miały znaczącego wpływu na przebieg konkursu. Łącznie do realizacji rekomendowano 201 projektów, w tym 13 realizowanych na obszarach rewitalizowanych, 9 kierowanych wyłącznie do osób pomiędzy 25. a 64. rokiem życia i 1 wykorzystujący elementy modelu aktywizacji środowisk lokalnych wypracowanych na podstawie rezultatów Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL. Projekty kierowane do osób pomiędzy 25. a 64. rokiem życia w przeważającej mierze mają charakter szkoleniowy i ukierunkowane są na podnoszenie kompetencji informatycznych, znajomości języków obcych, a także kwalifikacji zawodowych (florystyka, kurs kosmetyczny, obsługa i eksploatacja urządzeń elektroenergetycznych). Projekty realizowane na obszarach rewitalizowanych kierowane są do dzieci i młodzieży z gmin Alwernia, Bochnia, Ciężkowice, Libiąż, Myślenice, Mszana Dolna, Rabka-Zdrój, Szczurowa, Szerzyny oraz Trzebinia.

Beneficjenci

W grupie projektodawców, którzy zgłosili swoje projekty w ramach konkursu w 2010 r. dominują organizacje pozarządowe – 42%. Drugie w kolejności uplasowały się jednostki samorządu terytorialnego – 39%. Zaskakujące jest duże zainteresowanie innych podmiotów pobudzaniem działalności oddolnych inicjatyw edukacyjnych, w tym w szczególności firm, które stanowiły 17% wnioskodawców – *por. Wykres poniżej.*

Wykres 63. Liczba projektodawców i beneficjentów.

Źródło: opracowanie własne

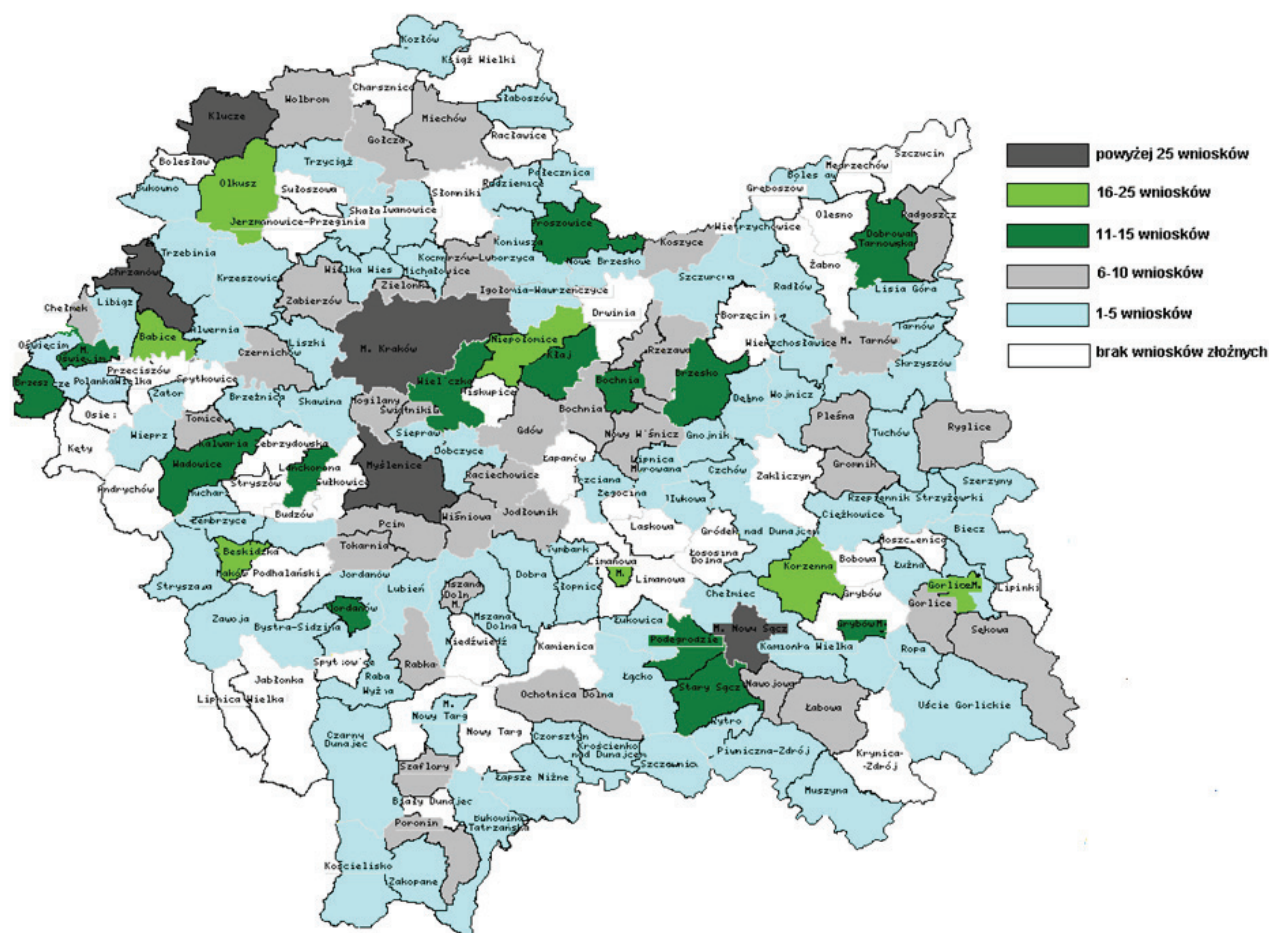
W grupie beneficjentów, których wnioski będą realizowane, dominują jednostki samorządu terytorialnego – 47% realizatorów – świadczy to o wysokiej jakości projektów zgłaszanych przez te jednostki (efektywność wynosi ponad 55%). Drugą co do liczebności grupą są organizacje pozarządowe, które stanowią 36% beneficjentów, a następne w kolejności firmy – 14%. Warto podkreślić, że skuteczność firm w aplikowaniu o środki finansowe jest wyższa niż organizacji pozarządowych – wynosi 40%, podczas gdy NGO's – 39,6%.

W formule partnerskiej realizowano 30 projektów. W równym stopniu inicjatorami partnerstw były jednostki samorządu terytorialnego, jak i organizacje pozarządowe.

W latach 2008–2010 najczęściej projektów złożyli projektodawcy z terenu m. Krakowa, gmin: Olkusz, Babice, Niepołomice, Korzenna, Sucha Beskidzka, Limanowa miasto, Gorlice miasto, – *Wykres 64.* Od 2009 r. ze względu na zastosowane w Planie Działania kryterium dostępu dotyczącego realizatora projektu, który musi pochodzić z obszaru realizacji projektu, „wielkomiejscy” wnioskodawcy nie brali udziału w konkursach. Projektodawcy pochodzili ze 140 gmin, 42 gminy w ogóle nie aplikowały.

Projektodawcy wg siedziby w latach 2008–2010

Wykres 64. Projektodawcy wg siedziby w latach 2008–2010.

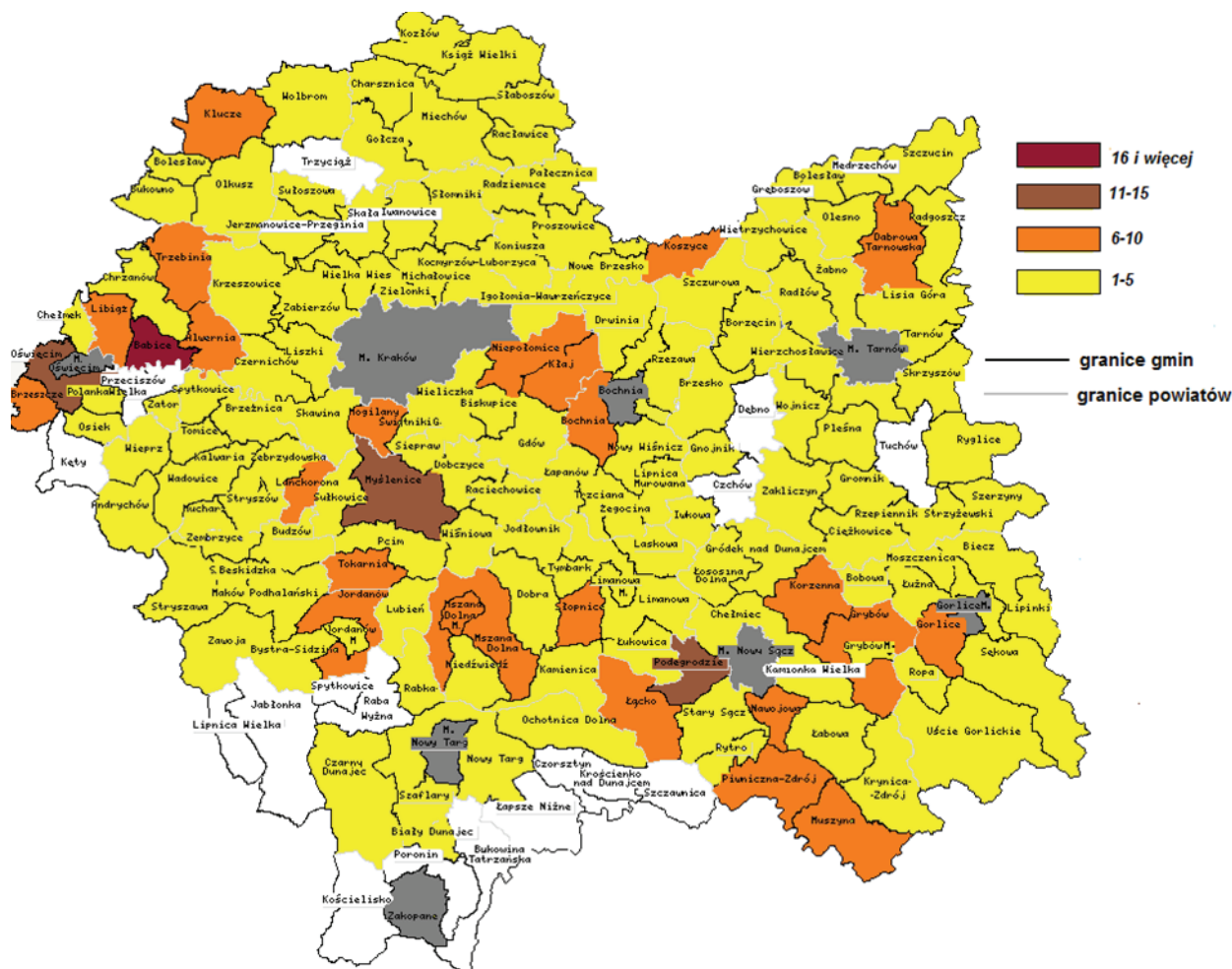
Źródło: opracowanie własne

Obszar realizacji

Ze 174 gmin, na terenie których możliwa jest realizacja projektów w ramach inicjatyw oddolnych, 157 gmin (92%) jest objętych wsparciem edukacyjnym. Najwięcej inicjatyw lokalnych, spośród przyjętych do realizacji w latach 2007–2010 realizowano na terenie powiatów nowosądeckiego, chrzanowskiego, myślenickiego. Żaden projekt nie objął wsparciem mieszkańców 17 gmin: Przeciszów, Kęty, Jabłonka, Lipnica Wielka, Spytkowice, Trzyciąż, Raba Wyżna, Kościelisko, Poronin, Bukowina Tatrzańska, Łapsze Niżne, Czorsztyn, Krościenko n. Dunajcem, Szczawnica, Tuchów, Dębno, Czchów – por. Wykres 65.

Obszar realizacji projektów lata 2008–2010

Wykres 65. Obszar realizacji projektów lata 2008–2010.

Źródło: opracowanie własne

W 2010 r. aktywność lokalnych środowisk w aplikowaniu o środki wzrosła w stosunku do lat ubiegłych. W odpowiedzi na konkurs wpłynęło 438 wniosków, natomiast w roku 2009 było to 202, a w 2008 – 241 wniosków.

Wnioski

1. W latach 2008–2010 w projektach realizowanych na obszarach wiejskich udział rozpoczęło 14,1 tys. osób, a zakończyło już 12,4 tys. osób.
2. Najliczniejszą kategorią podmiotów aplikujących o wsparcie w ramach Działów 6.3., 7.3., 9.5. były organizacje pozarządowe, których udział wśród wnioskodawców ogółem wynosił odpowiednio: 48%, 48%, 42%. Drugą co do liczebności kategorię wnioskodawców dla Działów 7.3. i 9.5. stanowiły jednostki samorządu terytorialnego, których udział wyniósł odpowiednio 38%, 39%. Natomiast w przypadku Działu 6.3. aktywizacją zawodową osób pozostających bez pracy były bardziej zainteresowane firmy (w szczególności osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą) – 30% wszystkich projektodawców niż jednostki samorządu terytorialnego (19,5%).

3. Obserwuje się zróżnicowaną efektywność wnioskodawców w zależności od formy organizacyjno-prawnej. Zdecydowanie najwyższą była efektywność jednostek samorządu terytorialnego – w Działaniach 7.3. i 9.5. było to odpowiednio 34% i 55,5%, natomiast w Działaniu 6.3. najwyższą efektywnością w aplikowaniu o środki finansowe wykazały się organizacje pozarządowe – 27%.
4. Zastosowanie w Planie Działania wymogu, aby projektodawca posiadał siedzibę na obszarze realizacji projektu spowodowało wzrost aktywności środowisk lokalnych. Powyższy wymóg zostanie utrzymany w konkursach ogłaszanych w 2011 roku.
5. Grupy docelowe były zdominowane przez osoby bezrobotne w Działaniu 6.3. – 62% oraz osoby nieaktywne zawodowo w Działaniach 7.3. i 9.5. odpowiednio 45% i 78%. W grupie osób nieaktywnych zawodowo dominowały dzieci i młodzież, zarówno w przypadku oddolnych inicjatyw integracyjnych (53%), jak i edukacyjnych (94%). W związku z tym, że szczególnie w ramach Działania 9.5, wsparcie wyraźnie ukierunkowało się na dzieci i młodzież, w 2011 roku premiiowane będą projekty adresujące wsparcie do osób w wieku 25–64 lata.
6. Osobom dorosłym oferowane było przede wszystkim wsparcie szkoleniowe. Dla osób aktywizowanych zawodowo były to szkolenia z zakresu poruszania się po rynku pracy oraz kursy zawodowe uzupełnione doradztwem zawodowym. W przypadku osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poza szkoleniami zawodowymi oferowano im w projektach trening kompetencji społecznych oraz doradztwo zawodowe. W projektach wzmacniających znaczenie edukacji na obszarach wiejskich wsparcie osób dorosłych było uzupełnieniem wsparcia kierowanego do dzieci. Przewidziano przede wszystkim warsztaty dla rodziców z zakresu rozwoju i wychowania dzieci.
7. Dzieci i młodzież były uczestnikami wyjazdów, pikników, spektakli, warsztatów, których celem była integracja społeczności lokalnej. Niepełnosprawne dzieci i młodzież uczestniczyły również w zajęciach rehabilitacyjnych. Natomiast w przypadku inicjatyw lokalnych z zakresu edukacji realizowano zajęcia dodatkowe (koła zainteresowań, języki obce, zajęcia informatyczne, wyrównawczo-edukacyjne, kulturalno-artystyczne, specjalistyczne, np. z logopedą).
8. Projekty zapewniające wykorzystanie modelu aktywizacji środowisk lokalnych wypracowanego na podstawie zwalidowanych rezultatów PIW EQUAL mogły otrzymać na etapie oceny merytorycznej dodatkowe punkty. Kryterium to nie cieszyło się jednak dużym zainteresowaniem. Zaledwie 3 projekty przyjęte do realizacji spełniały to kryterium (po 1 z każdego Działania).
9. Warunkiem realizacji projektu w ramach Działania był udział społeczności lokalnej w tworzeniu założeń projektu i/lub w jego realizacji. Potencjalni uczestnicy projektów angażowani byli przez projektodawców przede wszystkim na etapie przygotowania projektu. Zapotrzebowanie na określone wsparcie identyfikowano na podstawie przeprowadzonych ankiet bądź konsultacji. Koncepcje projektu powstawały również na bazie przeprowadzonych spotkań z liderami lokalnymi.

5. WNIOSKI DLA WSZYSTKICH PRIORYTETÓW KOMPONENTU REGIONALNEGO PO KL

1. Województwo małopolskie zamieszkuje 3,2 mln osób (4. miejsce w Polsce). W latach 2008–2010 w ramach wybranych projektów zaadresowano pomoc finansową w wysokości 1,6 mld zł do 360 tys. Małopolan. Tym samym co 9. mieszkaniec Małopolski zostanie objęty wsparciem finansowym w wysokości 4,6 tys. zł ukierunkowanym na rozwój społeczny, zawodowy i edukacyjny w regionie.
2. Zwraca uwagę fakt, że wsparcie świadczone w ramach PO KL w głównej mierze trafia do kobiet, które przeważają wśród uczestników tego programu (stanowią one 60%). Tendencja ta była również obserwowalna w poprzedniej perspektywie finansowej 2004–2006 realizowanej za pośrednictwem Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL) i Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR).
3. Mieszkańcy Małopolski pracują średnio o 3 lata krócej niż w Polsce i aż o 7 lat krócej niż w Europie. Tym samym zasadne jest nadal wspieranie bezrobotnych i pracujących Małopolan w wieku 45/50+ w aktywizacji, aktualizacji, podwyższaniu oraz uzupełnianiu kwalifikacji zawodowych. Wyższe kwalifikacje decydują bowiem o znaczeniu pracownika na rynku pracy, jak również ułatwiają mu znalezienie zatrudnienia w przypadku jej braku.
4. Realizowane projekty adresują wsparcie do następujących grup docelowych: osób bezrobotnych, pracujących oraz nieaktywnych zawodowo. Dominującą grupę osób objętych wsparciem stanowią osoby nieaktywne zawodowo (47%), z czego osoby uczące się/kształcące stanowią aż 43%. Osoby bezrobotne stanowią 29% wszystkich osób objętych wsparciem, a udział osób zatrudnionych wyniósł 24%.
5. Zauważalna jest poprawa w zakresie stopnia upowszechnienia edukacji przedszkolnej w naszym województwie na przestrzeni 3 lat wdrażania PO KL. Średni wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej w grupie dzieci 3–5 lat w Małopolsce w 2006 r. wynosił 41%, a ponad połowa gmin osiągała poziom wskaźnika niższy niż 30%. Dane za rok 2009 wskazują natomiast na wzrost wskaźnika do poziomu ok. 58,6%, co niewątpliwie osiągnięte zostało dzięki dostępności środków z Europejskiego Funduszu Społecznego. Dzięki realizowanym projektom przez 3 lata wdrażania PO KL w Małopolsce, w 13 spośród 16 gmin o najniższym wskaźniku upowszechnienia edukacji przedszkolnej utworzono przedszkola, punkty przedszkolne bądź też oddziały dla dzieci w wieku 3–5 lat w istniejących przedszkolach.

6. Szkolenia uzupełnione o doradztwo zawodowe i usługi pośrednictwa pracy, czyli o charakterze kompleksowym wsparcia są domeną powiatowych urzędów pracy, które realizowały projekty w ramach Priorytetu VI. Podobnie sytuacja wyglądała w odniesieniu do Priorytetu VII – gdzie za pośrednictwem powiatowych centrów pomocy rodzinie i ośrodków pomocy społecznej również świadczone kompleksowe usługi wsparcia. Warto też zaznaczyć, iż w ramach pozostałych Działań Priorytetu VI, VII, VIII i IX realizowanych jest szereg szkoleń dostosowanych do predyspozycji i aktualnych kompetencji zawodowych uczestnika. Ponadto oferta szkoleń zawodowych jest powiązana z potrzebami lokalnego rynku pracy i analizą zawodów deficytowych. Projekty takie, zgodnie z założeniami Planów Działań w roku 2010, były preferowane w ramach Priorytetu VI, VII, VIII, gdyż rozwiązują w sposób kompleksowy problemy osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na małopolskim rynku pracy i dają większe szanse na dążenie do ekonomicznej niezależności i poprawy społecznego funkcjonowania.
7. Co 5. projektodawca, który aplikował o środki w ramach komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, pochodził spoza Małopolski. Tendencja ta utrzymuje się praktycznie na niezmiennym poziomie od początku wdrażania PO KL. Natomiast analizując tę sytuację w podziale na poszczególne konkursy, jest ona zróżnicowana. Najwięcej podmiotów posiadających siedziby poza obszarem Małopolski aplikowało w ramach Priorytetu VI – Działanie 6.2. (47%), Działania 6.1.1. (35%), Priorytetu VIII – Działanie 8.1.2. (39%), Działanie 8.1.1. (32%) oraz Priorytetu VII – Działanie 7.2.1. (25%), a najmniej w Priorytecie IX. Obserwuje się następującą zależność: im większy jest udział firm wśród podmiotów aplikujących o środki w danym konkursie, tym większy jest udział podmiotów aplikujących mających siedziby poza województwem małopolskim.
8. Wskaźnik aktywności podmiotów spoza Małopolski wynosi 20%, ale projekty opracowywane przez te podmioty cechują się niską skutecznością w zakresie aplikowania o środki. Ich efektywność kształtowała się na poziomie 8%, co może świadczyć o niedostatecznej znajomości tendencji występujących na małopolskim rynku pracy.
9. Aktywność podmiotów z Małopolski w aplikowaniu o środki w ramach komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wynosi 81%. Najwięcej projektów zostało złożonych przez podmioty posiadające siedziby w Krakowie (24%), jednocześnie aktywność projektodawców mających siedziby poza największymi miastami Małopolski (Kraków, Tarnów, Nowy Sącz) kształtuje się na niskim poziomie (0,1%–2%).
10. Pomimo iż aktywność podmiotów posiadających siedziby w Krakowie była największa, to ich efektywność mierzona liczbą projektów, które otrzymały dofinansowanie do złożonych w danym mieście/powiecie, nie była już na takim samym poziomie i wyniosła 14%, przy czym zaobserwowano wzrost w stosunku do lat poprzednich, kiedy efektywność wynosiła 9%. Natomiast najwyższą efektywność odnotowano w przypadku powiatów: oświęcimskiego i proszowickiego (po 32%), bocheńskiego i nowosądeckiego (po 31%) oraz limanowskiego (30%).
11. Najwyższą efektywnością w aplikowaniu o środki finansowe w ramach PO KL wykazały się jednostki samorządu terytorialnego (prawie co trzeci projekt złożony przez tego typu podmiot został przyjęty do realizacji). Natomiast najniższą skuteczność zaobserwowano w przypadku firm i innych podmiotów (np. uczelnie wyższe, Kościół katolicki, ZOZ itp.) na poziomie 12%. Należy podkreślić, że w przypadku firm nie występuje korelacja związana ze wskaźnikami efektywności i aktywności, bowiem spośród wszystkich projektodawców firmy wykazały się największą aktywnością (40%). Natomiast w przypadku JST oba wskaźniki są na jednakowym poziomie (30%).

6. SŁOWNICZEK

Wnioskodawca/Projektodawca – podmiot ubiegający się o dofinansowanie realizacji projektu.

Beneficjent – podmiot realizujący projekt finansowany z budżetu państwa lub ze źródeł zagranicznych na podstawie decyzji lub umowy o dofinansowanie projektu.

Grupa docelowa (Beneficjenci Ostateczni) – adresaci pomocy udzielanej w ramach projektu, tj. osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z usług świadczonych w ramach projektu.

Instytucja Zarządzająca (IZ) – instytucja odpowiedzialna za przygotowanie i realizację programu operacyjnego. W przypadku Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki rolę Instytucji Zarządzającej pełni **Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym** w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego z siedzibą w Warszawie.

Instytucja Pośrednicząca (IP) – jednostka, której Instytucja Zarządzająca powierzyła część zadań związanych z realizacją programu operacyjnego. W województwie małopolskim rolę IP w ramach komponentu regionalnego PO KL pełni **Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego** z siedzibą w Krakowie.

Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca 2. Stopnia/Instytucja Ogłaszająca Konkurs (IW/IP2/IOK) – jednostka odpowiedzialna m.in. za ogłaszanie konkursów, nabór i ocenę wniosków oraz zlecanie realizacji projektów. W Małopolsce w przypadku **Działań komponentu regionalnego PO KL Instytucją Wdrażającą** jest **Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie (WUP Kraków)**.

Projekty konkursowe – są to projekty wyłonione w konkursach ogłaszanych i prowadzonych przez IP2 lub IP zgodnie z Planem Działania. Nabór wniosków o dofinansowanie jest publiczny i może mieć charakter konkursu zamkniętego lub konkursu otwartego.

Projekty systemowe – polegają na dofinansowaniu środkami programu operacyjnego zadań publicznych i mogą być realizowane przez beneficjenta wskazanego w *Szczegółowym opisie priorytetów PO KL* i/lub właściwym *Planie Działania*. Funkcję beneficjenta systemowego może pełnić wskazana odrębna jednostka lub komórka organizacyjna danej instytucji lub urzędu.

Projekty systemowe własne – IP (lub IP2) mogą realizować, jako wsparcie systemowe, projekty przewidziane do realizacji w trybie konkursowym, po uprzednim wskazaniu tego rodzaju wsparcia w Planie działania. Taki tryb realizacji projektów wymaga szczegółowego uzasadnienia, podlegającego każdorazowo wyrażeniu zgody IZ.

Konkurs zamknięty – organizowany jest cyklicznie. W konkursie zamkniętym określa się z góry jeden lub kilka następujących po sobie terminów naboru wniosków. Instytucja ogłaszająca konkurs określa daty otwarcia oraz daty zamknięcia naboru wniosków, tj. okres, w którym będą przyjmowane wnioski. Pomiedzy datą ogłoszenia naboru a ostateczną datą składania wniosków nie może upłynąć mniej niż 21 dni.

Konkurs otwarty – nabór wniosków i ich ocena prowadzone są w sposób ciągły do zamknięcia konkursu uzasadnionego odpowiednią decyzją instytucji ogłaszającej konkurs (np. z powodu wyczerpania określonego limitu środków). Istnieje możliwość zawieszenia konkursu np. w sytuacji, gdy łączna wartość wnioskowanego dofinansowania we wnioskach złożonych w konkursie otwartym przekracza dostępną kwotę alokacji dostępnej w ramach tego konkursu.

Priorytety Regionalne:

Priorytet VI – Rynek pracy otwarty dla wszystkich

Priorytet VII – Promocja integracji społecznej

Priorytet VIII – Regionalne kadry gospodarki

Priorytet IX – Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

W ramach komponentu regionalnego

(Priorytety VI – IX) – Środki zostały przeznaczone na wsparcie dla osób i grup społecznych

Priorytety Centralne:

Priorytet I – Zatrudnienie i integracja społeczna

Priorytet II – Zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących

Priorytet III – Wysoka jakość systemu oświaty

Priorytet IV – Szkolnictwo wyższe i nauka

Priorytet V – Dobre rządzenie

W ramach komponentu centralnego

(Priorytety I–V) – wsparcie skierowane jest głównie na rzecz zwiększenia efektywności struktur i systemów instytucjonalnych

Priorytet X. Pomoc Techniczna Realizacja Priorytetu X pozwoli na sprawne wdrażanie i monitorowanie postępów realizacji Programu oraz jego promocję.

Wydawca: Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie
plac Na Stawach 1, 30-107 Kraków
tel. 12 42 87 870, faks 12 42 29 785
e-mail kancelaria@wup-krakow.pl
www.wup-krakow.pl